Kaldvík - Leiðin til fjárhagslegs ávinnings

Viðauki við bókina Lög um fiskeldi – „Þetta hefur eftirmála“

September 2026

Efnisyfirlit

1. INNGANGUR 5

1.1 Frumkvöðlarnir og erlend yfirtaka 5
1.3 Afmörkun verkefnisins 7
1.4 Aðferðafræðin 8

2. FRUMKVÖÐLAÁRIN OG UPPBYGGINGARTÍMABIL (2012-2019) 10

2.1 Baráttan um eldissvæðin 10
2.2 Framgangur eldisins 12
2.3 Fjárhagsleg staða 13
2.4 Eignarhald og viðskipti 14

3. AÐ KOMA SÉR Í STÖÐU 16

3.1 Staða félagsins í leyfisveitingarferlinu 16
3.2 Þátttaka stjórnarformannsins í stefnumótun í fiskeldi 17
3.3 Lög um fiskeldi 18
3.4 Verðmæti leyfa 20
3.5 Breytt viðmið um hámarkslífmassa 22

4. LEIÐIN INN Á ERLENDAN HLUTABRÉFAMARKAÐ 24

4.1 Staða félagsins og viðskipti fyrir útboð 24
4.2 Hvað þurfti til að færa Fiskeldi Austfjarða á erlendan hlutabréfamarkað 25
4.3 Skráning á markað 27
4.4 Á markaði 28

5. STYRKJA SÍNA STÖÐU 29

5.1 Staða Laxa fiskeldis við innlimun 29
5.2 Innlimunin 30
5.3 Skoðun Samkeppniseftirlitsins 32
5.4 Staðan eftir sameiningu 34

6. REKSTURINN EFTIR MARKAÐSVÆÐINGU (2020-2025) 37

6.1 Baráttan um eldissvæðin 37
6.2 Staða eldisleyfa og ferli mála 38
6.3 Framgangur eldisins 38
6.4 Fjárhagsleg staða 40
6.5 Eignarhald og kærumál 42

7. STAÐAN OG LÍFRÓÐURINN (2026) 45

7.1 Staða og verðmæti leyfa og nýting eldissvæða 45
7.2 Framgangur eldisins 46
7.3 Erfið staða 46
7.4 Forsendurnar og samkeppnin 49
7.5 Samanburður við samkeppnislönd 51

8. STAÐAN, TÆKIFÆRIN OG FRAMTÍÐIN 54

8.1 Væntingarnar, aðstæðurnar og árangurinn 54
8.2 Staðan og leiðir til að bæta samkeppnishæfnina 56
8.3 Leyfisveitingarkerfi aðlagað að Kaldvík 58
8.4 Tækifærin í eldisleyfunum 61
8.5 Tækifæri í rekstri með nýju frumvarpi 63

9. HEIMILDIR 66

Sjávarútvegsþjónustan	Sjávarútvegsþjónustan ehf. Tölvupóstfang: valdimar@sjavarutvegur.is Sími: + 354 695 2269		
Titill:	Kaldvík – Leiðin til fjárhagslegs ávinnings		
Viðauki við bókina:	Lög um fiskeldi – „Þetta hefur eftirmála“		
Höfundur:	Valdimar Ingi Gunnarsson, sjávarútvegsfræðingur		
Viðauki nr. 3	**Útgáfa nr.** 1	**Dagsetning útgáfu:** 23. september 2026	**Fjöldi blaðsíðna:** 67 bls. + 121 bls. viðaukar

Frumkvöðlar og erlend yfirtaka

Uppbygging Fiskeldis Austfjarða, síðar Kaldvíkur, byggðist á markvissri leyfisöflun og fjármögnun, en stöðug arðsemi hefur látið á sér standa. Félagið var stofnað árið 2012 með Guðmund Gíslason sem lykilstofnanda. Eggjahvíta hans átti 97,06% hlutafjár á stofnárinu. Hregg, félag föður hans, ásamt Pólstjörnunni, Gleði og Áningu kom einnig að fyrstu uppbyggingunni. MNH Holding keypti 49% árið 2015 og samanlagður norskur eignarhlutur var orðinn 62,06% árið 2017. Innlent frumkvöðlaverkefni færðist þannig undir erlend meirihlutayfirráð.

Baráttan um eldissvæðin

Á árunum 2011–2019 kepptu Fiskeldi Austfjarða og Laxar fiskeldi um takmörkuð svæði, einkum í Berufirði og Fáskrúðsfirði. Umsóknir, umhverfismat og kærur urðu tæki í kapphlaupi um stöðu innan stjórnsýslunnar. Eldri umsóknir og samningar við sveitarfélög tryggðu þó ekki sjálfkrafa forgang. Samráð hófst árið 2017 og Laxar fiskeldi drógu umsóknir sínar í Berufirði til baka. Fiskeldi Austfjarða náði fótfestu í Berufirði og Fáskrúðsfirði, Laxar fiskeldi í Reyðarfirði. Sjálfstæðri samkeppni félaganna lauk þegar þau komust undir sameiginleg yfirráð árið 2021.

Stjórnarformaðurinn við mótun reglnanna

Guðmundur Gíslason, þáverandi stjórnarformaður Fiskeldis Austfjarða, tók beinan þátt í mótun starfsskilyrða eigin félags. Sem fulltrúi Landssambands fiskeldisstöðva (LF) sat hann í stefnumótunarhópi ráðherra 2016–2017. Honum, stjórnarformanni Arnarlax og fulltrúa Landssambands veiðifélaga var sérstaklega falin vinna við úthlutunarreglur og leyfisferli. Hann studdi jafnframt að mæta skerðingu frjórra laxa með ófrjóum án lækkunar heildarheimilda. Stjórnvöld fengu þannig aðila með beina fjárhagslega hagsmuni til að móta tillögur sem urðu grundvöllur lagagerðar. Ríkisendurskoðun benti á hagsmuni hópmanna og þörf fyrir fleiri óháða sérfræðinga.

Lögin frá 2019 vörðu áunna stöðu

Fiskeldi Austfjarða krafðist í umsögn árið 2018 verndar fyrirliggjandi umsókna og leyfa. Lög nr. 101/2019 tryggðu, að skilyrðum uppfylltum, áframhaldandi afgreiðslu eldri umsókna utan nýja úthlutunarferlisins. Með því varðveittist forskot félaganna. Laxar fengu síðar 10.000 tonna viðbót í Reyðarfirði á þessum grundvelli. Umsóknir Fiskeldis Austfjarða í Stöðvarfirði og Seyðisfirði héldust samkvæmt skráningarlýsingunni innan eldra lagaumhverfis. Félagið hafði þegar fengið 20.800 tonna leyfi í mars 2019; bráðabirgðaákvæði III veitti öryggisnet ef þau yrðu ógilt vegna annmarka, þótt ekki þyrfti að beita því. Sextán ára leyfistími og möguleg

endurúthlutun juku fyrirsjáanleika. Lögin samræmdust þannig mikilvægum kröfum félagsins og vörðu fjárhagslega hagsmuni þess.

Leyfisstaðan studdi markaðsskráningu

Útgefin leyfi og varðveitt staða umsókna gerðu vaxtaráform trúverðugri gagnvart fjárfestum. Norska móðurfélagið Ice Fish Farm tók yfir Fiskeldi Austfjarða með hlutaskiptum og fór á Merkur Market í Osló í júní 2020. Rekstur og leyfi héldust hjá íslenska félaginu. Einkaframboð skilaði 301,5 milljónum NOK til uppbyggingar og endurfjármögnunar; sala eldri hluta fyrir um 89 milljónir NOK rann til seljenda. Markaðsskráningin gerði þannig kleift að afla fjármagns á grundvelli leyfisstöðu og vaxtarvæntinga.

Laxar fiskeldi færðu leyfi og rekstraráhættu

Ice Fish Farm keypti Laxa fiskeldi í maí 2022 með hlutabréfaskiptum; Laxar voru síðan sameinaðir inn í Fiskeldi Austfjarða árið 2023. Þeir komu með 16.000 tonna leyfi í Reyðarfirði, seiðastöðvar og þriðjungshlut í Búlandstindi. Tap Laxa fiskeldis árið 2021 nam 1,84 milljörðum króna. Stormtjón, vetrarsár og ISA-smit höfðu veikt reksturinn, snemmslátrun skert framleiðslu og ISA-tjónið var ótryggt. Samstæðan fékk meirihluta í Búlandstindi og möguleika á hagkvæmari innkaupum, seiðaeldi og slátrun. Með Stöðvarfjarðarleyfinu nam leyfisgrunnurinn þá 43.800 tonnum. Samruninn jók framleiðslugetu og aðgang að svæðum, en færði einnig veikburða rekstur og skuldbindingar inn í samstæðuna.

Afkoman frá 2020 og staðan 2026

Bókhaldslegur hagnaður var 2020–2021 og 2023, en tap 2022 og mikið tap 2024–2025. Slátrun jókst úr 4.260 tonnum árið 2020 í 17.105 tonn 2025, en tap 2024 og 2025 nam samtals um 10,4 milljörðum króna. Afföll, snemmslátrun, lakari gæði og hár kostnaður hindruðu arðsemi. Fyrri árshelming 2026 tapaði félagið um 5,9 milljörðum króna. Leyfi og viðskiptavild samsvöruðu 82,1% af eigin fé, sem sýnir næmi þess fyrir virðisrýrnun. Undanþágur frá lánaskilmálum og hluthafalán studdu fjármögnunina.

Leyfi og framtíðartækifæri

Leyfin í Seyðisfirði frá 11. september 2026 hækkuðu heimilaðan hámarkslífmassa í 53.800 tonn, þar af 41.000 tonn af frjóum laxi og 12.800 tonn af ófrjóum. Viðmið 560 þúsund krónur á tonn gefur 30,1 milljarðs króna reiknað virði núverandi leyfisgrunns. Núverandi starfsemi og fjarlægðarmörk gætu jafnframt gert félagið að eina raunhæfa bjóðandanum í viðbótarheimildir í Fáskrúðsfirði og Reyðarfirði en þar er óráðstafað burðarþol, 8.000 tonn, þó ekki sjálfkrafa fyrir frjóan lax. Sviðsmynd um frekari stækkun í Mjóafirði og Norðfjarðarflóa er hins vegar háð óstaðfestum burðarþolsforsendum, skipulagi og leyfisveitingum. Besta sviðsmyndin fyrir Kaldvík gæti verið yfir 80.000 tonna hámarkslífmassa á Austfjörðum.

Ávinningur af frumvarpi um lagareldi

Kaldvík hefur byggt upp stærsta leyfasafn íslensks laxeldis og samþætta framleiðslukeðju, en fjárhagslegt virði þessara eigna verður aðeins að veruleika með arðbærum og stöðugum rekstri. Verði frumvarpið frá 16. mars 2026 óbreytt að lögum gæti Kaldvík nýtt laxahluti til sölu, tímabundinnar leigu og veðsetningar og flutt laxamagn milli smitvarnasvæða innan landshluta með tilskildum samþykkjum. Þetta gæti skapað sölu- og leigutekjur, auðveldað fjármögnun og bætt nýtingu heimilda. Ef frumvarpið verður að lögum getur það fært Kaldvík verulegum fjárhagslegum ávinningi.

Frumkvöðlar og erlend yfirtaka

Fiskeldi Austfjarða → Ice Fish Farm → Kaldvík | 2012–2026

FRUMKVÖÐLASTARF · LEYFI · VÖXTUR · ÁSKORANIR · FRAMTÍÐARTÆKIFÆRI

01 Frumkvöðlar og eignarhald
2012–2017

Félagið var stofnað 2012 með Guðmund Gíslason sem lykilstofnanda. Eggjahvíta átti 97,06% á stofnárinu. Hregg, Pólstjarnan, Gleði og Áning komu einnig að uppbyggingunni.

MNH Holding keypti 49% árið 2015. Norskur eignarhlutur náði 62,06% árið 2017: innlent frumkvöðlaverkefni færðist undir erlend meirihlutayfirráð.

02 Baráttan um eldissvæðin
2011–2021

Fiskeldi Austfjarða og Laxar kepptu um svæði með umsóknum, umhverfismati og kærum. Eldri umsóknir tryggðu ekki sjálfkrafa forgang.

Samráð hófst 2017. Fiskeldi Austfjarða náði fótfestu í Berufirði og Fáskrúðsfirði, Laxar í Reyðarfirði. Sjálfstæðri samkeppni lauk með sameiginlegum yfirráðum 2021.

03 Stjórnarformaðurinn við mótun reglnanna
2016–2017

Guðmundur Gíslason sat fyrir LF í stefnumótunarhópi ráðherra og vann að úthlutunarreglum og leyfisferli. Hann studdi ófrjóan lax í stað skertra heimilda fyrir frjóan lax.

Aðili með beina fjárhagslega hagsmuni tók þannig þátt í mótun starfsskilyrða félagsins. Ríkisendurskoðun benti á hagsmuni hópmanna og þörf fyrir fleiri óháða sérfræðinga.

04 Lögin vörðu áunna stöðu
2019

Lög nr. 101/2019 heimiluðu, að skilyrðum uppfylltum, afgreiðslu eldri umsókna utan nýs úthlutunarferlis. Laxar fengu síðar 10.000 tonna viðbót á þeim grunni.

Umsóknir í Stöðvarfirði og Seyðisfirði héldust í eldra lagaumhverfi samkvæmt skráningarlýsingu. Bráðabirgðaákvæði III var öryggisnet fyrir 20.800 tonna leyfi. Sextán ára leyfistími jók fyrirsjáanleika.

05 Leyfisstaðan studdi markaðsskráningu
2020

Ice Fish Farm tók yfir Fiskeldi Austfjarða með hlutaskiptum og var skráð á Merkur Market í Osló í júní 2020. Rekstur og leyfi héldust á Íslandi.

301,5 milljónir NOK fengust í einkaframboði til uppbyggingar og endurfjármögnunar. Um 89 milljónir NOK vegna sölu eldri hluta runnu til seljenda.

06 Laxar færðu leyfi og rekstraráhættu
2022–2023

Laxar voru keyptir 2022 og sameinaðir Fiskeldi Austfjarða 2023. Þeir færðu 16.000 tonna leyfi, seiðastöðvar og hlut í Búlandstindi.

Tap Laxa 2021 var 1,84 ma.kr. Stormtjón, vetrarsár og ótryggt ISA-tjón veiktu reksturinn. Leyfisgrunnur náði 43.800 tonnum með Stöðvarfirði, en skuldbindingar fylgdu.

07 Vöxtur án stöðugrar arðsemi
2020–2026

Slátrun jókst úr 4.260 tonnum 2020 í 17.105 tonn 2025.

Tap 2024–2025: um 10,4 ma.kr.
Tap fyrri árshelmings 2026: um 5,9 ma.kr.

Afföll, snemmslátrun og hár kostnaður hindruðu arðsemi. Leyfi og viðskiptavild jafngiltu 82,1% eigin fjár. Undanþágur frá lánaskilmálum og hluthafalán studdu fjármögnun.

08 Leyfi og skilyrt framtíðartækifæri
September 2026

Seyðisfjarðarleyfin frá 11. september hækkuðu hámarkslífmassa í 53.800 tonn: 41.000 tonn frjó og 12.800 tonn ófrjó.
53.800 t × 560 þús.kr./t ≈ 30,1 ma.kr.
Reiknað viðmið fyrir leyfisgrunn, ekki staðfest söluverð.

8.000 tonna viðbót í Fáskrúðsfirði og Reyðarfirði gæti skapað vaxtarrými, þó ekki sjálfkrafa fyrir frjóan lax. Sviðsmynd yfir 80.000 tonnum er háð burðarþoli, skipulagi og leyfum.

09 Mögulegur ávinningur af frumvarpi um lagareldi

Verði frumvarpið frá 16. mars 2026 óbreytt að lögum gætu laxahlutir skapað möguleika á sölu, tímabundinni leigu og veðsetningu. Flutningur laxamagns innan landshluta yrði háður tilskildum samþykkjum. Þetta gæti bætt nýtingu og fjármögnun.

Fjárhagslegt virði leyfa og framleiðslukeðju verður aðeins að veruleika með arðbærum og stöðugum rekstri.

Samantekt úr meðfylgjandi texta · Fjárhæðir og framtíðarsviðsmyndir miðast við forsendur hans.

1. Inngangur

1.1 Frumkvöðlarnir og erlend yfirtaka

Stofnendur

Saga félagsins hefst árið 2012 þegar Fiskeldi Austfjarða ehf. var sett á laggirnar til að byggja upp sjókvíaeldi í fjörðum Austurlands. Guðmundur Gíslason var lykilstofnandi, eigandi Eggjahvítu ehf. og forstjóri félagsins frá upphafi til 2024. Fjölskyldu- og samstarfstengdir fjárfestar komu einnig að félaginu: Hregg ehf., í eigu Gísla Guðmundssonar, Gleði ehf., Áning ehf., Pólstjarnan ehf. og síðar Grjót ehf. Hluthafaskráin sýnir þó að eignarhlutfall eitt og sér segir ekki alla söguna. Á stofnárinu átti Eggjahvíta 97,06% hlutafjár, en aðeins 50,01% atkvæða; Pólstjarnan og Genesis fengu hlutfallslega meiri atkvæðisrétt en hlutafé þeirra gaf til kynna. [5]

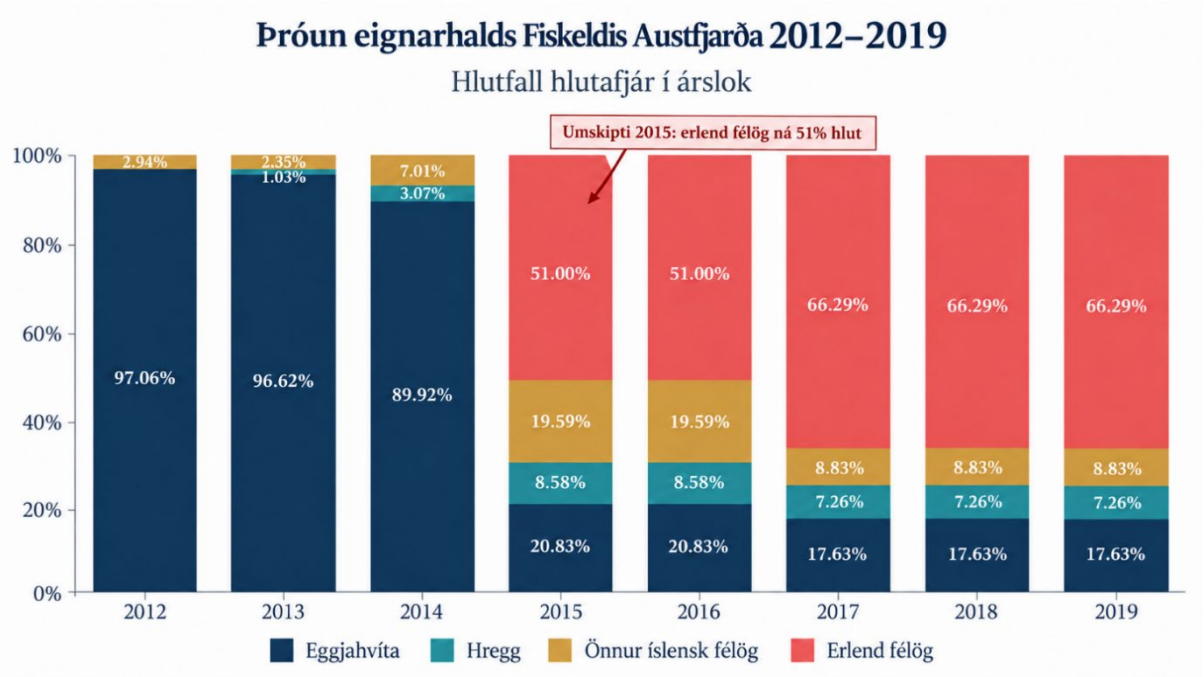
Breytingar á eignarhaldi

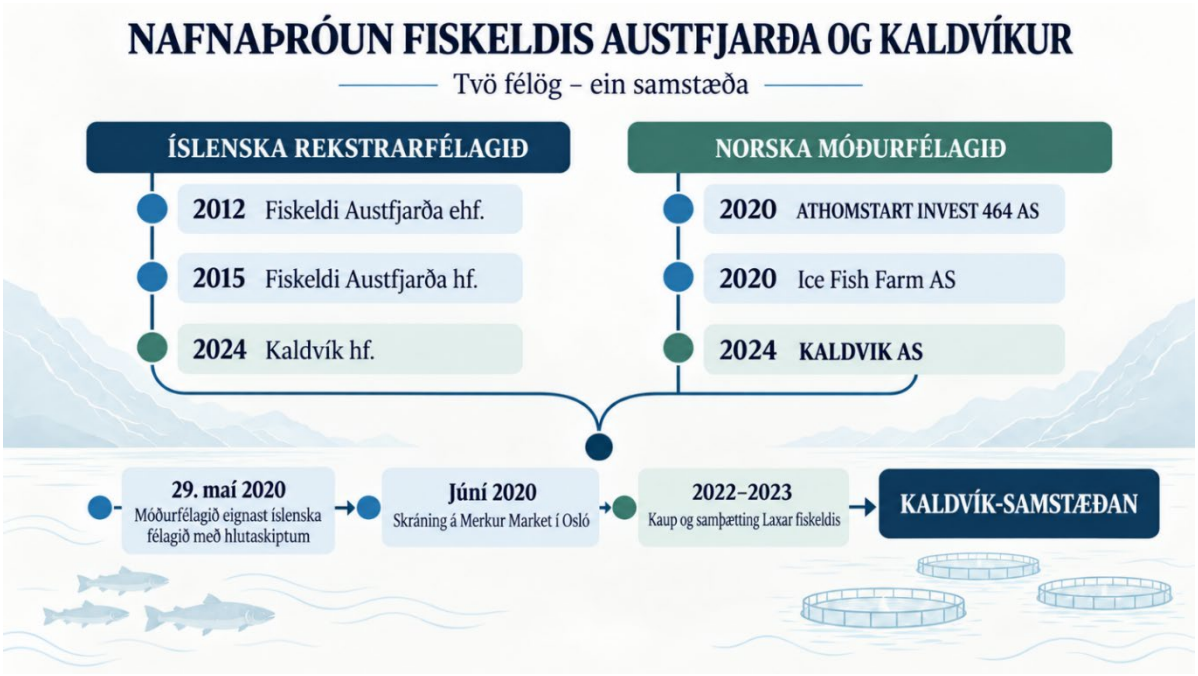
Eignarhald Fiskeldis Austfjarða breyttist verulega á árunum 2012–2019. Í upphafi tímabilsins var félagið nær alfarið í íslenskri eigu og Eggjahvíta ehf. fór með ráðandi hlut. Eggjahvíta átti 97,06% hlutafjár árið 2012 og ásamt Hregg, sem var í eigu föður Guðmundar, átti félagið yfir 90% hlutafjár árin 2013–2014. Á þessum árum dreifðist minnihlutaeign smám saman á fleiri innlend félög, meðal annars Gleði, Áningu Ásbrú og Grjót. [5]

Vendipunkturinn varð árið 2015 þegar norska félagið MNH Holding AS eignaðist 49% hlut. Samhliða lækkaði hlutur Eggjahvítu í 20,83%. Árið 2017 eignaðist Midt-Norsk Havbruk AS 16,88% með hlutafjáraukningu, en MNH Holding átti þá 45,18%. Norsku félögin fóru því samanlagt með 62,06% hlut. Eftir kaup NTS ASA á Midt-Norsk Havbruk og kaup þess félags á hlut MNH Holding var allur 62,06% hluturinn kominn undir Midt-Norsk Havbruk árið 2018. Eggjahvíta var þá stærsti innlendi hluthafinn með 17,63% og Hregg næststærst með 7,26%. Þróunin var því frá yfirráðum innlendra stofnenda yfir í skýran norskan meirihluta. [5]

Breytingar á nafni félagsins

Íslenski rekstraraðilinn var stofnaður sem Fiskeldi Austfjarða ehf. en starfaði síðar sem Fiskeldi Austfjarða hf. Norska móðurfélagið Ice Fish Farm AS var stofnað 16. mars 2020. Móðurfélagið eignaðist íslenska rekstrarfélagið með hlutaskiptum og var skráð á Merkur Market í Osló í júní

sama ár. Ice Fish Farm AS tók nafnið Kaldvík AS 25. júní 2024 og íslenska rekstrarfélagið hefur síðar starfað undir heitinu Kaldvík hf. Heitið Kaldvík nær þannig yfir samstæðu sem rekstrarlega á rætur í Fiskeldi Austfjarða og Löxum fiskeldi. [23]

1.2 Áhrif á samfélag og umhverfi

Jákvæð samfélagsáhrif

Fiskeldi Austfjarða, nú Kaldvík, hefur stuðlað að fjölbreyttara atvinnulífi og aukinni verðmætasköpun á Austfjörðum. Starfsemin nær yfir sjókvíaeldi í Berufirði, Fáskrúðsfirði og Reyðarfirði, auk slátrunar og vinnslu á Djúpavogi. Þannig verða störf og verðmætasköpun eftir á svæðinu á fleiri stigum framleiðslunnar en við sjálft sjókvíaeldið. Árið 2025 voru að meðaltali 204 stöðugildi hjá Kaldvíkursamstæðunni. Laun námu 17,9 milljónum evra og heildarkostnaður vegna starfsfólks 21,7 milljónum evra. [49] Stöðugildatalan tekur til samstæðunnar allrar, ekki eingöngu starfseminnar á Austfjörðum. Félagið hefur einnig leyfi í Stöðvarfirði og Seyðisfirði, þótt eldi hafi ekki hafist þar.

Starfsemin hefur einnig afleidd áhrif á önnur fyrirtæki, meðal annars verktaka, flutningsaðila, hafnir, viðhaldsþjónustu, gististaði og sérfræðiráðgjöf. Kaldvík gjaldfærði 5,3 milljónir evra í fiskeldisgjald árið 2025. Gjaldið rennur í ríkissjóð, en Fiskeldissjóður fær lögbundið framlag til stuðnings sveitarfélögum þar sem sjókvíaeldi er stundað. [49, 52]

Neikvæð umhverfisáhrif

Helstu staðfestu umhverfisáhrif sjókvíaeldis Fiskeldis Austfjarða/Kaldvíkur felast í losun lífrænna efna frá fóðri og saur eldisfisks. Úrgangurinn sest á sjávarbotn undir og í nágrenni eldiskvía, eykur næringarefni í sjó og getur lækkað súrefnisstyrk við botn. Afleiðingarnar geta verið staðbundin ofauðgun og breytingar á botndýralífi. Skipulagsstofnun telur áhrifin að mestu afturkræf ef eldissvæði eru hvíld og kvíar færðar milli eldislota, en jafnframt þarf stöðuga vöktun til að koma í veg fyrir óásættanlega uppsöfnun. [70]

Strok frjós eldislax er alvarlegur langtímaáhættuþáttur. Sloppinn eldislax getur gengið í ár, hrygnt með villtum laxi og breytt erfðasamsetningu smárra og viðkvæmra laxastofna. Skipulagsstofnun

taldi að 10.000 tonna eldi á frjóum laxi í Seyðisfirði gæti haft verulega neikvæð áhrif vegna erfðablöndunar. [70]

Laxalús getur fjölgað sér í eldiskvíum og lirfur hennar borist með straumum á villtan lax, sjóbirting og sjóbleikju. Skipulagsstofnun telur að eldi Kaldvíkur geti haft neikvæð samlegðaráhrif með öðru laxeldi á Austfjörðum ef lúsafaraldur kemur upp. MAST tekur þó fram að laxalús hafi hingað til ekki verið verulegt vandamál á Austfjörðum; hér er því fyrst og fremst um áhættu og óvissu að ræða, ekki staðfest umfangsmikið tjón. [70]

Til að afmarka umfang verkefnisins verður ekki fjallað frekar í þessari skýrslu um jákvæð samfélagsáhrif eða neikvæð umhverfisáhrif.

1.3 Afmörkun verkefnisins

Eldisleyfin verðmætin

Verkefnið afmarkast við þróun Fiskeldis Austfjarða, síðar Ice Fish Farm og Kaldvíkur, frá stofnun félagsins árið 2012 til stöðunnar árið 2026. Megináherslan er á hvernig félagið byggði upp aðgang að eldissvæðum og eldisheimildum á Austfjörðum og hvernig sá aðgangur tengdist eignarhaldi, fjármögnun og möguleikum til fjárhagslegs ávinnings. Fjallað er um frumkvöðlaárin, yfirtöku erlendra fjárfesta, skráningu á norskan hlutabréfamarkað og innlimun Laxa fiskeldis í samstæðuna.

Þátttaka í stefnumótun stjórnvalda

Sérstök áhersla er lögð á samspil hagsmuna félagsins, stefnumótunar stjórnvalda og lagasetningar. Rakin er baráttan um eldissvæðin og þátttaka þáverandi stjórnarformanns Fiskeldis Austfjarða í stefnumótun árin 2016–2017. Skoðað er hvernig breytingar á

fiskeldislögum árið 2019 vörðu stöðu fyrirliggjandi umsókna og leyfa og hvernig breytt viðmið um hámarkslífmassa höfðu áhrif á nýtingarmöguleika heimilda. Eldisleyfin eru þannig lykilviðfangsefni skýrslunnar, bæði sem grundvöllur starfseminnar og sem verðmætar eignir sem skipta máli fyrir fjármögnun og eiginfjárstöðu.

Rekstur og fjárhagsstaða

Jafnframt er farið yfir framleiðslu, rekstrarafkomu, skuldsetningu og fjármögnunarþörf félagsins. Líffræðileg áföll, afföll, framleiðslukostnaður og nýting eldisheimilda eru skoðuð með tilliti til arðsemi og samkeppnishæfni. Væntingar við uppbyggingu og markaðsskráningu eru bornar saman við rekstrarárangur og stöðu félagsins árið 2026. Í lokin er fjallað um möguleg vaxtartækifæri og fjárhagslegan ávinning af viðbótarheimildum og fyrirhuguðu laxahlutakerfi, þar á meðal sölu, leigu, veðsetningu og sveigjanlegri nýtingu heimilda.

Afmörkun umfjöllunar

Umfjöllun um jákvæð samfélagsáhrif og neikvæð umhverfisáhrif er afmörkuð við stutt yfirlit í inngangi. Þungamiðjan er því greining á uppbyggingu félagsins, þróun réttinda þess og fjárhagslegum forsendum rekstrarins. Framtíðartækifæri eru metin sem skilyrtar sviðsmyndir sem ráðast meðal annars af lagasetningu, leyfisveitingum, fjármögnun og árangri í eldi.

1.4 Aðferðafræðin

Viðaukar

Vinnan hófst með gerð 34 viðauka, þar sem fjallað var um afmörkuð viðfangsefni sem tengjast Fiskeldi Austfjarða/Kaldvík. Við þá vinnu var ChatGPT notað sem hjálpartæki við heimildaleit og gerð fyrstu draga að texta, töflum og myndum. Frumdrögin voru síðan yfirfarin, upplýsingar sannreyndar eftir föngum og gerðar nauðsynlegar leiðréttingar og betrumbætur.

Drög að skýrslu

Gerð voru kaflaskipting skýrslunnar og leiðbeiningar um það efni sem fjalla skyldi um í hverjum kafla. Jafnframt voru veittar upplýsingar um hvar helst væri að finna viðeigandi heimildir, bæði í viðaukum og á netinu.

Með aðstoð ChatGPT voru unnar nokkrar útgáfur af skýrsludrögum. Þau voru síðan yfirfarin, endurskoðuð og þeim breytt verulega við gerð endanlegrar skýrslu.

Flestar myndir og töflur skýrslunnar voru unnar með aðstoð ChatGPT á grundvelli texta og gagna sem gervigreindinni voru látin í té. Efni þeirra var síðan yfirfarið og leiðrétt eftir því sem þörf var á.

HEIMILDIR

Heimildir eru auðkenndar með númerum og tilvísanir í hornklofum tengja texta og töflur við númeraða heimildaskrá. Viðaukar eru auðkenndir sem slíkir í sömu heimildaskrá og birtar frumheimildir og aðrar opinberlega aðgengilegar heimildir sem vitnað er til.

2. Frumkvöðlaárin og uppbyggingartímabil (2012-2019)

2.1 Baráttan um eldissvæðin

Tryggja sér svæði

Ágreiningur Laxa fiskeldis og Fiskeldis Austfjarða snerist fyrst og fremst um að tryggja sér aðgang að takmörkuðum og verðmætum eldissvæðum í Fáskrúðsfirði og Berufirði. Laxar fiskeldi höfðu þegar sterka stöðu í Reyðarfirði, en Fiskeldi Austfjarða hafði betri fótfestu í Berufirði og síðar í Fáskrúðsfirði. Baráttan var ekki formlegt útboð, heldur kapphlaup um stjórnsýslulega stöðu: að hafa fyrst tilkynnt framkvæmd, sótt um ákveðin svæði eða fengið útgefin leyfi.

Einkaréttarlegur samningur hélt ekki

Fyrsta skeiðið hófst 2011–2012. Árið 2012 bárust fimmtán umsóknir um allt að 200 tonna leyfi á einstökum staðsetningum í Reyðarfirði, Fáskrúðsfirði og Berufirði. Heilbrigðisnefnd Austurlands hafnaði þeim öllum vegna þess að meta þyrfti samanlagt umfang eldisins og vegna óvissu um burðarþol fjarðanna. Fiskeldi Austfjarða kærði synjunina og taldi fyrri umsóknir sínar og samning við Djúpavogshrepp veita félaginu forgang í Berufirði. Þau sjónarmið hlutu ekki viðurkenningu; hvorki röð umsókna né einkaréttarlegur samningur við sveitarfélag batt leyfisveitandann. [2]

Laxar fiskeldi kæra

Árið 2013 varð bein stjórnsýsluleg viðureign þegar Laxar fiskeldi kærðu breytingu á starfsleyfi Fiskeldis Austfjarða í Fáskrúðsfirði úr þorskeldi í regnbogasilungseldi. Laxar töldu breytinguna ógna eigin áformum um laxeldi, sem höfðu verið kynnt Skipulagsstofnun árið 2011. Kærunni var vísað frá þar sem Laxar fiskeldi höfðu ekki starfs- eða rekstrarleyfi í Fáskrúðsfirði og tilkynning um fyrirhugaða framkvæmd skapaði ekki lögvarinn rétt gagnvart leyfi annars félags. [2]

Laxar fiskeldi sækja inn í Berufjörð og Fáskrúðsfjörð

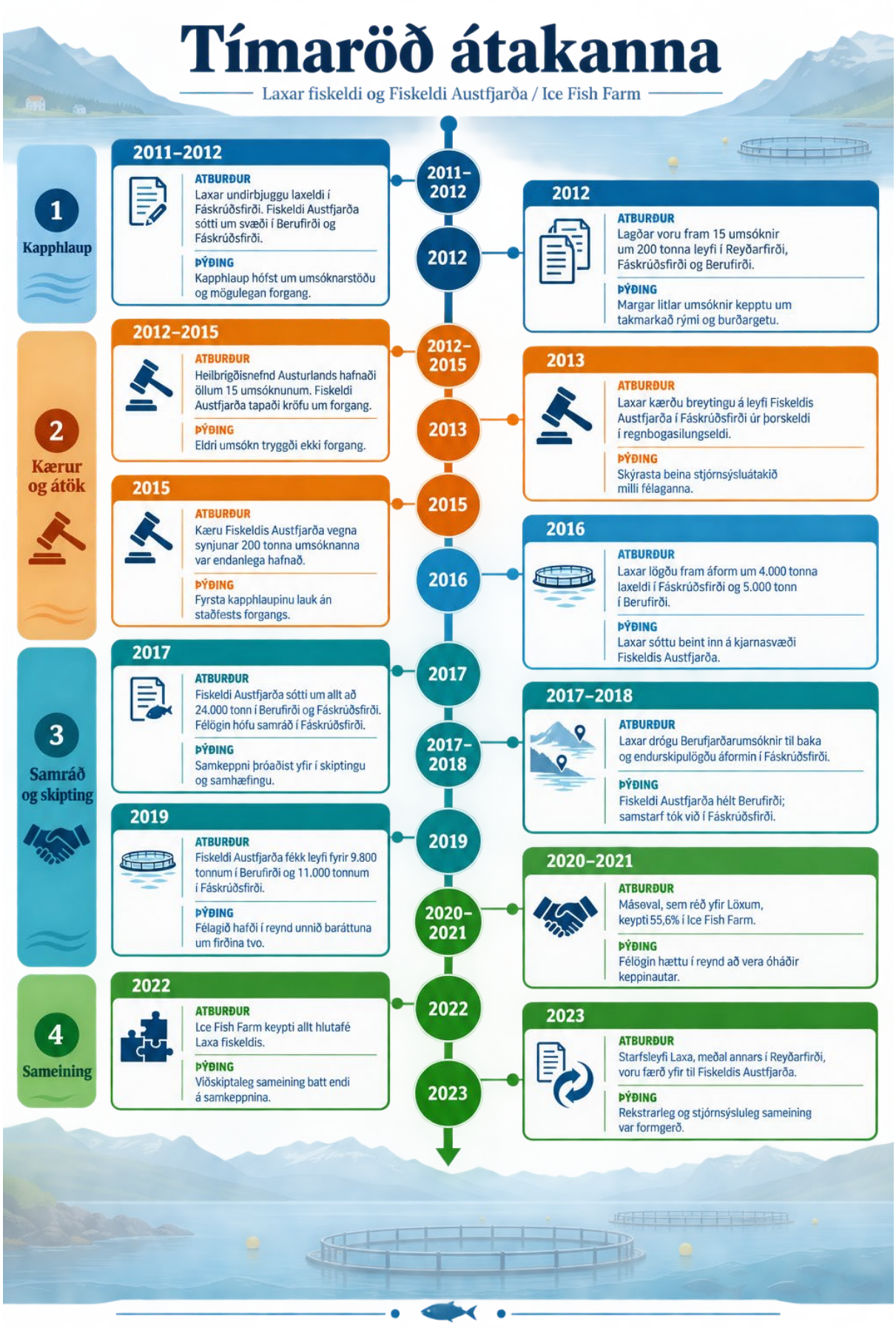
Átökin færðust á nýtt stig 2016–2017 þegar Laxar lögðu fram áform um allt að 4.000 tonna eldi í Fáskrúðsfirði og 5.000 tonn í Berufirði, inn á svæði þar sem Fiskeldi Austfjarða hafði þegar leyfi eða starfsemi. Mikil verðmæti svæðanna skýrðust af takmörkuðu burðarþoli, fimm kílómetra fjarlægðarreglu milli ótengdra rekstraraðila og, frá árinu 2019, áhættumati erfðablöndunar, sem takmarkaði heildarmagn frjórra laxa. Eitt eldissvæði gat því þrengt verulega að vaxtarmöguleikum annars félags.

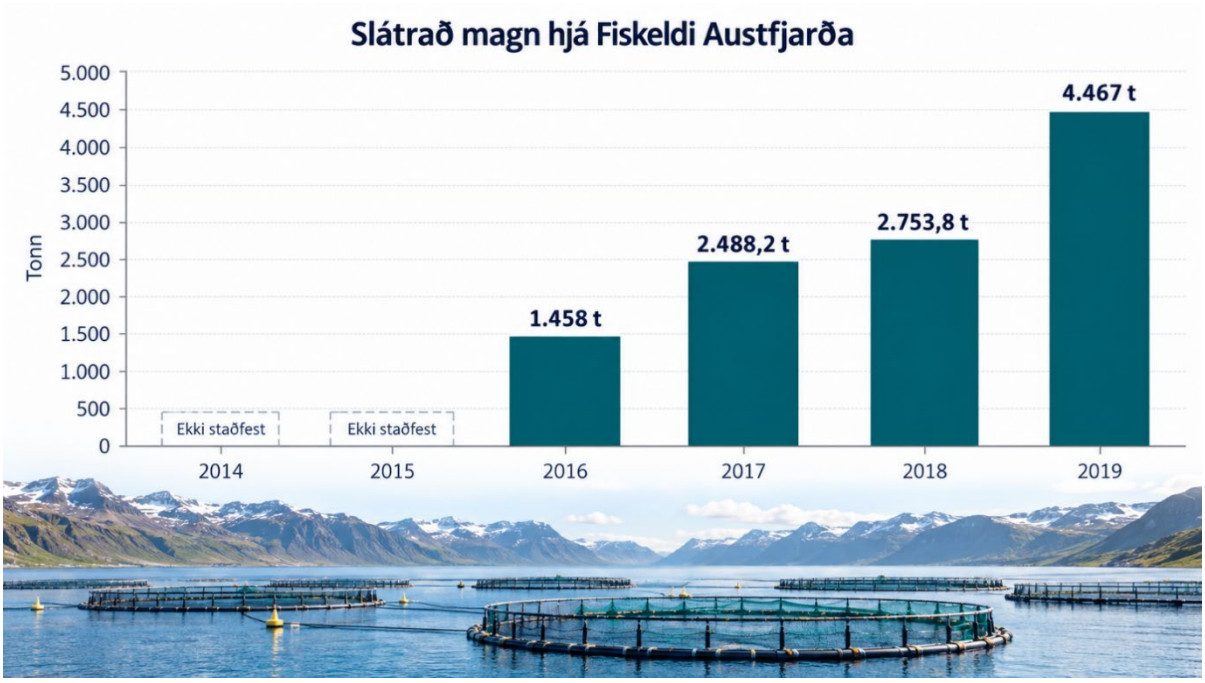
Samráð hefst

Afgerandi stefnubreyting varð árið 2017 þegar félögin hófu samráð um sameiginlegar starfsstöðvar í Fáskrúðsfirði. Matvælastofnun samþykkti fyrirkomulagið og Laxar fiskeldi drógu umsóknir sínar í Berufirði til baka. Samstarfið átti að fela í sér samræmda útsetningu, hvíld svæða, sjúkdómavarnir, viðbrögð við sjúkdómum og vöktun laxalúsar. Fyrir sameiningu varð niðurstaðan því sú að Fiskeldi Austfjarða hélt Berufirði og fékk 2019 leyfi fyrir 9.800 tonnum þar og 11.000 tonnum í Fáskrúðsfirði, en Laxar héldu verðmætri stöðu sinni í Reyðarfirði.

Endalok samkeppninnar með samþjöppun eignarhalds

Endalok samkeppninnar urðu með samþjöppun eignarhalds. Måsøval, sem réð yfir Löxum fiskeldi, samdi árið 2020 um kaup á meirihluta í Ice Fish Farm, móðurfélagi Fiskeldis Austfjarða. Samkeppniseftirlitið samþykkti viðskiptin 2021. Ice Fish Farm tók síðan Laxa fiskeldi að fullu yfir 2022 og leyfi Laxa voru færð yfir til Fiskeldis Austfjarða 2023. Heildarniðurstaðan er því að Fiskeldi Austfjarða hafði betur í svæðabaráttunni um Berufjörð og Fáskrúðsfjörð, Laxar fiskeldi héldu Reyðarfirði, en átökunum lauk endanlega með sameiginlegu eignarhaldi og fullum samruna félaganna.

Tímaröð átakanna
Laxar fiskeldi og Fiskeldi Austfjarða / Ice Fish Farm
1 Kapphlaup
2 Kærur og átök
3 Samráð og skipting
4 Sameining
2011–2012
ATBURÐUR
Laxar undirbjuggu laxeldi í Fáskrúðsfirði. Fiskeldi Austfjarða sótti um svæði í Berufirði og Fáskrúðsfirði.
ÞÝÐING
Kapphlaup hófst um umsóknarstöðu og mögulegan forgang.
2012
ATBURÐUR
Lagðar voru fram 15 umsóknir um 200 tonna leyfi í Reyðarfirði, Fáskrúðsfirði og Berufirði.
ÞÝÐING
Margar litlar umsóknir kepptu um takmarkað rými og burðargetu.
2012–2015
ATBURÐUR
Heilbrigðisnefnd Austurlands hafnaði öllum 15 umsóknunum. Fiskeldi Austfjarða tapaði kröfu um forgang.
ÞÝÐING
Eldri umsókn tryggði ekki forgang.
2013
ATBURÐUR
Laxar kærðu breytingu á leyfi Fiskeldis Austfjarða í Fáskrúðsfirði úr þorskeldi í regnbogasilungseldi.
ÞÝÐING
Skýrasta beina stjórnsýsluátakið milli félaganna.
2015
ATBURÐUR
Kæru Fiskeldis Austfjarða vegna synjunar 200 tonna umsóknanna var endanlega hafnað.
ÞÝÐING
Fyrsta kapphlaupinu lauk án staðfests forgangs.
2016
ATBURÐUR
Laxar lögðu fram áform um 4.000 tonna laxeldi í Fáskrúðsfirði og 5.000 tonn í Berufirði.
ÞÝÐING
Laxar sóttu beint inn á kjarnasvæði Fiskeldis Austfjarða.
2017
ATBURÐUR
Fiskeldi Austfjarða sótti um allt að 24.000 tonn í Berufirði og Fáskrúðsfirði. Félögin hófu samráð í Fáskrúðsfirði.
ÞÝÐING
Samkeppni þróaðist yfir í skiptingu og samhæfingu.
2017–2018
ATBURÐUR
Laxar drógu Berufjarðarumsóknir til baka og endurskipulögðu áformin í Fáskrúðsfirði.
ÞÝÐING
Fiskeldi Austfjarða hélt Berufirði; samstarf tók við í Fáskrúðsfirði.
2019
ATBURÐUR
Fiskeldi Austfjarða fékk leyfi fyrir 9.800 tonnum í Berufirði og 11.000 tonnum í Fáskrúðsfirði.
ÞÝÐING
Félagið hafði í reynd unnið baráttuna um firðina tvo.
2020–2021
ATBURÐUR
Máseval, sem réð yfir Löxum, keypti 55,6% í Ice Fish Farm.
ÞÝÐING
Félögin hættu í reynd að vera óháðir keppinautar.
2022
ATBURÐUR
Ice Fish Farm keypti allt hlutafé Laxa fiskeldis.
ÞÝÐING
Viðskiptaleg sameining batt endi á samkeppnina.
2023
ATBURÐUR
Starfsleyfi Laxa, meðal annars í Reyðarfirði, voru færð yfir til Fiskeldis Austfjarða.
ÞÝÐING
Rekstrarleg og stjórnsýsluleg sameining var formgerð.
2011–2012
2012
2012–2015
2013
2015
2016
2017
2017–2018
2019
2020–2021
2022
2023

2.2 Framgangur eldisins

Skortur á tölulegum upplýsingum

Tímabilið 2012–2019 var í megindráttum uppbyggingarskeið hjá Fiskeldi Austfjarða, en tölulegar upplýsingar um framgang eldisins eru af skornum skammti. Í þeim heimildum sem hér er vísað til liggja ekki fyrir upplýsingar um fjölda útsettra seiða á tímabilinu. Samningur Ísþórs frá árinu 2013 um sölu einnar milljónar seiða til Fiskeldis Austfjarða, sem afhenda átti vorið 2014, gefur vísbendingu um umfang fyrirhugaðrar uppbyggingar. Samningurinn staðfestir þó ekki hversu mörg seiði voru í raun sett út á tilteknu almanaksári. Árið 2014 var stefnt að um 1.500 tonna framleiðslu og félagið vann jafnframt að mun umfangsmeiri áformum um eldi í Berufirði og Fáskrúðsfirði. [1]

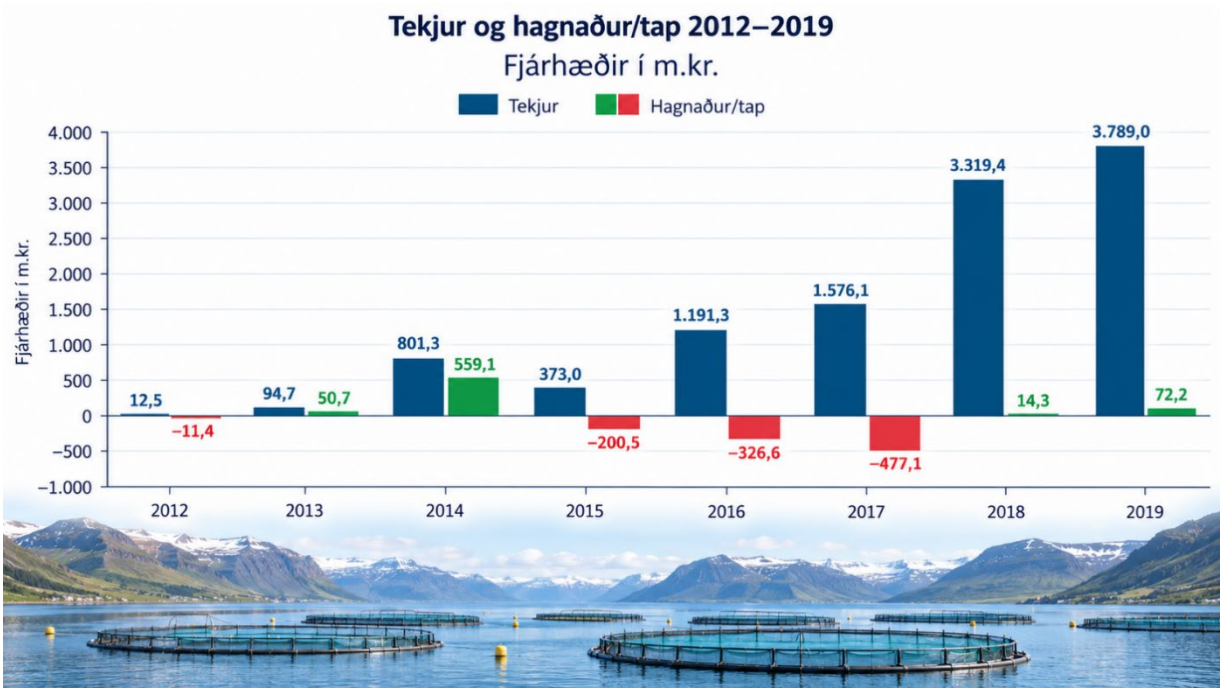
Slátrun

Fiskeldi Austfjarða hóf starfsemi sína með eldi á regnbogasilungi en sneri sér síðar að laxeldi. Frá og með árinu 2016 verða upplýsingar um framleiðslu- og sláturmagn skýrari, þótt tölurnar séu ekki að öllu leyti sambærilegar milli heimilda. SalmonBusiness greindi frá því að félagið hefði slátrað 1.458 tonnum árið 2016. Í eftirlitsskýrslu Umhverfisstofnunar frá júní 2017 kemur hins vegar fram að umfang eldisins árið áður hefði verið um 2.450 tonn, þar af um 600 tonn af laxi. Þar sem önnur heimildin vísar til slátrunar en hin til framleiðslu eða umfangs eldisins er ekki rétt að leggja þessar tölur að jöfnu.

Framleiðslan í Berufirði hélt áfram að aukast árin 2017 og 2018. Samkvæmt gögnum Matvælastofnunar var 2.488 tonnum slátrað árið 2017 og var magnið skráð sem regnbogasilungur. Árið 2018 nam slátrunin 2.754 tonnum. Árið 2019 var síðan tekið annað stórt skref í uppbyggingu eldisins, en þá var 4.467 tonnum slátrað. [1]

Árangur í eldinu

Takmarkaðar upplýsingar liggja fyrir um árangur og framgang eldisins fram til ársins 2019. Samkvæmt grænu bókhaldi nam magn dauðfisks um 26 tonnum árið 2014, 88 tonnum árið 2015 og 157 tonnum árið 2016. Þessar upplýsingar einar og sér nægja þó ekki til að reikna affallahlutfall. Til þess að reikna slíkt hlutfall þyrfti meðal annars upplýsingar um fjölda fiska, þyngd þeirra við dauða og skýrt afmarkað viðmiðunartímabil fyrir hvern árgang. [1] Nægjanlegar

upplýsingar liggja því ekki fyrir til að meta með áreiðanlegum hætti hvernig til tókst í eldinu á þessu tímabili.

2.3 Fjárhagsleg staða

Rekstrarreikningur

Tímabilið 2012–2019 einkenndist af hraðri uppbyggingu Fiskeldis Austfjarða. Rekstrartekjur jukust úr 12,5 m.kr. árið 2012 í um 3,8 milljarða króna árið 2019. Uppgjör áranna 2014 og 2015 eru óvenjuleg en verður ekki tekið til frekari umfjöllunar hér. Árin 2015–2017 voru hins vegar tapár. Hlutafjáraukningar nýttust því fyrst og fremst til að fjármagna reksturinn, auka lífmassa í sjó og standa undir fjárfestingum. Árin 2018 og 2019 skilaði félagið takmörkuðum bókhaldslegum hagnaði. [7]

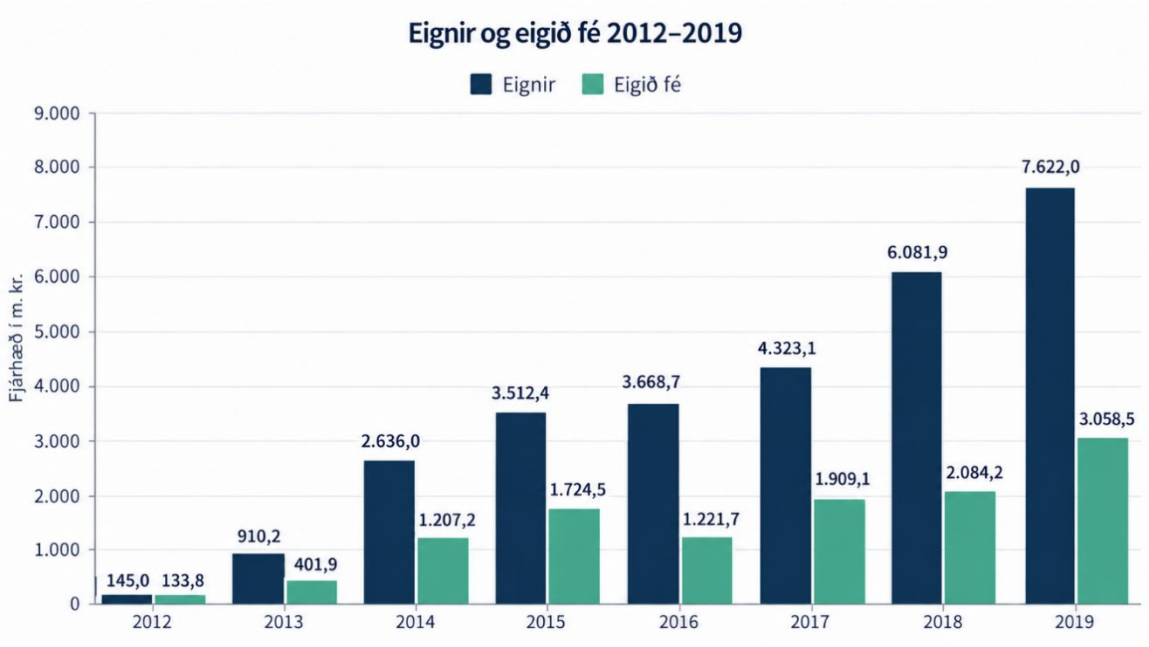
Efnahagsreikningur

Eignir Fiskeldis Austfjarða jukust úr um 145 milljónum króna í árslok 2012 í um 7,6 milljarða króna í árslok 2019. Á sama tíma jókst eigið fé úr 134 milljónum króna í um 3,1 milljarð króna. Aukningin stafaði ekki eingöngu af uppsöfnuðum rekstrarhagnaði. Hlutafjáraukningar og breytingar á eignum og skuldum komu þar einnig við sögu. Eiginfjárhlutfallið var flest árin á bilinu 35–45%. [7]

Hlutfall óefnislegra eigna af eigin fé

Í IFRS-samanburðarreikningsskilum Ice Fish Farm voru eldisleyfin metin á 608,954 milljóna NOK virði í opnunarefnahagsreikningi 1. janúar 2019. Matið byggðist á kaupverðsúthlutun vegna kaupa Midt-Norsk Havbruk í mars 2018. Leyfin námu 84,8% af eigin fé í þeirri opnunarstöðu og 77,7% í árslok 2019. Þetta eru endurgerðar IFRS-

samstæðutölur; þær má ekki blanda saman við eiginfjártölur íslenska rekstrarfélagsins á öðrum reikningsskilagrunni. [38]

2.4 Eignarhald og viðskipti

Frá íslenskum meirihluta til norsks meirihluta

Eignarhald Fiskeldis Austfjarða breyttist verulega á árunum 2012–2019. Í upphafi tímabilsins var félagið nær alfarið í íslenskri eigu og Eggjahvíta ehf. var ráðandi hluthafi. Meginvendipunkturinn varð árið 2015 þegar norska félagið MNH Holding AS eignaðist 49% hlut í félaginu. Samhliða minnkaði eignarhlutur Eggjahvítu úr 89,92% í 20,83%. Meðal annarra innlendra hluthafa voru Hregg, Gleði, Áning Ásbrú, Grjót og Pólstjarnan. Hregg, sem var í eigu Gísla Guðmundssonar, föður Guðmundar Gíslasonar, var næststærsti innlendi hluthafinn árin 2015 og 2016 með 8,58% eignarhlut. [5]

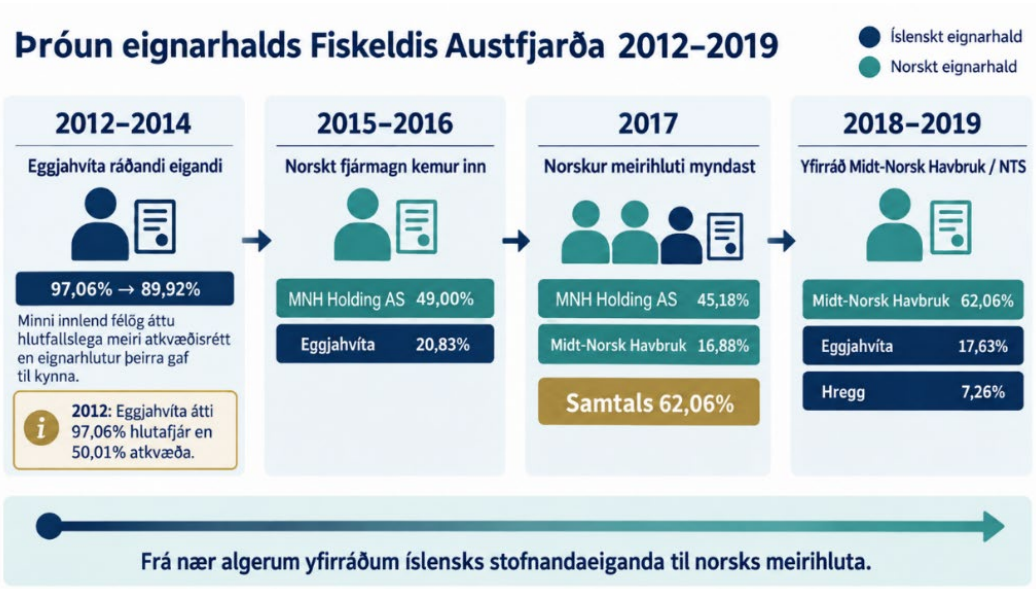
Norðmenn auka sinn hlut

Norsk yfirráð yfir félaginu styrktust enn frekar árið 2017 þegar Midt-Norsk Havbruk AS lagði Fiskeldi Austfjarða til nýtt hlutafé og eignaðist 16,88% hlut. Á sama tíma nam eignarhlutur MNH Holding 45,18%. Samanlagt fóru norsku félögin því með 62,06% hlutafjár. [5]

Fram kom í fjölmiðlum í október 2017 að norska fiskeldisfyrirtækið NTS ASA hygðist festa kaup á 45,2 prósenta hlut í Fiskeldi Austfjarða, seljandi var annað norskt fyrirtæki, MNH Holding. NTS myndi greiða að lágmarki 73,5 milljónir norskra króna, sem jafngilti á þáverandi gengi um 965 milljónum íslenskra króna, fyrir hlutabréfin, en ef Fiskeldi Austfjarða fengi leyfi til aukinnar framleiðslu á næstu tíu árum gæti kaupverðið hækkað í allt að 294 milljónir norskra króna eða sem nemur 3,9 milljörðum íslenskra króna. [78]

Árið 2018 keypti NTS ASA hlut MNH Holding og sameinaði norska eignarhlutinn undir Midt-Norsk Havbruk, sem varð þá beinn eigandi að 62,06% hlutafjár í Fiskeldi Austfjarða. Sú staða hélst óbreytt til ársloka 2019. Í lok þess árs nam samanlagður eignarhlutur feðganna Gísla Guðmundssonar og Guðmundar Gíslasonar um 25%. [5]

Á tímabilinu þróaðist félagið því frá því að vera undir nær algerum yfirráðum Eggjahvítu yfir í að vera undir meirihlutayfirráðum norska sjávarútvegs- og fiskeldisfélagsins NTS. [5]

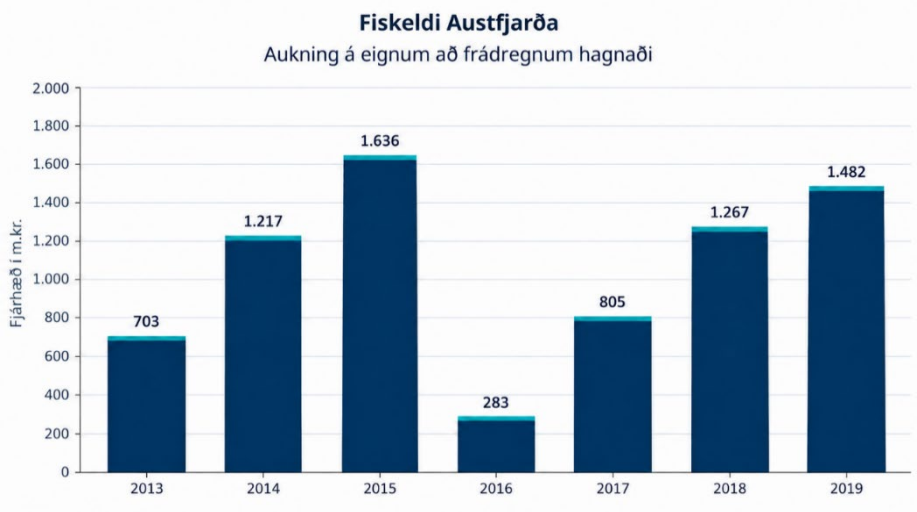

BREYTINGAR Á EFNAHAGSREIKNINGI

Stærð efnahagsreiknings Fiskeldis Austfjarða jókst mismikið milli ára. Á myndinni hér að neðan er sýnd árleg aukning heildareigna að frádregnum hagnaði viðkomandi árs. Athygli vekur að heildareignir jukust verulega árin 2014 og 2015, þegar fjárfesting Norðmanna í Fiskeldi Austfjarða var í undirbúningi. Þessi stærð er ekki mælikvarði á innborgað hlutafé, enda getur eignaaukning einnig verið fjármögnuð með skuldum.

Ekki er unnt að rekja eignaaukninguna 2014–2015 til eignfærslu eldisleyfa án sundurliðaðra reikningsskila. Eignaaukning ein og sér staðfestir heldur ekki hækkun á verðmæti eignarhluta hluthafa.

Heildareignir jukust einnig verulega árin 2018 og 2019. Í endurgerðum IFRS-samanburðarreikningsskilum námu eldisleyfi 84,8% af eigin fé 1. janúar 2019 og 77,7% í árslok sama árs. Þau hlutföll eru á öðrum reikningsskilagrunni en tölur íslenska rekstrarfélagsins hér að framan. [38]

3. Að koma sér í stöðu

3.1 Staða félagsins í leyfisveitingarferlinu

Eldisleyfin voru verðmæti

Unnið var að því að tryggja félaginu eldissvæði, enda fólust verðmætin fyrst og fremst í eldisleyfunum. Félagið safnaði þó ekki aðeins leyfum heldur styrkti það einnig stöðu sína innan stjórnsýsluferlisins. Þar skipti meðal annars máli þátttaka Guðmundar Gíslasonar í starfshópi sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra um stefnumótun í fiskeldi. Slík staða gat síðar orðið verðmæt ef lög og bráðabirgðaákvæði tryggðu forgang umsókna sem þegar voru langt komnar í stjórnsýsluferlinu.

Að koma sér í stöðu

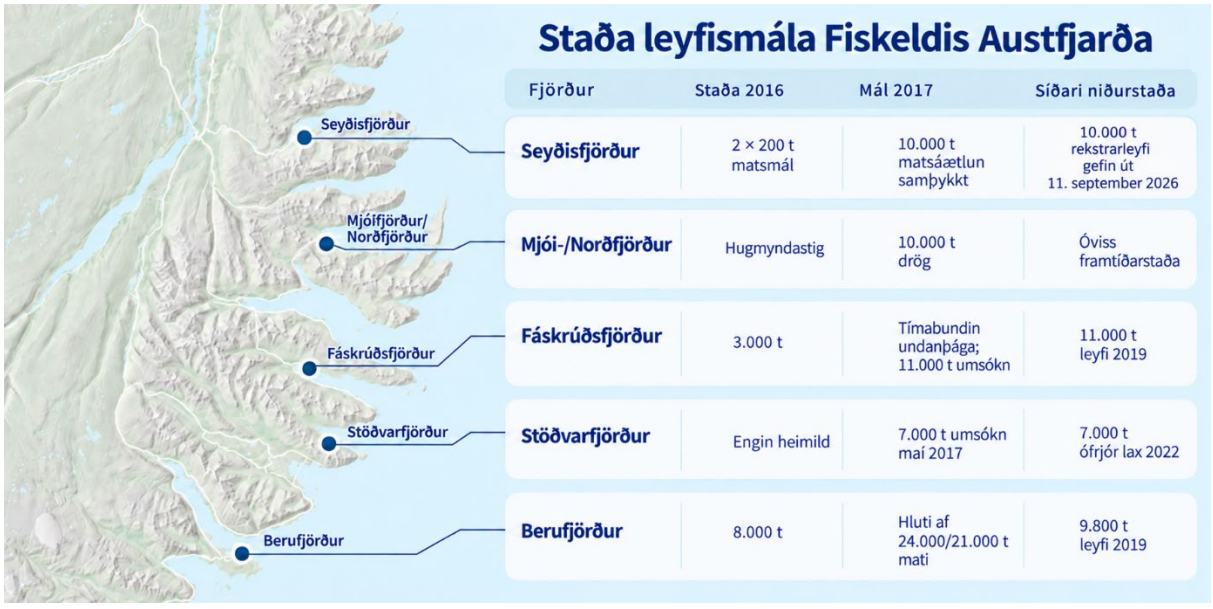
Útgefið leyfi getur skapað grundvöll fyrir framleiðslu og eignfærslu, en verkefni sem enn er í umsóknarferli hefur aðeins væntingavirði. Áætlanirnar gátu engu að síður verið verðmætar. Frummatsskýrsla, burðarþolsmat og tímasetning umsóknar gátu síðar ráðið því hvort mál héldi stöðu sinni þegar reglum um úthlutun var breytt. Félag með umsókn langt komna í ferlinu hafði þegar lagt út kostnað, aflað upplýsinga og skapað sér forskot gagnvart nýjum umsækjendum. Fjárhagslegt virði þessa forskots var þó háð því að leyfið yrði veitt og unnt væri að nýta það.

Staðan í ársloK 2016

Í ársloK 2016 hafði Fiskeldi Austfjarða staðfest starfs- og rekstrarleyfi fyrir samtals 11.000 tonna ársframleiðslu í Berufirði og Fáskrúðsfirði. Í Berufirði var félaginu heimilt að framleiða 6.000 tonn af laxi og 2.000 tonn af regnbogasilungi, en í Fáskrúðsfirði 3.000 tonn af regnbogasilungi. Félagið hafði jafnframt tvö starfsleyfi í Seyðisfirði, annars vegar við Háubakka og hins vegar í Sörlastaðavík. Hvort leyfi um sig heimilaði allt að 200 tonna framleiðslu á laxi. Ekki hefur hins vegar verið staðfest með fyrirliggjandi gögnum að samsvarandi rekstrarleyfi hafi verið í gildi. Þessar heimildir eru því ekki taldar með þeim staðfestu rekstrarheimildum sem námu samtals 11.000 tonnum. [13]

Mál í ferli 2017

Stærsta leyfismál félagsins árið 2017 laut að fyrirhugaðri aukningu eldis í Berufirði og Fáskrúðsfirði. Í september var lögð fram frummatsskýrsla vegna allt að 21.000 tonna laxeldis. Í desember sótti félagið síðan um rekstrarleyfi fyrir 9.800 tonna framleiðslu í Berufirði og 11.000 tonna framleiðslu í Fáskrúðsfirði, samtals 20.800 tonnum. Málið var því komið langt í

umhverfismats- og leyfisveitingarferlinu í árslok, en ný framleiðsluheimild hafði ekki verið veitt. [13]

Önnur uppbyggingaráform voru skemmra á veg komin. Í Stöðvarfirði sótti félagið um leyfi fyrir 7.000 tonna laxeldi í samræmi við burðarþolsmat Hafrannsóknastofnunar, en umhverfismatinu var ólokið. Í Seyðisfirði hafði matsáætlun vegna 10.000 tonna laxeldis verið samþykkt með skilyrðum, en hvorki frummatsskýrsla né leyfi lágu fyrir. Fyrirhugað 10.000 tonna eldi í Mjóafirði, Hellisfirði og Viðfirði var enn á matsáætlunarstigi. [13]

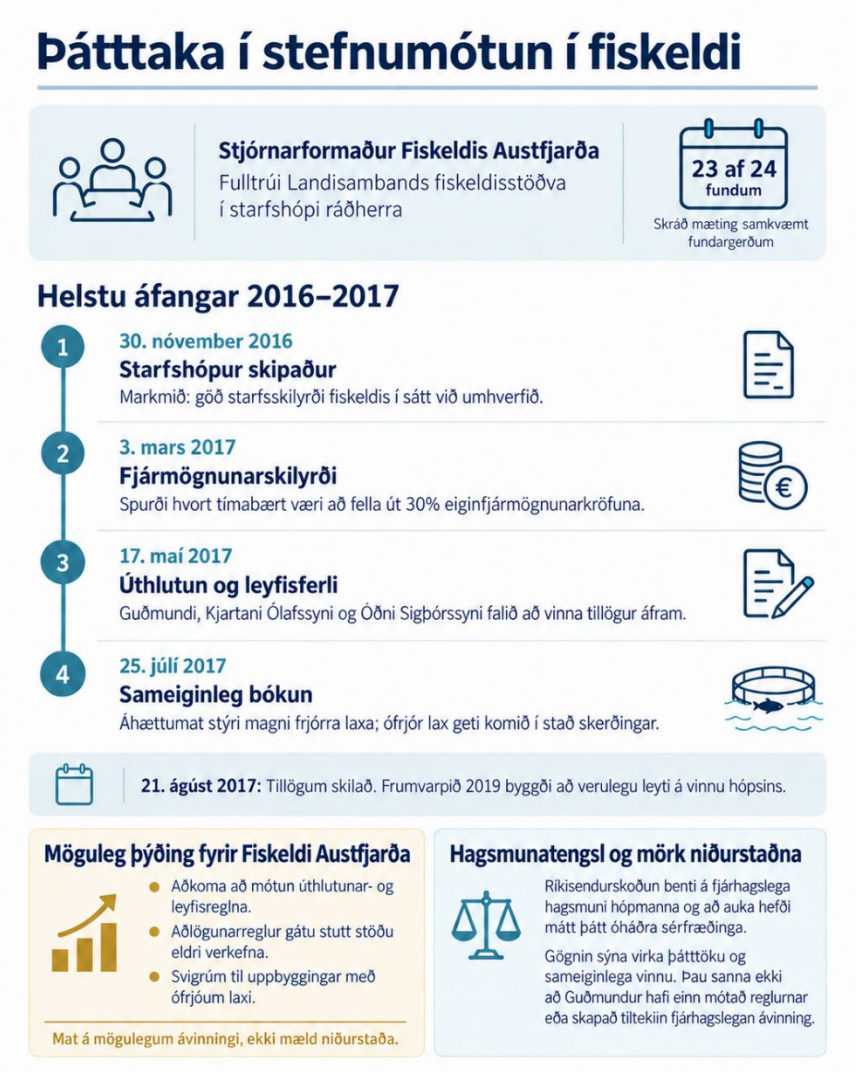
3.2 Þátttaka stjórnarformannsins í stefnumótun í fiskeldi

Skipan hópsins

Guðmundur Gíslason, þáverandi stjórnarformaður Fiskeldis Austfjarða, sat í starfshópi sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra um stefnumótun í fiskeldi sem fulltrúi Landssambands fiskeldisstöðva. Hópurinn var skipaður 30. nóvember 2016 og skilaði tillögum í ágúst 2017. Vinna hópsins varð síðar veigamikill grundvöllur fiskeldisfrumvarpsins frá 2019. Guðmundur var skráður viðstaddur 23 af 24 fundum, sem sýnir að hann tók víðtækan þátt í starfinu. [24]

Framlag stjórnarformannsins

Framlag Guðmundar laut meðal annars að rekstrarskilyrðum, stærðarhagkvæmni, fjármögnun, burðarþoli og eftirliti. Hann miðlaði reynslu úr atvinnugreininni og ræddi vottun, fóður, vaxtarskilyrði og nýtingu seiðastöðva. Hann spurði hvort fella ætti niður kröfuna um 30% eiginfjármögnun og hvort meta mætti burðarþol einstakra eldisstaða fremur en heilla fjarða. Einnig vakti hann máls á útboði eftirlits og þörf stjórnsýslunnar fyrir fjármagn, þekkingu og starfsfólk. [24]

Skýrast afmarkaða verkefni Guðmundar fólst í áframhaldandi vinnu við tillögur um úthlutunarreglur og leyfisferli, sem honum, Kjartani Ólafssyni, stjórnarformanni Arnarlax og Óðni Sigþórssyni, fulltrúa Landsambands veiðifélaga var falin 17. maí 2017. Guðmundur stóð jafnframt að sameiginlegri bókun 25. júlí um að áhættumat skyldi ráða magni frjórra laxa og að unnt yrði að mæta skerðingu með eldi ófrjórra laxa án þess að heildarframleiðsluheimild yrði lækkuð. Fundargerðirnar staðfesta þessa aðkomu en sýna ekki hvaða hluta endanlegra

tillagna má rekja sérstaklega til hans. [24]

Hvernig gat vinnan nýst Fiskeldi Austfjarða?

Við mat á því hvernig vinna stjórnarformannsins gat nýst Fiskeldi Austfjarða var horft til aðkomu hans að mótun leyfis- og rekstrarskilyrða. Aðlögunarreglur laganna frá 2019 gátu, að uppfylltum skilyrðum, varðveitt stöðu verkefna sem þegar voru komin í undirbúning. Frestir til að hefja eldi ófrjórra laxa og nýta heimildir til þess gátu einnig skipt félagið máli. Af samtals 20.800 tonna eldisheimildum félagsins í Berufirði og Fáskrúðsfirði samkvæmt leyfum frá mars 2019 voru 8.800 tonn ætluð ófrjóum laxi. [24]

Þátttakan veitti Guðmundi þannig tækifæri til að hafa áhrif á almenn starfsskilyrði greinarinnar, en þau vörðuðu jafnframt beina hagsmuni félagsins. Ríkisendurskoðun benti síðar á fjárhagslega hagsmuni og að auka hefði mátt þátttöku óháðra sérfræðinga. Niðurstaðan er að Guðmundur hafi verið virkur þátttakandi en að gögnin gefi hvorki tilefni til að eigna honum allar tillögur hópsins né rekja til hans tiltekinn fjárhagslegan ávinning félagsins. [24]

Staða mála hjá Skipulagsstofnun

Í minnisblaði Skipulagsstofnunar til stefnumótunarhópsins frá 20. mars 2017 var bent á að regluverk um úthlutun fiskeldissvæða væri ófullnægjandi. Þar var lýst því að staðið hefði yfir kapphlaup á milli fiskeldisfyrirtækja um *„lóðir“* í þeim fjörðum sem geta komið til álita fyrir fiskeldi. Þetta hefði gert málsmeðferð samkvæmt lögum um mat á umhverfisáhrifum á stundum að átakavettvangi á milli einstakra fiskeldisfyrirtækja. Á þessum tíma voru Arnarlax og Fiskeldi Austfjarða samkvæmt heimild [77] með um 70% af 140.000 tonnum sem voru í umhverfismats- og umsóknarferli um mitt ár 2016. [77]

Á sama tíma og stjórnarformaður Fiskeldis Austfjarða tók þátt í starfi stefnumótunarhópsins voru fjögur mál fyrirtækisins til meðferðar hjá Skipulagsstofnun, þ.e.a.s. tilkynningar um aukningu eða fyrirhugað eldi í Berufirði, Mjóa- og Norðfirði, Seyðisfirði og Stöðvarfirði. Matsáætlanirnar, sem þá fengu afgreiðslu, vörðuðu samtals 34.000 tonna fyrirhugað eldi, ekki útgefnar framleiðsluheimildir. [77]

3.3 Lög um fiskeldi

Lög um fiskeldi

Lög nr. 101/2019 breyttu leyfisveitingarkerfi fiskeldis með því að gera ráð fyrir opinberri úthlutun eldissvæða. Ávinningur Fiskeldis Austfjarða og Laxa fiskeldis fólst í bráðabirgðaákvæðum II og III, sem vörðu stöðu eldri umsækjenda og leyfishafa við kerfisbreytinguna.

Bráðabirgðaákvæði II heimilaði áframhaldandi meðferð umsókna eftir eldri lögum á burðarþolsmetnum hafsvæðum, enda væri umhverfismati lokið eða frummatsskýrslu skilað við gildistöku laganna. Þessi verkefni héldust þannig utan nýja úthlutunarferlisins og eldri regla um afgreiðslu umsókna eftir móttökuröð gat áfram gilt. Verndin dró úr hættu á að vinna og fjármunir sem þegar höfðu farið í rannsóknir, umhverfismat og leyfisundirbúning glötuðust.

Lögin kváðu einnig á um 16 ára rekstrarleyfi og möguleika á endurúthlutun eldissvæðis til sama rekstraraðila, að uppfylltum skilyrðum. Þetta jók fyrirsjáanleika rekstrar og fjárfestinga. Meginárhif laganna voru þannig að varðveita áunna umsóknar- og leyfisstöðu félaganna og draga úr óvissu, án þess að skapa óskilyrtan rétt til áframhaldandi eldis. [22]

Ávinningurinn

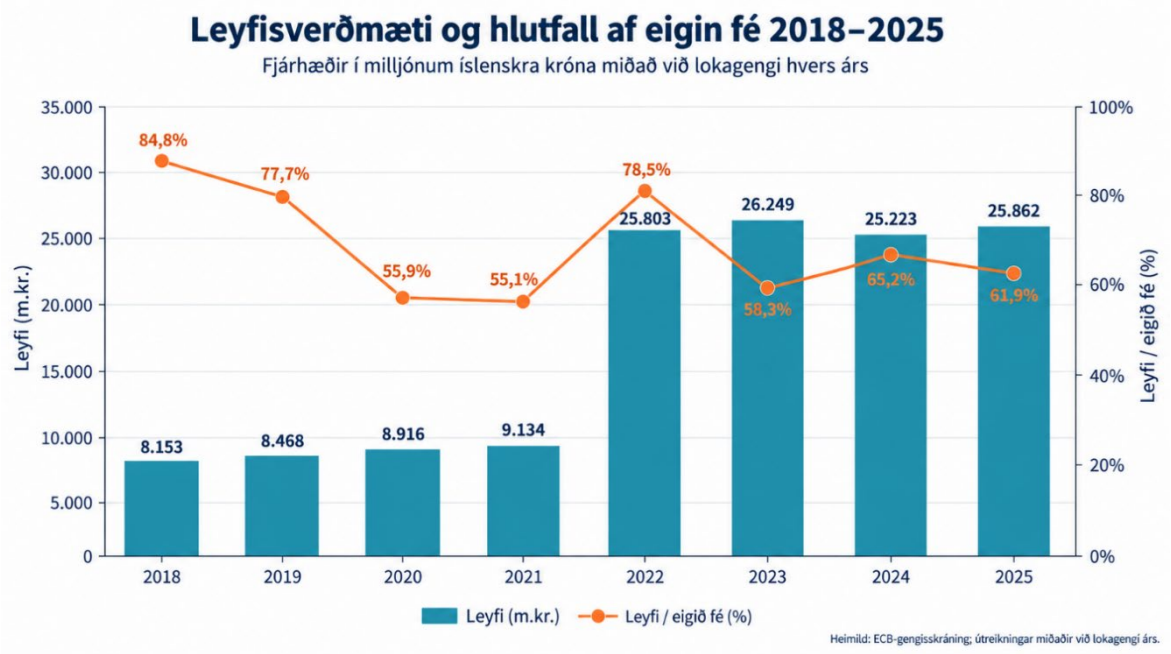
Áhrifin voru skýrust fyrir Laxa fiskeldi í Reyðarfirði. Félagið hafði leyfi fyrir 6.000 tonnum og sótti um 10.000 tonna aukningu, í samtals 16.000 tonn. Umhverfismatsferlinu var lokið áður en lögin tóku gildi. Við afgreiðslu rekstrarleyfisins var beinlínis byggt á bráðabirgðaákvæði II og umsóknin því afgreidd eftir eldra kerfinu. Efnisleg skilyrði leyfisveitingar þurftu þó áfram að vera uppfyllt. [22]

Fiskeldi Austfjarða hafði hins vegar þegar fengið rekstrarleyfi 21. mars 2019 fyrir 9.800 tonnum í Berufirði og 11.000 tonnum í Fáskrúðsfirði. Bráðabirgðaákvæði II var því ekki grundvöllur útgáfu þeirra. Bráðabirgðaákvæði III veitti félaginu öryggisnet meðan leyfin sættu kæru: yrði eldra leyfi ógilt vegna annmarka á leyfisveitingu skyldi ný umsókn vegna sama leyfis afgreidd eftir eldri lögum. Leyfin voru ekki ógilt og ákvæðinu þurfti því ekki að beita í þessum málum. [22]

Umsögn við frumvarp

Í umsögn Fiskeldis Austfjarða frá 30. apríl 2018 við frumvarp um fiskeldi var lögð áhersla á að breytingar á fiskeldislögum tryggðu stöðu fyrirtækja sem þegar hefðu hafið leyfis- og umhverfismatsferli. Félagið gagnrýndi áhættumat erfðablöndunar og taldi vald Hafrannsóknastofnunar samkvæmt frumvarpinu of víðtækt. Það lagði til að miðað yrði við burðarþol og samtímavöktun erfðablöndunar, Skipulagsstofnun annaðist svæðaskiptingu og ráðherra úthlutaði eldissvæðum. Við úthlutun yrði jafnframt horft til getu umsækjenda til seiðaframleiðslu og afurðavinnslu. Félagið krafðist þess að endurnýjun rekstrarleyfa félli utan nýrra úthlutunarreglna og að ný svæðaskipting raskaði ekki þegar burðarþolsmetnum svæðum þar sem sótt hefði verið um leyfi. Fyrirliggjandi umsóknir um frjóan lax skyldu halda gildi sínu og aðlagast áhættumati, en fyrirtæki sem hafið hefðu umhverfismat héldu réttindum sínum. [22]

Þetta skiptir máli fyrir Seyðisfjörð og Stöðvarfjörð, því Fiskeldi Austfjarða skilaði frummatsskýrslu 18. júlí 2019. [28]

Lagaskilin 2019 og ávinningur Fiskeldis Austfjarða

Fiskeldi Austfjarða undirbjó laxeldi í Seyðisfirði og Stöðvarfirði þegar reglur um úthlutun eldissvæða voru endurskoðaðar. Lög nr. 101/2019 innleiddu útboð, en bráðabirgðaákvæði heimilaði afgreiðslu samkvæmt eldri reglum á burðarþolsmetnum svæðum ef frummatsskýrslu hefði verið skilað fyrir gildistöku. Skilyrðinu um frummatsskýrslu var bætt við frumvarpið 19. júní, rétt fyrir samþykkt þess. [88, 89]

Lögin voru samþykkt 20. júní og staðfest af forseta 1. júlí, en birtust ekki í Stjórnartíðindum fyrr en 19. júlí 2019 og tóku þá gildi. Starfsmaður atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis hafði óskað eftir að birting biði þar til eftir 17. júlí. Fiskeldi Austfjarða skilaði frummatsskýrslum fyrir báða firðina 18. júlí, degi fyrir gildistöku. [88]

Ríkisendurskoðun gagnrýndi töfina harðlega: hún græfi undan trausti á jafnræði og gagnsæi og skapaði ásýnd óeðlilegs svigrúms fyrir tiltekin fyrirtæki. Dómsmálaráðherra hafði hins vegar talið birtinguna rétta. Rannsókn héraðssaksóknara var hætt 2022 þar sem ekki hafði verið sýnt fram á ásetning starfsmannsins til stöðumisnotkunar. [88, 90]

Ávinningur félagsins fólst í að ná frestinum og varðveita möguleikann á afgreiðslu leufa fyrirhugaðs eldis í Stöðvarfirði og Seyðisfirði samkvæmt eldri reglum, án nýrrar samkeppni um eldissvæðin í útboði. Skilin tryggðu þó ekki sjálfkrafa rekstrarleyfi; áfram þurfti að uppfylla skilyrði umhverfismats og leyfisveitinga. [89]

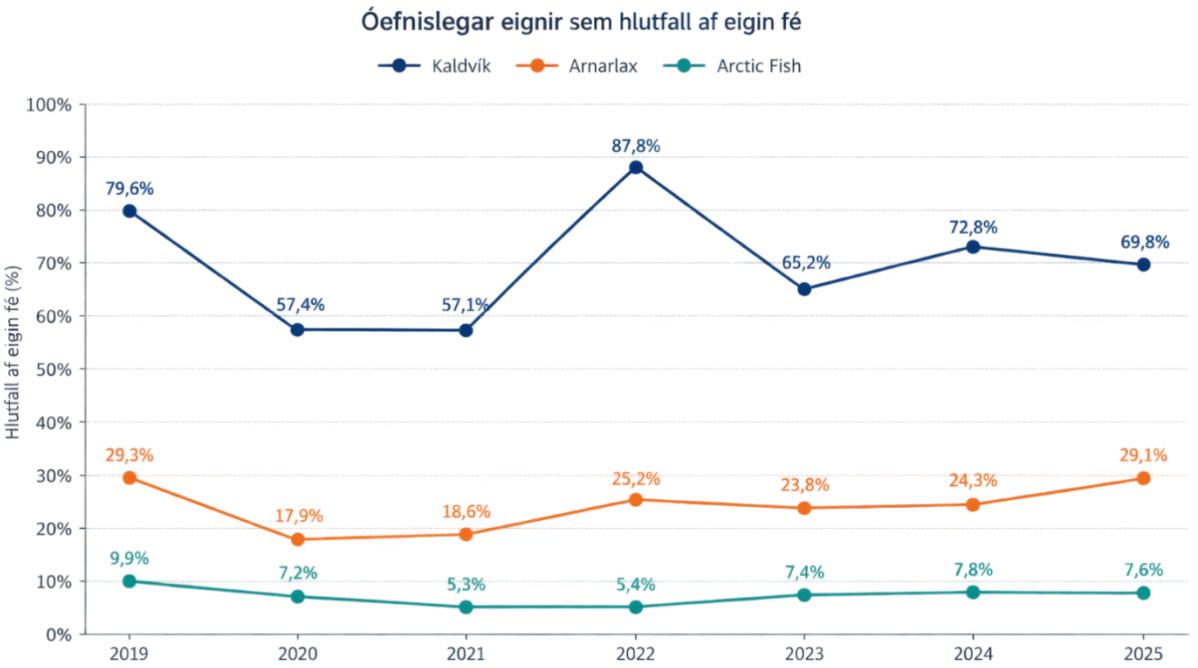
3.4 Verðmæti leyfa

IFRS-opnunarstaða 1. janúar 2019

Fyrsta staðfesta gangvirðismat eldisleyfa í samstæðureikningum Fiskeldis Austfjarða miðast við opnunarefnahagsreikning samkvæmt IFRS 1. janúar 2019. Þá voru leyfin færð til bókar á 608,954 millj. NOK á grundvelli kaupverðsúthlutunar vegna kaupa Midt-Norsk Havbruk á Fiskeldi Austfjarða í mars 2018. Í IFRS-breytingatöflunni er ekki sýnd leyfiseign samkvæmt fyrri reikningsskilareglum. Því er ekki grundvöllur þar fyrir fullyrðingu um eldri eignfærslu. [19, 38]

Þróun hlutfalls óefnislegra eigna af eigin fé

Hlutfall leyfa af eigin fé lækkaði úr 84,8% í ársbyrjun 2019 í 55,1% í árslok 2021, þar sem eigið fé jókst hraðar en bókfært virði leyfanna. Eftir kaupin á Löxum fiskeldi árið 2022 hækkaði samanlagt

hlutfall leyfa og viðskiptavildar af eigin fé í 87,8%. Hlutfallið lækkaði í 65,2% árið 2023 vegna hlutafjáraukninga og umbreytingar hluthafalána í eigið fé. Það hækkaði aftur í 72,8% árið 2024 þegar tap dró úr eigin fé, en lækkaði í 69,8% árið 2025 vegna nýrrar fjármögnunar, þrátt fyrir tap ársins. [19]

Leyfin eru færð sem eignir

Kaldvík metur eldisleyfin sem eignir með óákveðinn nýtingartíma og afskrifar hvorki þau né viðskiptavild reglubundið; þess í stað eru eignirnar prófaðar árlega með tilliti til virðisrýrnunar og oftar ef vísbendingar um hana koma fram. Næmnigreining félagsins sýndi að tiltölulega litlar óhagstæðar breytingar á laxaverði, sláturmagni, fjármagnskostnaði eða rekstrarframlagi gætu haft mikil áhrif á hlutfall leyfa af eigin fé félagsins. Heildarmatið er því að eigið fé Kaldvíkur sé mjög næmt fyrir mati á leyfum og viðskiptavild, og sú áhætta hafi aukist á fyrri helmingi 2026 þegar eigið fé lækkaði en bókfært virði óefnislegu eignanna stóð nær óbreytt. [19]

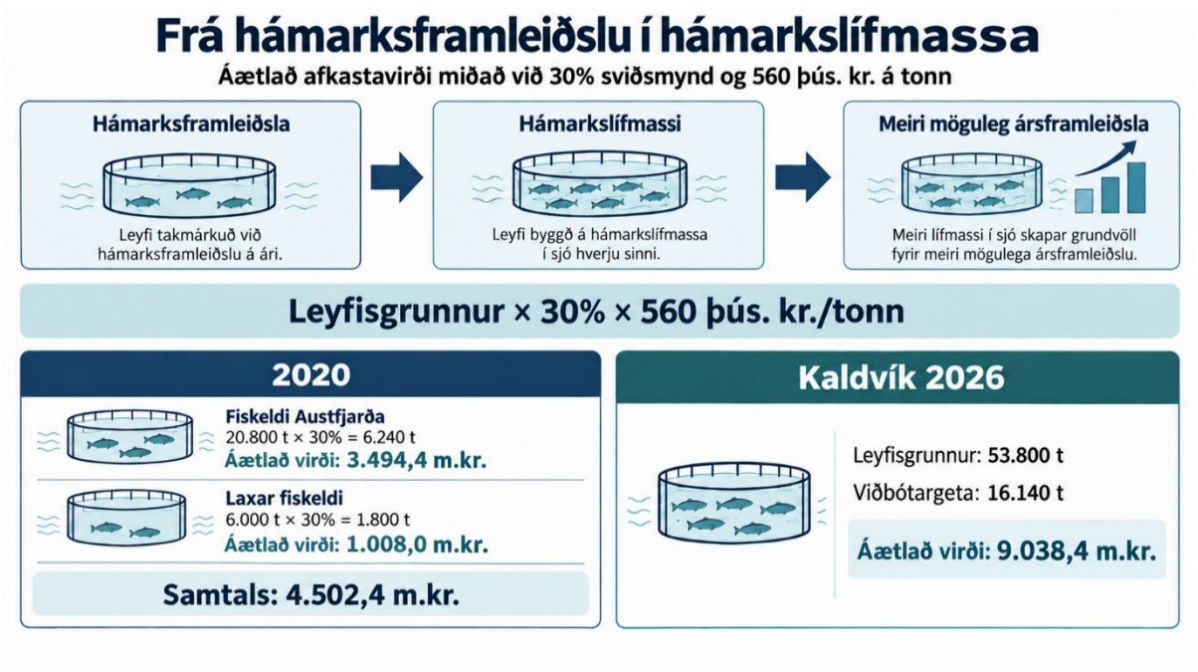
Hlutfall leyfa og viðskiptavildar af eigin fé hækkar

Í árslok 2025 nam bókfært eigið fé Kaldvíkur 283,699 millj. evra. Bókfært virði eldisleyfa nam 175,696 millj. evra og viðskiptavild 22,434 millj. evra. Samanlagt bókfært virði þessara eigna var því 198,130 millj. evra, sem jafngilti 69,8% af eigin fé félagsins. Þetta merkir ekki að óefnislegu eignirnar séu hluti af eigin fé í bókhaldslegum skilningi. Hlutfallið er næmnivísir sem sýnir umfang bókfærðs virðis þeirra í samanburði við eiginfjárgrunn félagsins. [49, 52]

Í lok júní 2026 var bókfært virði eldisleyfa og viðskiptavildar nær óbreytt, en eigið fé hafði lækkað í 241,548 millj. evra vegna 42,151 millj. evra taps á tímabilinu. Hlutfall leyfa og viðskiptavildar af eigin fé hækkaði því í 82,1%. [19, 52]

Hlutfall óefnislegra eigna hæst hjá Kaldvík

Samanburðurinn sýnir að óefnislegar eignir vega mun þyngra gagnvart eigin fé Kaldvíkur en hjá Arnarlaxi og Arctic Fish. Meginástæðan er hátt bókfært virði eldisleyfa hjá Kaldvík. Óefnislegar eignir félagsins námu 79,6% af eigin fé árið 2019. Hlutfallið lækkaði í um 57% árin 2020 og 2021 en hækkaði í 87,8% árið 2022, einkum vegna hækkunar á bókfærðu virði leyfa og viðskiptavildar í tengslum við fyrirtækjakaup.

Í árslok 2025 nam bókfært virði óefnislegra eigna Kaldvíkur 198,1 millj. evra, eða 69,8% af eigin fé. Þar af nam bókfært virði leyfa 175,7 millj. evra, sem jafngilti 61,9% af eigin fé, en viðskiptavild nam 22,4 millj. evra, eða 7,9% af eigin fé. [18]

Hjá Arnarlaxi námu óefnislegar eignir 29,3% af eigin fé árið 2019 og 29,1% árið 2025. Viðskiptavild var langstærsti hluti þeirra og nam 34,7 millj. evra árið 2025, samanborið við eldisleyfi að bókfærðu virði 1,7 millj. evra. Óefnislegar eignir Arctic Fish voru hlutfallslega lægstar allt tímabilið. Þær námu 9,9% af eigin fé árið 2019 og 7,6% árið 2025. Niðurstöðurnar sýna því að bókfært eigið fé Kaldvíkur er mun nærmara fyrir mati á eldisleyfum og viðskiptavild en eigið fé samanburðarfélaganna. [18]

3.5 Breytt viðmið um hámarkslífmassa

Breytt viðmið Hafrannsóknastofnunar geta aukið verðmæti leyfa

Árið 2020 breytti Hafrannsóknastofnun viðmiði í áhættumati erfðablöndunar úr ársframleiðslu í hámarkslífmassa, þ.e. mesta lífmassa sem er samtímis í sjó. Stofnunin miðaði við að ársframleiðsla næmi um 80% af hámarkslífmassa. Fyrra framleiðsluviðmiðið, 71.000 tonn, jafngilti samkvæmt þeirri forsendu 88.750 tonna hámarkslífmassa. Ný niðurstaða áhættumatsins, 106.500 tonn, fól því í sér 20% hækkun frá þessum umreiknaða grunni, auk áhrifa annarra breyttra forsendna líkansins.

Gagnrýni á breytinguna byggist meðal annars á því að ársframleiðsla er flæðistærð sem mælir framleiðslu yfir heilt ár, en hámarkslífmassi stöðustærð sem miðast við mesta lífmassa á tilteknum tíma. Sama tonnatalan í leyfi getur því skapað svigrúm til meiri ársframleiðslu þegar fiskurinn vex og eldislotum er hagað þannig að fiskur sé settur út og honum slátrað reglulega. [25, 35]

Hlutfall ársframleiðslu og hámarkslífmassa

Sérstaka athygli vekur að í ársskýrslu Fiskeldis Austfjarða fyrir árið 2020 er miðað við hlutfallsstuðulinn 1,3. Það er framleiðsluforsenda félagsins um að ársuppskera geti numið 1,3-földum hámarkslífmassa [35, 38]

Í atvinnugreinahandbók Mowi og Kontali er staðlað norskt eldisleyfi miðað við 780 tonna hámarkslífmassa í lifandi þyngd. Meðalársuppskera á leyfi var 1.097 tonn árið 2024, mæld sem slægður fiskur. Hlutfall talnanna er um 1,41. [81]

Sjókvíaeldisstöð Kaldvíkur í Reyðarfirði.

MÖGULEG VERÐMÆTAAUKNING

Samkvæmt reikniforsendum heimildar [25] nam áætluð viðbótargeta vegna breyttra viðmiða árið 2020 hjá Fiskeldi Austfjarða og Löxum fiskeldi um 8.000 tonn, miðað við þau leyfi sem félögunum hafði þá verið úthlutað. Miðað við leyfisgrunn Kaldvíkur fyrir leyfisveitinguna 11. september 2026 nemur samsvarandi viðbótargeta 16.140 tonnum, eða 30% af 53.800 tonna leyfisgrunni félagsins.

Ef verðmæti hvers viðbótartonns er metið á 560 þús. kr. nemur áætlað virði viðbótargetunnar 9.038 m.kr. Útreikningurinn er eftirfarandi: 16.140 tonn × 560 þús. kr. = 9.038 m.kr. Þetta er tilgátukennt reiknidæmi: aukin árleg framleiðslugeta er ekki sama stærð og viðbótarleyfi fyrir hámarkslífmassa og tonnaverð leyfa yfirfærist því ekki sjálfkrafa á hana. [36, 52, 54]

4. Leiðin inn á erlendan hlutabréfamarkað

4.1 Staða félagsins og viðskipti fyrir útboð

Eldisleyfin ein helsta forsenda skráningarinnar

Við fyrirhugaða skráningu á erlendum hlutabréfamarkaði stóð Fiskeldi Austfjarða á mikilvægum tímamótum. Leyfisstaða félagsins var ein helsta forsenda skráningarinnar. Fiskeldi Austfjarða hafði útgefin leyfi fyrir samtals 20.800 tonnum, þar af 9.800 tonnum í Berufirði og 11.000 tonnum í Fáskrúðsfirði. Að auki voru umsóknir í ferli fyrir 6.800 tonnum í Stöðvarfirði og 10.000 tonnum í Seyðisfirði. Heildargetan gat því orðið 37.600 tonn ef umsóknirnar leiddu til leyfisveitinga. Umsóknirnar voru þó ekki trygg framleiðsluheimild og voru háðar niðurstöðum umhverfismats og stjórnvaldsákvörðunum. [26]

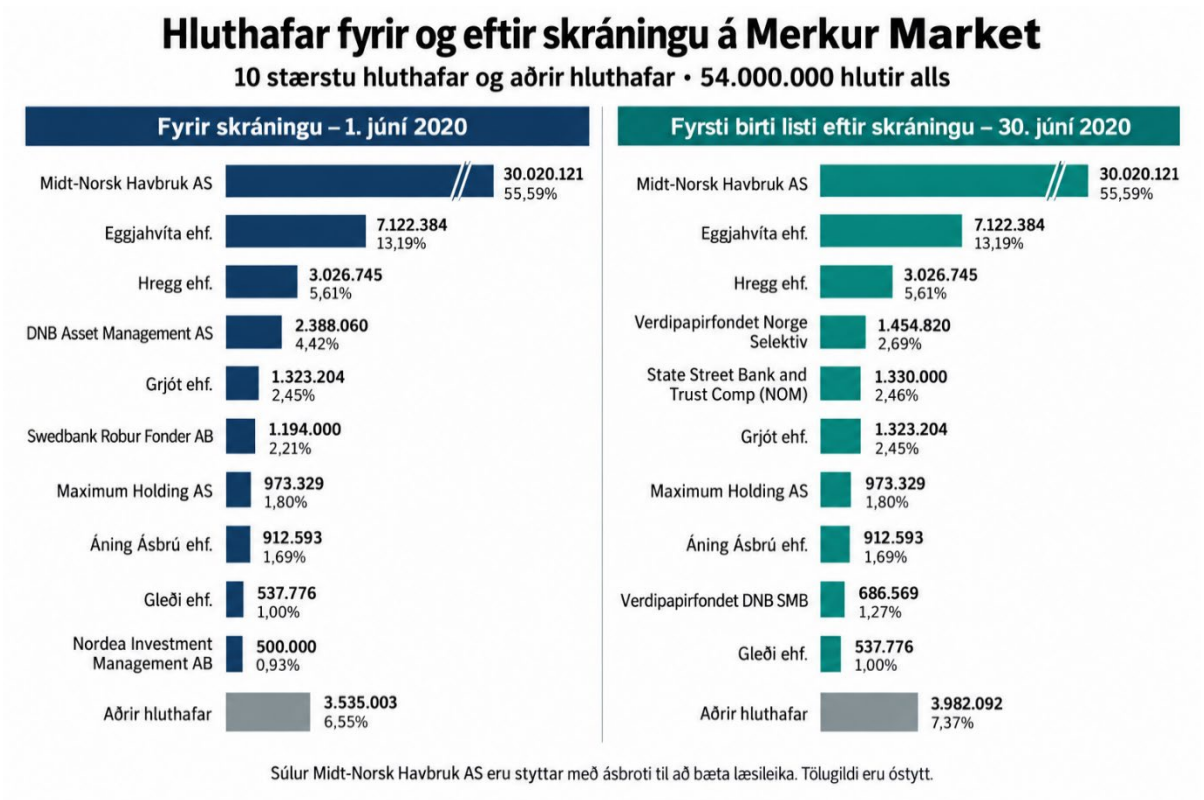
Fjárhagsstaðan

Fjárhagsstaðan í árslok 2019 sýndi vaxandi en skuldsettan rekstur. Eignir námu um 7.622 milljónum króna, eigið fé 3.059 milljónum króna og skuldir 4.564 milljónum króna. Eiginfjárhlutfallið var 40,1%. EBITDA nam um 451 milljón króna og rekstrarsjóðstreymi var jákvætt, en lausafjárstaðan var þröng. Handbært fé var aðeins um 16 milljónir króna á móti 1.795 milljóna króna bankayfirdrætti. Félagið var í fjárfrekri uppbyggingu og því háð lánsfé og nýju eigin fé. Einkaframboðið færði félaginu um 4.197 milljónir króna í nýtt hlutafé sem ætlað var til endurfjármögnunar, fjárfestinga og vaxtar. [26]

Eldisleyfin verðmætin

Við innleiðingu alþjóðlegra reikningsskilastaðla varð bókfært verðmæti eldisleyfanna hátt í hlutfalli við eigið fé samstæðunnar. Í síðar birtri IFRS-samanburðarstöðu fyrir árslok 2019 voru leyfin metin á um 8.447 milljónir króna og allar óefnislegar eignir á um 8.644 milljónir króna.

Leyfin ein námu þannig 77,7% af eigin fé og óefnislegar eignir samtals 79,6%. Matið byggðist einkum á kaupverðsúthlutun við kaup Midt-Norsk Havbruk árið 2018. Tölurnar sýna reikningshaldslegt virði eignanna en hvorki laust fé né staðfest söluverð leyfanna. [26]

Einkaframboðið 28. maí 2020

Einkaframboðið 28. maí 2020 skilaði Ice Fish Farm 301,5 milljónum NOK brúttó með útgáfu 9.000.000 nýrra hluta á genginu 33,50 NOK á hlut. Hluta fjárins átti að verja til að greiða upp tvö breytanleg lán hluthafa, samtals að fjárhæð um 59 milljónir NOK, auk þess að fjármagna seiðaeldisstöðvar, búnað, vinnslu og vöxt innan gildandi leyfa. [26]

Sala eldri hluta fyrir um 1.239 milljónir króna, eða 89 milljónir NOK, bætti hins vegar ekki lausafjárstöðu félagsins. Söluandvirðið rann til seljendanna en ekki til félagsins. Seljendur þessara hluta voru Eggjahvíta, Hregg, Grjót, Áning Ásbrú, Maximum Holding, Gleði og Freitheim Bruk. [26]

Af ársreikningum má ráða að íslensku minnihlutafélögin hafi einkum lagt félaginu til hlutafé á árunum 2012–2015. Samanburður á innborguðu hlutafé og áætluðu söluandvirði bendir til þess að félögin hafi flest við sölu hlutanna árið 2020 fengið til baka fjárhæð sem nam upphaflegu framlagi þeirra.

Fyrir skráninguna hafði DNB Asset Management skuldbundið sig til að fjárfesta fyrir um 1.150 milljónir króna, sem samsvaraði um 80 milljónum NOK, og Swedbank Robur fyrir um 576,8 milljónir króna. [37] Fjárfestarnir seldu síðan hluti sína þegar Fiskeldi Austfjarða fór á Merkur Market. [26]

4.2 Hvað þurfti til að færa Fiskeldi Austfjarða á erlendan hlutabréfamarkað

Ice Fish Farm AS skráð á hlutabréfamarkað

Fiskeldi Austfjarða var ekki skráð beint á erlendan hlutabréfamarkað. Þess í stað var norska móðurfélagið Ice Fish Farm AS stofnað og látið eignast íslenska rekstrarfélagið með hlutaskiptum. Norska félagið var síðan tekið til viðskipta á Merkur Market, sem nú heitir Euronext Growth Oslo.

Með þessari uppbyggingu var hægt að sækja fjármagn til norskra og alþjóðlegra fjárfesta án þess að flytja eldisreksturinn eða eldisleyfin úr íslenskri lögsögu. [14]

Eldisleyfin héldust hjá íslenska rekstrarfélaginu

Mikilvægasta forsendan var að varðveita lagalega og rekstrarlega samfellu Fiskeldis Austfjarða. Íslenska félagið hélt kennitölu sinni og stöðu sem sjálfstæður lögaðili, auk þess sem það hélt áfram eignarhaldi á rekstrarleyfum, samningum og öðrum réttindum. Eldissvæði, leyfilegt framleiðslumagn og eðli starfseminnar þurftu jafnframt að haldast að mestu óbreytt. Þannig var komist hjá því að framselja rekstrarleyfin til norska móðurfélagsins, en slíkt framsal var háð skriflegu samþykki Matvælastofnunar samkvæmt 17. gr. þágildandi laga um fiskeldi. [14]

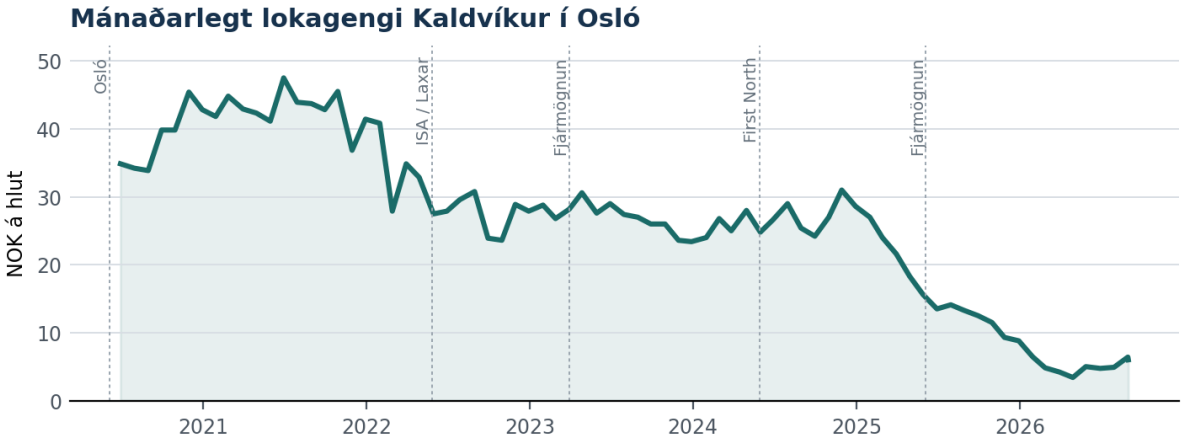
Breytingin á eignarhaldi mátti hvorki stofna leyfunum né réttarstöðu umsóknanna í hættu

Gildi eldisleyfanna og möguleikar á endurnýjun þeirra skiptu meginmáli við verðmat félagsins. Þegar skráningin fór fram hafði Fiskeldi Austfjarða leyfi fyrir 20.800 tonna framleiðslu í Berufirði og Fáskrúðsfirði. Auk þess lágu fyrir umsóknir um 16.800 tonna framleiðslu í Stöðvarfirði og Seyðisfirði. Samkvæmt skráningarlýsingunni féllu umsóknirnar undir eldra lagaumhverfi og voru því ekki háðar uppboði. Nauðsynlegt var að breytingin á eignarhaldi stofnaði hvorki útgefnum leyfum né réttarstöðu umsóknanna í hættu. [14]

Aðlögun vegna skráningarinnar

Samþykktir móðurfélagsins þurftu einnig að samræmast viðskiptum á opinberum markaði. Hlutirnir voru gerðir frjálst framseljanlegir, forkaupsréttur felldur niður og hlutirnir skráðir í norsku verðbréfamiðstöðina VPS. Eigendahópurinn var breikkaður og tryggja þurfti nægilega dreifingu og seljanleika hlutanna. Jafnframt þurfti að fá samþykki Arion banka fyrir endurskipulagningu veða og tryggja að staða bankans veiktist ekki. Jafnframt innleiddi félagið samstæðureikningsskil samkvæmt IFRS og reikningsskil í norskum krónum og þurfti að uppfylla reglur markaðarins um reglubundna upplýsingagjöf. [14]

Skráningin byggðist því á skýrri aðgreiningu: Íslenski leyfis- og rekstrarkjarninn hélst óbreyttur en norskt, markaðshæft eignarhalds- og fjármögnunarlag var byggt utan um starfsemina.

4.3 Skráning á markað

Euronext Growth Oslo

Skráning Ice Fish Farm, síðar Kaldvíkur, á hlutabréfamarkað fór fram í tveimur áföngum sem þjónuðu sitt hvorum tilganginum. Fyrri áfanginn var skráning 5. júní 2020 á Merkur Market í Osló, nú Euronext Growth Oslo. Í aðdraganda hennar var norska móðurfélagið Ice Fish Farm AS stofnað og tók yfir allt hlutafé í Fiskeldi Austfjarða gegn útgáfu 45 milljóna hluta. [9]

Nasdaq First North Íslandi

Síðari áfanginn var tvískráning á Nasdaq First North Íslandi í maí 2024. Þar var sami undirliggjandi hlutur gerður viðskiptahæfur í íslenskum krónum undir auðkenninu KLDVK, án útboðs, nýrrar hlutafjáraukningar eða útþynningar eigenda. Markmiðið var að auðvelda íslenskum fjárfestum aðgang, auka sýnileika félagsins og mögulega bæta seljanleika hlutanna. Skráningarnar tvær byggjast á sama ISIN-númeri og sömu réttindum. [9]

Skráningin sem fjármögnunarverkfæri

Skráningin leysti þrjú vandamál í einu. Hún færði félaginu nýtt eigið fé, gaf eldri hluthöfum mælanlegt og seljanlegt verð og skapaði gjaldmiðil fyrir framtíðarkaup. Síðasti þátturinn varð sýnilegur 2022 þegar tugir milljóna nýrra hluta voru afhentir seljendum Laxa fiskeldis.

Aðgangi að markaði fylgja þó skuldbindingar. Félaginu bar að birta upplýsingar reglulega, gæta jafnræðis hluthafa og lýsa líffræðilegri og lagalegri áhættu skýrt. Þegar ársreikningi 2025 seinkaði var hlutabréfið sett á penalty bench í Osló. Markaðurinn eykur þannig aðgang að fjármagni en gerir einnig rekstrarbresti og upplýsingatöf sýnilegri (sjá kafla 7.3).

Væntingarnar

Væntingarnar byggðust á útgefnum leyfum, fleiri umsóknum og því að framleiðslan gæti vaxið langt umfram þáverandi sláturmagn. Fjárfestar keyptu hlut í framtíðarsjóðstreymi, ekki aðeins

afkomu ársins 2020. Staða á Austfjörðum, aðgangur að seiðum og möguleikar á stærðarhagkvæmni voru eðlilegur hluti þeirrar fjárfestingarsögu.

Við skráningu var félagið lítið í framleiðslu miðað við leyfisgrunn sinn. Verðmatið varð því að miklu leyti framvirkt: fjárfestar mátu hversu hratt hægt væri að fylla leyfin, hvaða kostnaður fylgdi og hvaða verð fengist fyrir laxinn. Því gat gengi hækkað áður en allur vöxtur birtist í ársreikningi. [14, 38]

4.4 Á markaði

Útboðsgengi

Útboðsgengið 33,50 norskar krónur varð fyrsta skýra markaðsviðmiðið fyrir nýja móðurfélagið. Fyrsta tiltæka lokaverðið var 36,76 krónur 8. júní 2020. Það er um 9,7% yfir útboðsgengi. Lokagengi í árslok 2020 var samkvæmt viðauka 9 42,83 krónur, eða um 27,9% yfir útboðsgenginu. [9]

Gengisþróun óhagstæð

Gengisþróunin sýnir að upphaflegar vaxtarvæntingar gáfu síðar eftir fyrir aukinni rekstrar- og fjármögnunaráhættu. Gengið í Osló hækkaði fyrst og náði hámarki nálægt 48,7 NOK árið 2021, en lækkaði síðan verulega. Líffræðileg áföll, meðal annars ISA-smit og mikil dánartíðni, snemmslátrun, lakari gæði fisks og lægra söluverð höfðu neikvæð áhrif. Endurteknar hlutafjáraukningar árin 2023 og 2025 styrktu lausafjárstöðu og fjármögnun, en leiddu til verulegrar fjölgunar hluta og útþynningar. Árið 2025 lækkaði Osló-gengið um 69,2% og 1. september 2026 stóð það í 6,00 NOK, eða 82,1% undir skráningarverðinu frá 2020. [9]

5. Styrkja sína stöðu

5.1 Staða Laxa fiskeldis við innlimun

Staða Laxa fiskeldis við sameiningu árið 2022

Þegar Ice Fish Farm, móðurfélag Fiskeldis Austfjarða, eignaðist Laxar fiskeldi í maí 2022 hafði Laxar byggt upp samþætta framleiðslukeðju. Félagið rak þrjár seiðaeldisstöðvar á Suðurlandi og sjókvíaeldi á fjórum staðsetningum í Reyðarfirði. Það átti einnig þriðjungshlut í slátur- og pökkunarfyrirtækinu Búlandstindi. Eldisleyfi Laxa fiskeldi í Reyðarfirði námu samtals 16.000 tonnum. [12]

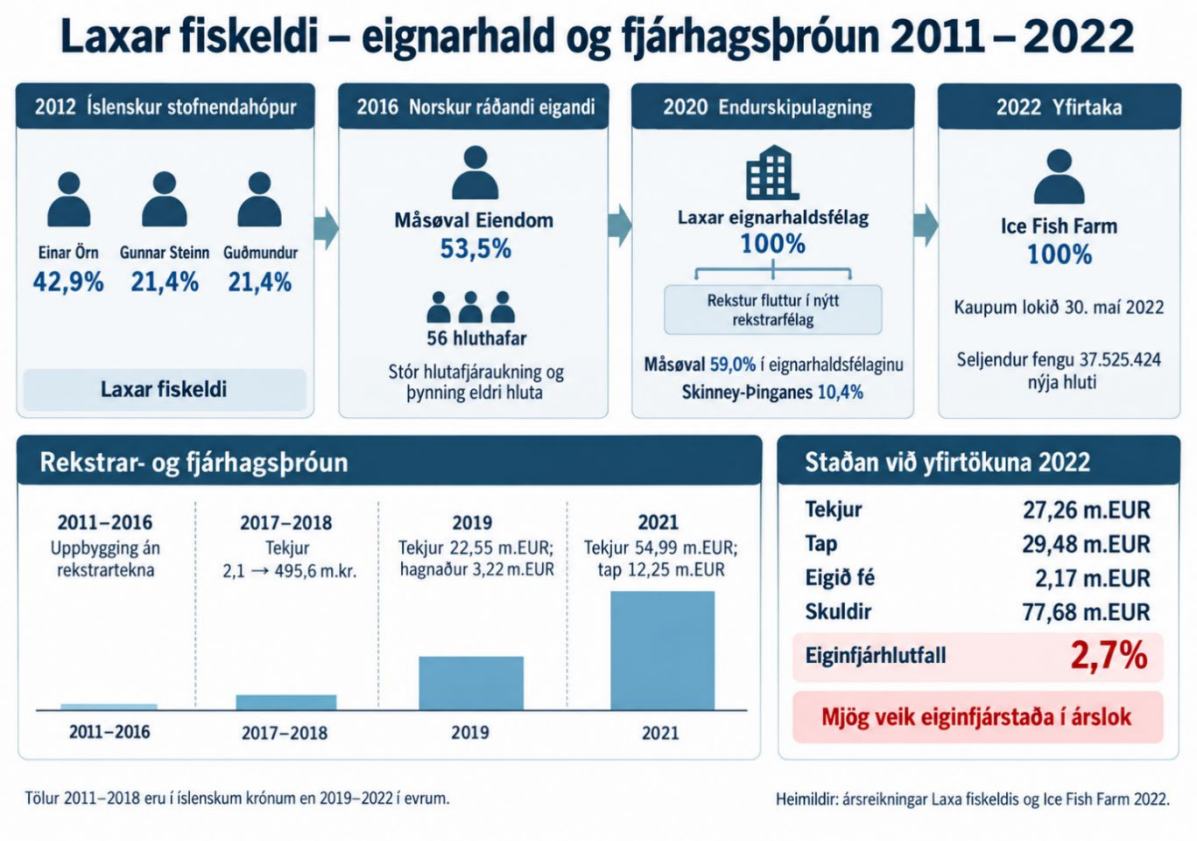
Rekstrarstaðan versnaði verulega fyrir sameininguna. Stormur í janúar 2021 sökkti fóðurpramma, skemmdi búnað og olli tapi á lífmassa. Mikil afföll fylgdu vegna vetrarsára og annarra orsaka, auk tjóns af völdum marglyttna. Í lok árs 2021 greindist smitandi blóðþurrð, ISA, og vorið 2022 greindist veiran einnig á öðrum eldissvæðum í Reyðarfirði. [74] Heil kynslóð var tekin fyrr úr sjó, kostnaður á hvert kíló hækkaði og framleiðsla varð minni en ráðgert hafði verið. ISA-tjónið var ótryggt og stormtjón aðeins bætt að hluta. [12]

Laxar fiskeldi komu því inn í sameinað félag með verðmætar leyfisheimildir og framleiðslueignir, en veikt líffræðilegt ástand og minni framleiðslu til skamms tíma. Sameiningin jók framtíðarframleiðslugetu Fiskeldis Austfjarða/Ice Fish Farm, en kallaði á endurreisn eldisferilsins eftir áföllin. [12]

Samantekt á efnahag og rekstri Laxa fiskeldis 2011 til 2022

Laxar fiskeldi var á uppbyggingarstigi á árunum 2011–2016. Engar rekstrartekjur voru færðar og samanlagt tap nam 83 m.kr. Veruleg eiginfjármögnun árið 2016 breytti þó stöðunni: eignir jukust í um 1.560 m.kr., eigið fé í 1.480 m.kr. og eiginfjárhlutfall varð 94,6%. Fyrstu tekjur komu árið 2017 og jukust í 495 m.kr. árið 2018, en bæði árin skiluðu tapi og skuldsetning jókst. [10]

Árið 2019 varð viðsnúningur, með 3.095 m.kr. í tekjur og 442 m.kr. hagnað. Samanburður við 2020 er þó takmarkaður vegna félagalegrar endurskipulagningar. Tekjur jukust í um 8.260 m.kr. árið 2021, en tap varð 1.840 m.kr. Árið 2022 lækkuðu tekjur í 3.880 m.kr. og tap jókst í 4.190 m.kr. Eigið fé féll þá í 329 m.kr. og eiginfjárhlutfall í 2,7%, sem sýnir mjög veika stöðu rekstrarfélagsins í árslok. Ice Fish Farm lauk kaupum á félaginu 30. maí 2022. [10]

Samantekt á eignarhaldi Laxa fiskeldis 2011 til 2022

Eignarhald Laxa fiskeldis þróaðist í þremur áföngum. Árið 2012 var félagið í dreifðri íslenskri eigu; Einar Örn Gunnarsson átti 42,9% en Gunnar Steinn Gunnarsson og Guðmundur Gunnarsson 21,4% hvor. Á árunum 2013–2015 jafnaðist hlutur fjögurra lykilhluthafa og var um 17–20% á mann. [11]

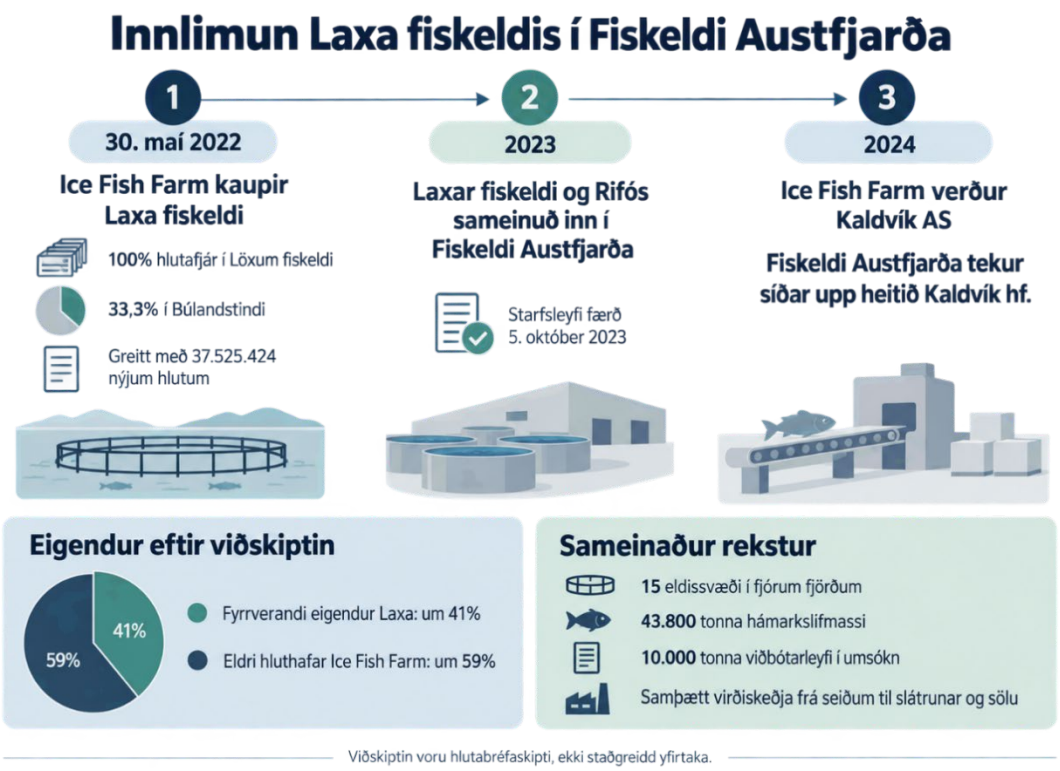
Straumhvörf urðu 2016 þegar Måsøval Eiendom varð ráðandi eigandi með 53,5%. Hlutafjáraukningin þynnti eignarhluti eldri hluthafa og hluthöfum fjölgaði í 56. Måsøval jók hlut sinn í 58,3% árið 2018 en Skinney-Þinganes var þá næststærsti eigandinn með 7,7%. [11]

Árið 2019 varð eldra rekstrarfélagið að Laxar eignarhaldsfélag. Reksturinn var fluttur árið 2020 í nýtt dótturfélag sem var alfarið í eigu eignarhaldsfélagsins. Ice Fish Farm keypti alla hluti í rekstrarfélaginu í maí 2022 og greiddi með 37.525.424 nýjum hlutum. [11]

5.2 Innlimunin

Innlimun í tveimur áföngum

Innlimun Laxa fiskeldis fór fram í tveimur megináföngum. Ice Fish Farm AS keypti allt hlutafé félagsins árið 2022 og rak það fyrst sem sérstakt dótturfélag. Árið 2023 voru Laxar fiskeldi og Rifós síðan sameinuð inn í Fiskeldi Austfjarða. Kaldvíkurheitið var ekki tekið upp fyrr en 2024 og því fóru kaupin og hin lagalega sameining fram undir eldri félagaheitum. Viðræður hófust árið 2021, kaupsamningur var gerður í maí 2022 og viðskiptunum lauk 30. maí sama ár.

Það sem fylgdi kaupunum

Með kaupunum eignaðist samstæðan 100% hlutafjár í Löxum fiskeldi og 33,3% hlut þeirra í Búlandstindi á Djúpavogi. Þar sem Fiskeldi Austfjarða átti þegar 33,3% í Búlandstindi jókst samanlagður eignarhlutur í 66,7% og samstæðan fékk meirihlutayfirráð í slátrunar- og vinnslufyrirtækinu. Með Löxum fiskeldi fylgdu einnig sjókvíaeldi og leyfi fyrir 16.000 tonna hámarkslífmassa í Reyðarfirði, seiðastöðvar á Bakka og Fiskalóni í Ölfusi, starfsemi í Þorlákshöfn, lífmassi, búnaður, skuldir og önnur rekstrartengd réttindi og skyldur. [3]

Kaupin voru hlutabréfaskipti

Kaupin voru hlutabréfaskipti en ekki staðgreidd yfirtaka. Seljendur fengu 37.525.424 nýja hluti í Ice Fish Farm. Útgefnum hlutum fjölgaði þar með úr 54.000.000 í 91.525.424 og fyrrverandi eigendur Laxa fiskeldis fengu samanlagt um 41% hlut í sameinuðu félagi, á móti um 59% hlut eldri eigenda Ice Fish Farm. Opinber tilkynning og ársreikningur sýna mismunandi mat á kaupverðinu vegna ólíks mats á útgefnu hlutunum, og því þarf að greina á milli áskriftarverðs hlutanna og gangvirðis þeirra við bókhaldslegt uppgjör viðskiptanna. [3]

Útgáfuverðið á hlut var um 36,20 NOK og heildaráskriftarverð því um 1.358,420 milljónir NOK. Í ársreikningi Ice Fish Farm 2022 er hins vegar skráð bókhaldslegt kaupverð 1.050,712 milljónir NOK. Mismunurinn er 307,708 milljónir NOK. [46, 62]

Eftirmálar kaupanna

Höfðað var einkamál vegna sölu eigna Laxa fiskeldis. Um er að ræða mál þriggja minnihlutaeigenda vegna viðskiptanna við Ice Fish Farm AS, sem síðar tók upp heitið Kaldvík AS. Stefnendur töldu eignir Laxa hafa verið seldar undir sannvirði og gagnrýndu upplýsingar og verðmat Deloitte. Samanlögð ætluð fjárhagsleg skerðing þeirra var sögð tæplega 500 milljónir króna. Héraðsdómur Reykjavíkur sýknaði stefndu. Málinu var áfrýjað til Landsréttar 17. júlí 2026 og er það skráð þar sem mál nr. 602/2026. [60, 61]

Sjókvíaeldi Kaldvíkur í Fáskrúðsfirði.

Stækkun og samþætting reksturs

Viðskiptin stækkuðu og samþættu reksturinn verulega. Við lok þeirra var tilkynnt um starfsemi á 15 eldissvæðum í fjórum fjörðum, leyfi fyrir 43.800 tonna hámarkslífmassa og umsókn um 10.000 tonna viðbótarleyfi. Samanlagður hámarkslífmassi hafði verið talinn 36.800 tonn í desember 2021; hækkunin skýrist af 7.000 tonna leyfi sem Ice Fish Farm fékk í Stöðvarfirði á fyrsta ársfjórðungi 2022. Þannig jukust bæði leyfisheimildir og landfræðileg dreifing rekstrarins. [3]

Markmiðin voru dreifðari framleiðsla, sterkari staða við innkaup, betri nýting brunnbáta, þjónustuskipa og seiðastöðva, stærri seiði, styttri eldistími í sjó og lægri framleiðslu- og sláturkostnaður á hvert kíló. Með meirihlutaeigninni í Búlandstindi varð jafnframt til samþættari virðiskeðja frá seiðaeldi til slátrunar og sölu. Í árslok 2022 var Ice Fish Farm því skráð eigandi Fiskeldis Austfjarða, Laxa fiskeldis og Rifóss, auk 67% eignarhlutar í Búlandstindi. [3]

Samþættingu lokið í október 2023

Endanleg lagaleg samþætting lauk árið 2023 þegar Laxar fiskeldi og Rifós voru sameinuð inn í Fiskeldi Austfjarða. Eldisleyfi Laxa í Reyðarfirði, Þorlákshöfn, á Bakka og Fiskalóni voru formlega færð yfir á kennitölu Fiskeldis Austfjarða 5. október 2023. Innlimunin var því ekki einn atburður heldur ferli: fyrst kaup með hlutabréfaskiptum, síðan rekstrarleg samþætting og loks félagaréttarleg sameining. Nafnbreytingin í Kaldvík árið 2024 varð lokaskrefið í sameiginlegri ásýnd samstæðunnar. [3]

5.3 Skoðun Samkeppniseftirlitsins

Sameining án skilyrða

Sameining Fiskeldis Austfjarða og Laxa fiskeldis annars vegar og fyrirhuguð sameining Arnarlax og Arctic Fish hins vegar fengu mjög ólíka meðferð hjá samkeppnisyfirvöldum. Þegar Máseval keypti 55,6% hlut í Ice Fish Farm árið 2021 færðust Laxar fiskeldi og Fiskeldi Austfjarða í reynd undir sameiginleg yfirráð. Ice Fish Farm keypti síðan formlega öll hlutabréf í Löxum fiskeldi árið 2022 og félögin voru síðar sameinuð rekstrarlega undir Fiskeldi Austfjarða. Samkeppniseftirlitið

heimilaði yfirráðin án skilyrða, þótt sameinaði aðilinn réði yfir 43,02% útgefinna eldisleyfa og allt að 47,53% þegar væntanleg leyfi voru talin með. [4]

Umsagnir

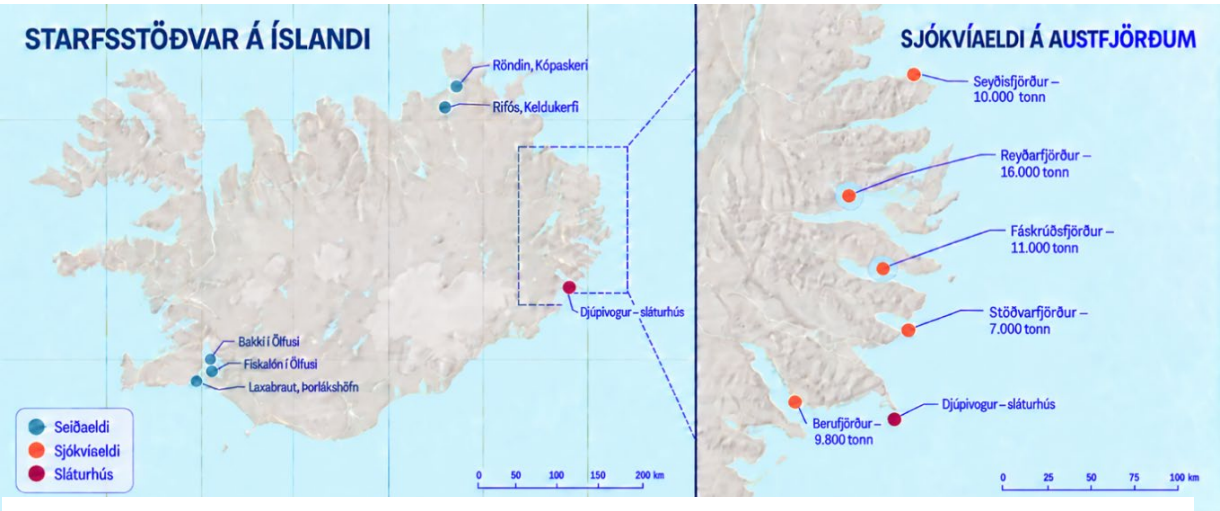
Samkeppniseftirlitið leitaði upplýsinga og sjónarmiða meðal annars hjá ráðuneytinu, Matvælastofnun, Hafrannsóknastofnun, Skipulagsstofnun og Umhverfisstofnun. Í ákvörðuninni segir að í sjónarmiðum þeirra aðila sem leitað var til hafi ekki komið fram áhyggjur af mögulegum skaðlegum áhrifum samrunans.

Sjónarmið ráðuneytisins voru rakin ítarlegar. Þar var lögð áhersla á að færri rekstraraðilar í hverjum firði gætu auðveldað smitvarnir og að ríkið gæti gætt fjárhagslegra hagsmuna sinna með útboðum og ákvörðun lágmarksverðs fyrir ný leyfi. Jafnframt var viðurkennt að starfandi fyrirtæki hefðu forskot vegna þeirra fjárfestinga sem þegar hefðu verið ráðist í. Þessi afstaða vó þungt í mati Samkeppniseftirlitsins á mögulegum markaði fyrir eldisleyfi. [41]

Rökin

Samrunaaðilar héldu því fram að markaðurinn næði til alls EES-svæðisins og að markaðshlutdeild þeirra þar væri aðeins 0–5%. Þeir vísuðu einnig til alþjóðlegrar samkeppni, mismunandi vottunarkerfa og mögulegrar samlegðar í seiðaeldi, slátrun, rekstri þjónustubáta og flutningum. Samkvæmt ákvörðuninni lýstu stjórnvöld og markaðsaðilar, sem Samkeppniseftirlitið leitaði til, ekki áhyggjum af skaðlegum samkeppnisáhrifum. [4]

Sérstakt vægi hafði sú afstaða ráðuneytisins að ný leyfi yrðu boðin upp, að nýir rekstraraðilar gætu komið inn á markaðinn og að smitvarnir og umhverfissjónarmið mæltu með fáum rekstraraðilum, jafnvel aðeins einum í hverjum firði. Samkeppniseftirlitið taldi þó að staða sameinaða félagsins væri orðin nokkuð sterk og varaði við frekari samþjöppun. [4]

Ólíkt mat Samkeppniseftirlitsins

Mat Samkeppniseftirlitsins var mun strangara þegar SalMar keypti NTS árið 2022, en þau viðskipti hefðu fært Arnarlax og Arctic Fish undir sameiginleg yfirráð. Í því máli var íslenskur eldislax skilgreindur sem sérstakur vörumarkaður, félögin talin nánir keppinautar og aðgangshindranir metnar verulegar. Samanlögð hlutdeild samrunaaðila nam 60–65% af framleiðslumagni og söluverðmæti íslensks eldislax og 47,37% af leyfisgetu. Jafnframt hefði virkum framleiðendahópum á markaðnum fækkað úr þremur í tvo. [4]

Samruninn var því talinn raska samkeppni og gat aðeins gengið eftir með sölu ráðandi eignarhlutar í Arctic Fish. Sá hlutur var síðar seldur Mowi. [4]

Skýringar á mismuninum

Málefnalegar skýringar á þessum mun felast einkum í því að Vestfjarðafélögin voru nánari keppinautar, samanlögð hlutdeild þeirra í framleiðslu og sölu var meiri og fækkun virkra fyrirtækjahópa á markaðnum umfangsmeiri. [4]

Veikasti þátturinn í matinu frá 2021 var þó bjartsýni um ný leyfisútboð og innkomu nýrra rekstraraðila. Aðeins um einu og hálfu ári síðar taldi Samkeppniseftirlitið að flestum leyfum hefði þegar verið úthlutað og að innkoma nýrra aðila væri ólíkleg. Gögnin styðja því þá niðurstöðu að greining eftirlitsins hafi verið mun strangari árið 2022. Þau nægja hins vegar ekki til að staðfesta hvort munurinn stafaði alfarið af breyttum markaðsaðstæðum og betri upplýsingum eða hvort matið árið 2021 hafi verið of vægt. [4]

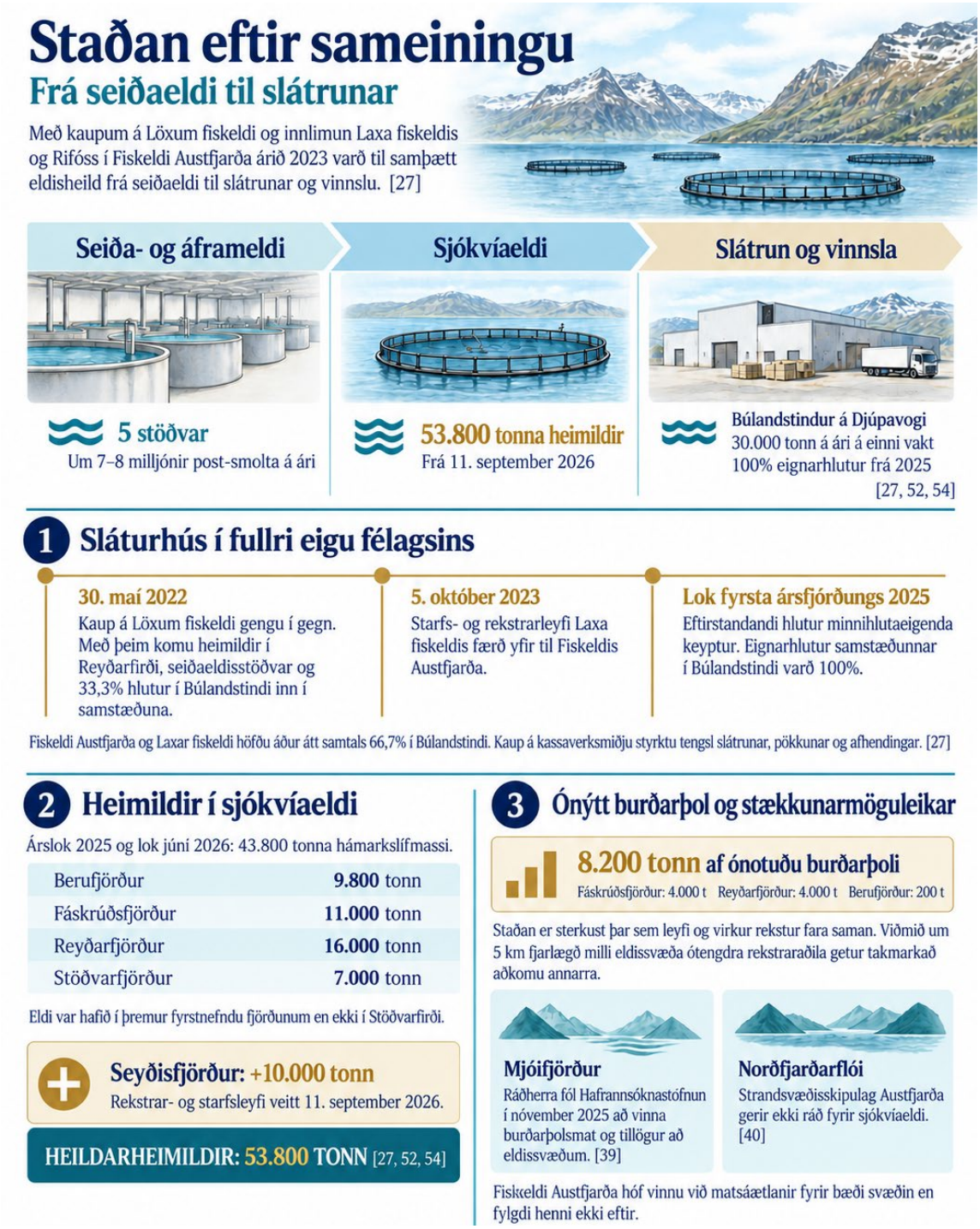
5.4 Staðan eftir sameiningu

Frá seiðaeldi til slátrunar

Með kaupum Ice Fish Farm/Fiskeldi Austfjarða á Löxum fiskeldi og innlimun Laxa fiskeldis og Rifóss í Fiskeldi Austfjarða árið 2023 varð til samþætt eldisheild sem nær frá seiðaeldi til slátrunar og vinnslu. Félagið rekur fimm seiða- og áframeldisstöðvar með samanlagða afkastagetu upp á um 7–8 milljónir post-smolta á ári. Félagið á jafnframt allt hlutafé í Búlandstindi á Djúpavogi, þar sem uppgefin vinnslugeta er 30.000 tonn á ári á einni vakt. [27]

Sláturhús í fullri eigu félagsins

Kaupin á Löxum fiskeldi gengu í gegn 30. maí 2022 og starfs- og rekstrarleyfi Laxa fiskeldis voru færð yfir til Fiskeldis Austfjarða 5. október 2023. Með viðskiptunum komu sjókvíaheimildir í Reyðarfirði, seiðaeldisstöðvar Laxa fiskeldis og 33,3% eignarhlutur í Búlandstindi inn í

samstæðuna. Eftir kaup á eftirstandandi hlut minnihlutaeigenda í lok fyrsta ársfjórðungs 2025 varð eignarhlutur samstæðunnar 100% Í Búlandstindi. Kaup á kassaverksmiðju við sláturhúsið styrktu enn frekar tengsl slátrunar, pökkunar og afhendingar. [27]

Heimildir í sjókvíaeldi

Í árslok 2025 og lok júní 2026 námu gildar sjókvíaheimildir félagsins samtals 43.800 tonna hámarkslífmassa: 9.800 tonnum í Berufirði, 11.000 tonnum í Fáskrúðsfirði, 16.000 tonnum í Reyðarfirði og 7.000 tonnum í Stöðvarfirði. Eldi var hafið í þremur fyrstnefndu fjörðunum en ekki í Stöðvarfirði. Þá var 10.000 tonna umsókn í Seyðisfirði enn óafgreidd. Rekstrar- og starfsleyfin þar voru veitt 11. september 2026 og heildarheimildir jukust þá í 53.800 tonn. [27, 52, 54]

Djúpavogur, þar sem sláturaðstaða og kassaverksmiðja Fiskeldis Austfjarða/Kaldvíkur er staðsett.

Ónýtt burðarþol í sjókvíaeldi

Sterkasta staða félagsins er í þeim fjörðum þar sem útgefin leyfi og virkur rekstur fara saman. Miðað við gildandi burðarþolsmöt og útgefin leyfi nemur ónotað burðarþol samtals 8.200 tonnum, þar af 4.000 tonnum í Fáskrúðsfirði og 4.000 tonnum í Reyðarfirði, auk 200 tonna í Berufirði. Möguleikar annarra rekstraraðila á að fá heimildir í þessum fjörðum geta verið takmarkaðir, meðal annars vegna meginviðmiðs um fimm kílómetra lágmarksfjarlægð milli eldissvæða ótengdra rekstraraðila.

Fiskeldi Austfjarða hafði hafið vinnu við matsáætlanir fyrir Mjóafjörð og Norðfjarðarflóa en fylgdi henni ekki eftir. Í nóvember 2025 fól ráðherra Hafrannsóknastofnun að vinna burðarþolsmat fyrir Mjóafjörð og gera tillögur að eldissvæðum. [39] Staðan er þrengri í Norðfjarðarflóa þar sem strandsvæðisskipulag Austfjarða gerir ekki ráð fyrir sjókvíaeldi. [40]

Eldri áhugi félagsins veitir ekki sjálfkrafa forgang gagnvart nýjum umsækjendum. Sameiningin hefur þó aukið umfang rekstrar og leyfa félagsins, en frekari stækkun ræðst áfram af ákvörðunum stjórnvalda, svo sem um burðarþol og áhættumat.

6. Reksturinn eftir markaðsvæðingu (2020-2025)

6.1 Baráttan um eldissvæðin

Baráttan hættir með sameiningu

Árið 2020 urðu þáttaskil í samkeppni Fiskeldis Austfjarða og Laxa fiskeldis um eldissvæði á Austfjörðum. Fyrir þann tíma hafði Fiskeldi Austfjarða náð sterkri stöðu í Berufirði og Fáskrúðsfirði, en Laxar fiskeldi höfðu byggt upp starfsemi sína í Reyðarfirði. Fiskeldi Austfjarða fékk árið 2019 leyfi fyrir 9.800 tonna eldi í Berufirði og 11.000 tonnum í Fáskrúðsfirði. Laxar höfðu áður dregið umsóknir sínar í Berufirði til baka og ekkert sjálfstætt leyfi félagsins varð að veruleika í Fáskrúðsfirði. Laxar fiskeldi héldu hins vegar verðmætri stöðu og leyfisheimildum í Reyðarfirði. [2]

Í nóvember 2020 gerði Måsøval, sem þegar hafði yfirráð yfir Löxum fiskeldi, samninga um kaup á 55,6% hlut í Ice Fish Farm, norsku móðurfélagi Fiskeldis Austfjarða. Við lok viðskiptanna, eftir samþykki Samkeppniseftirlitsins árið 2021, komust félögin í reynd undir sameiginleg yfirráð og hættu að vera sjálfstæðir keppinautar um eldissvæði. Baráttunni um svæðin lauk því ekki með endanlegum sigri annars félagsins í öllum fjörðum, heldur með sameiginlegu eignarhaldi, yfirtöku og sameiningu leyfa og starfsemi. [2]

Áformin í Seyðisfirði

Áform Kaldvíkur, áður Fiskeldis Austfjarða, gera ráð fyrir allt að 10.000 tonna laxeldi í opnum sjókvíum í Seyðisfirði, þar af 6.500 tonnum af frjóum laxi og 3.500 tonnum af ófrjóum. Fyrirhuguð eldissvæði eru við Sörlastaðavík, Selstaðavík og Skálanesbót. Hafrannsóknastofnun mat burðarþol fjarðarins 10.000 tonn árið 2018 og umhverfismati lauk árið 2021. Skipulagsstofnun taldi að eldið gæti haft talsvert neikvæð staðbundin áhrif á sjávarbotn og að breytt ásýnd og ímynd fjarðarins gæti haft neikvæð áhrif á ferðaþjónustu. Strandsvæðisskipulag Austfjarða tók gildi árið 2023 og drög að rekstrar- og starfsleyfum voru auglýst í desember 2024. [15]

Kröftug andstaða

Andstaða við áform um sjókvíaeldi í Seyðisfirði varð skipulögð með stofnun VÁ – Félags um vernd fjarðar í janúar 2021. Félagið hefur beitt almenningsfundum, mótmælum, undirskriftasöfnun, umsögnum og stjórnsýslu- og dómsmálum. Gallup-könnun fyrir Múlaþing árið 2023 sýndi að 74% þátttakenda voru andvíg sjókvíaeldi í firðinum. Alls bárust 186 athugasemdir við leyfisdrögin og undirskriftasöfnun VÁ náði 13.022 nöfnum í apríl 2025. Helstu ágreiningsefnin varða hættu á sleppingum og erfðablöndun, laxalús, mengun sjávarbotns, ásýnd og ferðaþjónustu, siglingaöryggi, netlög, Farice-sæstrenginn og ofanflóðahættu. [15, 54]

Í árslok 2025 hafði rekstrar- og starfsleyfi í Seyðisfirði ekki verið gefið út og eldi ekki hafist. Staðan breyttist 11. september 2026 þegar Matvælastofnun gaf út rekstrarleyfin. Andstæðingar höfðu ekki komið í veg fyrir leyfisveitingu, en aðgerðir þeirra höfðu gert andstöðu heimamanna sýnilega og knúið fram ítarlegri rannsókn á staðsetningum, eignarréttindum og öryggismálum. [15, 54]

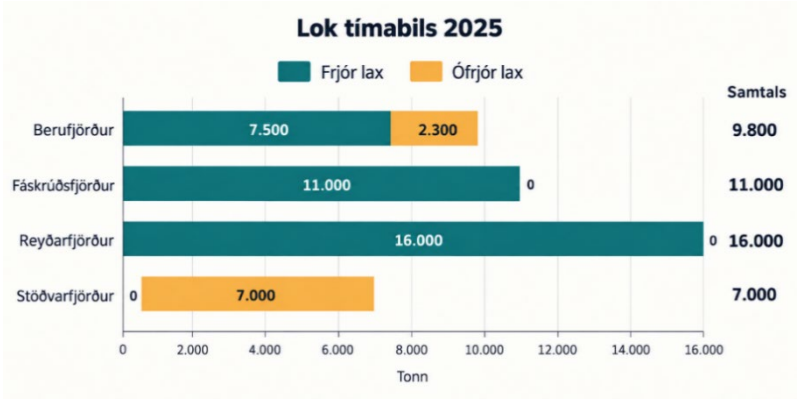
6.2 Staða eldisleyfa og ferli mála

Hámarkslífmassi upp á 43.800 tonn

Í árslok 2025 hafði Kaldvík útgefin starfs- og rekstrarleyfi fyrir samtals 43.800 tonna hámarkslífmassa í Berufirði, Fáskrúðsfirði, Stöðvarfirði og Reyðarfirði. Af heimildunum voru 34.500 tonn fyrir frjóan lax og 9.300 tonn fyrir ófrjóan lax. Aukning leyfisgrunns samstæðunnar á tímabilinu 2020–2025 fólst einkum í nýju leyfi í Stöðvarfirði og kaupum og framsali leyfa í Reyðarfirði. [28]

Berufjörður og Fáskrúðsfjörður

Breytingar í Berufirði og Fáskrúðsfirði byggðust á áhættumati erfðablöndunar frá 2020. Niðurstaðan heimilaði meiri lífmassa af frjóum laxi innan óbreyttrar heildargetu fjarðanna. Í Berufirði hækkaði heimild fyrir frjóan lax úr 6.000 í 7.500 tonn, en heimild fyrir ófrjóan lax lækkaði úr 3.800 í 2.300 tonn; heildarheimildin var áfram 9.800 tonn. Í Fáskrúðsfirði urðu öll 11.000 tonnin heimil fyrir frjóan lax í stað 6.000 tonna áður. MAST breytti rekstrarleyfunum og Umhverfisstofnun starfsleyfunum til samræmis. [28]

Stöðvarfjörður

Í Stöðvarfirði lauk löngu umhverfismats- og leyfisferli með útgáfu starfsleyfis og rekstrarleyfis FE-1133 hinn 21. mars 2022. Leyfið heimilar 7.000 tonna hámarkslífmassa, eingöngu af ófrjóum laxi, og starfsleyfið gildir til 17. mars 2038. Aðdragandinn varð umdeildur vegna lagaskila: frummatsskýrsla barst daginn áður en lög nr. 101/2019 tóku gildi og því gat málið fallið undir eldri reglur. Ríkisendurskoðun gagnrýndi drátt á birtingu laganna. [28]

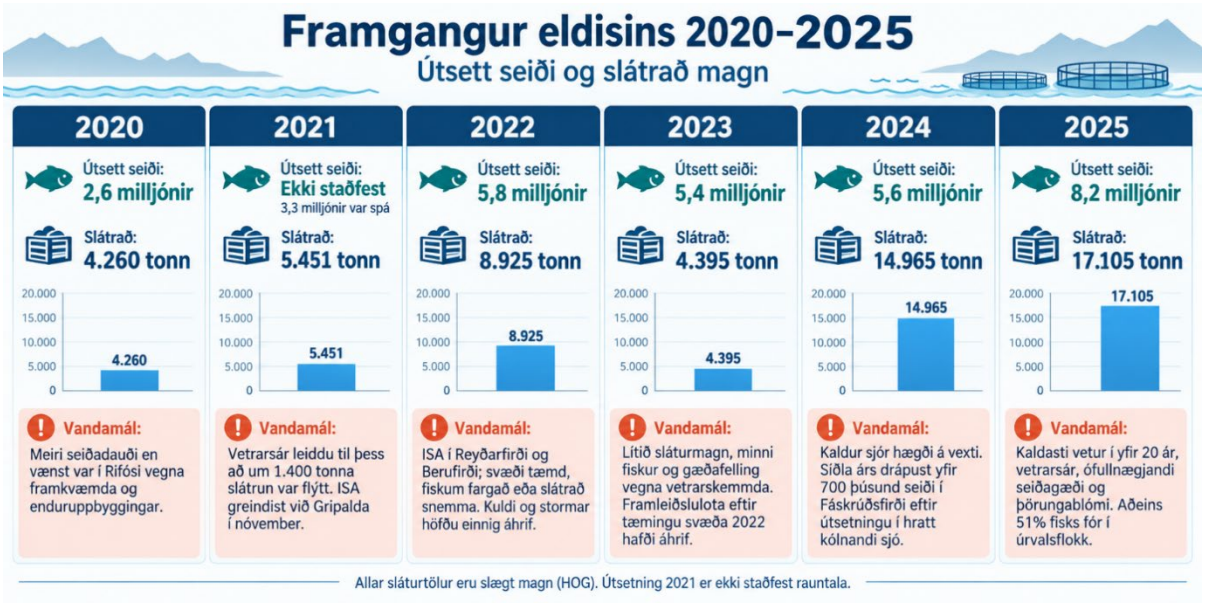
Reyðarfjörður

Í Reyðarfirði voru tvær heimildir, FE-1180 fyrir 10.000 tonn í utanverðum firðinum og FE-1195 fyrir 6.000 tonn innar í firðinum. Breyting á starfsleyfi utanvert í firðinum var birt 6. október 2020 og varð hluti af kærumáli nr. 119/2020. Samkvæmt opinberri skráningu hélt eldra starfsleyfi gildi sínu með breyttu heiti rekstraraðila en annað starfsleyfi var ógilt að hluta. Tímabundin undanþága var veitt í maí 2022, starfsleyfinu breytt í júní sama ár og önnur undanþága veitt í maí 2023. Hinn 5. október 2023 voru starfsleyfin færð frá Löxum fiskeldi til Fiskeldis Austfjarða. Framsalið breytti leyfishafa en ekki 16.000 tonna heildarheimildinni. [28]

6.3 Framgangur eldisins

Vöxtur sveiflukenndur

Á árunum 2020–2025 varð mikil stækkun á eldisstarfsemi Fiskeldis Austfjarða og síðar Kaldvíkur. Slátrað magn jókst úr 4.260 tonnum árið 2020 í 17.105 tonn árið 2025. Vöxturinn var þó mjög sveiflukenndur og einkenndist af sjúkdómum, vetrarsárum, kulda, þörungablóma og vandamálum tengdum seiðagæðum og tímasetningu útsetningar. [1] Tölurnar endurspegla einnig stækkun samstæðunnar við kaupin á Löxum fiskeldi árið 2022 og eru því ekki mælikvarði á innri vöxt eingöngu.

Árin 2020-2021

Árið 2020 voru 2,6 milljónir seiða settar í sjó og slátrað magn nam 4.260 tonnum. Rekstur sjókvíaeldisins gekk almennt vel og sjólifun var 93,19%. Covid-19 hafði áhrif á ferðalög og fundahald en raskaði hvorki framleiðslu né sölu að ráði. Við enduruppbyggingu seiðastöðvarinnar Rifóss komu hins vegar upp framkvæmdaflækjur og seiðadauði varð meiri en gert hafði verið ráð fyrir. Árið 2021 jókst slátrun í 5.451 tonn. Um 1.400 tonna slátrun var flýtt til að draga úr hættu á vetrarsárum, en staðfest tala um seiðaútsetningu ársins liggur ekki fyrir. [1]

Árið 2022 – alvarleg líffræðileg áföll

Mikil breyting varð árið 2022 þegar Laxar fiskeldi sameinaðist samstæðunni frá 30. maí. Um 5,8 milljónir seiða voru settar í sjó og slátrun jókst í 8.925 tonn. Árið einkenndist þó af alvarlegum líffræðilegum áföllum. Meinvirkt afbrigði ISA-veiru greindist á eldissvæðum í Reyðarfirði og Berufirði. Eldissvæði voru tæmd, hluti fisksins fór í snemmslátrun og öðrum fiski var fargað. Reyðarfjörður og Berufjörður voru settir í eldishvíld. Kuldi, stormar og snemmslátrun særðs fisks höfðu einnig áhrif á niðurstöður ársins. [1]

Árið 2023 – Framleiðsla lítil vegna áfalla fyrri ára

Afleiðingar áfallanna komu skýrt fram árið 2023. Útsetning nam 5,4 milljóna seiða og slátrun féll í 4.395 tonn. Lægra magnið endurspeglaði meðal annars tæmingu eldissvæða árið áður. Jákvætt var að meðalstærð útsettra seiða var yfir 300 grömm og 60 daga lifun eftir flutning í sjó um 95%. Vetrarsár drógu þó úr meðalþyngd og gæðum fisks og lækkuðu afurðaverð. [1]

Árin 2024-2025 – Mikil aukning í framleiðslu

Slátrun tók stórt stökk árið 2024 og náði 14.965 tonnum, en 5,6 milljónir seiða voru settar út. Kaldur sjór hægði á vexti og síðla árs drápust yfir 700 þúsund seiði í Fáskrúðsfirði eftir að útsetningu hafði verið frestað fram á kaldasta tíma ársins. Árið 2025 voru settar út 8,2 milljónir seiða og slátrun náði meti, 17.105 tonnum. Líffræðileg staða var engu að síður erfið: aðeins 51% fisks fór í úrvalsflokk, vetrarsár voru umfangsmikil og þörungablómi olli verulegu tjóni. Bætt aðstaða í Rifósi og vatnsmeðhöndlun á Kópaskeri styrktu þó seiðaframleiðsluna og 60 daga lifun 2025-árgangsins var 93%. [1]

6.4 Fjárhagsleg staða

Rekstrarreikningur

Fjárhagur Kaldvíkur á árunum 2020–2025 einkennist af miklum vexti samstæðunnar, ört hækkandi tekjum og stækkandi efnahagsreikningi. Afkoman var þó sveiflukennd og skuldsetning jókst, meðal annars vegna fjárfestinga, fyrirtækjakaupa og líffræðilegra áfalla. [8]

Rekstrartekjur jukust úr um 4.089 millj. kr. árið 2020 í 4.771 millj. kr. árið 2021. Hagnaður minnkaði þó úr um 545 millj. kr. í 294 millj. kr. Árið 2022 nær tvöfölduðust tekjurnar og urðu um 9.432 millj. kr., en niðurstaðan var 814 millj. kr. tap. Reksturinn var jákvæður fyrir matsbreytingar og einskiptisniðurfærslu, en neikvæð matsbreyting lífmassa og um 1.638 millj. kr. niðurfærsla hans sneru afkomunni í tap.

Árið 2023 námu tekjur um 5.950 millj. kr. og hagnaður um 880 millj. kr. Árið 2023 var tekjulítið vegna enduruppbyggingar eftir fyrri áföll og síðbúinnar slátrunar. Samt sýnir lokaniðurstaðan hagnað. Það undirstrikar að breyting á gangvirði lífmassa og aðrir reikningsskilaliðir geta haft áhrif á niðurstöðuna án samsvarandi sölu. [8] Tekjurnar jukust í um 16.081 millj. kr. árið 2024 og 16.549 millj. kr. árið 2025. Þrátt fyrir þessa tekjuaukningu varð um 4.584 millj. kr. tap árið 2024 og 5.844 millj. kr. tap árið 2025. Slök afkoma síðustu ára er meðal annars rakin til mikils kostnaðar, vannýtingar framleiðslugetu, þörungatjóns, sáravandamála og þess að slátra þurfti fiski fyrr en áætlað var. [8] Jafnframt hefur þróun á markaðsverði á laxi verið óhagstæð og verð lækkað frá árinu 2023 en er þó ennþá tiltölulega hátt í sögulegu samhengi (kafli 7.4).

Efnahagsreikningur

Efnahagsreikningurinn stækkaði verulega. Eignir jukust úr um 21.882 millj. kr. í árslok 2020 í 53.066 millj. kr. í árslok 2022. Þær jukust síðan úr um 67.665 millj. kr. í árslok 2023 í 75.366 millj. kr. í árslok 2025. Á sama tíma hækkuðu skuldir úr um 22.605 millj. kr. í 33.606 millj. kr., en eigið

fé lækkaði úr um 45.045 millj. kr. í 41.761 millj. kr. Eiginfjárhlutfallið fór því úr 66,6% árið 2023 í 55,4% árið 2025. [8]

Kaupin á Löxum fiskeldi árið 2022 leiddu til mikillar hækkunar óefnislegra eigna. Eldisleyfi að bókfærðu verðmæti um 14.694 millj. kr. og viðskiptavild upp á um 2.938 millj. kr. bættust þá við efnahagsreikninginn. [3, 46] Í árslok 2025 námu eldisleyfi og viðskiptavild samtals um 29.160 millj. kr., eða 69,8% af eigin fé. Eigið fé að frádregnum þessum óefnislegu eignum var því aðeins um 12.600 millj. kr. Fjárhagsstaðan byggist þannig að verulegu leyti á bókfærðu verðmæti eldisleyfa og viðskiptavildar, sem sæta árlegu virðisrýrnunarprófi. [8]

Lánalínur

Erfiður rekstur hefur kallað á aukna lántöku og nýjar lánalínur. Árið 2023 samdi félagið um 156,2 milljóna evra sambankafjármögnun. Í júní 2025 var tilkynnt um endurfjármögnun hjá DNB, Nordea, Arion banka og Landsbankanum með fjögurra ára lánsfjármögnun að fjárhæð rúmlega 33 milljarða íslenskra króna, eða um 230 milljónir evra. Hlutafjáraukning bættist við lánsfjármögnunina og heildarpakkinn nam um 40 milljörðum króna. [50, 62]

Tíð forstjóraskipti

Erfiður rekstur hefur jafnframt farið saman við tíð forstjóraskipti hjá Fiskeldi Austfjarða og síðar Kaldvík á síðustu tveimur árum. Roy-Tore Rikardsen tók við af Guðmundi Gíslasyni 1. september 2024, en Guðmundur hafði gegnt starfi framkvæmdastjóra og síðar forstjóra félagsins frá upphafi. Jens Garðar Helgason var aðstoðarforstjóri félagsins á árunum 2022–2024, en áður hafði hann verið forstjóri Laxa fiskeldis frá 2019 til 2022.

Stjórn Kaldvíkur AS og Roy-Tore Rikardsen sömdu um starfslok hans með tafarlausum áhrifum 14. ágúst 2025. Vidar Teis Aspehaug tók þá tímabundið við starfi forstjóra. Hann hafði starfað hjá félaginu frá árinu 2022 og borið ábyrgð á heilbrigði fiska og gæðastjórnun. [42–45]

6.5 Eignarhald og kærumál

Meirihlutaeign hjá þremur félögum

Á tímabilinu 2020–2025 var Fiskeldi Austfjarða hf. að fullu í eigu norska móðurfélagsins Ice Fish Farm AS, sem var skráð á Euronext Growth í Osló í júní 2020 og tók upp nafnið Kaldvík AS árið 2024. Midt-Norsk Havbruk AS var stærsti hluthafinn í árslok 2020 með 55,59%. Yfirráðin færðust árið 2021 til Måsøval Eiendom AS án þess að heildarfjöldi hluta breyttist. Frá 2023 var meirihlutinn skráður í Austur Holding AS, eignarhaldsfélag Måsøval Eiendom og Ísfélags Vestmannaeyja. [6, 46–49, 62]

Útgefnum hlutum fjölgaði um 212%

Við kaupin á Löxum fiskeldi árið 2022 voru gefnir út 37.525.424 nýir hlutir og heildarfjöldinn jókst úr 54,0 í 91,5 milljónir. Seljendur Laxa fiskeldi fengu samtals um 41% í sameinuðu félagi og Krossey ehf. varð næststærsti hluthafinn. Árið 2023 fjölgaði hlutum í 122,3 milljónir vegna hlutafjárútboða og umbreytingar skulda í hlutafé. Árið 2025 fjölgaði þeim aftur um 46,0 milljónir, í 168,3 milljónir, vegna endurfjármögnunar og kaupa á Mossi, Djúpskel og eftirstandandi hlut í Búlandstindi. Austur Holding átti þá 56,75%, Krossey 11,33%, Eggjahvíta 4,49%, Heimstø 3,27% og Eskja Holding 2,71%. [6, 46–49, 62]

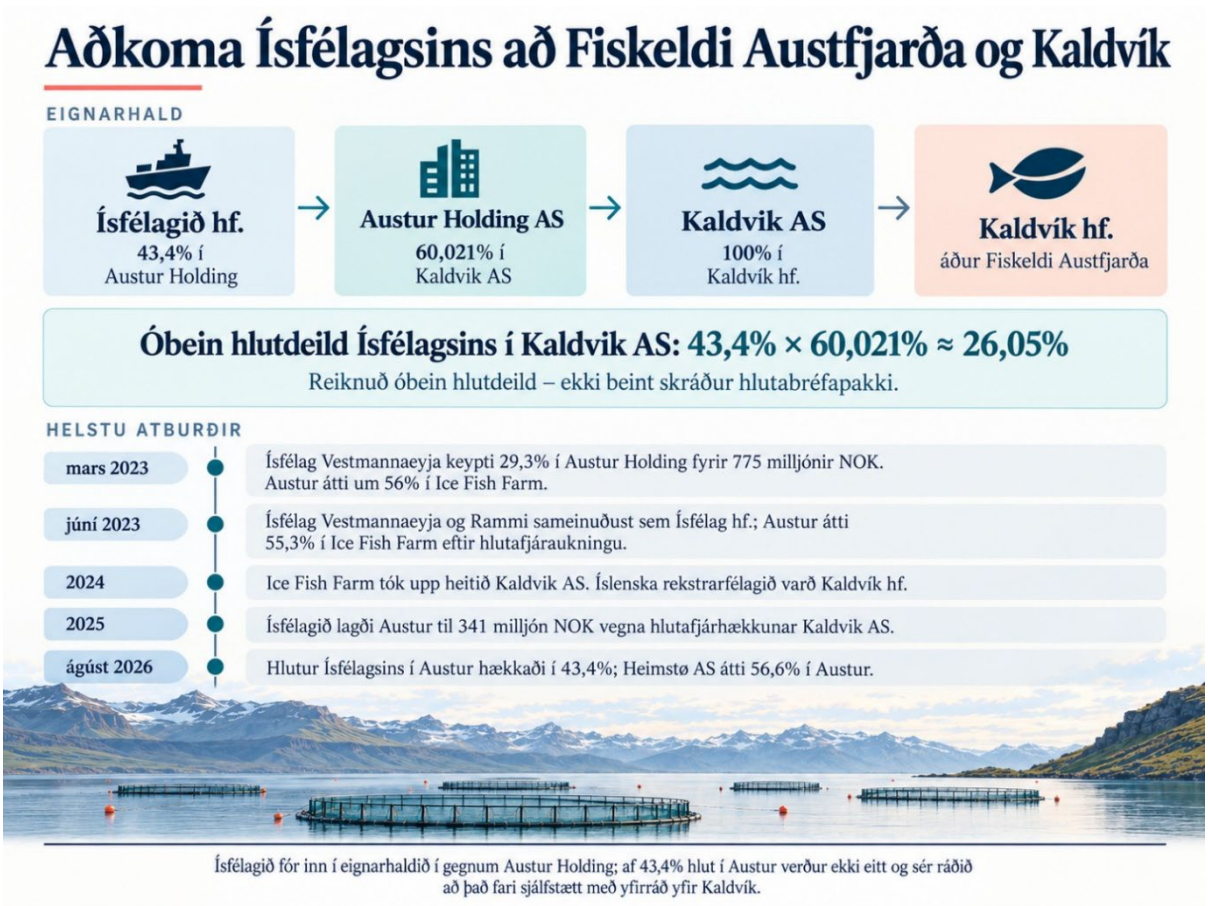
Útgefnum hlutum fjölgaði alls um 212% frá árslokum 2020 til ársloka 2025. Því má ekki túlka lækkandi eignarhlutfall eldri hluthafa sjálfkrafa sem sölu. Eggjahvíta og Hregg héldu lengst af sama hlutafjölda eða bættu við sig hlutum, en hlutföll þeirra lækkuðu þegar nýir hlutir voru gefnir út. Yfirráð héldust þannig hjá einum ráðandi eigendahópi þótt hluthafahópurinn breikkaði. [6, 46–49, 62]

Austur Holding

Austur Holding AS er norskt eignarhaldsfélag sem var stofnað 14. nóvember 2022 og skráð 25. nóvember sama ár. Félagið var sett upp af Måsøval Eiendom AS, sem heitir nú Heimstø AS, til þess að halda utan um ráðandi hlut þess í Ice Fish Farm AS, nú Kaldvík AS, og tengd hluthafalán. [34]

Í mars 2023 kom Ísfélag Vestmannaeyja hf. inn í Austur með 29,3% hlut, en Måsøval Eiendom hélt 70,7%. Eftir sameiningu Ísfélags Vestmannaeyja og Ramma í júní 2023 bar íslenski hluthafinn

nafnið Ísfélag hf. Í tengslum við hlutafjáraukningu Kaldvíkur árið 2025 lagði Ísfélag Austur til 341 milljón NOK í formi eiginfjár og breytanlegra hluthafalána. Við uppgjör þeirrar fjármögnunar í ágúst 2026 jókst hlutur Ísfélags í Austur í 43,4%, en hlutur Heimstø varð 56,6%. Austur fór með 60,021% hlut í Kaldvík í ágúst 2026. [34]

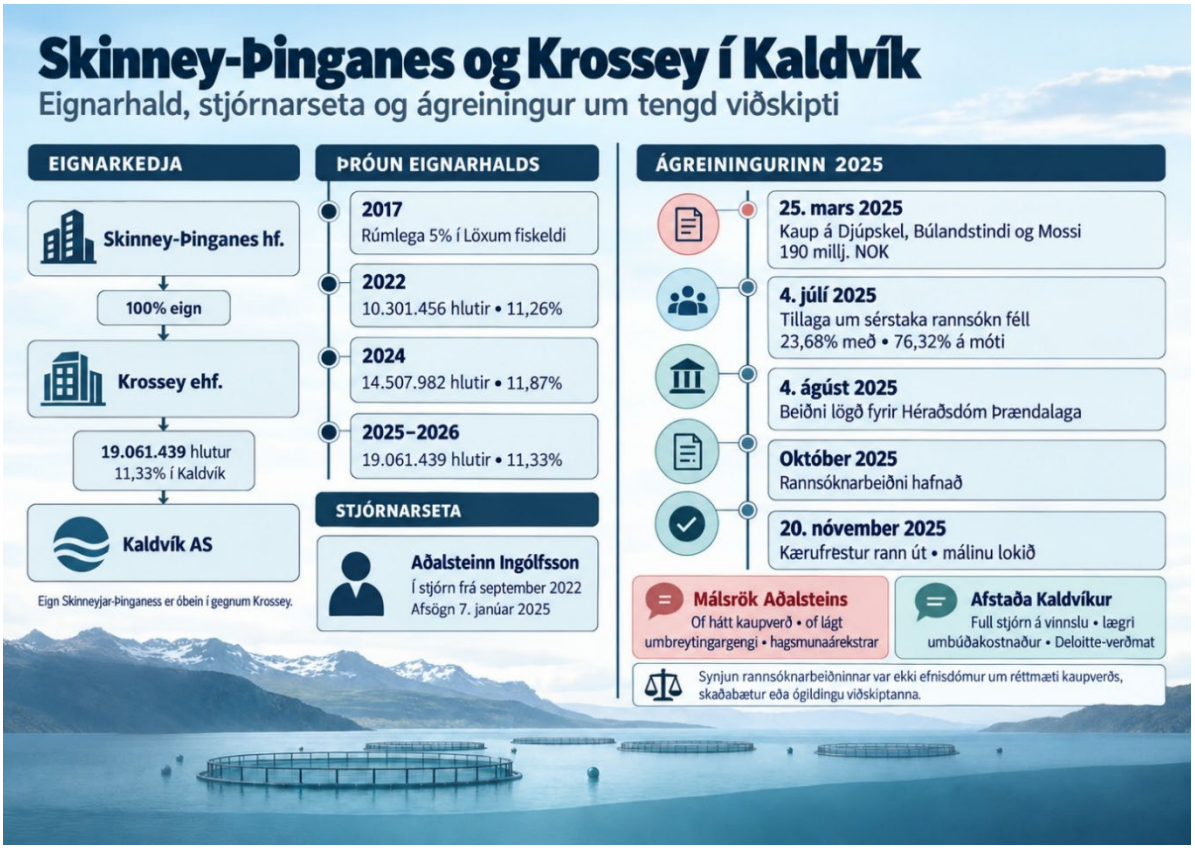
Miðað við framangreind eignarhlutföll á Ísfélag um 26,05% óbeina efnahagslega hlutdeild í Kaldvík í gegnum Austur. Samanlögð bein og óbein hlutdeild Ísfélags, Krosseyjar (Skinneyjar-Þinganess) og Eggjahvítu væri þá yfir 40%.

Hluthafaeign Krosseyjar

Skinney-Þinganes hf. fer með eignarhlut sinn í Kaldvík AS í gegnum Krossey ehf., sem er 100% dótturfélag þess. Krossey átti 19.061.439 hluti, eða 11,33% hlutafjár Kaldvíkur, 30. júní 2026. Eignarhaldið á rætur að rekja til fjárfestingar Skinneyjar-Þinganess í Löxum fiskeldi árið 2017. Við samruna Laxa og Ice Fish Farm árið 2022 fékk Krossey 10.301.456 hluti í sameinuðu félagi. Eignin jókst síðan með hlutafjárkaupum og umbreytingu hluthafaláns árið 2023 og kaupum á 4.553.457 hlutum í hlutafjáraukningu árið 2025. [16]

Gagnrýni Aðalsteins

Aðalsteinn Ingólfsson, sem tengdist Skinney-Þinganesi og Krossey, sat í stjórn Ice Fish Farm og síðar Kaldvíkur frá september 2022 til 7. janúar 2025. Hann sagði af sér vegna ágreinings um kaup Kaldvíkur á Djúpskel, eftirstandandi hlut í Búlandstindi og Mossi fyrir samtals 190 milljónir NOK. Aðalsteinn taldi kaupverðið of hátt, umbreytingargengi hlutabréfa of lágt og hagsmunaárekstra innan stjórnar verulega. Hann gagnrýndi jafnframt málsmeðferðina og taldi að rannsaka þyrfti óhæði stjórnar og verðmat eignanna. [16]

GAGNRÝNIN FÆR EKKI MEÐBYR

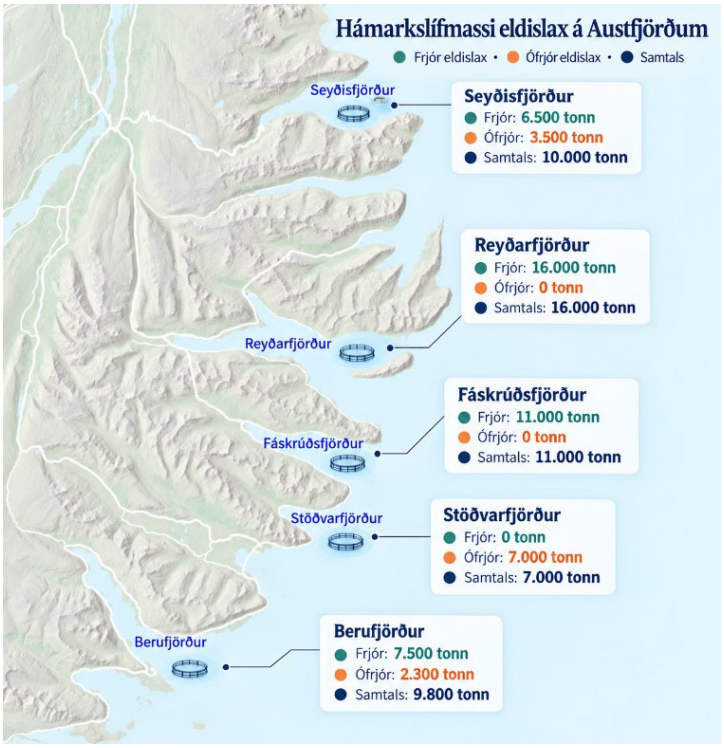
Stjórn Kaldvíkur hafnaði gagnrýninni og taldi kaupin styrkja samþættingu rekstrarins. Félagið vísaði meðal annars til þess að eigin framleiðsla fiskikassa gæti lækkað umbúðakostnað og að Deloitte hefði unnið áreiðanleikakönnun og verðmat. Minnihlutahluthafar kröfðust sérstakrar rannsóknar á viðskiptunum. Tillagan féll á hluthafafundi 4. júlí 2025, en fékk nægan stuðning til að málið yrði lagt fyrir Héraðsdóm Þrændalaga. Dómurinn hafnaði rannsóknarbeiðninni og niðurstaðan var ekki kærð. Synjunin var ekki efnisdómur um réttmæti kaupverðsins, skaðabótaábyrgð eða ógildingu viðskiptanna. [16]

7. Staðan og lífróðurinn (2026)

7.1 Staða og verðmæti leyfa og nýting eldissvæða

Nýtt leyfi í Seyðisfirði

Hinn 11. september 2026 ákvað Matvælastofnun að gefa út rekstrarleyfi til sjókvíaeldis í Seyðisfirði. Um er að ræða ný rekstrarleyfi sem heimila 10.000 tonna eldi með að hámarki 6.500 tonn af frjóum laxi. Burðarþolsmat Hafrannsóknastofnunar fyrir Seyðisfjörð gerir ráð fyrir að hægt sé að vera með allt að 10.000 tonna lífmassa í eldi í firðinum (MAB). Áhættumat erfðablöndunar Hafrannsóknastofnunar gerir hins vegar eingöngu ráð fyrir að hægt sé að vera með 6.500 tonn af frjóum laxi í firðinum og því eru tvö leyfi gefin út í samræmi við 2. mgr. 10. gr. laga nr. 71/2008 um fiskeldi, annars vegar fyrir frjóan lax og hins vegar ófrjóan. [54]

Verðmæti leyfa

Með 10.000 tonna eldisleyfunum í Seyðisfirði jókst leyfður hámarkslífmassi Kaldvíkur í 53.800 tonn: 41.000 tonn af frjóum laxi og 12.800 tonn af ófrjóum laxi.

Ekki liggur fyrir hvort Kaldvík hafi þegar eignfært 10.000 tonna eldisleyfi í Seyðisfirði né hvort mismunandi virðismat sé lagt á heimildir til eldis á frjóum og ófrjóum laxi. Miðað við að 43.800 tonna hámarkslífmassi sé metinn á um 24,5 milljarða króna nemur reiknað virði um 560 þúsund krónum á hvert tonn.

Með sama verðviðmiði gæfi 10.000 tonna viðbót reiknaða fjárhæð upp á 5,6 milljarða króna og 53.800 tonna leyfisgrunnur um 30,1 milljarð króna. Þetta er eingöngu verðmatsreiknidæmi. [52, 54, 84]

Mikil andstaða

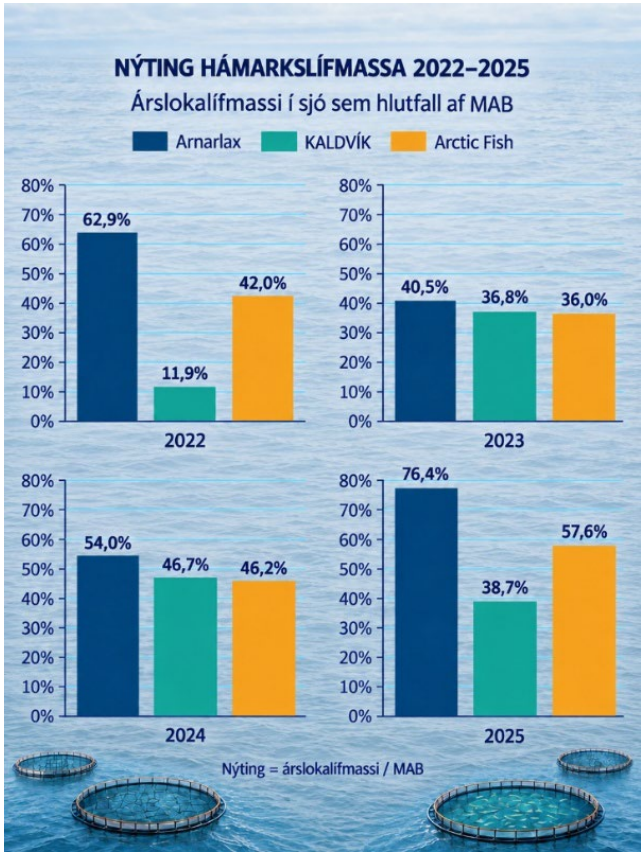
Eldisleyfi í Seyðisfirði voru veitt þrátt fyrir mikla andstöðu sem kom fram í umsögnum og opinberri umræðu. Matvælastofnun tilgreindi eins mánaðar kærufrest frá útgáfu leyfanna. Ekki er hægt að fullyrða fyrir fram hver niðurstaða hugsanlegra kærumála verður. [54]

Leyfisveitingarferlið í Seyðisfirði hefur skaðað ímynd sjókvíaeldis á Íslandi almennt og ekki síður ímynd sjókvíaeldisstarfsemi Kaldvíkur á Austfjörðum. Gagnrýnin hefur m.a. beinst að því að fjárhagslegur ávinningur hafi verið settur í forgang, þótt það gæti orðið á kostnað ímyndar greinarinnar.

Nýting eldissvæða

Kaldvík hefur sótt markvisst eftir fleiri eldisleyfum enda eru þau í sjálfum sér mikil verðmæti. Ásókn í eldisleyfi hefur verið mikil þó að þau leyfi sem hafa verið fyrir hafa verið illa nýtt. Kaldvík

er með 43.800 tonna hámarkslífmassa (MBA, að frádregnum Seyðisfirði) en nær aldrei 50% nýtingu á hámarkslífmassa og er þá miðað við árslokalífmassa. Það er minna en hjá Arnarlaxi og Arctic Fish. Það er einnig töluvert minna en þekkist erlendis, s.s. í Noregi. [35]

7.2 Framgangur eldisins

Staðan batnar á milli ársfjórðunga

Fyrri helmingur ársins 2026 einkenndist af mjög erfiðum fyrsta ársfjórðungi en greinilegum bata á öðrum ársfjórðungi. Kaldvík slátraði 6.441 tonni í Q1 og 1.840 tonnum í Q2, samtals 8.281 tonni. Mikið magn í Q1 stafaði að verulegu leyti af snemmslátrun 2024-kynslóðarinnar (G24), sem var tekin um sex mánuðum fyrr en áætlað hafði verið vegna þrálátra sára og annarra líffræðilegra erfiðleika eftir kaldan vetur. Kynslóðin skilaði um 10.700 tonnum, eða um 5.500 tonnum minna en fyrri væntingar gerðu ráð fyrir, og aðeins um 37% fisksins fór í hæsta gæðaflokk. [51, 52]

Framvinda G25 var mun betri. Uppsöfnuð afföll voru 15,7% í lok júní, samanborið við 35,6% hjá G24 á sambærilegu eldisstigi. Hlutfall fisks í hæsta gæðaflokki hækkaði jafnframt úr 30,0% í Q1 í 68,2% í Q2 og var samkvæmt félaginu yfir 85% í ágústslátrun. Í lok júní var sjólífmassi 13.260 tonn og meðalþyngd fisks 1.546 grömm. Þróunin benti því til bata, en G25 hafði ekki lokið eldislotunni. [52]

Félagið greindi jafnframt frá meiri afföllum við flutning og útsetningu hluta seiðanna en stefnt hafði verið að, án þess að birta heildarfjölda eða affallahlutfall. Í Q1- og Q2-gögnum var ekki tilgreind ný greining á ISA eða öðrum nafngreindum tilkynningarskyldum sjúkdómi. Vandinn var fyrst og fremst rakinn til vetrarsára, kulda, seiðagæða og flutningsálags. [52, 53]

Breytt stefna og áform

Markmið ársins var að setja út um 7,5 milljónir seiða. Um 35% G26 höfðu farið í sjó fyrir 30. júní, sem jafngildir um 2,63 milljónum seiða. Ný framleiðslustefna miðar að því að stærri hluti fisks verði aðeins einn vetur í sjó, að minni seiði fari síður seint út og að forðast verði útsetningu á áhættutíma vegna Parvicapsula í ágúst og byrjun september. Félagið hyggst blanda eigin seiðaframleiðslu við aðföng frá samstarfsaðilum. Markmiðið fyrir 2026 var áfram um 17.000 tonna slátrun; um 30.000 tonn árið 2028 og lægri afföll eru framtíðarmarkmið. [52]

7.3 Erfið staða

Versnandi afkoma

Fjárhagsstaða Kaldvíkur versnaði verulega á fyrri árshelmingi 2026, þótt reksturinn sýndi bata á öðrum ársfjórðungi. Tekjur námu 47,8 milljónum evra og lækkuðu um 15,1% frá sama tímabili 2025, þrátt fyrir að slátrun ykist um 8,7% í 8.281 tonn. Heildartap hálfsársins nam 42,2 milljónum evra, samanborið við 22,8 milljónir árið áður. Meginorsökin var ótímabær slátrun 2024-kynslóðarinnar vegna vetrarsára, lág meðalþyngd og hátt hlutfall fisks í lægri gæðaflokkum. Slátrun kynslóðarinnar lauk sex mánuðum fyrr en áætlað var og magnið varð um 5.500 tonnum undir áætlun. [17]

Batamerki á öðrum ársfjórðungi

Á öðrum ársfjórðungi komu fram batamerki. Tekjur jukust milli ára og rekstrartap fyrir gangvirðisbreytingu og framleiðslugjald minnkaði í 3,3 milljónir evra, úr 4,3 milljónum á sama tímabili 2025 og 26,4 milljónum á fyrsta ársfjórðungi 2026. Hlutfall fisks í hæsta gæðaflokki hækkaði í 68,2%, samanborið við 40% árið áður. Líffræðileg frammistaða 2025-kynslóðarinnar var jafnframt betri en hjá fyrri kynslóð. Afkoman var þó áfram neikvæð og marglyttuatburður í september undirstrikaði áframhaldandi framleiðsluáhættu. [17]

Eigið fé minnkar

Tapið gekk verulega á eigið fé, sem lækkaði úr 283,7 milljónum evra um áramót í 241,5 milljónir í lok júní. Eiginfjárhlutfall lækkaði úr 55,4% í 50,8%. Óefnislegar eignir, aðallega eldisleyfi, stóðu nær óbreyttar í 198,2 milljónum evra, en hlutfall þeirra af eigin fé hækkaði úr 69,8% í 82,1%. Hækkunin stafaði því fyrst og fremst af lækkun eigin fjár. Handbært fé minnkaði úr 12,7 milljónum evra í 3,3 milljónir og nettó vaxtaberandi skuldir jukust í 196,4 milljónir evra. [17]

Undanþágur frá lánaskilmálum

Fjármögnun og lausafjárstaða voru áfram lykilviðfangsefni. Félagið fékk undanþágu frá EBITDA-skilyrði fyrir árið 2026 og lækkaða lágmarkslausafjárkröfu. Jafnframt 20 milljóna evra víkjandi lán frá stærsta hluthafa. Samkvæmt hálfsársuppgjörinu var félagið innan endurskoðaðra lánaskilmála í lok júní, en nákvæmt ónýtt svigrúm lánalína var ekki birt. KPMG hafði bent á verulega óvissu um áframhaldandi rekstrarhæfi í ársreikningi 2025 og Nasdaq veitti félaginu athugunarstöðu í júní. Fjárfestingar voru dregnar verulega saman til að verja lausafé. Þótt slátrunaráætlun ársins stæði í 17.000 tonnum og ný Seyðisfjarðarleyfi ykju vaxtarmöguleika, réðust fjárhagslegar horfur einkum af áframhaldandi rekstrarbata og tryggri langtímafjármögnun. [17]

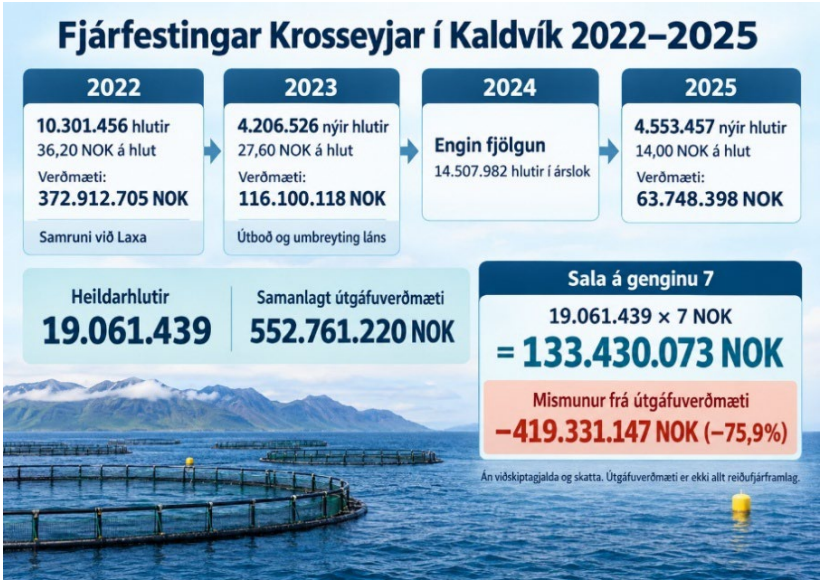

Erfið staða hluthafa

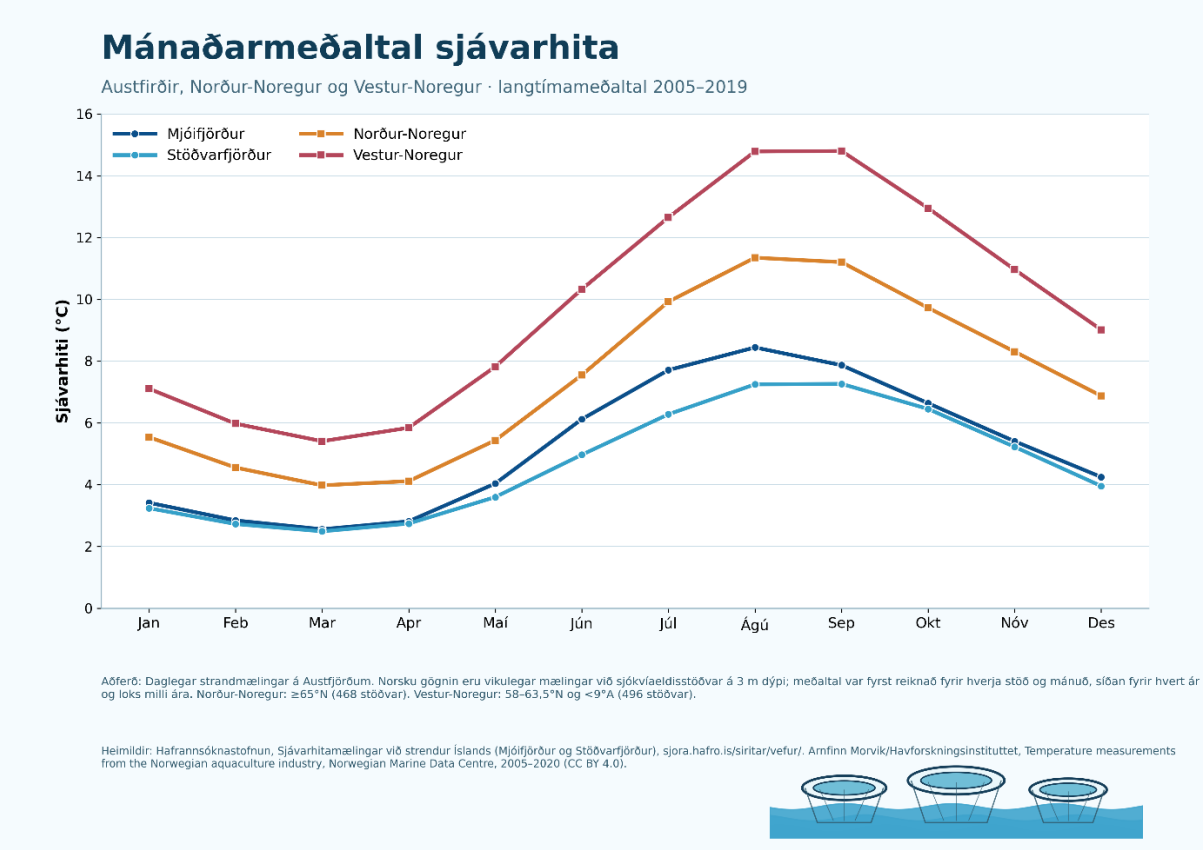
Hluthafar sem keyptu á hærra gengi en markaðsgenginu árið 2026 gætu innleyst verulegt tap við sölu. Raunverulegt tap hvers eiganda ræðst þó af kaupverði hans og fyrri viðskiptum.

Miðað við stöðuna árið 2026 er ljóst að hluthafar hefðu tapað verulegum fjármunum ef þeir hefðu selt hlutabréf sín á núverandi markaðsgengi. Þetta á sérstaklega við um stærsta hluthafann, Heimstø, sem var ráðandi eigandi Måsøval. SalMar hefur nú gert tilboð í hlut Heimstø í Måsøval. [34, 55]

Sem dæmi má nefna stærsta beina íslenska hluthafann, Krossey/Skinney-Þinganes. Skinney-Þinganes fjárfesti fyrst í Löxum fiskeldi árið 2017 og eignaðist þá rúmlega 5% hlut í félaginu. Samkvæmt ársreikningi félagsins jókst eignarhluturinn síðar í meira en 10%. Nákvæmar upplýsingar um fjárhæð fjárfestingarinnar liggja hins vegar ekki fyrir.

Við kaup Ice Fish Farm á Löxum árið 2022 færðist fjárfestingin yfir í sameinað

félag og Krossey ehf., dótturfélag Skinneyjar-Þinganess, fékk 10.301.456 hluti gegn eignarhlut sínum í Löxum fiskeldi. Viðskiptaverðmæti hlutanna miðað við útgáfugengi var um 372,9 milljónir NOK, en ekki var um reiðufjárgreiðslu að ræða. [30]

Krosseyjar, dótturfélags Skinneyjar-Þinganess, jókst sinn hlut um 116 milljónir NOK árið 2023 með hlutafjáráskrift og umbreytingu hluthafaláns. Engin fjölgun varð árið 2024 en árið 2025 keypti Krossey hluti fyrir um 63,7 milljónir NOK. Í árslok 2025 átti félagið samtals 19.061.439 hluti í Kaldvík. Samanlagt útgáfuverðmæti þeirra var um 552,8 milljónir NOK. [30] Miðað við sölu 7 NOK á hlut væri markaðsvirðið um 133,4 milljónir NOK, eða um 419,4 milljónum NOK lægra en samanlagt útgáfuverðmæti.

7.4 Forsendurnar og samkeppnin

NÁTTÚRULEGAR AÐSTÆÐUR

Ísland er á jaðarsvæði sjókvíaeldis, einkum vegna lágs sjávarhita í íslenskum fjörðum og þá sérstaklega á Austfjörðum. Töluverður munur var á fjölda daggráða milli landsvæða á árunum 2005–2010. Þær voru að meðaltali 2.050 á Vestfjörðum (í Tálknafirði, Skutulsfirði og Álftafirði), 2.090 í Eyjafirði og 1.585 á Austfjörðum (í Mjóafirði og Stöðvarfirði). Ársmeðaltal sjávarhita á árunum 2005–2009 var 5,6 °C á Vestfjörðum, með meðaltöl einstakra ára á bilinu 5,2–5,9 °C, en aðeins 4,4 °C á Austfjörðum, þar sem samsvarandi bil var 3,9–4,8 °C. [58] Með tilliti til sjávarhita eru Austfirðir því ekki sérstaklega hagstæðir til sjókvíaeldis. Á móti kemur að laxalús þrífst síður í köldum sjó.

Í öðrum löndum þar sem laxeldi er stundað er sjávarhiti almennt hagstæðari til sjókvíaeldis. Til samanburðar er sjávarhiti töluvert hærri í Norður- og Vestur-Noregi en á Austfjörðum og getur munurinn numið nokkrum gráðum. Það felur í sér betri vaxtarskilyrði fyrir lax í Noregi og því getur vöxtur hans verið töluvert meiri þar en á Austfjörðum.

Staða markaðsins og möguleg þróun

Verð á laxi hefur verið breytilegt frá árinu 2000 en byrjaði að hækka mikið um 2015 og náði hámarki á árinu 2023 þegar það var rúmar 90 NOK/kg. [57] Eftir 2021 hefur markaðsverð á laxi verið í sögulegu hámarki yfir það tímabil sem íslenskt sjókvíaeldi hefur verið skráð á norskum hlutabréfamarkaði. Verðið á myndinni er nafnverð í NOK, ekki verð leiðrétt fyrir verðbólgu. Markaðsaðstæður hafa því almennt verið mjög góðar á árunum 2022-2026 en móti kemur að einhverju leiti að kostnaður hefur einnig aukist talsvert á þessum árum.

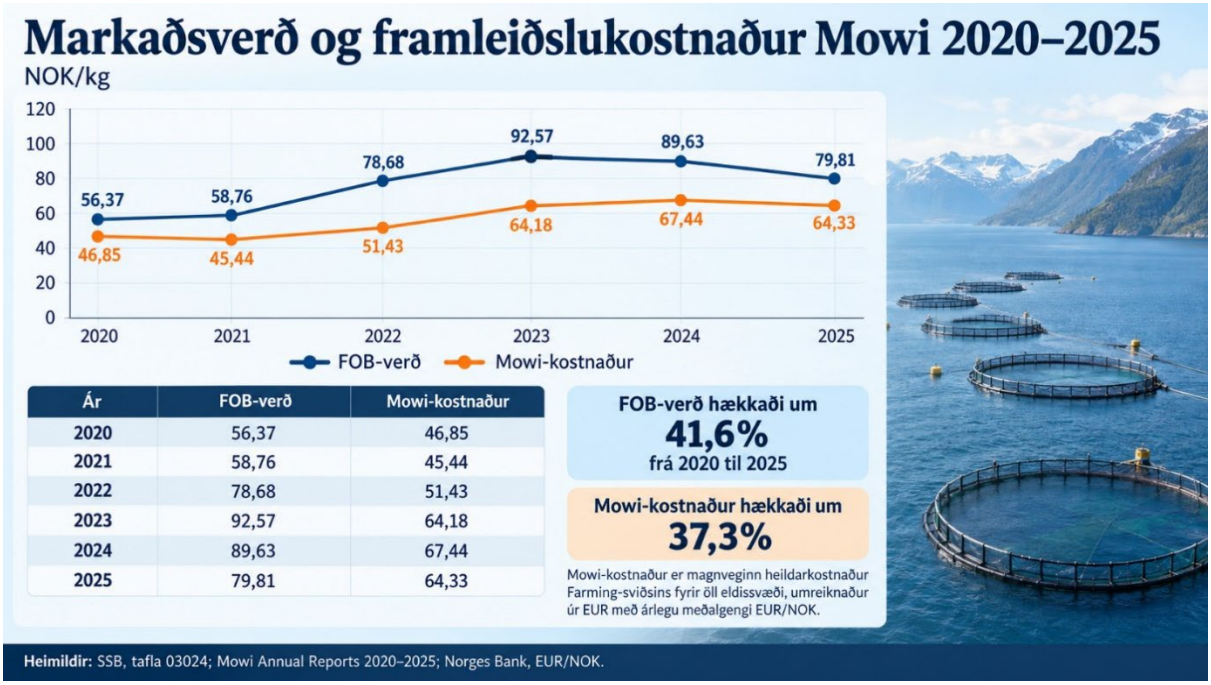
Nýjustu spár benda til þess að meðalverð á norskum eldislaxi verði um 75–83 NOK/kg árið 2026 og styrkist í 80–86 NOK/kg árin 2027–2028. Helsta forsenda verðbatans er að alþjóðlegur framboðsvöxtur verði takmarkaður. Líklegasta grunnmyndin er því verð nálægt 80 NOK/kg árið 2026 og 82–85 NOK/kg árin 2027–2028. Veruleg óvissa er þó vegna líffræðilegra aðstæðna, framleiðsluaukningar, tolla, flutningskostnaðar og þróunar eftirspurnar.

Framleiðslukostnaður samkeppnisaðila

Mowi stundar laxeldi í mörgum löndum og er stærsti einstaki laxaframleiðandi heims. Á tímabilinu 2020–2025 var framleiðslukostnaður félagsins lægri en markaðsverð og laxeldisstarfsemi samstæðunnar skilaði að meðaltali hagnaði.

Þegar afkoma laxeldis í Noregi er skoðuð kemur í ljós að framleiðslukostnaðurinn var

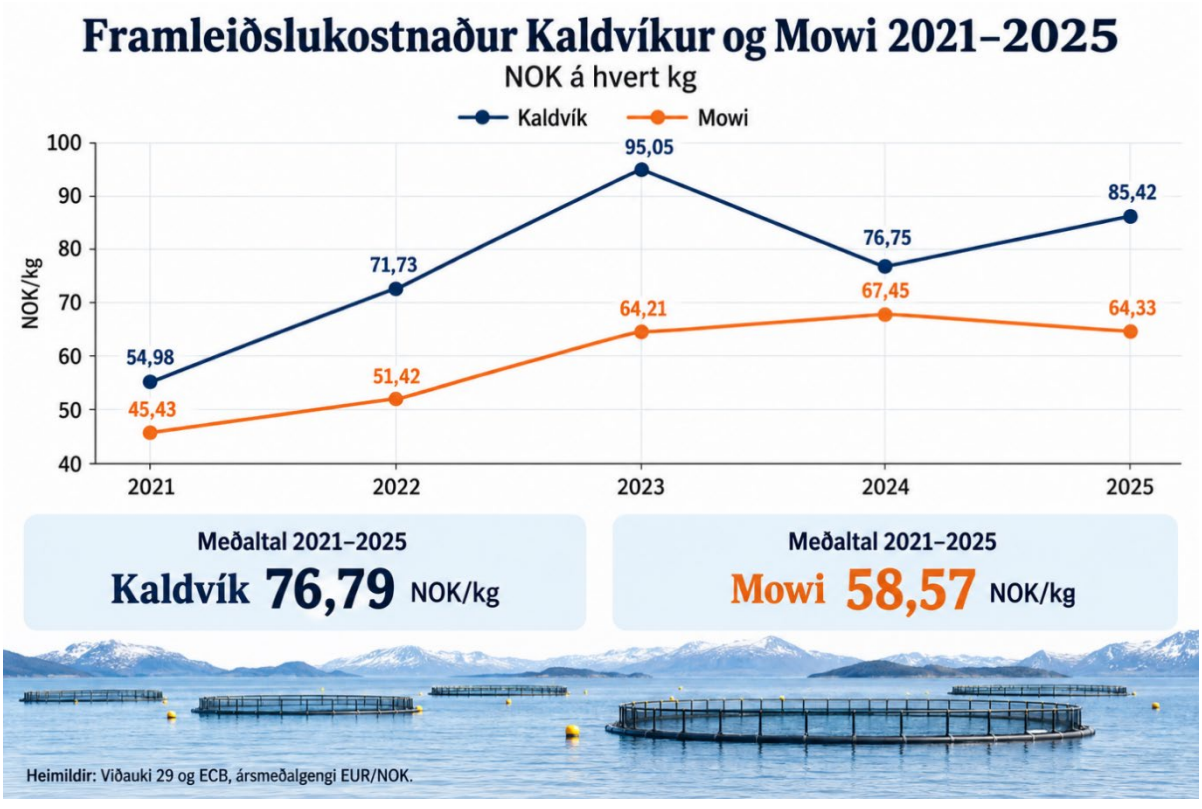

svipaður og hjá Mowi. Á tímabilinu 2020–2024 hækkaði hann úr 40,15 NOK/kg í 64,64 NOK/kg. [56]

7.5 Samanburður við samkeppnislönd

Kaldvík – samanburður við Mowi

Framleiðslukostnaður Kaldvíkur var hærri en hjá Mowi öll árin 2021–2025. Miðað við ársmeðalgengi hvers árs var kostnaður Kaldvíkur að meðaltali 76,78 NOK/kg, samanborið við 58,56 NOK/kg hjá Mowi. Meðalmunurinn var því 18,22 NOK/kg, eða um 31% miðað við kostnað Mowi. [29]

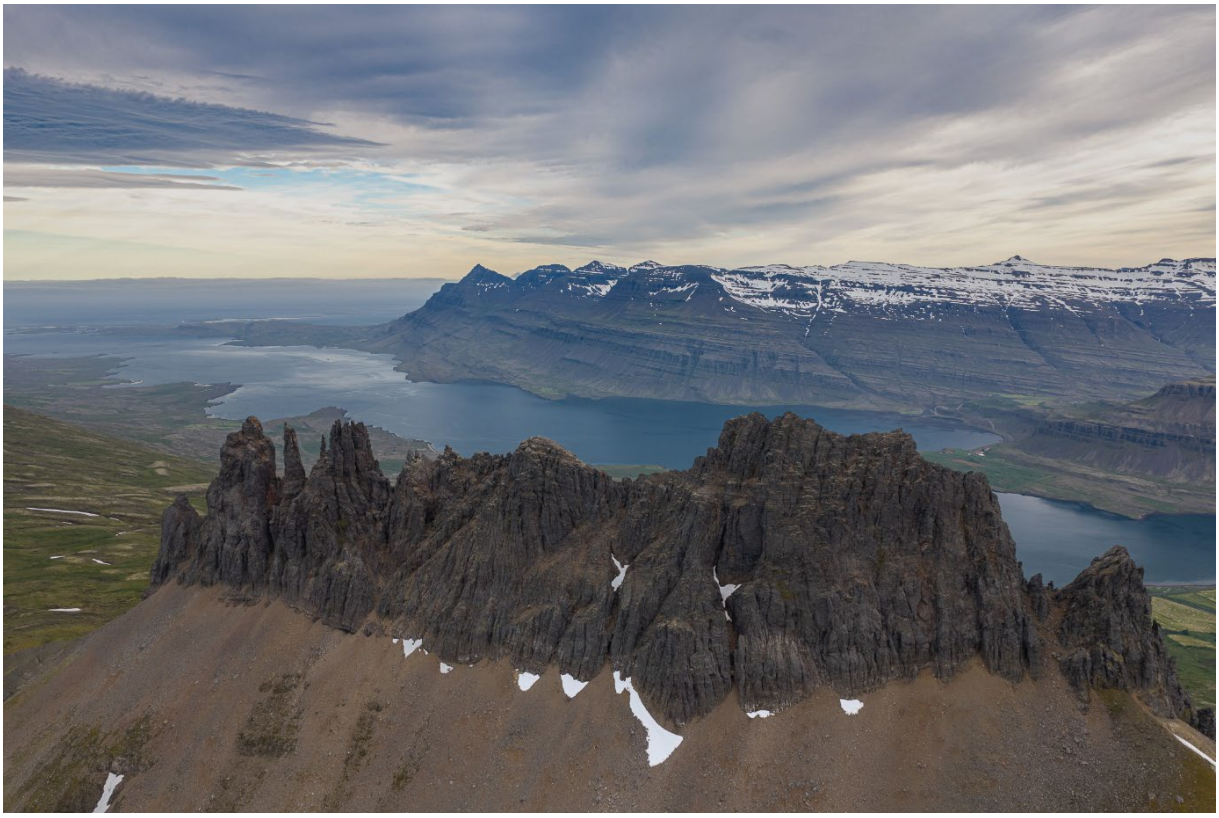
Árið 2021 var kostnaður Kaldvíkur 54,99 NOK/kg en 45,44 NOK/kg hjá Mowi. Munurinn jókst árið 2022 þegar kostnaðurinn varð 71,74 NOK/kg hjá Kaldvík og 51,43 NOK/kg hjá Mowi. Staðan var verst árið 2023: Kaldvík var þá með 95,02 NOK/kg, samanborið við 64,18 NOK/kg hjá Mowi. Kostnaðarbilið var því 30,84 NOK/kg. Lágt sláturmagn Kaldvíkur, aðeins 4.395 tonn, hafði þar veruleg áhrif þar sem föstum kostnaði var dreift á fá framleidd kíló. [29]

Árið 2024 jókst slátrað magn Kaldvíkur í 14.965 tonn og kostnaðurinn lækkaði í 76,74 NOK/kg. Kostnaður Mowi var 67,44 NOK/kg og bilið minnkaði í 9,30 NOK/kg. Þrátt fyrir metslátrun Kaldvíkur árið 2025 hækkaði kostnaðurinn aftur í 85,42 NOK/kg, en kostnaður Mowi lækkaði í 64,33 NOK/kg. Niðurstöðurnar sýna að aukið framleiðslumagn getur lækkað einingarkostnað, en stöðug líffræðileg frammistaða, góð nýting afkastagetu og hátt hlutfall fisks í úrvalsflokki ráða miklu um samkeppnishæfnina. [29]

Lakari samkeppnishæfni Íslands

Í umsögn Arctic Fish við frumvarpið um lagareldi 2026 er rakið af hverju samkeppnishæfni íslensks sjókvíaeldis sé lakari en í Færeyjum og Noregi. Helstu rök félagsins eru [59]:

- ✓ Lágur sjávarhiti, einkum kaldir vetur, hægir á vexti laxins og lengir framleiðslutímann þar til fiskurinn nær sláturstærð.
- ✓ Takmörkuð stærðarhagkvæmni stafar af því að íslenskt laxeldi er enn í uppbyggingu og framleiðslan minni en í löndum þar sem greinin er lengra komin.
- ✓ Rekstrarumhverfi á Íslandi er almennt dýrara en í Noregi og Færeyjum.
- ✓ Miklar upphafsfjárfestingar og há skuldsetning leiða til hærri afskrifta og fjármagnskostnaðar. Vaxtakostnaður Arctic Fish er áætlaður 9,00 NOK/kg, samanborið við 1,78 NOK/kg í norska og færeyska samanburðardæmi félagsins.
- ✓ Fjarlægð frá helstu mörkuðum eykur flutnings- og dreifingarkostnað og styttir þann tíma sem varan hefur eftir af geymsluþoli þegar hún kemur á markað.
- ✓ Óstöðugra framboð og veikari markaðsstaða íslensks lax draga að mati félagsins úr skilaverði.
- ✓ Sértækir skattar og gjöld auka kostnað óháð því hvort reksturinn skilar hagnaði.
- ✓ Lokuð og hálflokuð eldiskerfi myndu að mati Arctic Fish auka bæði fjárfestingar- og rekstrarkostnað.

Berufjörður, þar sem hluti eldissvæða Fiskeldis Austfjarða/Kaldvíkur eru staðsett og sláturaðstaða félagsins.

Í samanburðardæmi Arctic Fish fyrir árið 2025 er framleiðslukostnaður á Íslandi áætlaður 77,69 NOK/kg, samanborið við 59,80 NOK/kg í Noregi og 60,64 NOK/kg í Færeyjum. Framleiðslukostnaðurinn er þannig um 30% hærri en í Noregi og 28% hærri en í Færeyjum. [59]

Skilaverð íslenska laxins er jafnframt áætlað 80,06 NOK/kg, samanborið við 87,05 NOK/kg í Noregi og 91,42 NOK/kg í Færeyjum. Skilaverðið er því um 8% lægra en í Noregi. Íslenski framleiðandinn í þessu samanburðardæmi verður þannig samtímis fyrir hærri kostnaði og lægra afurðaverði. [59]

8. Staðan, tækifærin og framtíðin

8.1 Væntingarnar, aðstæðurnar og árangurinn

Miklar væntingar

Ummæli forsvarsmanna Fiskeldis Austfjarða, Ice Fish Farm og síðar Kaldvíkur um góð eldisskilyrði á Austfjörðum hafa verið mikilvægur hluti af fjárfestingarsögu félagsins.

Þessi málflutningur birtist m.a. með skipulegum hætti í fjárfestakynningum Ice Fish Farm árið 2020. Þar voru Austfirðir sagðir hafa hagstæð náttúruskilyrði, meðal annars stöðugan og hóflegan sjávarhita, litla hættu á laxalús og sjúkdómum, takmarkaða villta laxastofna og möguleika á löngum hvíldartíma eldissvæða. Þessir eiginleikar voru tengdir beint við fjárhagslegan ávinning: mikla lífmassaaukningu, minni afföll, lágan meðhöndlunarkostnað og minni hættu á erfðablöndun. [33]

Í heild voru góð náttúruskilyrði þannig ekki aðeins kynnt sem líffræðilegur kostur heldur sem grundvöllur fyrir hraðan vöxt, mikla leyfisnýtingu, lægri framleiðslukostnað og bætta arðsemi. Síðar urðu þó alvarleg áföll vegna ISA-veiki, vetrarsára, lágs sjávarhita, þörungablóma og marglyttna. [33]

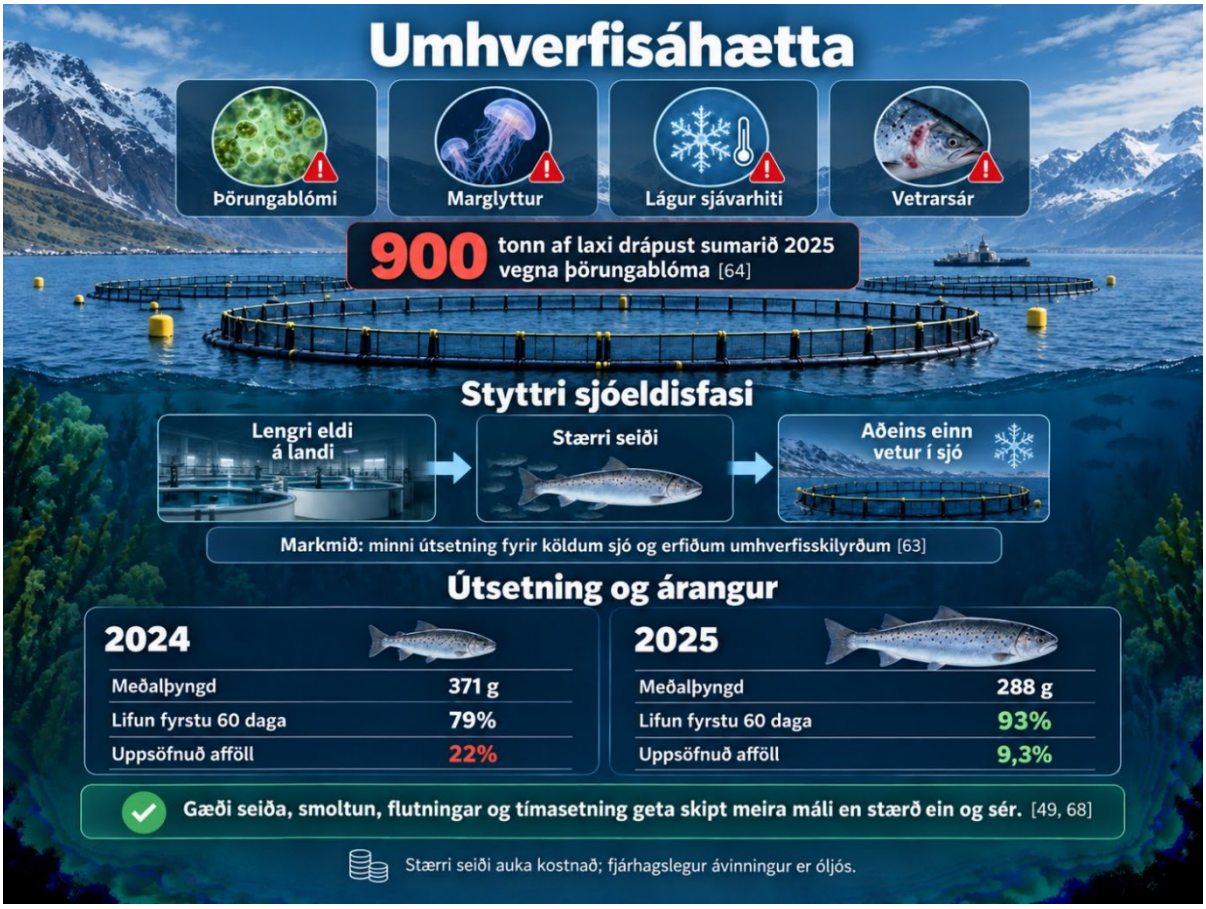
Umhverfisáhætta

Sjókvíar eru illa varðar gegn utanaðkomandi umhverfisáhættu. Því verður reglulega tjón hjá Kaldvík og öðrum sjókvíaeldisfyrirtækjum, meðal annars vegna þörungablóma, marglyttna og óhagstæðs sjávarhita. Að mati höfundar bendir reynslan til þess að umhverfisáhætta hjá Kaldvík hafi verið vanmetin.

Sumarið 2025 drápust 900 tonn af laxi í sjókvíum Kaldvíkur vegna þörungablóma. [64] Brennimarglyttur hafa einnig valdið afföllum á eldisfiski hjá Kaldvík. [65] Afföll af völdum þörungablóma og marglyttna eru vel þekkt í sjókvíaeldi á Austfjörðum. [66]

Austfirðir eru á jaðarsvæði fyrir sjókvíaeldi á laxi og lágt sjávarhitastig er þar sérstök áskorun yfir vetrarmánuðina. Vetrarsár hafa jafnframt verið viðvarandi vandamál frá 2021 eftir að félagið var skráð á markað. Þau hafa leitt til affalla, minni sláturþyngdar, lakari gæða og snemmslátrunar, meðal annars nær allrar 2024-kynslóðarinnar. [67] Erfiðar aðstæður yfir köldustu

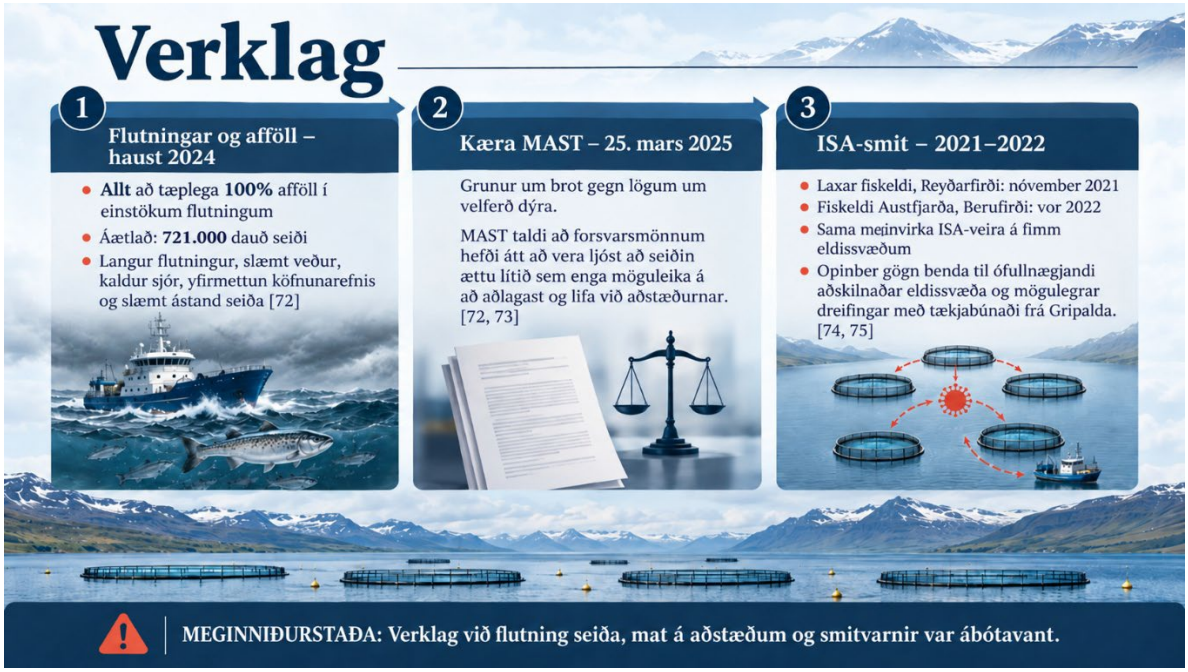

vetrarmánuðina eru því stærri áskorun fyrir Kaldvík en fyrirtæki sem starfa við hlýrri skilyrði. Þróun eldisins til að draga úr vetrarsárum og afföllum yfir vetrarmánuðina er því mikilvæg til að bæta rekstrarafkomu Kaldvíkur.

Verklag

Verklagi hefur einnig verið ábótavant. Í eftirlitsskýrslu Matvælastofnunar (MAST) um flutninga og útsetningu seiða í Fáskrúðsfirði haustið 2024 eru afföll eftir flutning 31. október sögð 81%, en nær 100% eftir hvorn tveggja flutninganna 21. nóvember og 1. desember. Kaldvík áætlaði að 721.000 seiði hefðu drepist. MAST rakti atvikin til samverkandi þátta, meðal annars flutningsálags, kulda, ástands seiðanna og köfnunarefnisyfirmettunar. MAST taldi að forsvarsmönnum félagsins hefði átt að vera ljóst að seiðin ættu litla sem enga möguleika á að aðlagast og lifa við þær aðstæður sem ríktu. [72, 73]

ISA-veiran greindist hjá Löxum fiskeldi í Reyðarfirði í nóvember 2021. Smit greindist síðan hjá Fiskeldi Austfjarða í Berufirði vorið 2022. Félögin voru sameinuð undir Ice Fish Farm, sem síðar tók upp nafnið Kaldvík. Fundargerð fisksjúkdómanefndar greinir frá sama veirustofni á fimm eldissvæðum. Sérgreinadýralæknir fisksjúkdóma færði rök fyrir þeirri kenningu að smit hefði borist frá Gripalda með tækjabúnaði. [74, 75]

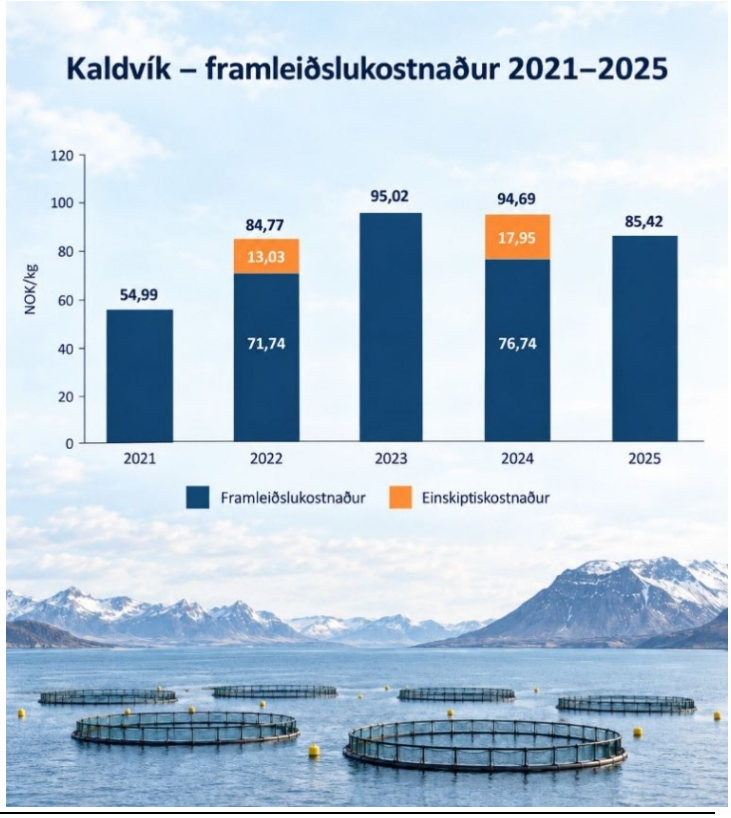
8.2 Staðan og leiðir til að bæta samkeppnishæfnina

Kostnaður of hár

Kaldvík er í veikri samkeppnisstöðu hvað kostnað varðar á alþjóðlegum laxamarkaði. Félagið selur á markaði þar sem verðmyndun ræðst að mestu utan Íslands, en reiknað kostnaðarviðmið þess var hærra en sambærilegt viðmið samkeppnisaðila (kafli 7.5). Meðalframleiðslukostnaður félagsins var um 77 NOK/kg á árunum 2021–2025 og eru þá ekki taldar með einskiptisniðurfærslur lífmassa árin 2022 og 2024. Ef einskiptisniðurfærslurnar eru taldar með jafngildir það 13,03 NOK/kg hækkun árið 2022 og 17,95 NOK/kg árið 2024. [32] Það felur í sér að meðalframleiðslukostnaður félagsins fyrir árin 2021-2025 er kominn upp í um 83 NOK/kg.

Það ríkir óvissa um þróun markaðsverðs en því er spáð að það geti verið 83 NOK/kg (70-90 NOK/kg) árin 2027-2028 (kafli 7.4). Að óbreyttu má því gera ráð fyrir tapi á rekstrinum samhliða hækkandi framleiðslukostnaði á næstu árum.

Réttast er að sýna bæði leiðréttan framleiðslukostnað og heildar-kostnaðarbyrði með niðurfærslum. Fyrri talan auðveldar samanburð á venjubundnum rekstri milli ára. Seinni talan sýnir kostnað sem hluthafar og efnahagur félagsins báru vegna líffræðilegrar áhættu. Þar sem verulegar niðurfærslur komu fyrir bæði 2022 og 2024 er varhugavert að undanskilja þær alfarið við mat á langtímaframleiðslukostnaði Kaldvíkur. [32]

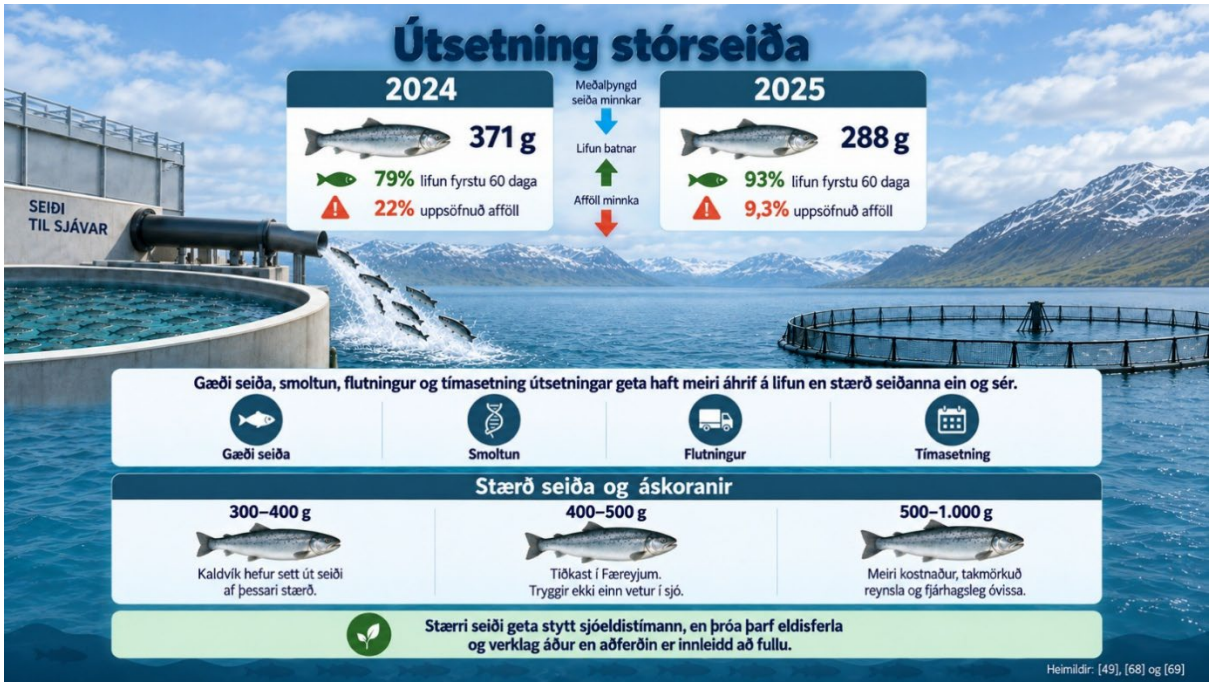
Tjón og afföll of tíð

Til að færa kostnaðinn nær alþjóðlegum viðmiðum þarf félagið einkum að lækka afföll, bæta gæði fisks, draga úr snemmslátrun, halda stöðugu sláturmagni og nýta framleiðsluinnviði betur. [32] Til viðbótar er líklegt að of mikill þéttleiki hafi valdið auknum afföllum hjá Kaldvík eins og reyndin hefur verið hjá öðrum sjókvíaeldisfyrirtækjum [91]. Vegna fyrri tjóna hefur Arnarlax farið þá leiða að fara inn í veturinn með minni lífmassa, slátra meira að hausti, miða við mest 13 kg/m^3 í kvíum að vetri og forðast að hafa stóran fisk á berskjölduðum svæðum annan vetur í sjó. [92] Kaldvík segir í útboðslýsingu frá 2025 að félagið hafi meðal annars minnkað þéttleika í kvíum til að draga úr vetrarsárum. [93] Það styður að félagið líti á þéttleika sem áhættuþátt; það staðfestir ekki hversu þétt var áður eða hve stóran þátt hann átti í afföllunum.

Styttri sjóeldisfasi til að draga úr umhverfisáhættu

Í mörgum tilvikum dvelur laxinn tvo vetur í sjókvíum. Tímasetning og lengd sláturtímabils eru þó breytileg eftir útsetningu, vexti og framleiðsluskipulagi. Með því að hafa eldislaxinn aðeins einn vetur í sjókvíum má stytta sjóeldisfasann og draga úr umhverfisáhættu.

Kaldvík stefnir að því að auka hlutfall fisks sem er aðeins einn vetur í sjókvíum til að lágmarka áhættu vegna vetrarsára og erfiðra umhverfisskilyrða á Austfjörðum. Þessi stefna tengist aukinni

áherslu félagsins á svokallað post-smolt-eldi, þar sem seiðin eru alin lengur í landeldisstöðvum áður en þau eru sett í sjókvíar. Með því að setja stærri seiði, svokölluð stórseiði, í sjó styttist sjóeldisfasinn og þar með sá tími sem fiskurinn er útsettur fyrir köldum sjó og öðrum erfiðum umhverfisskilyrðum. Þannig getur hættan á miklum afföllum yfir vetrarmánuðina minnkað. [63]

Framleiðsla og útsetning stærri seiða hefur hins vegar í för með sér aukinn kostnað og óljóst er hvort fjárhagslegur ávinningur vegi upp kostnaðaraukninguna.

Útsetning stórseiða

Meðalþyngd seiða sem Kaldvík setti í sjó lækkaði úr 371 g árið 2024 í 288 g árið 2025. Þrátt fyrir það jókst lifun fyrstu 60 dagana úr 79% í 93%. Samkvæmt kynningu á þriðja ársfjórðungi 2025 námu uppsöfnuð afföll 2025-kynslóðarinnar þá 9,3%, samanborið við 22% hjá 2024-kynslóðinni miðað við sama tíma í sjókvíum. Þetta bendir til þess að gæði seiðanna, smoltun, flutningur og tímasetning útsetningar hafi haft meiri áhrif á lifun en stærð seiðanna ein og sér [49, 68]

Ýmsar áskoranir fylgja útsetningu stórseiða. Kaldvík hefur sett í sjó tiltölulega stór seiði, eða um 300–400 g. Aukin seiðastærð, upp í 400–500 g eins og dæmi eru um hjá Bakkafrosti í Færeyjum, gæti verið álitlegur kostur. [69] Útsetning 400–500 g seiða tryggir þó ekki að laxinn verði aðeins einn vetur í sjókvíum. Til þess gæti þurft að slátra allri kynslóðinni á nokkrum mánuðum.

Útsetning enn stærri seiða, eða 500–1.000 g, gæti aukið seiðakostnað en jafnframt stytt sjóeldisfasann. Staðfesta þarf hagkvæmni slíks fyrirkomulags við aðstæður Kaldvíkur. Slík breyting kallar því á þróunarvinnu þar sem eldisferlar og verklag eru prófuð og þróuð áður en unnt er að innleiða aðferðina að fullu.

8.3 Leyfisveitingarkerfi aðlagað að Kaldvík

Að undirbúa jarðveginn

Laxeldisfyrirtæki fyrrverandi stjórnarformanna Arnarlax og Kaldvíkur, þá Fiskeldis Austfjarða, höfðu þegar lagt fram umfangsmiklar umsóknir um eldisleyfi áður en stefnumótunarvinna hófst á árunum 2016–2017. Verkefni stjórnvalda fólst því ekki síst í að útfæra nýtt leyfisveitingarkerfi sem tæki mið af þeirri stöðu sem þegar var komin upp, fremur en að móta kerfið frá grunni út frá almannahagsmunum.

Um þetta er meðal annars fjallað ítarlega í rannsóknarskýrslunni „Stefnumótun í fiskeldi: Umræðan, tillögurnar og staðan“. Fyrrverandi stjórnarformenn Arnarlax og Kaldvíkur gegndu lykilhlutverki sem ráðgjafar stjórnvalda í starfshópi sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra um stefnumótun í fiskeldi. Starfshópurinn skilaði skýrslu árið 2017. Í framhaldinu voru samþykktar breytingar á lögum um fiskeldi árið 2019 og reglugerð nr. 588/2020 um útboð eldissvæða síðar sett. [77]

ÚTFÆRSLAN

Útfærsla nýja leyfisveitingarkerfisins byggðist á því að Hafrannsóknastofnun ákvarðaði skiptingu fjarða á grundvelli burðarþolsmats. Næsta skref var að auglýsa eldissvæðin til úthlutunar. Gagnrýnin er sú að á sumum svæðum gæti aðeins einn raunhæfur umsækjandi komið til greina. Það vekur spurningar um tilgang auglýsingar og útboðs við slíkar aðstæður. [76]

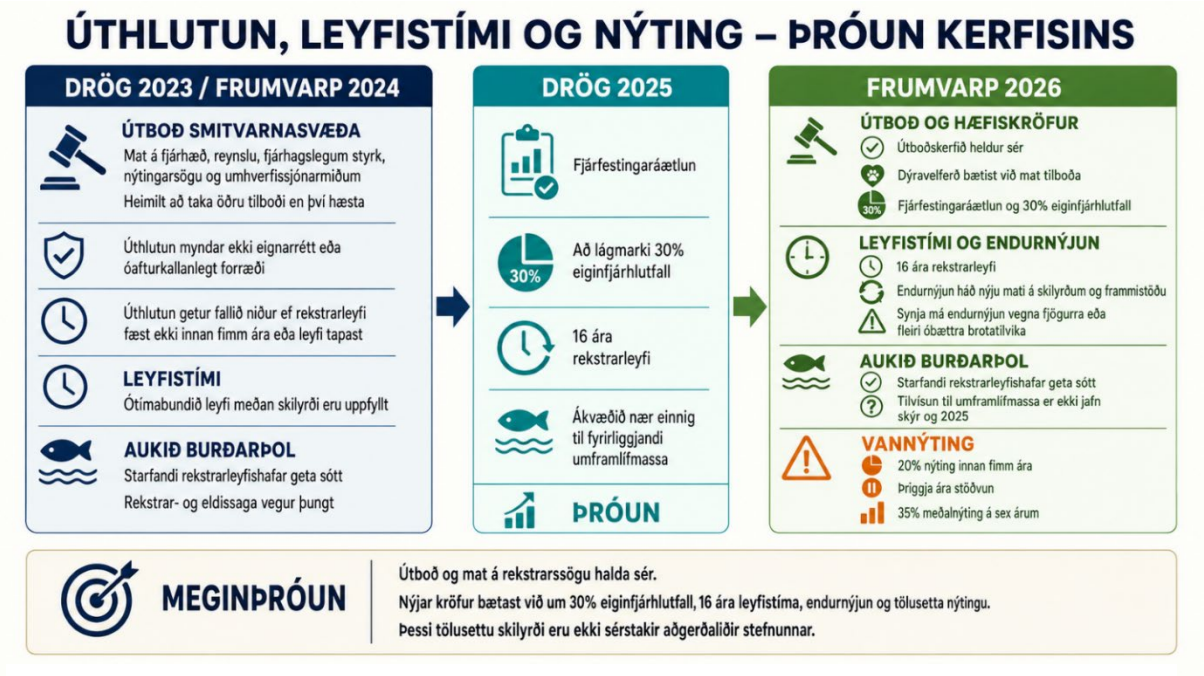
Talið var að rúmlega 30.000 tonn af hámarkslífmassa væru til ráðstöfunar á Austfjörðum. Áhættumat erfðablöndunar veitti þó ekki nægilegt svigrúm til eldis á frjóum laxi. Sú leið sem farin var fólst í að veita heimildir til eldis á ófrjóum laxi. Þannig voru svæðin tekin frá tímabundið, en jafnframt unnið markvisst að því að fá auknar heimildir síðar. [77]

Sú útboðsleið sem mótuð var hentaði Arnarlaxi, Kaldvík, þá Fiskeldi Austfjarða, og Arctic Fish sérstaklega vel. Gert var ráð fyrir möguleika á lokuðu útboði þar sem aðeins tilteknum aðilum yrði veittur aðgangur að eldissvæðum og heimildum. [76]

LOKAÐ ÚTBOÐ

Í reglugerð nr. 588/2020 var sett heimild til að halda lokað útboð. Þar segir: *„Við lokað útboð er ráðherra heimilt að senda sérstaka orðsendingu um útboðið til þeirra sem gefinn er kostur á að gera tilboð. Í orðsendingunni skal, auk þess sem tilgreint er í 4. gr., koma fram hvaða öðrum aðilum er gefinn kostur á að gera tilboð.“*

Þegar drög að reglugerðinni voru birt í samráðsgátt stjórnvalda gerði Landssamband veiðifélaga alvarlegar athugasemdir. Sambandið benti á að lög um fiskeldi veittu enga heimild til lokaðs útboðs. Þvert á móti væri þar kveðið á um að úthlutun eldissvæða skyldi fara fram með opinni og opinberri auglýsingu.

Í umsögn Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi kom jafnframt fram að við heildarlestur reglugerðardraganna vöknuðu fjölmörg álitaefni og að hætta væri á ágreiningi. Þrátt fyrir þessar og fleiri ábendingar var reglugerðin síðar gefin út nánast óbreytt sem reglugerð nr. 588/2020 um útboð eldissvæða. [76]

Valforsendur

Í lögum og reglugerð er tilgreint að eftirfarandi valforsendur skuli liggja til grundvallar við úthlutun eldissvæða:

- ✓ upphæð tilboðs,
- ✓ reynsla af fiskeldisstarfsemi,
- ✓ fjárhagslegur styrkur,
- ✓ mælikvarðar um fyrri rekstur,
- ✓ upplýsingar um fyrirhugaðan rekstur, m.a. út frá umhverfissjónarmiðum.

Þótt þessar forsendur kunni að virðast hlutlægar geta þær í framkvæmd skapað verulega skekkta samkeppnisstöðu. [76]

Ójafn leikur

Í stefnumótunarskýrslunni frá 2017 var lagt til að útboð eldissvæða yrðu auglýst bæði hér á landi og erlendis og þannig gerð alþjóðleg. Fyrirtæki sem eru að meirihluta í eigu erlendra aðila hafa mikla reynslu af fiskeldi og búa yfir verulegum fjárhagslegum styrk. Þetta á við um Arnarlax, Arctic Fish og Kaldvík.

Þessi fyrirtæki hafa fengið eldisleyfi gegn lágu gjaldi. Samkvæmt rannsóknarskýrslunni „Landsamband fiskeldisstöðva og stefnumótun í fiskeldi“ hafði markaðurinn hins vegar verðlagt leyfin á meira en 100 milljarða króna miðað við stöðu félaganna á hlutabréfamarkaði árið 2021. Eiginfjárstaða félaganna er því sterk og raunhæfir möguleikar íslenskra fyrirtækja til að keppa við þau takmarkaðir, nema grundvallarbreytingar verði gerðar á kerfinu.

Þrátt fyrir að reglugerð nr. 588/2020 hafi verið sett, hafa útboð samkvæmt henni aldrei verið auglýst. Líkur benda til þess að nýir aðilar innan ráðuneytisins hafi áttað sig á því að bæði undirbúningsvinna og reglugerðin sjálf væru haldin verulegum annmörkum, og að hætta hafi verið við áformin. [76]

FRUMVARP UM LAGARELDI

Haldið var áfram með málið þegar frumvarp um lagareldi var lagt fram á Alþingi árið 2024, með tiltölulega litlum breytingum frá fyrri áformum. Ein veigamikil breyting fólst þó í því að rekstrarleyfi skyldu vera ótímabundin, að því gefnu að skilyrði þeirra væru uppfyllt. Það var mikil andstaða við ótímabundnu leyfi og í frumvarpinu sem lagt var fram árið 2026 var gert ráð fyrir 16 ára gildistíma leyfa. Jafnframt var lagt til að laxahlutir gætu verið innkallaðir ef þeir væru ekki nýttir innan ákveðins tíma. [76, 82, 83]

Ákvæði um afturköllun heimilda vegna ónógrar nýtingar hafa í reynd haft takmörkuð áhrif fram til þessa. Í stað þess að heimildir féllu niður hafa stjórnvöld ítrekað framlengt fresti til uppbyggingar, dregið úr kröfum um nýtingu og rýmkað undanþágur. [79] Með hliðsjón af þessari framkvæmd er óvíst hversu virk afturköllunarákvæðin verða ef nýting hámarkslífmassa nær ekki þeim viðmiðum sem stjórnvöld setja.

8.4 Tækifærin í eldisleyfunum

NÚVERANDI ELDISLEYFI

Kaldvík hefur byggt upp stærsta leyfasafn íslensks laxeldis. Leyfin skapa þó ekki tekjur ein og sér, heldur ræðst verðmæti þeirra af því hversu vel félaginu tekst að nýta þau með arðbærum hætti. Leyfin heimila samtals 53.800 tonna hámarkslífmassa, þar af 41.000 tonn af frjóum laxi og 12.800 tonn af ófrjóum laxi.

Takist að þróa hagkvæmt eldi á ófrjóum laxi getur sá hluti leyfasafnsins orðið sjálfstæð vaxtarleið og jafnframt dregið úr hættu á erfðablöndun. Einnig kann að vera mögulegt að breyta leyfunum þannig að þau heimili eldi á öðrum tegundum, til dæmis regnbogasilungi.

ÓRÁÐSTAFAÐ BURÐARÞOL

Af því burðarþoli sem Hafrannsóknastofnun hefur metið eru 4.000 tonn óráðstöfuð í Fáskrúðsfirði og önnur 4.000 tonn í Reyðarfirði. Kaldvík gæti því sótt um aukinn hámarkslífmassa í þessum fjörðum. Miðað við núverandi stöðu yrðu viðbótarheimildirnar þó væntanlega bundnar við eldi á regnbogasilungi eða ófrjóum laxi.

Í núverandi regluverki eru ákvæði um lágmarksfjarlægð milli eldissvæða ótengdra rekstraraðila. Þau geta í reynd takmarkað möguleika annarra fyrirtækja á að fá eldissvæði í þessum fjörðum. Fengi félagið úthlutað öllum þeim 8.000 tonnum sem enn eru óráðstöfuð myndi leyfður hámarkslífmassi þess aukast í tæplega 62.000 tonn.

Verðmæti 8.000 tonna viðbótarheimilda gæti numið um 4,5 milljörðum króna miðað við verðviðmið skýrslunnar, 560 þús. kr. á tonn. [21] Óvíst er hvort félagið þyrfti að greiða þá fjárhæð fyrir heimildirnar. Kaldvík er nú þegar með umfangsmikla starfsemi í Fáskrúðsfirði og Reyðarfirði og ákvæði um fjarlægðarmörk geta takmarkað möguleika annarra fyrirtækja á að bjóða í viðbótarheimildir þar.

Miðað við núverandi og fyrirhugaðan lagagrundvöll, er staðan mjög sterk í Fáskrúðsfriði og Reyðarfirði og eini raunhæfi bjóðandi er Kaldvík. Samnings- og samkeppnisstaða félagsins yrði þá sterk og það gæti haft veruleg áhrif á það verð sem fengist fyrir heimildirnar. Sveitarfélög á svæðinu gætu jafnframt haft hagsmuni af því að heimildirnar yrðu nýttar til að auka atvinnu og umsvif. Þau sjónarmið gætu stutt kröfur um hóflegt gjald.

Ef ekki næðist samkomulag um úthlutun eða verð gæti Kaldvík haldið áfram starfsemi innan núverandi leyfa án þess að full afkastageta fjarðanna yrði nýtt. Félagið gæti síðan tekið málið upp að nýju síðar, meðal annars ef lagagrundvöllur eða stefna stjórnvalda breyttist.

Ónýttir framtíðarmöguleikar

Í þeim gögnum sem hér er byggt á liggur ekki fyrir endanlegt burðarþolsmat fyrir Mjóafjörð eða Norðfjarðarflóa. Hér er gróflega miðað við að burðarþolið gæti numið um 10.000 tonnum á hvoru svæði, eða samtals 20.000 tonnum. Þetta eru þó aðeins reikniforsendur en ekki staðfest burðarþol. Formlegt mat Hafrannsóknastofnunar þarf að liggja fyrir áður en unnt er að staðfesta hversu mikill hámarkslífmassi gæti komið til úthlutunar.

Í gildandi strandsvæðisskipulagi er ekki gert ráð fyrir sjókvíaeldi í Norðfjarðarflóa. Hins vegar er gert ráð fyrir sjókvíaeldi í Mjóafirði og ráðherra hefur óskað eftir því að þar verði unnið burðarþolsmat. Í hagstæðustu sviðsmynd gæti Kaldvík því haft yfir að ráða leyfum fyrir allt að 81.800 tonna hámarkslífmassa til eldis á frjóum laxi, ófrjóum laxi og regnbogasilungi.

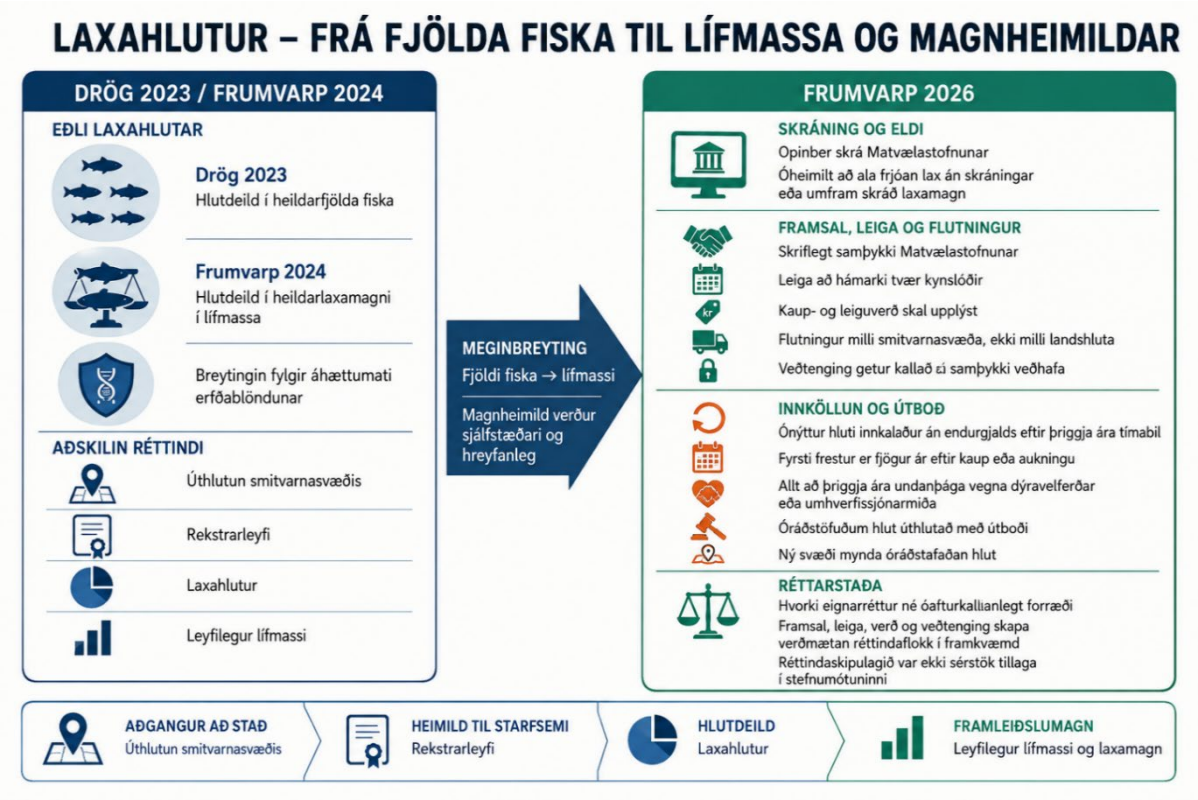
Verðmæti 20.000 tonna viðbótarheimilda gæti numið rúmum 11 milljörðum króna miðað við verðviðmið skýrslunnar, 560 þús. kr. á tonn. [21] Önnur sjókvíaeldisfyrirtæki gætu einnig átt möguleika á að fá eldissvæði í Mjóafirði og, verði strandsvæðisskipulaginu breytt, í Norðfjarðarflóa. Kaldvík stendur þó sterkt að vígi vegna núverandi leyfasafns og starfsemi félagsins á Austfjörðum, að því gefnu að því takist að bæta rekstrarafkomuna og nýta leyfin með hagkvæmum hætti. [76]

Ef öll sviðsmyndin gengi eftir gætu heimildir Kaldvíkur aukist úr 53.800 tonnum í 81.800 tonn, eða um 52%. Miðað við sama reiknigrunn myndi áætlað verðmæti leyfisgrunnsins aukast úr 30,13 milljörðum króna í 45,81 milljarð króna. Möguleg framtíðarverðmætaaukning næmi þá 15,68 milljörðum króna. [21]

Viðbótarhámarkslífmassi vegna aukins burðarþols

Burðarþol fjarða er endurmetið af Hafrannsóknastofnun. Sú staða gæti því komið upp að burðarþol, og þar með mögulegur hámarkslífmassi, yrði aukið í einum eða fleiri fjörðum þar sem Kaldvík er þegar með starfsemi.

Vegna núverandi eldissvæða félagsins og ákvæða um lágmarksfjarlægð milli ótengdra rekstraraðila gæti Kaldvík staðið mjög sterkt að vígi við úthlutun viðbótarheimilda í Berufirði, Stöðvarfirði, Fáskrúðsfirði, Reyðarfirði og Seyðisfirði. Kaldvík gæti orðið eini raunhæfi

bjóðandinn. Félagið gæti því haft sterka samningsstöðu og gæti haft veruleg áhrif á það verð sem greitt yrði fyrir auknar heimildir.

8.5 Tækifæri í rekstri með nýju frumvarpi

Laxahlutir og réttarskipulag

Frumvarp um lagareldi tók ýmsum breytingum við undirbúning og umfjöllun á árunum 2022–2026. Einn þáttur þess er innleiðing laxahluta, sem eru skilgreindir sem hlutdeild rekstrarleyfishafa í heildarlaxamagni. Samkvæmt tillögunni skyldi Matvælastofnun halda opinbera skrá yfir laxahlut og laxamagn hvers aðila. Óheimilt yrði að ala frjóan lax án tilskilinnar skráningar eða umfram skráð laxamagn. Umfjöllunin hér miðast við frumvarpið sem lagt var fram 16. mars 2026, þskj. 898, og eftir atvikum breytingartillögur frá júní. Það hafði ekki verið samþykkt sem lög samkvæmt þingmálsferlinum við yfirferð 18. september 2026. [82, 85] Í breytingartillögu frá júní var meðal annars lagt til 90% nýtingarviðmið vegna innköllunar laxahlutar, í stað kröfu um fulla nýtingu. [85]

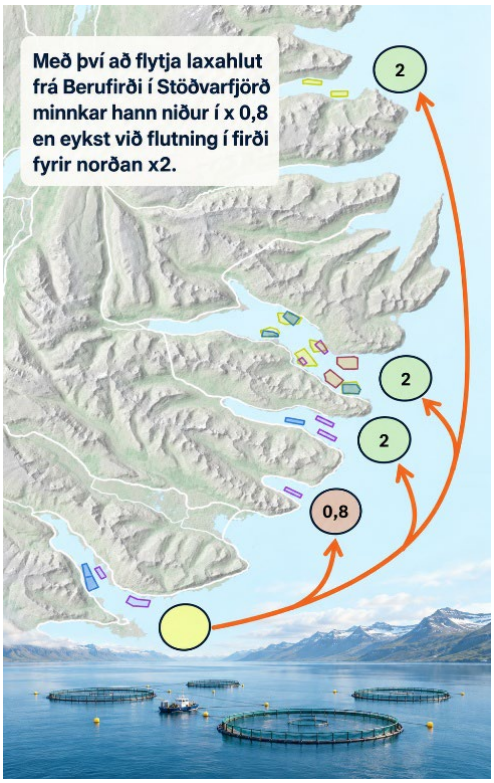
Mikilvægt er að greina á milli úthlutunar smitvarnasvæðis, rekstrarleyfis, laxahlutar og leyfilegs lífmassa. Þessi hugtök gegna ólíku hlutverki en ráða saman aðgangi að eldissvæði, heimild til starfsemi og því magni sem heimilt er að ala. Laxahlutur tekur sérstaklega til eldis á frjóum laxi.

Í frumvarpinu er tekið fram að úthlutun og skráning laxahlutar myndi hvorki eignarrétt né óafturkallanlegt forræði yfir heimildum til eldis á frjóum laxi. Fyrirhugaðar heimildir til framsals, leigu og veðsetningar gætu engu að síður gefið laxahlut fjárhagslegt verðmæti í viðskiptum og skapað rétthöfum ávinning. [94]

Samkvæmt þeim upplýsingum sem hér er byggt á var innleiðing laxahlutakerfisins ekki sérstök tillaga í upphaflegri stefnumótun. Ekki liggja hér fyrir upplýsingar um hver lagði síðar til innleiðingu þess eða hvaða aðilar studdu hana. [80, 94]

ÁVINNINGUR AF AUKNUM SVEIGJANLEIKA VIÐ NÝTINGU ELDISHEIMILDA

Samkvæmt frumvarpinu yrði heimilt að flytja laxamagn milli smitvarnasvæða með skriflegu samþykki Matvælastofnunar, að fenginni ráðgjöf Hafrannsóknastofnunar um áhrif flutningsins á áhættumat erfðablöndunar. Flutningur milli landshluta yrði þó óheimill. Skiptihlutföll gætu leitt til þess að heimilað laxamagn breytist við flutning milli svæða. [82]

Sem hreint reiknidæmi má gera ráð fyrir að 7.500 tonna heimildir fyrir frjóan lax í Berufirði samsvari 15.000 tonnum á móttökusvæðum við skiptihlutfallið 1:2.

Í eftirfarandi reiknidæmi er gert ráð fyrir samtals 8.000 tonna ónýttu burðarþoli í Fáskrúðsfirði og Reyðarfirði. Jafnframt er gert ráð fyrir að heimilt yrði að nýta 3.500 tonna lífmassa, sem nú er ætlaður ófrjóum laxi í Seyðisfirði, til eldis á frjóum laxi. Fengi Kaldvík einnig aðgang að Mjóafirði og nægilegt svigrúm til nýtingar samkvæmt sömu skiptihlutföllum, gæti aukningin orðið 7.500 tonn. Með að flytja heimildirnar úr Berufirði væri þá hægt að tvöfalda þær úr 7.500 tonn í 15.000 tonn. Miðað við verðviðmiðið 560 þús. kr. á tonn samsvara 7.500 tonn 4,2 milljörðum króna. [20, 82, 83]

ÁVINNINGUR VIÐ SÖLU

Samkvæmt frumvarpinu yrði heimilt að framselja laxahlut milli rekstrarleyfishafa með skriflegu samþykki Matvælastofnunar. Hafi rekstrarleyfi verið veðsett ásamt laxahlut þarf einnig samþykki veðhafa áður en sótt er um framsal eða leigu. [82]

Hér er miðað við að leyfi Kaldvíkur heimili samtals 53.800 tonna hámarkslífmassa af frjóum og ófrjóum laxi. Sé verðviðmiðið 560 þús. kr. á tonn lagt til grundvallar nemur reiknað verðmæti leyfasafnsins um 30,1 milljarði króna. Eldisleyfi sem Kaldvík hefur ekki þurft að greiða fyrir að vísu hefur fylgt því ákveðinn kostnaður að sækja um leyfin en það brot af verðmætum leyfanna.

Söluverð myndi ráðast af markaðsaðstæðum og skilmálum viðskiptanna. Ef heimildir sem samsvara 18.000 tonnum af frjóum laxi yrðu seldar á 560 þús. kr. á tonn næmi söluandvirðið 10,08 milljörðum króna.

Ein hugsanleg sviðsmynd væri að nýtt rekstrarfélag fengi úthlutað smitvarnasvæði í Mjóafirði án nægilegra heimilda til eldis á frjóum laxi. Félagið gæti síðan keypt laxahlut af Kaldvík og, að fengnum tilskildum samþykkjum, tekið við rekstri og viðeigandi heimildum í Seyðisfirði. Kaldvík gæti átt minnihluta í félaginu en nýir íslenskir fjárfestar meirihluta.

Ef burðarþol Mjóafjarðar yrði metið 10.000 tonn og nýja félagið fengi jafnframt heimildir fyrir 10.000 tonnum í Seyðisfirði gæti það ráðið yfir aðstöðu og heimildum fyrir samtals 20.000 tonna hámarkslífmassa.

ÁVINNINGUR VIÐ LEIGU

Samkvæmt frumvarpinu yrði heimilt að leigja laxahlut milli rekstrarleyfishafa með skriflegu samþykki Matvælastofnunar. Leiga er takmörkuð við eldi tveggja kynslóða í senn, sem leigutaki elur óslitið að teknu tilliti til hvíldartíma. Að leigu lokinni skal leigusali annaðhvort selja viðkomandi laxahlut eða nýta hann til eigin eldis. [82]

Kaldvík gæti þannig haft tímabundnar tekjur af laxahlutum sem félagið nýtti ekki sjálft. Í framhaldi af sölusviðsmyndinni hér að framan mætti hugsa sér að nýja rekstrarfélagið keypti heimildir sem svöruðu til 18.000 tonna og leigði laxahlut sem svaraði til 2.000 tonna til viðbótar. Að öðrum skilyrðum uppfylltum gæti það þannig nýtt 20.000 tonna hámarkslífmassa til eldis á frjóum laxi.

Væri nýja félagið háð Kaldvík um þessar viðbótarheimildir gæti það veikt samningsstöðu þess gagnvart Kaldvík.

Sé árlegt leiguverð áætlað 10% af verðviðmiðinu 560 þús. kr. á tonn yrði það 56 þús. kr. á tonn. Árlegar leigutekjur af heimildum sem svöruðu til 2.000 tonna yrðu þá 112 milljónir króna á ári samtals 1,12 milljörðum króna á tíu árum.

9. Heimildir

[1] Viðauki 1. Framgangur eldisins 2012–2025 hjá Fiskeldi Austfjarða og Kaldvík.
[2] Viðauki 2. Baráttan um eldissvæðin.
[3] Viðauki 3. Innlimun Laxa fiskeldis í Kaldvík.
[4] Viðauki 4. Sameining félaga og Samkeppniseftirlitið.
[5] Viðauki 5. Hlutafé og hluthafalisti Fiskeldis Austfjarða 2012–2019.
[6] Viðauki 6. Hlutafé og hluthafalisti Kaldvíkur 2020–2025.
[7] Viðauki 7. Efnahags- og rekstrarreikningur Fiskeldis Austfjarða 2012–2019.
[8] Viðauki 8. Efnahags- og rekstrarreikningur Kaldvíkur 2020–2025.
[9] Viðauki 9. Leiðin inn á hlutabréfamarkað.
[10] Viðauki 10. Efnahags- og rekstrarreikningur Laxa fiskeldis.
[11] Viðauki 11. Hluthafar Laxa fiskeldis.
[12] Viðauki 12. Yfirlit yfir rekstur og starfstöðvar Laxa fiskeldis.
[13] Viðauki 13. Staða leyfa Fiskeldis Austfjarða 2017.
[14] Viðauki 14. Forsendur þess að færa Fiskeldi Austfjarða á erlendan hlutabréfamarkað.
[15] Viðauki 15. Baráttan um Seyðisfjörð.
[16] Viðauki 16. Skinney-Þinganes og Krossey í Kaldvík.
[17] Viðauki 17. Kaldvík – árshlutauppgjör 2026.
[18] Viðauki 18. Leyfi og viðskiptavild í eigin fé.
[19] Viðauki 19. Eigið fé Kaldvíkur, eldisleyfi og viðskiptavild.
[20] Viðauki 20. Verðmætaaukning Kaldvíkur við innleiðingu laxahlutar.
[21] Viðauki 21. Verðmætaaukning Kaldvíkur við úthlutun.
[22] Viðauki 22. Lagaákvæði 2019 sem styrktu stöðu Fiskeldis Austfjarða og Laxa fiskeldis.
[23] Viðauki 23. Nafnaþróun Fiskeldis Austfjarða og Kaldvíkur.
[24] Viðauki 24. Þátttaka stjórnarformannsins í stefnumótun í fiskeldi.
[25] Viðauki 25. Frá hámarksframleiðslu í hámarkslífmassa.
[26] Viðauki 26. Staða Fiskeldis Austfjarða við skráningu 2020.
[27] Viðauki 27. Staðan Fiskeldis Austfjarða eftir innlimun Laxa fiskeldis.
[28] Viðauki 28. Ferill starfsleyfa og rekstrarleyfa sjókvíaeldis Fiskeldis Austfjarða og Kaldvíkur 2020 til 2025.
[29] Viðauki 29. Framleiðslukostnaður Kaldvíkur og Mowi 2021 til 2025.
[30] Viðauki 30. Fjárfestingar Skinneyjar-Þinganess og Krosseyjar í Fiskeldi Austfjarða og Kaldvík.
[31] Viðauki 31. Staða Kaldvíkur í samkeppni á alþjóðlegum mörkuðum.
[32] Viðauki 32. Niðurfærslur lífmassa Kaldvíkur 2022 og 2024.
[33] Viðauki 33. Góðar eldisaðstæður á Austfjörðum í fjárfestingarkynningum
[34] Viðauki 34. Austur Holding AS - Eignarhald, hlutverk og áhrif félagsins í Kaldvík.
[35] Hlutfallið milli framleiðslumagns og hámarkslífmassa í fiskeldi. Leiðbeiningar fyrir fjölmiðla nr.1
[36] Kaldvík AS. Q2 2026 Results and Half-Year Report, 27. ágúst 2026.
[37] Ice Fish Farm AS. Admission Document, Merkur Market, 2020.
[38] Ice Fish Farm AS (2021). Annual Report 2020. Samstæðureikningur, hlutafé og IFRS-samanburður.
[39] Ráðherra felur Hafrannsóknastofnun að undirbúa fiskeldi í Mjóafirði.
[40] Strandsvæðisskipulag á Austfjörðum
[41] Samkeppniseftirlitið (25. júní 2021). Ákvörðun nr. 27/2021: Samruni Måsøval Eiendom AS og Ice Fish Farm AS.
[42] Austurfrétt. Roy-Tore hættur sem framkvæmdastjóri Kaldvíkur. 14. ágúst 2025.
[43] Kaldvík AS. Appointment of new CEO. 14. ágúst 2025. Birt á MFN.
[44] Alþingi. Jens Garðar Helgason — æviágrip. Síðast breytt 21. febrúar 2025.
[45] Kaldvík AS. Q4 2025 Quarterly Update. 25. febrúar 2026. Birt á MFN.
[46] Ice Fish Farm AS. Annual Report 2022.
[47] Ice Fish Farm AS. Annual Report 2023.
[48] Kaldvík AS. Annual Report 2024.
[49] Kaldvík AS. Annual Report 2025.
[50] Kaldvík. Kaldvík completes ISK 40 billion refinancing, 6. júní 2025.
[51] Kaldvík AS. Q1 2026 Results – Investor presentation, 31. maí 2026.
[52] Kaldvík AS. Q2 2026 Results and Half-Year Report, 27. ágúst 2026.
[53] Nasdaq Iceland / GlobeNewswire. Kaldvík AS Q2 2026 Results and Half-Year Report, 27. ágúst 2026.
[54] Matvælastofnun 2026. Útgáfa á rekstrarleyfi Kaldvíkur hf. í Seyðisfirði. Frétt - 11.09.2026
[55] Heimstø has entered into an agreement to sell its shares in Måsøval to SalMar

[56] Fiskeridirektoratet. Lønnsomhetsundersøkelse for laks og regnbueørret. „Hele landet 2008–2024“, matfiskproduksjon, uppfært 13.11.2025.
[57] Statistisk sentralbyrå. 03024: Export of salmon, fish-farm bred, by commodity group and week
[58] Sjávarhiti á eldissvæðum þorskeldisfyrirtækja. Hafrannsóknastofnunin. Hafrannsóknir 161: 19-63.
[59] Athugasemdir frá Arctic Fish ehf. við frumvarp til laga um lagareldi (mál nr. 529)
[60] Heimildin, „Töldu sig hlunnfarna um hálfan milljarð í fiskeldisviðskiptum“, 24. júní 2026.
[61] Landsréttur, málaskrá áfrýjaðra mála, mál nr. 602/2026: Leiti eignarhaldsfélag ehf. o.fl. gegn Heimstø AS og Deloitte ehf.; áfrýjað 17. júlí 2026.
[62] Kaldvík AS, Prospectus, 29. ágúst 2025; yfirlit um hlutafjáraukningu 30. maí 2022 og áskriftarverð 36,1999997388 NOK á hlut.
[63] Kaldvík tapaði hátt í fjórum milljörðum króna á fyrsta ársfjórðungi
[64] 900 tonn af laxi drápust vegna þörungablóma
[65] Afföll hjá Kaldvík hafa aukist um 6,5 prósentustig eftir marglyttuárásina
[66] Reynsla af sjókvíaeldi á Íslandi
[67] Kaldvík í brimróti á Austfjörðum: Skil á ársreikningi hafa tafist vegna tjóns á eldislöxum
[68] Kaldvík Q3 2025 presentation
[69] A strong start to 2026 - Reduced Faroese Farming and Freshwater Costs – Increased 2026
[70] Matvælastofnun: Greinargerð vegna rekstrarleyfa Kaldvíkur í Seyðisfirði, 2026,
[71] Ice Fish Farm, fjárfestakynning og hálfsársuppgjör, 1. september 2020.
[72] Matvælastofnun. Sértækt eftirlit vegna affalla seiða í Fáskrúðsfirði. 28. febrúar 2025.
[73] Vísir. MAST kærir Kaldvík til lögreglu, 25. mars 2025.
[74] Matvælastofnun. Fundargerð fisksjúkdómanefndar 13. júní 2022.
[75] Auðlindin. Blóðþorri fannst í laxi á Sigmundarhúsum. 2. maí 2022.
[76] Frumvarp um lagareldi (16.03.2026) – Umsögn Sjávarútvegsþjónustunnar ehf.: V. kafli, Úthlutun smitvarnasvæða og rekstrarleyfi, útgáfa 2, 1. apríl 2026.
[77] Stefnumótun í fiskeldi: Umræðan, tillögurnar og staðan. Viðauki 7 við bókina: Lög um fiskeldi – „Þetta hefur eftirmála”. 1. útg. 99 bls.
[78] Eignast meirihluta í Fiskeldi Austfjarða
[79] Frumvarpdrög til laga um lagareldi – Umsögn Sjávarútvegsþjónustunnar. XII. kafli. Afturköllun rekstrarleyfis til sjókvíaeldis. 23 bls.
[80] Stefnumótun stjórnvalda og frumvörp um lagareldi - Samanburður frá stefnu stjórnvalda 2023 til frumvarps 2026. Óbirt.
[81] Mowi og Kontali. Salmon Farming Industry Handbook 2025, bls. 87–88.
[82] Alþingi. Frumvarp til laga um lagareldi, þskj. 898, 529. mál, 157. löggjafarþing, lagt fram 16. mars 2026.
[83] Alþingi. Frumvarp til laga um lagareldi, þskj. 1376, 930. mál, 154. löggjafarþing, 2024.
[84] IFRS Foundation. IAS 38 Intangible Assets. Reglur um færslu og mat óefnislegra eigna.
[85] Alþingi. Breytingartillaga meiri hluta atvinnuveganefndar við frumvarp um lagareldi, þskj. 1351, júní 2026.
[86] IFRS Foundation. IAS 36 Impairment of Assets. Reglur um virðisrýrnun eigna.
[87] Kaldvík AS. Approval of loan covenant waiver, 31. mars 2026.
[88] Ríkisendurskoðun 2023. Sjókvíaeldi. Lagaframkvæmd, stjórnsýsla og eftirlit. Stjórnsýsluúttekt
[89] Alþingi. Lög nr. 101/2019, einkum 3., 4. og 24. gr. (bráðabirgðaákvæði II).
[90] Alþingi (2020). Svar dómsmálaráðherra um birtingu laga í Stjórnartíðindum, þskj. 490, 151. löggjafarþing.
[91] Stocking density and welfare of cage farmed Atlantic salmon: application of a multivariate analysis.
[92] Arnarlax – Capital market day – Arion bank
[93] Prospectus – Kaldvík AS
[94] Frumvarp um lagareldi – Umsögn Sjávarútvegsþjónustunnar. VII. kafli. Laxahlutir.

Viðaukar með skýrslunni
„Kaldvík – Leiðin til fjárhagslegs ávinnings“

september 2026

EFNISYFIRLIT

VIÐAUKI 1. FRAMGANGUR ELDISINS 2012-2025 HJÁ FISKELDI AUSTFJARÐA OG KALDVÍK 2
VIÐAUKI 2. BARÁTTAN UM ELDISSVÆÐIN 8
VIÐAUKI 3. INNLIMUN LAXA FISKELDIS Í FISKELDI AUSTFJARÐA 13
VIÐAUKI 4. SAMEINING FÉLAGANNA OG SAMKEPPNISEFTIRLIÐ 16
VIÐAUKI 5. HLUTHAFAR OG BREYTINGAR Á EIGNARHALDI FISKELDIS AUSTFJARÐA 2012–2019 21
VIÐAUKI 6. GREINARGERÐ UM HLUTHAFA ICE FISH FARM AS 2020–2025 24
VIÐAUKI 7. EFNAHAGS- OG REKSTRARREIKNINGUR FISKELDIS AUSTFJARÐA 2012-2019 29
VIÐAUKI 8. EFNAHAGS- OG REKSTRARREIKNINGUR KALDVÍKUR 2020-2025 31
VIÐAUKI 9. LEIÐIN INN Á HLUTABRÉFAMARKAÐ 33
VIÐAUKI 10. EFNAHAGS- OG REKSTRARREIKNINGUR LAXA FISKELDIS 2011-2022 37
VIÐAUKI 11. HLUTHAFAR OG BREYTINGAR Á EIGNARHALDI LAXA FISKELDIS 2011–2022 39
VIÐAUKI 12. YFIRLIT YFIR ELDI OG STARFSTÖÐVAR LAXA FISKELDIS 2011 - 2022 41
VIÐAUKI 13. STAÐA LEYFA FISKELDIS AUSTFJARÐA 2017 45
VIÐAUKI 14. FORSENDUR ÞESS AÐ FÆRA FISKELDI AUSTFJARÐA Á ERLENDAN HLUTABRÉFAMARKAÐ 48
VIÐAUKI 15. BARÁTTAN UM SEYÐISFJÖRÐ 51
VIÐAUKI 16. SKINNEY-ÞINGANES OG KROSSEY Í KALDVÍK 58
VIÐAUKI 17. EFNAHAGS- OG REKSTRARREIKNINGUR KALDVÍKUR 2026 62
VIÐAUKI 18. ÓEFNISLEGAR EIGNIR FISKELDISFÉLAGA 2019–2025 67
VIÐAUKI 19. EIGIÐ FÉ KALDVÍKUR, ELDISLEYFI OG VIÐSKIPTAVILD 70
VIÐAUKI 20. ÁVINNINGUR KALDVÍKUR AF INNLEIÐINGU LAXAHLUTA 75
VIÐAUKI 21. VERÐMÆTAAUKNING KALDVÍKUR VIÐ VIÐBÓTARÚTHLUTANIR 78
VIÐAUKI 22. LAGAÁKVÆÐI 2019 SEM STYRKTU STÖÐU FISKELDIS AUSTFJARÐA OG LAXA FISKELDIS 80
VIÐAUKI 23. NAFNAÞRÓUN FISKELDIS AUSTFJARÐA OG KALDVÍKUR 85
VIÐAUKI 24. ÞÁTTTAKA STJÓRNARFORMANNSINS Í STEFNUMÓTUN Í FISKELDI 86
VIÐAUKI 25. FRÁ HÁMARKSFRAMLEIÐSLU Í HÁMARKSLÍFMASSA 90
VIÐAUKI 26. STAÐA FISKELDIS AUSTFJARÐA VIÐ SKRÁNINGU 2020 94
VIÐAUKI 27. STAÐAN FISKELDIS AUSTFJARÐA EFTIR INNLIMUN LAXA FISKELDIS 98
VIÐAUKI 28. FERILL STARFSLEYFA OG REKSTRARLEYFA SJÓKVÍAELDIS FISKELDIS AUSTFJARÐA OG KALDVÍKUR 2020 TIL 2025 101
VIÐAUKI 29. FRAMLEIÐSLUKOSTNAÐUR KALDVÍKUR OG MOWI 2021 TIL 2025 106
VIÐAUKI 30. FJÁRFESTINGAR SKINNEYJAR ÞINGANESS OG KROSSEYJAR Í FISKELDI AUSTFJARÐA OG KALDVÍK 108
VIÐAUKI 31. STAÐA KALDVÍKUR Í SAMKEPPNI Á ALÞJÓÐLEGUM MÖRKUÐUM 110
VIÐAUKI 32. NIÐURFÆRSLUR LÍFMASSA KALDVÍKUR 2022 OG 2024 113
VIÐAUKI 33. GÓÐAR ELDISAÐSTÆÐUR Á AUSTFJÖRÐUM Í FJÁRFESTINGARKYNNINGUM 115
VIÐAUKI 34. AUSTUR HOLDING AS - EIGNARHALD, HLUTVERK OG ÁHRIF FÉLAGSINS Í KALDVÍK 117

Viðauki 1. Framgangur eldisins 2012-2025 hjá Fiskeldi Austfjarða og Kaldvík

1. Samantekt

Meginniðurstaða. Eldið fór úr uppbyggingu og regnbogasilungseldi á fyrstu árum yfir í stóra laxeldissamstæðu. Staðfest slátrun jókst úr 1.458 tonnum árið 2016 í 17.105 tonn árið 2025. Vöxturinn var þó rykkjóttur: sjúkdómar, vetrarsár, kuldi, þörungar, gæði seiða og breytingar á tímasetningu útsetningar leiddu til snemmslátrunar, affalla og mikilla sveiflna í magni og gæðum.

- Staðfest heildarútsetning seiða er 2,6 milljónir 2020, 5,8 milljónir 2022, 5,4 milljónir 2023, 5,6 milljónir 2024 og 8,2 milljónir 2025. Fyrir 2021 fannst aðeins 3,3 milljóna spá, ekki staðfest rauntala.
- Slátrun náði 8.925 tonnum 2022 en féll í 4.395 tonn 2023, eftir sjúkdóma og tæmingu eldissvæða 2022. Hún tók síðan stórt stökk í 14.965 tonn 2024 og met í 17.105 tonn 2025.
- Frá 30. maí 2022 nær samstæðan einnig yfir Laxar Fiskeldi.

2. Afmörkun, mælikvarðar og heimildavinna

Greinargerðin byggir á ársreikningum og ársskýrslum samstæðunnar, fjórðungsuppgjörum, opinberum gögnum Alþingis, Matvælastofnunar og Umhverfisstofnunar og samtímafréttum.

Útsett seiði merkir hér fjölda seiða sem fluttur var í sjó á viðkomandi ári/kynslóð. Áætluð seiðaframleiðsla, framleiðslugeta seiðastöðva og fjöldi lifandi fiska um áramót eru aðrir mælikvarðar. Slátrun 2020-2025 er slægt magn (HOG/gutted weight) samkvæmt lykiltölum samstæðunnar. Eldri opinber gögn nota framleiðslu eða slátrun og kunna því að vera ekki fullkomlega samræmd HOG-hugtakinu.

Lestrarregla: „Ekki staðfest“ merkir að ekki fannst nægilega traust árstala. Það merkir ekki að engin útsetning eða slátrun hafi átt sér stað. Spár eru aðeins nefndar í skýringartexta og fara ekki inn í línuritin.

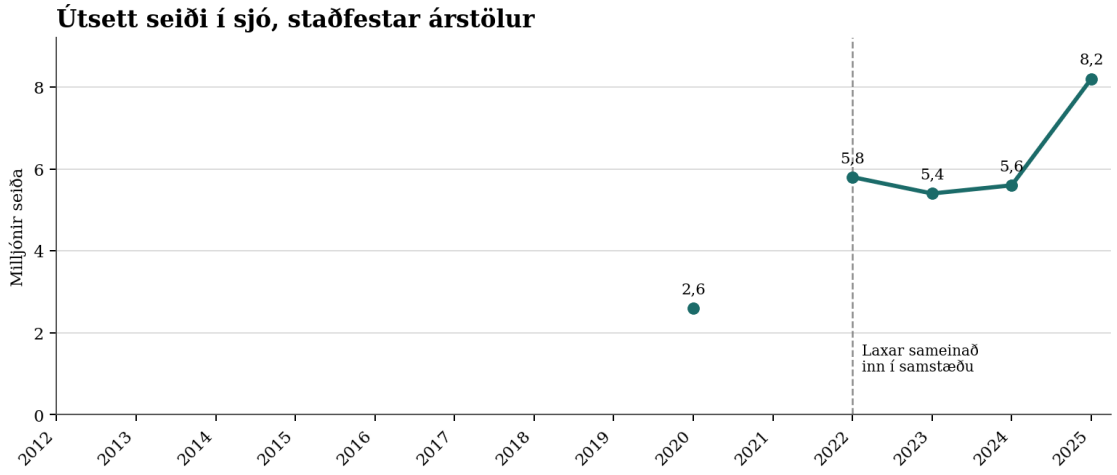
3. Árlegar lykiltölur

Tafla 1. Staðfestar lykiltölur og gagnagöt. Heimildir eru tilgreindar í kafla 10.

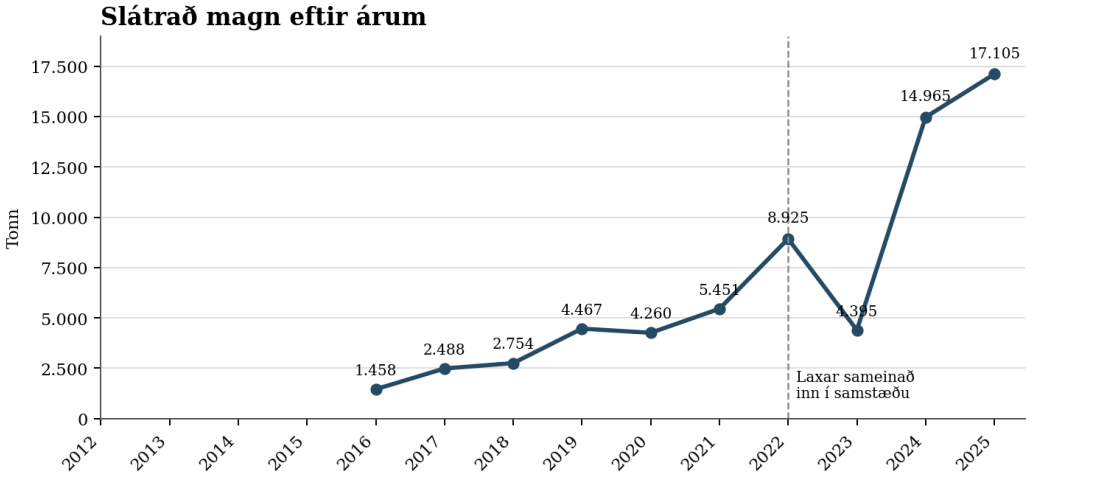
Ár	Útsett seiði	Slátrað magn	Staða heimildar / skýring
2012	Ekki staðfest	Ekki staðfest	Fyrsta útsetning samkvæmt fyrirtækjatímalínu [4].
2013	Ekki staðfest	Ekki staðfest	Lax og regnbogasilungur kominn í sjó; samningur um 1 milljón seiða var kynntur, en afhending/árstala er ekki fullstaðfest [4], [25].
2014	Ekki staðfest	Ekki staðfest	Samtímaáætlun gerði ráð fyrir um 1.500 tonna framleiðslu; ekki notað sem lokatala [24].
2015	Ekki staðfest	Ekki staðfest	Fyrsta slátrun samkvæmt fyrirtækjatímalínu; magn ekki birt þar [4].
2016	Ekki staðfest	1.458 t	Samtímaheimild um ársframleiðslu/slátrun [9].
2017	Ekki staðfest	2.488,2 t	Opinber MAST-tala í svari Alþingis; röð merkt regnbogasilungi [8].
2018	Ekki staðfest	2.753,8 t	Opinber MAST-tala í sama gagnasafni [8].
2019	Ekki staðfest	4.467 t	Samanburðartala í ársskýrslu 2020 [2].

Ár	Útsett seiði	Slátrað magn	Staða heimildar / skýring
2020	2,6 m.	4.260 t	Samstæðutala; sjá einnig svæðisbundinn mælikvarða Berufjarðar í kafla 6 [2].
2021	Ekki staðfest	5.451 t	3,3 m. var spá, ekki rauntala. Slátrun samkvæmt ársreikningi 2022 [2], [4].
2022	5,8 m.	8.925 t	Útsetningu lokið í Q3; Laxar sameinað inn frá 30. maí [4], [5], [27].
2023	5,4 m.	4.395 t	Meðalstærð seiða yfir 300 g og um 95% 60 daga lifun [6], [7].
2024	5,6 m.	14.965 t	Mikil uppsveifla í slátrun; 2025-ársskýrsla staðfestir lokatölur [7], [17].
2025	8,2 m.	17.105 t	Nýtt sláturmet [7].

4. Línurit

Mynd 1. Fjöldi útsettra seiða eftir árum. Eingöngu staðfestar rauntölur eru tengdar saman.

Mynd 2. Slátrað magn eftir árum. Lóðrétt strikalína markar samstæðubreytingu 2022.

5. Framgangur eldisins ár frá ári

2012 - upphaf eldis
Fyrirtækjatímalína staðsetur fyrstu útsetningu seiða árið 2012. Engin staðfest tala um fjölda eða slátrun fannst í yfirförnum gögnum. Árið er því upphafs- og uppbyggingarár fremur en samanburðarhæft framleiðsluár. [4]

2013 - fiskur kominn í sjó
Samkvæmt sömu tímalínu voru lax og regnbogasilungur í sjó árið 2013. Frétt um sölu einnar milljónar seiða til Fiskeldis Austfjarða styður hraða uppbyggingu, en hún staðfestir ekki eitt og sér nákvæma útsetningu innan almanaksársins. [4], [25]

2014 - stækkun og áætlanir
Samtímafrétt gerði ráð fyrir um 1.500 tonna framleiðslu árið 2014 og lýsti metnaðarfullri uppbyggingu seiðaframleiðslu. Þar var um áætlun að ræða, ekki endanlegt uppgjör. Grænt bókhald sem síðar var skoðað af Umhverfisstofnun skráði 26 tonn af dauðum fiski árið 2014. [10], [24]

2015 - fyrsta slátrun
Fyrsta slátrun er skráð árið 2015 í fyrirtækjatímalínu. Heildarmagn fannst ekki í sambærilegri frumheimild. Í eftirlitsgögnum voru 88 tonn af dauðum fiski skráð í grænu bókhaldi. [4], [10]

2016 - fyrsta staðfesta magntalan
Slátrun/framleiðsla var 1.458 tonn samkvæmt samtímaumfjöllun. Eftirlitsgögn sýna jafnframt 157 tonn af dauðum fiski. Reksturinn var enn lítill og niðurstaðan neikvæð samkvæmt fréttinni, þótt framleiðslan væri að vaxa. [9], [10]

2017 - vöxtur en frávik í eftirliti
Opinber tala frá Matvælastofnun var 2.488 tonn af regnbogasilungi. Lokaskýrsla Umhverfisstofnunar skráði m.a. tvær kvíar utan leyfðs svæðis, sein skil ársskýrslu og þörf á uppfærðri vöktunaráætlun. Um 70 tonnum á viku af regnbogasilungi var slátrað um haustið og ný seiði voru sett út við Svarthamarsvík, án birtrar fjöldatölu. [8], [11]

2018 - áframhaldandi aukning
Slátrun var 2.754 tonn. Heimildin sýnir framleiðslu í Berufirði og engin framleiðsla í Fáskrúðsfirði í samanburðartöflunni. [8]

2019 - fyrsta stökk í laxeldi
Slátrað magn var 4.467 tonn samkvæmt samanburðartölu í ársskýrslu 2020. Í Fáskrúðsfirði voru 100 gramma seiði sett út á Fagraeyri síðla vors, en opinber fjöldi fannst ekki og slátrun hófst í janúar 2021. [2], [13]

2020 - arðbært eldi og 2,6 milljón seiði
2,6 milljónir seiða voru settar í sjó og samstæðan tilgreindi 4.260 tonna slátrun. Rekstrarframmistaða var lýst góð og sjólifun 93,19%. Covid-19 raskaði fundum og ferðalögum en framleiðsla og sala héldust ótruflaðar. Við enduruppbyggingu Rifóss komu hins vegar upp framkvæmdaflækjur og meiri seiðadauði en vænst var. [2]

2021 - meiri slátrun og varúð vegna vetrarsára
Slátrun jókst í 5.451 tonn. Fyrirtækið flýtti um 1.400 tonna slátrun á fjórða ársfjórðungi til að draga úr áhættu af vetrarsárum; fiskurinn hafði náð sláturstærð og dánartíðni var þá sögð lág. Ársskýrslan 2020 hafði spáð 3,3 milljóna seiðaútsetningu 2021, en staðfest lokatala fannst ekki. [4], [14]

2022 - sameining, metmagn og ISA
Útsetning 2022 endaði í um 5,8 milljónum seiða; Q3-kynning sagði útsetningu lokið og Q4-uppgjör staðfesti rúmlega 5,8 milljón fiska í sjó um áramót. Slátrun var 8.925 tonn, en samanburður við fyrri ár breyttist þegar Laxar Fiskeldi var sameinað inn frá 30. maí. ISA-veira greindist í Hamraborg og Svarthamarsvík í Berufirði í maí. Allur fiskur í Berufirði var slátraður á árinu og lífmassi færður niður um 104 milljónir norskra króna. Kalt og stormasamt fyrsta ársfjórðungstímabil og snemmslátrun særðs fisks eftir haustútsetningu 2021 höfðu einnig áhrif. [4], [5], [26], [27]

2023 - lágt sláturmagn en betri seiði
Útsett voru um 5,4 milljón seiði, að meðaltali yfir 300 g, og 60 daga lifun eftir flutning í sjó var um 95%. Slátrun var aðeins 4.395 tonn og 4.202 tonn féllu á fjórða ársfjórðung. Minni fiskur og gæðafelling vegna vetrarskemmda lækkuðu verð. [6], [7], [15]

2024 - framleiðslan tók stórt stökk
Lokatala útsetningar var 5,6 milljónir seiða og slátrun jókst í 14.965 tonn. Annar ársfjórðungur var kostnaðarsamur vegna lítils sláturmagns og fastra kostnaðarliða, og kaldur sjór hægði á vexti á þriðja ársfjórðungi. Seiðadauðinn í Fáskrúðsfirði hófst síðla árs: útsetningu hafði verið frestað vegna sníkjudýraáhættu og veðurs, en seiði voru að lokum flutt út þegar sjór kólnaði hratt. [7], [16]-[18]

2025 - nýtt met en mjög erfið líffræði
Útsett voru 8,2 milljón seiði og slátrun náði 17.105 tonnum. Magnið var met, en aðeins 51% fisks var í úrvalsflokki og rekstrarafkoma veik. Veturinn 2024/2025 var sá kaldasti í meira en tuttugu ár. Árgangur 2023 var frá upphafi með ófullnægjandi seiðagæði, varð fyrir óvenjulegum kulda og áföllum vegna þörungarblóma í júlí; Árgangur 2024 fékk alvarleg sár þrátt fyrir sérsniðið bóluefni. Ný aðstaða í Rifósi og vatnsmeðhöndlun á Kópaskeri bættu þó seiðagetu og 60 daga lifun árgangi 2025 var 93%. [7]

6. Áföll, orsakir og viðbrögð

Tafla 2. Helstu staðfestu áföllin, orsakir sem heimildir nefna og viðbrögð fyrirtækis/yfirvalda.

Tímabil	Áfall	Orsök / afleiðing	Viðbrögð
2014-2017	Afföll og frávik í umhverfiseftirliti	Grænt bókhald skráði 26, 88 og 157 t dauðs fisks 2014-2016. Eftirlit fann ósamræmi við móttökuskrár; skýringar vörðuðu m.a. fleiri förgunarstaði og óvissu í mælingum. Fyrir 2015 var einnig skráð að of lágt magn hefði áður verið gefið upp til að draga úr förgunarkostnaði. Árið 2017 voru tvær kvíar utan leyfðs svæðis.	Úrbætur í skýrslugjöf, vöktun og staðsetningu búnaðar voru krafðar. [10], [11]
2020	Seiðadauði í Rifósi	Flækjur við enduruppbyggingu/framkvæmdir leiddu til meiri affalla en áætlað var.	Stöðin var endurbyggð og síðar aukin; áhersla færðist á gæði, flæði og smitvarnir. [2], [6]
2021-2022	Vetrarsár og kuldi	Sár eftir haustútsetningu og kalt, stormasamt veður leiddu til snemmslátrunar og verri nýtingar.	Slátrun var færð fram; stærri seiði og sérsniðið bóluefni þróað. [14], [26]

Tímabil	Áfall	Orsök / afleiðing	Viðbrögð
2021-2022	ISA í Reyðarfirði	Meinvirkt ISA greindist við Gripalda, Sigmundarhús og Vattarnes. MAST fylgdi upp með umfangsmiklum sýnatökum og strangri vöktun; samverkandi álag var nefnt sem líkleg skýring á umbreytingu annars meinlausrar veiru, en smitleið milli staða var ekki fullsönnuð.	Gripaldi tæmt; 68 þús./140 t úr jákvæðri kví urðu að meltu. Um 900 þús. fiskum við Sigmundarhús fargað. Um 1,16 m. fiskar við Vattarnes fóru í flýtta slátrun; allur fjörðurinn síðan í eldishvíld. [26], [28]-[32]
2022	ISA í Berufirði	Veiran greindist í Hamraborg og Svarthamarsvík; líffræðileg áhætta krafðist tæmingar.	Allur fiskur í firðinum slátraður; 104 m. NOK lífmassaniðurfærsla og strangari áhættureglur. [4]
2023-2024	Vetrarskemmdir, kuldi og hægari vöxtur	Sár og kuldi lækkuðu meðalþyngd/gæði. Kaldur sjór 2024 seinkaði vexti og slátrun.	Fjárfest í stærri seiðum, bættum flutningi og framleiðsluferlum. [6], [15]-[17]
Síðla 2024	Stór seiðadauði í Fáskrúðsfirði	Útsetningu var frestað vegna Parvicapsula-áhættu og veðurs; seiði fóru síðan út í nóvember/desember þegar sjór kólnaði hratt. Yfir 700 þúsund drápust.	MAST kærði meint brot á dýravelferðarlögum til lögreglu í mars 2025. Fyrirtækið sagðist hafa breytt ferlum; endanleg niðurstaða lögreglumáls var ekki staðfest í heimildum. [18]
Vetur 2024/25	Vetrarsár og fjöldadauði í Berufirði	Snögg kæling úr um 2°C í 0°C og undirliggjandi bakteríur voru nefnd sem meginorsök. Frétt sem byggði á MAST-gögnum taldi 470 þús. dauða fiska í nóvember, 758 þús. í desember og 381 þús. í janúar.	Snemm-slátrun, aukið eftirlit og frekari bólusetningar/ferlabreytingar. [19]
2025	Þörungar og viðvarandi sár	G23 tapaði m.a. um 900 t í þörungaatburði í júlí; G24-sár bötnuðu ekki og jukust á fjórða ársfjórðungi.	Nánast öll G24 tekin snemma. Framleiðslulíkan breytt: ein vetrarlota, útsetning aðallega maí-júlí og meiri áhersla á seiðagæði. [7]

7. ISA í Reyðarfirði: slátrun og förgun

Atburðarásin hófst við Gripalda í nóvember 2021 og hélt áfram við Sigmundarhús í apríl 2022 og Vattarnes í maí 2022. MAST virkjaði sýnatökur og stranga vöktun á öðrum svæðum eftir fyrsta tilfellið. Þegar Vattarnes bættist við var ákveðið að tæma allar kvíar; þar með varð Reyðarfjörður fisklaus og fór í eldishvíld til að gera hið ýtrasta til að uppræta smitið. [28]

- Gripaldi, nóvember-desember 2021: 68 þúsund fiskar í jákvæðu kvínni, um 140 tonn, voru svæfðir. Fiskurinn var unninn í meltu sem flutt var úr landi. Í kjölfarið var ákveðið að taka allan fisk af eldissvæðinu, þótt hann væri ungur og ekki kominn í venjulega sláturstærð. [29], [30]
- Sigmundarhús, apríl 2022: meinvirkt ISA greindist í einni kví. Um 900 þúsund laxar voru á svæðinu samkvæmt samtímafrétt RÚV. MAST segir öllum laxi á staðnum hafa verið umsvifalaust fargað; bráðabirgðauppgjör félagsins segir svæðið hafa verið tæmt með slátrun. [26], [28], [31]
- Vattarnes, maí 2022: um 1,16 milljónir laxa voru í níu kvíum og meginið 2-3 kg. Aðgerðaráætlun um slátrun og tæmingu var virkjuð. Uppgjör félagsins lýsir þessu sem flýttri slátrun við hagstæðar markaðsaðstæður, ekki sem förgun úrgangs. [26], [28]

Sérgreinadýralæknir MAST nefndi samverkandi álagsþætti sem líklega skýringu á því að annars meinlaust afbrigði stökkbreyttist í meinvirkt afbrigði. Félagið benti jafnframt á áhættu vegna

nálægðar við sláturstöð og vegna þess að sami brunnbátur hefði verið notaður við slátrun ISA-fisks og flutning seiða. Hvorugt staðfestir eitt sér smitleið milli einstakra svæða. [26], [32]

9. Heimildir

[1] Viðhengi: Fiskeldi Austfjarða tenglar.docx - Tenglasafn sem fylgdi verkefninu; notað til heimildaleitar.

[2] Ice Fish Farm AS - Annual Report 2020 - bls. 3-6 og 55.

[3] Ice Fish Farm AS - Annual Report 2021 - Tilkynning og viðhengi.

[4] Ice Fish Farm AS - Annual Report 2022 - bls. 3, 9-10, 20 og leyfisyfirlit.

[5] Ice Fish Farm - Interim Report Q4 2022 - 5,8 m. fiskar/kynslóð og fjögur sjósvæði.

[6] Ice Fish Farm - Interim Report Q3 2023 - bls. 3-6; 5,4 m. seiði og 60 daga lifun.

[7] Kaldvík AS - Annual Report 2025 - bls. 3-4, 10-11 og 66/81.

[8] Alþingi - svar við fyrirspurn um fiskeldi 2017-2018 - Tafla byggð á MAST-gögnum; R = regnbogasilungur.

[9] SalmonBusiness - NTS sees great growth opportunities in Iceland - 4. október 2017; 1.458 t árið 2016.

[10] Umhverfisstofnun - eftirlitsskýrsla - Afföll 2014-2016 og samanburður skráninga.

[11] Umhverfisstofnun - lokaskýrsla Fiskeldis Austfjarða - Eftirlitsfrávik og slátrun 2017.

[12] Skipulagsstofnun/UST - breyting á útsetningaráætlun í Berufirði - Áætlun 1,6-2,5 m. stærri seiða á kynslóð; ekki rauntala.

[13] Fish Farming Expert - Ice 'n' easy - Fagraeyri-kynslóð sett út 2019.

[14] SalmonBusiness - Ice Fish Farm to bring forward harvest - Snemm-slátrun 2021 vegna vetrarsáraáhættu.

[15] Fish Farming Expert - Harvested more in Q4 - Q4 2023 og áhrif vetrarskemmda.

[16] Kaldvík - Q2 2024 report - Lítið sláturmagn og fastur kostnaður.

[17] Fish Farming Expert - Tough winter for Kaldvík - Lokatölur 2024 og líffræðileg áhætta.

[18] RÚV - MAST kærir Kaldvík vegna seiðadauða - Yfir 700 þús. seiði; kuldi og tímasetning útsetningar.

[19] Vísir - Stórfelldur laxadauði í Berufirði - MAST-gögn um vetrarsár, kulda og mánaðarleg afföll.

[20] RÚV - Aldrei meiri laxadauði í sjókvíum - Landsheild fyrstu sex mánaða 2025; notuð sem samhengi, ekki Kaldvíkurtala.

[21] RÚV - Kaldvík í brimróti á Austfjörðum - Tafir á ársreikningi og afleiðingar vetrarsára.

[22] Kaldvík - Q2 2026 report - bls. 5-6, 17 og 21-22.

[23] Kaldvík - financial reports - Yfirlit yfir uppgjör 2020-2026.

[24] Sjávarafl - Fiskeldi á Austfjörðum í miklum vexti - Samtímaáætlun 2014; ekki lokatala.

[25] Sunnlenska - sala seiða til Austfjarða - Frétt 2013 um eina milljón seiða.

[26] Ice Fish Farm - Interim Report Q1 2022 - Kuldi, stormar og snemm-slátrun særðs fisks.

[27] Ice Fish Farm - Q3 2022 earnings call transcript - Útsetningu lokið; um 5,8 milljón seiði.

[28] Matvælastofnun - Greining á blóðþorra í fiskeldi við Vattarnes - 23. maí 2022; tímalína Gripalda, Sigmundarhúsa og Vattarness, 1,16 m. fiskar og eldishvíld Reyðarfjarðar.

[29] RÚV - Umtalsvert tjón vegna blóðþorra í laxi - 2. desember 2021; 68 þús. fiskar/140 t svæfð og unnin í meltu til útflutnings.

[30] RÚV - Laxar slátra öllum fiski á eldissvæði í Reyðarfirði - 13. desember 2021; Gripaldi tæmt og ungur fiskur undir venjulegri sláturstærð.

[31] RÚV - Blóðþorri greinist á ný í Reyðarfirði - 29. apríl 2022; um 900 þús. laxar við Sigmundarhús.

[32] Austurfrétt - Álagsþættir líkleg orsök ítrekaðra blóðþorrasýkinga - 24. maí 2022; mat sérgreinadýralæknis MAST á líklegum samverkandi álagsþáttum.

Viðauki 2. Baráttan um eldissvæðin

„Baráttan“ milli Laxa fiskeldis og Fiskeldis Austfjarða snerist einkum um yfirráð yfir hentugum eldissvæðum í **Fáskrúðsfirði og Berufirði**. Laxar fiskeldi voru fyrir í Reyðarfirði en Fiskeldi Austfjarða hafði sterkari stöðu í Berufirði og síðar Fáskrúðsfirði.

Átökin hófust sem kapphlaup um umsóknir og forgangsrétt, sem fóru síðan í kærumál. Árið 2017 tóku félögin að semja um sameiginleg eldissvæði í Fáskrúðsfirði. Baráttunni lauk endanlega þegar félögin komust undir sameiginleg yfirráð Måsøval 2020–2021 og Ice Fish Farm tók Laxa fiskeldi alfarið yfir árið 2022.
Mikilvægt er að greina á milli:

- **Ice Fish Farm AS**, norsks skráðs móðurfélags,
- **Fiskeldis Austfjarða hf.**, íslenska rekstrarfélagsins,
- og **Laxar fiskeldis**, sem var sjálfstæður keppinautur en varð síðar hluti sömu samstæðu.

TÍMARÖÐ ÁTAKANNA

Tímabil	Atburður	Þýðing
2011–2012	Laxar fiskeldi undirbjuggu laxeldi í Fáskrúðsfirði. Fiskeldi Austfjarða sótti jafnframt um svæði í Berufirði og Fáskrúðsfirði.	Kapphlaup hófst um að tryggja sér umsóknarstöðu og mögulegan forgang.
2012	Alls voru lagðar fram 15 umsóknir um 200 tonna leyfi: fjórar í Reyðarfirði, fimm í Fáskrúðsfirði og sex í Berufirði.	Margar litlar umsóknir voru lagðar fram um svæði þar sem heildarburðargeta og rými voru takmörkuð.
2012–2015	Heilbrigðisnefnd Austurlands hafnaði öllum 15 umsóknunum. Fiskeldi Austfjarða krafðist viðurkenningar á forgangi sínum, en tapaði kærumálinu.	Enginn umsækjandi fékk tryggðan forgang með því einu að hafa sótt fyrr.
2013	Laxar kærðu breytingu á leyfi Fiskeldis Austfjarða í Fáskrúðsfirði úr þorskeldi í regnbogasilungseldi.	Skýrasta beina stjórnsýsluátakið milli félaganna.
2015	Kæru Fiskeldis Austfjarða vegna synjunar 200 tonna umsóknanna var endanlega hafnað.	Fyrsta kapphlaupinu um smáleyfi lauk án þess að annar aðilinn fengi forgang staðfestan.
2016	Laxar lögðu fram áform um 4.000 tonna laxeldi í Fáskrúðsfirði og 5.000 tonn í Berufirði.	Laxar sóttu þannig beint inn á kjarnasvæði Fiskeldis Austfjarða.
2017	Fiskeldi Austfjarða sótti um allt að 24.000 tonn í Berufirði og Fáskrúðsfirði. Félögin hófu samráð um sameiginlegar starfsstöðvar í Fáskrúðsfirði.	Baráttan þróaðist úr hreinni samkeppni yfir í skiptingu og samhæfingu.
2017–2018	Laxar fiskeldi drógu umsóknir sínar um svæði í Berufirði til baka og endurskipulögðu Fáskrúðsfjarðaráformin með hliðsjón af sameiginlegum starfsstöðvum.	Fiskeldi Austfjarða hélt Berufirði; möguleg aðkoma Laxa fiskeldi var takmörkuð við samstarf í Fáskrúðsfirði.
2019	Fiskeldi Austfjarða fékk leyfi fyrir 9.800 tonnum í Berufirði og 11.000 tonnum í Fáskrúðsfirði.	Félagið hafði í reynd unnið baráttuna um þessa tvo firði.
2020–2021	Måsøval, sem þegar réð yfir Löxum, keypti 55,6% í Ice Fish Farm, móðurfélagi Fiskeldis Austfjarða.	Félögin hættu í reynd að vera óháðir keppinautar.

Tímabil	Atburður	Þýðing
2022	Ice Fish Farm keypti allt hlutafé Laxa fiskeldis.	Viðskiptaleg sameining batt endi á samkeppnina.
2023	Starfsleyfi Laxa, m.a. í Reyðarfirði, voru færð yfir til Fiskeldis Austfjarða.	Rekstrarleg og stjórnsýsluleg sameining var formgerð.

Fyrsti átakapunkturinn: kapphlaupið 2012

Árið 2012 bárust 15 umsóknir um leyfi til framleiðslu á allt að 200 tonnum hver. Umsóknirnar skiptust þannig:

- fjórar staðsetningar í Reyðarfirði,
- fimm í Fáskrúðsfirði,
- sex í Berufirði.

Heilbrigðisnefnd Austurlands hafnaði öllum 15 umsóknunum, meðal annars vegna þess að meta yrði samanlagt umfang eldisins og óvissu um burðargetu fjarðanna.[1]

Fiskeldi Austfjarða kærði synjunina og hélt því fram að umsóknir félagsins hefðu borist fyrr og ættu því að njóta forgangs. Félagið vísaði einnig til samnings við Djúpavogshrepp sem það taldi veita því einkarétt til fiskeldis í Berufirði.

Úrskurðarnefndin féllst ekki á þetta:

- ekki var sýnt fram á málefnalega ástæðu til að forgangsraða umsóknum félagsins,
- heilbrigðisnefndin var ekki bundin af einkaréttarlegum samningi við sveitarfélagið,
- og heimilt var að hafna umsóknunum vegna samanlagðra áhrifa og óvissu um burðarþol.

Þetta sýnir að „baráttan um svæðin“ var ekki hefðbundið útboð. Hún var fyrst og fremst kapphlaup um stjórnsýslulega stöðu: hver hefði tilkynnt framkvæmd, lagt inn umsókn eða öðlast leyfi fyrst.

Bein kæra Laxa gegn Fiskeldi Austfjarða 2013

Árið 2013 breytti Umhverfisstofnun starfsleyfi Fiskeldis Austfjarða í Fáskrúðsfirði úr þorskeldi í regnbogasilungseldi. Laxar fiskeldi kærðu breytinguna og kröfðust þess að hún yrði felld úr gildi. Laxar fiskeldi héldu því fram að félagið hefði fyrst kynnt Skipulagsstofnun fyrirætlanir sínar um laxeldi í Fáskrúðsfirði í desember 2011. Breyting leyfis Fiskeldis Austfjarða myndi samkvæmt Löxum fiskeldis raska forsendum þeirra eigin áforma og setja fyrirhugað laxeldi þeirra „í uppnám“. [2]

Kærunni var hins vegar vísað frá. Nefndin taldi að Laxar fiskeldi ættu ekki lögvarða hagsmuni af leyfisbreytingunni:

- Laxar höfðu leyfi í Reyðarfirði,
- en ekki starfs- eða rekstrarleyfi í Fáskrúðsfirði,
- og tilkynning um fyrirhugað eldi til Skipulagsstofnunar skapaði ekki sjálfkrafa rétt gagnvart leyfi annars félags.

Þetta var mikilvægur ósigur fyrir Laxa. Félagið gat ekki notað fyrirhugaða framkvæmd sína til að stöðva breytingu á eldra leyfi Fiskeldis Austfjarða.

[1] https://uua.is/urleits/1-2013-fiskeldi-berufjordur/?utm_source=chatgpt.com
[2] https://uua.is/urleits/80-2013-fiskeldi-i-faskrudsfirdi-starfsleyfi/?utm_source=chatgpt.com

Sókn Laxa fiskeldis 2016

Árið 2016 færðu Laxar fiskeldi áformin sín yfir í umhverfismatsferli:[3] [4]

- allt að **4.000 tonn í Fáskrúðsfirði**,
- allt að **5.000 tonn í Berufirði**.

Þetta var bein sókn inn á þau svæði þar sem Fiskeldi Austfjarða hafði þegar leyfi eða starfsemi. Í Berufirði hafði Fiskeldi Austfjarða þá heimildir fyrir 6.000 tonnum af laxi og 2.000 tonnum af regnbogasilungi.[5]

Af hverju skiptu staðsetningarnar svona miklu?

Eldissvæðin voru takmörkuð af þremur meginþáttum:

1. **Burðarþoli fjarðanna**
   Aðeins er hægt að ala tiltekið magn áður en hætta skapaðist á óásættanlegu álagi á botn og lífríki.
2. **Fjarlægð milli ótengdra rekstraraðila**
   Meginviðmiðið var fimm kílómetra lágmarksfjarlægð milli sjókvíaeldisstöðva ótengdra aðila. Eitt svæði gat því útilokað eða takmarkað önnur svæði í stórum hluta fjarðar.[6]
3. **Áhættumat erfðablöndunar**
   Áhættumatið frá 2017 gerði fyrst ráð fyrir að leyfa mætti 15.000 tonn af frjóum laxi í Reyðarfirði og Fáskrúðsfirði samanlagt. Þar sem Laxar fiskeldi voru fyrir í Reyðarfirði höfðu leyfisheimildir annars félags í Fáskrúðsfirði áhrif á svigrúm Laxa fiskeldis til frekari vaxtar með frjóum laxi.[7]

Þetta gerði svæðin að mjög verðmætum, takmörkuðum gæðum. Baráttan snerist því bæði um hnit eldissvæða og um það framleiðslumagn sem hægt væri að tengja þeim.

Samkomulagið 2017

Árið 2017 varð afgerandi stefnubreyting.

Fiskeldi Austfjarða óskaði eftir heimild Matvælastofnunar til að félagið og Laxar fiskeldis gætu haft **sameiginlegar starfsstöðvar í Fáskrúðsfirði**. Matvælastofnun samþykkti fyrirkomulagið 6. júní 2017 og svæði Laxa fiskeldi voru tengd svæðum Fiskeldis Austfjarða.

Í kjölfarið:[8] [9]

- afturkölluðu Laxar fiskeldi fyrri tillögu sína að matsáætlun,
- lögðu fram nýja útfærslu sem miðaði við sameiginlegar starfsstöðvar,
- og drógu umsóknir sínar um eldissvæði í Berufirði til baka.

Fyrirhugað var að starfsemin yrði rekin sem ein heild, með:

- samræmdri útsetningu seiða,
- samræmdri hvíld svæða,
- sameiginlegum sjúkdómavörnum,

[3] https://lagareldi.is/2016/07/12/laxar-fiskeldi/?utm_source=chatgpt.com
[4] https://lagareldi.is/2016/07/13/laxar-fiskeldi-berufirdi/?utm_source=chatgpt.com
[5] https://lagareldi.is/2016/07/13/laxar-fiskeldi-berufirdi/?utm_source=chatgpt.com
[6] https://uua.is/urleits/26-2019-fiskeldi-austfjarda-faskrudsfirdi/?utm_source=chatgpt.com
[7] https://uua.is/urleits/107-og-111-2020-sjokviaeldi-reydarfirdi/?utm_source=chatgpt.com
[8] https://uua.is/urleits/26-2019-fiskeldi-austfjarda-faskrudsfirdi/?utm_source=chatgpt.com
[9]

- sameiginlegum viðbrögðum við sjúkdómum,
- og sameiginlegri vöktun laxalúsar.

Þetta fyrirkomulag átti jafnframt að leysa vandann sem fimm kílómetra reglan skapaði fyrir tvo ótengda aðila.

Samkomulagið þýddi í reynd:

- **Berufjörður varð eftir hjá Fiskeldi Austfjarða.**
- Í **Fáskrúðsfirði** var reynt að koma á samstarfi í stað beinnar landfræðilegrar samkeppni.
- **Reyðarfjörður** var áfram kjarnasvæði Laxa fiskeldis.

HVER HAFÐI BETUR?

Ef litið er eingöngu til einstakra fjarða var niðurstaðan þessi:

Fjörður	Upphafleg staða	Niðurstaða fyrir sameiningu
Reyðarfjörður	Kjarnasvæði Laxa fiskeldis; 6.000 tonna leyfi frá 2012 og síðar umsókn um verulega aukningu	Laxar héldu Reyðarfirði og byggðu þar upp 16.000 tonna heildaráform
Fáskrúðsfjörður	Bæði félög sóttust eftir svæðum; Laxar fiskeldi reyndu að stöðva leyfisbreytingu Fiskeldis Austfjarða	Fiskeldi Austfjarða fékk 11.000 tonna leyfi árið 2019; ekkert sérstakt lokaleyfi Laxa fiskeldis varð til
Berufjörður	Fiskeldi Austfjarða var fyrir með umfangsmikil leyfi; Laxar fiskeldi sóttu síðar um 5.000 tonn	Laxar fiskeldi drógu umsóknir sínar til baka; Fiskeldi Austfjarða fékk 9.800 tonna leyfi
Stöðvarfjörður og Seyðisfjörður	Ekki sami beini ágreiningurinn milli félaganna	Urðu hluti af frekari stækkunaráformum Fiskeldis Austfjarða/Ice Fish Farm

Fiskeldi Austfjarða hafði því betur í baráttunni um Berufjörð og Fáskrúðsfjörð. Laxar héldu hins vegar mjög verðmætri stöðu í Reyðarfirði og byggðu upp seiðaeldisstöðvar sem síðar urðu mikilvægar fyrir sameinaða félagið.

FRÁ SAMKEPPNI TIL SAMEIGINLEGS EIGNARHALDS

Máseval hafði þegar yfirráð yfir Löxum fiskeldi þegar félagið gerði samninga í nóvember 2020 um kaup á 55,6% hlut í Ice Fish Farm. Ice Fish Farm hélt þá á öllu hlutafé Fiskeldis Austfjarða. Samkeppniseftirlitið samþykkti viðskiptin árið 2021.[10]

Samkeppniseftirlitið taldi að samanlögð hlutdeild samrunaaðila í útgefnum og væntanlegum sjókvíaeldisleyfum væri um 40–50%. Stofnunin taldi þó ekki tilefni til íhlutunar, meðal annars með hliðsjón af útflutningsmarkaði og því að stjórnvöld stefndu fremur að færri rekstraraðilum á hverju svæði vegna smitvarna og umhverfisáhættu.[11]

Í desember 2021 var tilkynnt að Ice Fish Farm myndi taka Laxa fiskeldi yfir. Kaupunum var lokið á öðrum ársfjórðungi 2022.[12]

[10] https://www.samkeppni.is/media/akvardanir-2021/27-2021.pdf?utm_source=chatgpt.com
[11] https://www.samkeppni.is/media/akvardanir-2021/27-2021.pdf?utm_source=chatgpt.com
[12] https://www.mbl.is/200milur/frettir/2021/12/13/ice_fish_farm_yfirtekur_laxa/?utm_source=chatgpt.com

Sjókvíaeldi Kaldvíkur í Fáskrúðsfirði.

Árið 2023 voru starfsleyfi Laxa fiskeldis síðan færð formlega yfir til Fiskeldis Austfjarða. Opinber leyfisskrá sýnir nú Fiskeldi Austfjarða sem handhafa fyrrum leyfa Laxa fiskeldis í Reyðarfirði.[13] [14]

HEILDARMAT

Baráttunni má skipta í fjögur skeið:

1. **Kapphlaup um forgang 2011–2012**
   Báðir aðilar reyndu að tryggja sér stjórnsýslulega stöðu með umsóknum um tiltekin hnit.
2. **Kærur og gagnkvæm útilokun 2013–2015**
   Laxar fiskeldi reyndu að fella úr gildi leyfisbreytingu Fiskeldis Austfjarða; Fiskeldi Austfjarða reyndi að fá viðurkenndan forgang vegna sinna umsókna.
3. **Stór, skarast áform 2016–2017**
   Laxar fiskeldi sóttu inn í Berufjörð og Fáskrúðsfjörð, en Fiskeldi Austfjarða lagði fram enn stærri áform í sömu fjörðum.
4. **Samkomulag og samþjöppun 2017–2023**
   Laxar hörfuðu frá Berufirði, félögin skipulögðu samstarf í Fáskrúðsfirði og enduðu loks undir sameiginlegu eignarhaldi.

Nákvæmasta lýsingin er því: **Fiskeldi Austfjarða vann svæðabaráttuna í Berufirði og Fáskrúðsfirði, Laxar fiskeldi héldu Reyðarfirði, en eigendur leystu að lokum samkeppnina með sameiginlegu eignarhaldi og fullum samruna.**

[13] https://ust.is/library/sida/atvinnulif/starfsleyfi-og-eftirlitsskyrslur/Starfsleyfi_-_Yfirf%C3%A6rsla_-_Rey%C3%B0arfj%C3%B6r%C3%B0ur_ytri.pdf?utm_source=chatgpt.com
[14] https://www.ust.is/atvinnulif/mengandi-starfsemi/starfsleyfi/eldi-sjavar-og-ferskvatnslifvera/fiskeldi-austfjarda-utanverdum-reydarfirdi-adur-laxar-fiskeldi/?utm_source=chatgpt.com

Viðauki 3. Innlimun Laxa fiskeldis í Fiskeldi austfjarða

Innlimunin fór fram í tveimur meginá föngum:

1. **Ice Fish Farm AS keypti allt hlutafé Laxa Fiskeldis árið 2022.**
2. **Laxar Fiskeldi var sameinað inn í Fiskeldi Austfjarða árið 2023.**

Kaldvíkur heitið var síðan tekið upp árið 2024. Viðskiptin voru því upphaflega gerð undir heitinu **Ice Fish Farm**, ekki Kaldvík.

TÍMALÍNA

Dagsetning	Atburður
23. júní 2021	Tilkynnt um stefnumótandi viðræður Ice Fish Farm og Laxa fiskeldi.
13. desember 2021	Meirihlutaeigendur félaganna sömdu um að styðja sameiningu. Fyrirkomulagið var að Ice Fish Farm eignaðist Laxa fiskeldi og greiddi með nýjum hlutabréfum.
22. apríl 2022	Stjórn Ice Fish Farm samþykkti drög að kaupsamningi.
12. maí 2022	Kaupsamningur vegna Laxa var gerður samkvæmt síðari félagalýsingu Kaldvíkur.
30. maí 2022	Viðskiptunum lauk. Ice Fish Farm eignaðist allt hlutafé Laxa fiskeldis og 33,3% hlut Laxa fiskeldi í Búlandstindi.
2023	Laxar fiskeldi og Rifós voru sameinuð inn í Fiskeldi Austfjarða.
5. október 2023	Starfs- rekstrarleyfi Laxa fiskeldis voru formlega færð yfir á Fiskeldi Austfjarða.
2024	Ice Fish Farm AS varð Kaldvík AS og Fiskeldi Austfjarða hf. tók síðar upp heitið Kaldvík hf.

Kaupin eru staðfest 30. maí 2022 og að Laxar fiskeldi og Rifós sameinuð Fiskeldi Austfjarða árið 2023.[15] [16]

HVAÐ VAR KEYPT?

Ice Fish Farm-samstæðan eignaðist:

- **100% hlutafjár í Laxar fiskeldi ehf.**
- **33,3% hlutafjár í Búlandstindi ehf.**, slátur- og vinnslufyrirtæki á Djúpavogi.

Fiskeldi Austfjarða átti þegar 33,3% í Búlandstindi. Eignarhlutur samstæðunnar jókst því í **66,7%**, sem veitti henni meirihlutayfirráð.

Með Löxum fiskeldi fylgdu meðal annars:

- sjókvíaeldi og rekstrarleyfi í Reyðarfirði;
- seiðaeldisstöðvar á Bakka og Fiskalóni í Ölfusi;
- seiðaeldisstarfsemi í Þorlákshöfn;
- hlutdeild í slátrun og vinnslu hjá Búlandstindi;
- búnaður, lífmassi, skuldir og önnur rekstrartengd réttindi og skyldur.

Fyrir kaupin voru Laxar fiskeldi með leyfi fyrir samtals **16.000 tonna hámarkslífmassa** í Reyðarfirði.[17] [18]

[15] https://www.inderes.se/releases/ice-fish-farm-as-board-approval-of-share-purchase-agreement-for-acquisition-of-laxar?utm_source=chatgpt.com

[16] https://storage.mfn.se/c/aHR0cHM6Ly9hcGkzLm9zbG8ub3Nsb2JvcnMubm8vdjEvbmV3c3JlYWRlci9hdHRhY2htZW50P21lc3NhZ2VJZD02MTk3NDMmYXR0YWNobWVudElkPTI4Mzk0MQ/ice-fish-farm-as-company-description.pdf?news-id=7bef50d5-3b23-52f2-bb05-5345470e7ebe&utm_source=chatgpt.com

[17] https://www.samkeppni.is/media/akvardanir-2021/27-2021.pdf?utm_source=chatgpt.com

[18] https://www.seafoodsource.com/news/business-finance/ice-fish-farm-assumes-ownership-of-laxar-forming-large-salmon-farmer-in-iceland?utm_source=chatgpt.com

Greiðsla og eignarhald

Kaupin voru ekki greidd með reiðufé. Seljendur Laxa fiskeldis fengu **37.525.424 ný hlutabréf í Ice Fish Farm AS**.

Fyrir viðskiptin voru útgefnir hlutir Ice Fish Farm 54.000.000. Eftir útgáfuna urðu þeir 91.525.424:

$$\frac{37.525.424}{91.525.424} = 41{,}0\%$$

Fyrrverandi eigendur Laxa fiskeldis fengu því samanlagt um **41% hlut í hinu sameinaða félagi**, en eldri hluthafar Ice Fish Farm héldu um 59%. Þetta var þannig í eðli sínu hlutabréfaskipti og samþætting eignarhalds fremur en hefðbundin staðgreidd yfirtaka.[19]

Tvær mismunandi fjárhæðir koma fram

Í opinberum gögnum koma fram tvær fjárhæðir:

- Í kauphallartilkynningu var heildarandvirði hlutabréfanna talið **1.358.420.339 NOK**, miðað við 36,20 NOK á hlut.
- Í ársreikningi 2022 var bókhaldslegt kaupverð skráð **1.050.712.000 NOK**.

Ársreikningurinn sýnir eftirfarandi reikningslega niðurstöðu:

$$37.525.424 \times 28 \text{ NOK} = 1.050.711.872 \text{ NOK}$$

Fjárhæðirnar byggjast því á mismunandi verðmati hlutabréfanna. Gögnin skýra þó ekki hvers vegna 28 NOK var notað við endanlega reikningsskráningu í stað samningsverðsins 36,20 NOK.[20]

Breyting á umfangi samstæðunnar

Við lok viðskiptanna tilkynnti Ice Fish Farm að samstæðan hefði:

- starfsemi á **15 eldissvæðum í fjórum fjörðum**;
- leyfi fyrir **43.800 tonna hámarkslífmassa**;
- umsókn um 10.000 tonna viðbótarleyfi;
- aukna samþættingu frá seiðaeldi til slátrunar og sölu.

Í desember 2021 var samanlagður hámarkslífmassi félaganna talinn 36.800 tonn. Munurinn skýrist af því að Ice Fish Farm fékk 7.000 tonna leyfi í Stöðvarfirði á fyrsta ársfjórðungi 2022:[21]

$$36.800 + 7.000 = 43.800 \text{ tonn}$$

Rekstrarleg samþætting

Viðskiptin sameinuðu tvo áður sjálfstæða rekstrareiningar á Austfjörðum:

Fyrri rekstur Fiskeldis Austfjarða	Rekstur sem kom frá Löxum fiskeldi
Berufjörður og Fáskrúðsfjörður	Reyðarfjörður
Seiðastöðvar á Rifósi og Kópaskeri	Seiðastöðvar í Ölfusi og Þorlákshöfn
33,3% í Búlandstindi	33,3% í Búlandstindi

Markmið viðskiptanna samkvæmt tilkynningum félagsins voru meðal annars:[22]

- dreifðari framleiðsla milli fjarða og eldissvæða;

[19] https://www.inderes.dk/en/releases/ice-fish-farm-as-completion-of-egm-and-increase-of-share-capital?utm_source=chatgpt.com
[20] https://www.inderes.dk/en/releases/ice-fish-farm-as-completion-of-egm-and-increase-of-share-capital?utm_source=chatgpt.com
[21] https://www.inderes.dk/releases/ice-fish-farm-as-completion-of-acquisition-of-laxar?utm_source=chatgpt.com
[22] https://www.inderes.dk/releases/ice-fish-farm-as-completion-of-acquisition-of-laxar?utm_source=chatgpt.com

Sjókvíaeldi Kaldvíkur í Reyðarfirði.

- sterkari staða við innkaup;
- betri nýting brunnbáta og þjónustuskipa;
- lægri slátur- og framleiðslukostnaður á hvert kíló;
- samnýting seiðaeldisstöðva;
- stærri seiði og styttri eldistími í sjó;
- samþætt virðiskeðja frá seiðum til slátrunar og sölu.

ENDANLEG LAGALEG INNLIMUN

Laxar fiskeldi var fyrst rekið sem sérstakt dótturfélag eftir kaupin. Í árslok 2022 var Ice Fish Farm skráð eigandi:[23]

- Fiskeldis Austfjarða;
- Laxa fiskeldis;
- Rifóss;
- 67% í Búlandstindi.

Árið 2023 voru **Laxar fiskeldi og Rifós sameinuð inn í Fiskeldi Austfjarða**. Starfsleyfi Laxa fiskeldis í Reyðarfirði, Þorlákshöfn, á Bakka og Fiskalóni voru færð á kennitölu Fiskeldis Austfjarða 5. október 2023.

[23] https://zzhpwbgkckqsrhkwthik.storage.supabase.co/storage/v1/object/public/kaldvik-media/media/2024-05-2022-Annual-Report-16.pdf

Viðauki 4. Sameining félaganna og Samkeppniseftirlið

Sameining eða innlimun Fiskeldis Austfjarða og Laxa fiskeldis og hins vegar Arnarlax og Arctic Fish voru unnin með verulega ólíkum hætti og byggðu að hluta á mismunandi forsendum:

- Samruni Måsøval og Ice Fish Farm árið 2021, sem færði Laxa fiskeldi og Fiskeldi Austfjarða undir sameiginleg yfirráð, var heimilaður án skilyrða. Sameinaður aðili réð þó yfir um 43–48% útgefinna og væntanlegra eldisleyfa.
- Samruni SalMar og NTS árið 2022, sem hefði fært Arnarlax og Arctic Fish undir sameiginleg yfirráð, var talinn skaðlegur samkeppni. Hann hefði aðeins getað gengið áfram að því gefnu að Arctic Fish yrði selt frá sameinuðu félagi.
- Munurinn verður einkum rakinn til þess að Samkeppniseftirlitið skilgreindi markaðinn mun þrengra árið 2022, taldi Arnarlax og Arctic Fish nána keppinauta og mat að samruninn hefði fækkað virkum framleiðendum íslensks eldislax úr þremur í tvo.
- Engu að síður er full ástæða til að spyrja hvers vegna samþjöppun leyfa og aðgangshindranir fengu mun vægara vægi árið 2021 en árið 2022.

1. Hvað fór í raun fyrir Samkeppniseftirlitið?

Formlega var málið ekki tilkynnt sem bein sameining Laxa fiskeldis og Fiskeldis Austfjarða. Ákvörðun nr. 27/2021 fjallaði um kaup Måsøval Eiendom AS á 55,6% hlut í Ice Fish Farm AS, móðurfélagi Fiskeldis Austfjarða.

Måsøval réð þegar yfir Löxum fiskeldi. Með kaupunum færðust því Laxar fiskeldi og Fiskeldi Austfjarða undir sameiginleg yfirráð í skilningi samkeppnislaga. Ice Fish Farm eignaðist síðan formlega öll hlutabréf í Löxum fiskeldi árið 2022 og félögin voru síðar sameinuð rekstrarlega undir Fiskeldi Austfjarða.[24] [25] [26]

Tímaröðin var þessi:

Dagsetning	Atburður
23. nóvember 2020	Måsøval gerði samninga um kaup á 55,6% Ice Fish Farm.
14. desember 2020	Samrunatilkynning barst Samkeppniseftirlitinu.
20. janúar 2021	Málið fór í ítarlegri rannsókn vegna sterkrar stöðu aðila.
28. maí 2021	Samrunaaðilum var tilkynnt að ekki yrði gripið til íhlutunar.
23. júní 2021	Ice Fish Farm tilkynnti um viðræður um beina sameiningu við Laxa fiskeldi.
25. júní 2021	Rökstudd ákvörðun nr. 27/2021 var dagsett.
13. desember 2021	Tilkynnt um samkomulag um kaup Ice Fish Farm á öllum hlutum í Löxum.
30. maí 2022	Kaupin gengu formlega í gegn.
2023	Laxar og Rifós voru sameinuð Fiskeldi Austfjarða og starfs- og rekstrarleyfi færð yfir.

Þetta þýðir að samkeppnisleg samþjöppun varð í raun við breytinguna á yfirráðum árið 2021. Kaup Ice Fish Farm á Löxum árið 2022 voru að mestu innri endurskipulagning fyrirtækja sem þegar voru undir sameiginlegum yfirráðum.

[24] https://www.samkeppni.is/media/akvardanir-2021/27-2021.pdf?utm_source=chatgpt.com
[25] https://assets-global.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/6650bc7faf7a301e25622908_Ice%20Fish%20Farm%20AS%20-%20Company%20Description%20%28Ice%20Fish%20Farm%20AS%29.pdf?utm_source=chatgpt.com
[26] https://kaldvik-wp-dev.breyta.is/wp-content/uploads/2024/05/2022-Q2.pdf?utm_source=chatgpt.com

2. Sjónarmið samrunaaðila

Måsøval og Ice Fish Farm byggðu á því að framleiðslumarkaðurinn væri ekki íslenskur heldur næði til alls EES-svæðisins. Á þeim markaði væri hlutdeild félaganna óveruleg, eða aðeins 0–5%.
Þau héldu einnig fram að:

- samkeppni kæmi frá íslenskum og erlendum laxaframleiðendum;
- lífrænt vottaður lax væri sérstakur markaður þar sem starfsemi félaganna skaraðist ekki að öllu leyti;
- sameiningin myndi styðja uppbyggingu innviða, svo sem seiðaeldis, slátrunar, þjónustubáta og flutninga;
- stærðarhagkvæmni væri nauðsynleg til að íslensk fyrirtæki gætu keppt á alþjóðlegum markaði.

Þetta voru sjónarmið samrunaaðilanna sjálfra. Ákvörðunin sýnir ekki að fram hafi farið sjálfstætt, tölulegt mat á því hvort meint samlegðaráhrif væru samrunasértæk eða hvort ávinningur skilaði sér til kaupenda eða neytenda.[27]

3. Umsagnir stjórnvalda og annarra aðila

Samkeppniseftirlitið aflaði upplýsinga frá keppinautum, markaðsaðilum og eftirfarandi stjórnvöldum:

- atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu;
- Matvælastofnun;
- Hafrannsóknastofnun;
- Skipulagsstofnun;
- Umhverfisstofnun.

Í birtri ákvörðun segir aðeins almennt að enginn þessara hagaðila hafi lýst áhyggjum af skaðlegum samkeppnisáhrifum. Einstakar umsagnir stofnananna eru ekki birtar eða raktar sérstaklega. Því er ekki hægt að staðfesta að hver og ein stofnun hafi beinlínis mælt með samrunanum; aðeins að engin andstaða hafi komið fram í þeim sjónarmiðum sem Samkeppniseftirlitið tók saman.[28]

Afstaða ráðuneytisins

Sjónarmið ráðuneytisins fengu sérstaklega mikið vægi. Ráðuneytið taldi meðal annars að:

- ný eldisleyfi yrðu boðin upp eftir lagabreytinguna 2019;
- starfandi fyrirtæki kynnu að hafa forskot, en ekkert útilokaði nýja aðila;
- sjávarútvegsfyrirtæki gætu komið inn á markaðinn;
- af sjúkdóma-, smitvarna- og umhverfisástæðum væri æskilegt að hafa fáa rekstraraðila og helst aðeins einn í hverjum firði;
- ríkið gæti tryggt eðlilegt verð fyrir ný leyfi með lágmarksverði í útboðum.

Samkeppniseftirlitið byggði niðurstöðu sína um leyfamarkaðinn að verulegu leyti á þessari sýn. Þótt sameinaði aðilinn réði yfir 43–48% leyfisgetunnar taldi eftirlitið að ríkið gæti varið hagsmuni sína við útboð og að samruninn hefði því ekki teljandi áhrif á markað fyrir eldisleyfi.[29]

Þarna mættust tvö ólík markmið:

1. Líffræðileg stjórnun og smitvarnir studdu færri rekstraraðila á hverju svæði.
2. Samkeppnissjónarmið hefðu fremur stutt fleiri sjálfstæða bjóðendur og framleiðendur.

[27] https://www.samkeppni.is/media/akvardanir-2021/27-2021.pdf?utm_source=chatgpt.com
[28] https://www.samkeppni.is/media/akvardanir-2021/27-2021.pdf?utm_source=chatgpt.com
[29] https://www.samkeppni.is/media/akvardanir-2021/27-2021.pdf?utm_source=chatgpt.com

Í ákvörðuninni var fyrra sjónarmiðið látið vega þungt.

4. Niðurstaða Samkeppniseftirlitsins árið 2021

Eftirlitið taldi líklegan vörumarkað vera sjókvíaeldi og frumvinnslu á Norður-Atlantshafslaxi. Það taldi líklegt að landfræðilegi markaðurinn væri stærri en Ísland, en tók ekki endanlega afstöðu.

Jafnframt taldi það mögulegt að sérstakur íslenskur markaður væri fyrir:

- viðskipti og ráðstöfun eldisleyfa;
- heild- og smásölu á laxi innanlands;
- lífrænt vottaðan lax.

Endanleg afmörkun þessara markaða var þó skilin eftir opin. Samruninn var heimilaður án skilyrða þrátt fyrir að sameinaður aðili réði yfir:

- 43,02% útgefinna eldisleyfa;
- allt að 47,53% ef væntanleg leyfi voru talin með.

Samkeppniseftirlitið tók þó sérstaklega fram að staða sameinaða fyrirtækisins væri orðin „nokkuð sterk“ og að frekari samþjöppun gæti kallað á nánari rannsókn síðar.[30]

5. Fjölmiðlaumfjöllun um sameininguna á Austfjörðum

Umfjöllunin var að mestu fyrirtækja- og uppbyggingarmiðuð:

- SalmonBusiness greindi í júní 2021 frá viðræðum og lagði áherslu á samlegð þess að samræma einu tvö laxeldisfyrirtækin á Austfjörðum.[31]
- Morgunblaðið/200 mílur greindi frá yfirtökunni í desember 2021 sem hlutabréfaviðskiptum og rakti starfsemi og eignarhald félaganna, en fjallaði lítið um 43–48% hlutdeild í eldisleyfum.[32]
- Vísir fjallaði sumarið 2022 um félögin sem sameinað fyrirtæki, einkum í samhengi við uppbyggingu og endurreisn eftir ISA-sjúkdómsáfall. [33]
- Í aðsendri grein Valdimars Inga Gunnarssonar, sem birtist í Morgunblaðinu og síðar Fiskeldisfréttum, var hins vegar varað við að aðeins eitt laxeldisfyrirtæki yrði eftir á Austfjörðum og að frekari samþjöppun gæti að lokum skilið eftir eitt ráðandi félag á landsvísu. Þetta var gagnrýnin álitsgrein en ekki almenn frétt eða opinber umsögn.[34]

Lítil sjálfstæð greining var á ákvörðun Skipulagsstofnunar nr. 27/2021 í fjölmiðlum. Umfjöllunin snerist fremur um viðskiptin, samlegðaráhrif, störf og uppbyggingu.

Ríkisendurskoðun setti málið síðar í gagnrýnna samhengi. Í úttekt hennar kom fram að samþjöppun eignarhalds hefði fest sig í sessi án mikillar umræðu eða atbeina stjórnvalda og að 14 af 16 rekstrarleyfum væru undir yfirráðum þriggja norskra fyrirtækjahópa.[35]

[30] https://www.samkeppni.is/media/akvardanir-2021/27-2021.pdf?utm_source=chatgpt.com
[31] https://www.salmonbusiness.com/ice-fish-farms-and-laxar-begin-merger-negotiations/?utm_source=chatgpt.com
[32] https://www.mbl.is/200milur/frettir/2021/12/13/ice_fish_farm_yfirtekur_laxa/?utm_source=chatgpt.com
[33] https://www.visir.is/g/20222288350d?utm_source=chatgpt.com
[34] https://lagareldi.is/wp-content/uploads/2022/01/Fiskeldisfrttir-nr.-01.08.2021.pdf?utm_source=chatgpt.com
[35] https://rikisendurskodun.is/skyrslur/nanar?id=2013

6. Sameiningartilraunir Arnarlax og Arctic Fish

Fyrri tilraunin 2021
Í ágúst 2021 gerði SalMar, móðurfélag Arnarlax, tilboð í Norway Royal Salmon, móðurfélag Arctic Fish. Fjölmiðlar fjölluðu strax um að afleiðingin gæti orðið eitt stórt laxeldisfyrirtæki á Vestfjörðum. NTS náði hins vegar meirihluta í Norway Royal Salmon og tilraun SalMar rann út í sandinn áður en til samkeppnislegrar niðurstöðu kom.[36] [37]

Seinni tilraunin 2022
Árið 2022 gerði SalMar tilboð í NTS. Þar sem NTS réð yfir Norway Royal Salmon hefði samruninn fært Arnarlax og Arctic Fish undir sameiginleg yfirráð.

Málið var rannsakað af:
- Samkeppniseftirlitinu á Íslandi;
- framkvæmdastjórn ESB;
- norska samkeppniseftirlitinu.

Norska eftirlitið aðhafðist ekki vegna takmarkaðra áhrifa í Noregi. Íslenska eftirlitið og framkvæmdastjórn ESB töldu hins vegar að samruninn hefði raskað samkeppni á markaði fyrir íslenskan eldislax. [38]

Samkvæmt íslensku ákvörðuninni hefðu samrunaaðilar verið með:
- 60–65% framleiðslumagns íslensks eldislax árið 2021;
- 60–65% söluverðmætis;
- 47,37% leyfisgetu;
- HHI-stuðull, er mælikvarði sem notaður er til að meta samþjöppun á markaði og markaðsstyrk fyrirtækja, hækkaði úr um 3.000 í um 4.000 stig.[39]

Samkeppniseftirlitið taldi að markaðurinn færi úr þremur virkum framleiðendahópum í tvo.[40]

Arnarlax og Arctic Fish voru jafnframt talin nánir keppinautar vegna þess að þau:
- störfuðu bæði á Vestfjörðum;
- þjónuðu svipuðum viðskiptavinum;
- nýttu sameiginlegt sláturhús Arnarlax;
- höfðu samstarf um brunnbáta og aðra innviði.

Viðskiptavinir töldu einnig að samruninn gæti leitt til verðhækkana. Aðgangshindranir voru taldar verulegar þar sem flestum leyfum hafði þegar verið úthlutað, stofnkostnaður var mikill og innkoma nýrra aðila tæki mörg ár.[41]

Samkeppniseftirlitið komst því að þeirri niðurstöðu að samruninn, óbreyttur, hefði skapað markaðsráðandi stöðu og raskað samkeppni með umtalsverðum hætti. Forsendur hefðu verið til að banna samrunann eða setja honum skilyrði.

[36] https://heimildin.is/grein/13882/eigandi-arnarlax-leggur-fram-166-milljarda-i-eiganda-arctic-fish/?utm_source=chatgpt.com
[37] https://heimildin.is/grein/13925/ekkert-verdur-af-kaupum-eiganda-arnarlax-eiganda-arctic-fish/?utm_source=chatgpt.com
[38] https://en.samkeppni.is/media/akvardanir-2022/Akvordun-29_2022_an-trunadar.pdf?utm_source=chatgpt.com
[39] Mikil samþjöppun er til staðar þegar gildið fer yfir 1.800 stig (https://www.samkeppni.is/fraedsla/samkeppnisvisar/)
[40] https://en.samkeppni.is/media/akvardanir-2022/Akvordun-29_2022_an-trunadar.pdf?utm_source=chatgpt.com
[41] https://en.samkeppni.is/media/akvardanir-2022/Akvordun-29_2022_an-trunadar.pdf?utm_source=chatgpt.com

Framkvæmdastjórn ESB samþykkti samrunann aðeins gegn því að Arctic Fish yrði selt frá SalMar/NTS. Arctic Fish var síðan selt Mowi. Samkeppniseftirlitið þurfti af þeim sökum ekki að grípa sjálft til íhlutunar.[42] [43] [44]

7. Beinn samanburður

Atriði	Fiskeldi Austfjarða/Laxar	Arnarlax/Arctic Fish
Formlegt mál	Máseval keypti yfirráð í Ice Fish Farm	SalMar keypti NTS
Áhrif hérlendis	Laxar fiskeldi og Fiskeldi Austfjarða undir sameiginleg yfirráð	Arnarlax og Arctic Fish undir sameiginleg yfirráð
Rannsókn	Ítarlegri rannsókn, en ekki opinberlega auglýst almennt umsagnarferli	Ítarleg rannsókn og opinber beiðni um umsagnir
Vörumarkaður	Norður-Atlantshafslax; landfræðileg afmörkun líklega stærri en Ísland	Íslenskur eldislax sérstakur vörumarkaður
Leyfishlutdeild	43–48%	47,37%
Framleiðsluhlutdeild	Ekki birt með sambærilegum hætti	60–65%
HHI-greining	Ekki birt	Um 3.000 í 4.000 stig
Nálægð keppinauta	Ekki talin leiða til skaða; mismunandi vottanir og markaðir fengu vægi	Taldir nánir og mikilvægir keppinautar
Aðgangshindranir	Ný útboð og möguleg innkoma nýrra aðila talin veita aðhald	Flest leyfi talin úthlutuð og ný innkoma ólíkleg
Niðurstaða	Heimilaður án skilyrða	Skaðlegur óbreyttur; Arctic Fish varð að selja frá
Fjöldi virkra hópa eftir samruna	Um fjórir í þrjá	Þrír í tvo
Fjölmiðlaumfjöllun	Einkum samlegð, störf og uppbygging	Meiri áhersla á samþjöppun, erlent eignarhald og íhlutun yfirvalda

Heildarmat

Málin voru unnin mismunandi bæði hvað varðar opinbera upplýsingagjöf og efnislegt mat. Sterkustu málefnalegu skýringarnar eru að:

1. samruni Austfjarðafélaganna fækkaði stórum framleiðendahópum úr fjórum í þrjá, en Vestfjarðasamruninn hefði fækkað þeim úr þremur í tvo;
2. Arnarlax og Arctic Fish voru talin nánari keppinautar en Austfjarðafélögin;
3. ný markaðsrannsókn 2022 sýndi að íslenskur lax var orðinn sérstök vara í augum kaupenda;
4. framleiðslu- og söluhlutdeild Arnarlax og Arctic Fish var hærri en leyfishlutdeildin ein sagði til um.

Veikasti þátturinn í ákvörðuninni 2021 er hins vegar sú mikla bjartsýni sem byggt var á varðandi ný útboð, nýja aðila og getu ríkisins til að verja samkeppni. Aðeins um einu og hálfu ári síðar taldi sama eftirlit að flestum leyfum hefði þegar verið úthlutað, að aðgangshindranir væru verulegar og að ný innkoma veitti lítið samkeppnislegt aðhald.

Það er því rökstudd niðurstaða að greiningin hafi orðið mun strangari árið 2022. Opinber gögn sýna þó ekki hvort það stafaði eingöngu af breyttum markaðsaðstæðum og betri gögnum eða hvort matið 2021 hafi einfaldlega verið of vægt. Til að svara því endanlega þyrfti að fá afhentar sjálfar umsagnirnar, upplýsingabeiðnirnar, svör keppinauta og fundargerð ráðuneytisfundarins í máli nr. 27/2021.

[42] https://en.samkeppni.is/media/akvardanir-2022/Akvordun-29_2022_an-trunadar.pdf?utm_source=chatgpt.com
[43] https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases1/202319/M_10699_9180976_1561_3.pdf?utm_source=chatgpt.com
[44] https://icelandmonitor.mbl.is/news/politics_and_society/2022/10/31/mowi_buys_shares_in_arctic_fish/

Viðauki 5. Hluthafar og breytingar á eignarhaldi Fiskeldis Austfjarða 2012–2019

Afmörkun og helstu niðurstöður

Greinargerðin byggist fyrst og fremst á hluthafalistum í ársreikningum Fiskeldis Austfjarða hf. fyrir árin 2012–2019. Eignarhlutföll miðast því við stöðu í lok hvers árs. Þau sýna nettóbreytingu milli ára en ekki endilega hver seldi hverjum, nema sérstakar samtímaheimildir greini frá viðskiptunum.

Eignarhaldið þróaðist í þremur meginátföngum. Árin 2012–2014 var Eggjahvíta ehf. ráðandi eigandi. Árið 2015 kom norska félagið NMH/MNH Holding AS inn með 49% hlut og eignarhlutur Eggjahvítu lækkaði verulega. Árin 2017–2018 færðust yfirráðin síðan til Midt-Norsk Havbruk AS og móðurfélags þess, NTS ASA. Í árslok 2018 og 2019 átti Midt-Norsk Havbruk 62,06% hlut í Fiskeldi Austfjarða.

Ár	Stærstu hluthafar og helstu breytingar
2012	Eggjahvíta 97,06%, Pólstjarnan 2,11% og Genesis 0,83%.
2013	Eggjahvíta 96,62%. Gleði, Hregg og Áning Ásbrú komu inn á hluthafalistann. Genesis hvarf af listanum.
2014	Eggjahvíta 89,92%. Hlutir Hreggs, Gleði, Áningar Ásbrúar og Pólstjörnunnar jukust og Grjót kom inn með 1,58%.
2015–2016	NMH Holding AS 49,00%, Eggjahvíta 20,83%, Hregg 8,58%, Gleði 6,39%, Áning Ásbrú 4,90%, Grjót 4,41% og Pólstjarnan 3,89%.
2017	NMH/MNH Holding 45,18% og Midt-Norsk Havbruk 16,88%, samtals 62,06%. Eggjahvíta fór í 17,63%.
2018–2019	Midt-Norsk Havbruk 62,06%, Eggjahvíta 17,63%, Hregg 7,26%, Grjót 3,73%, Áning Ásbrú 2,88%, Maximum Holding 2,70% og Gleði 2,22%.

Ráðandi staða Eggjahvítu 2012–2014

Eggjahvíta ehf. fór með nær allt efnahagslegt eignarhald í upphafi tímabilsins. Félagið átti 97,06% hlut árið 2012, 96,62% árið 2013 og 89,92% árið 2014. Á sama tíma dreifðist minnihlutaeignin smám saman á fleiri innlend félög, einkum Hregg, Gleði, Pólstjörnuna, Áningu Ásbrú og Grjót.

Efnahagslegt eignarhald og atkvæðisréttur voru þó ekki það sama á þessum árum vegna mismunandi hlutaflokka. Þótt Eggjahvíta ætti 97,06% hlutafjár árið 2012 fylgdi hlutnum 50,01% atkvæðisréttur. Pólstjarnan átti aðeins 2,11% hlutafjár en 35,89% atkvæða og Genesis 0,83% hlutafjár en 14,10% atkvæða. Svipuð aðgreining var til staðar 2013 og 2014. Eggjahvíta hafði því meirihluta efnahagslegs eignarhalds, en áhrif minni hluthafa á stjórnun félagsins voru hlutfallslega meiri en eignarhlutföll þeirra ein gefa til kynna.

Allt hlutafé Eggjahvítu var í eigu Guðmundar Gíslasonar. Eggjahvíta var því eignarhaldsfélag Guðmundar á hlut hans í Fiskeldi Austfjarða. Ársreikningur Eggjahvítu 2015 sýnir jafnframt að félagið átti 100% í Gleði ehf. Hlutir Eggjahvítu og Gleði voru því undir sama endanlega eignarhaldi. Samanlagt áttu félögin til dæmis 97,74% árið 2013 og 92,21% árið 2014.

Atkvæðisréttur hluthafa 2012–2014

Á þessum árum var hlutafé í A- og B-flokki. Taflan sýnir atkvæðisrétt A-flokks, sem var ekki alltaf sá sami og heildareignarhlutur.

Hluthafi	2012	2013	2014
Eggjahvíta ehf.	50.01%	42.51%	42.51%
Gleði ehf.		19.05%	13.05%
Hregg ehf.		17.50%	17.50%
Pólstjarnan ehf.	35.89%	10.94%	7.94%
Áning Ásbrú ehf.		10.00%	10.00%
Grjót ehf.			9.00%
Genesis ehf.	14.10%		
Samtals	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**

Fiskeldi Austfjarða hf. – eigendur 2012–2019

Eignarhlutur í árslok samkvæmt ársreikningum í ársreikningaskrá Skattsins. Auður reitur merkir að félagið var ekki á birtum hluthafalista ársins.

Hluthafi	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
NMH/MNH Holding AS				49.00%	49.00%	45.18%		
Midt-Norsk Havbruk AS						16.88%	62.06%	62.06%
Eggjahvíta ehf.	97.06%	96.62%	89.92%	20.83%	20.83%	17.63%	17.63%	17.63%
Hregg ehf.		1.03%	3.07%	8.58%	8.58%	7.26%	7.26%	7.26%
Gleði ehf.		1.12%	2.29%	6.39%	6.39%	2.22%	2.22%	2.22%
Grjót ehf.			1.58%	4.41%	4.41%	3.73%	3.73%	3.73%
Áning Ásbrú ehf.		0.59%	1.75%	4.90%	4.90%	2.88%	2.88%	2.88%
Pólstjarnan ehf.	2.11%	0.64%	1.39%	3.89%	3.89%			
Maximum Holding AS				1.00%	1.00%	3.38%	2.70%	2.70%
Freitheim Bruk AS				1.00%	1.00%	0.85%	0.85%	0.85%
Genesis ehf.	0.83%							
Haspro AS							0.41%	0.41%
RoDo Invest AS							0.16%	0.16%
Dolomen Invest AS							0.11%	0.11%
Samtals	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**	**100.00%**	**100.01%**	**100.01%**	**100.01%**

Ath.: Samtölur 2017–2019 verða 100,01% vegna námundunar birtra eignarhlutfalla. Heitið NMH/MNH Holding AS er samræmt; íslensku ársreikningarnir og norskar heimildir nota ekki alltaf sömu bókstafaröð.

Önnur innlend eigendafélög

Hregg ehf. varð næststærsta innlenda eigendafélagið. Hlutur þess jókst úr 1,03% árið 2013 í 8,58% árin 2015–2016 og var 7,26% í árslok 2017–2019. Hregg var í eigu Gísla Guðmundssonar föður Guðmundar Gíslasonar.

Áning Ásbrún átt mest í Fiskeldi Austfjarða á árunum 2015 og 2016 eða 4,9%. Það var fyrst í eigu Karls Antonssonar en frá og með 2014 í eigu Jónathans Þórðarsonar eins af stjórnendum Fiskeldis Austfjarða á þessum tíma.

Grjót átti mest 4,41% í Fiskeldi Austfjarða á árunum 2015 og 2016. Hver er eigandi Grjóts er ekki ljóst en forráðamaður er nú skráður Hildur Íris Helgadóttir

Pólstjarnan var með um 3,9% hlut skráð á árunum 2015 og 2016 en er ekki lengur hluthafi á árinu 2017. Hver er eigandi Pólstjörgunar er ekki ljóst en nú er skráður forráðamaður Magnús Scheving Thorsteinsson. Hefur einnig tengst leyfisveitingum til sjókvíaeldis í Seyðisfirði.[45]

Innkoma norsks fjármagns 2015–2017

Meginbreyting tímabilsins varð árið 2015 þegar NMH Holding AS kom inn með 49% hlut. Samtímafrétt RÚV lýsti viðskiptunum sem kaupum á helmingshlut, en ársreikningurinn, sem hér er lagður til grundvallar, sýnir 49,00% í árslok. Samhliða lækkaði hlutur Eggjahvítu úr 89,92% í 20,83%.[46]

Árið 2017 fjárfesti Midt-Norsk Havbruk AS sjálft í Fiskeldi Austfjarða með hlutafjáraukningu og eignaðist 16,88%. Eignarhlutur NMH/MNH Holding lækkaði á sama tíma úr 49,00% í 45,18%. Félögin tvö áttu þá samtals nákvæmlega 62,06%. Samtímaheimild greinir frá því að MNH Holding hafi verið móðurfélag Midt-Norsk Havbruk og átt 58,7% í því félagi.[47]

[45] https://www.ust.is/library/Skrar/Einstaklingar/Mengandi-Starfssemi/Fiskeldi/P%C3%B3lstjarnan%20ehf.pdf
[46] https://www.ruv.is/frettir/innlent/hraefnisskortur-yfirvofandi-a-djupavogi
[47] https://ilaks.no/midt-norsk-havbruk-kjoper-seg-opp-pa-island/

Stærstu eigendafélög – eigendur og tengsl

Eigendafélag	Eigandi / móðurfélag	Staða á tímabilinu	Heimild / fyrirvari
Eggjahvíta ehf.	Guðmundur Gíslason	Stærsti innlendi eigandinn; 97,06% árið 2012 og 17,63% árið 2019.	Ársreikningar Eggjahvítu 2012, 2015 og 2019 staðfesta að allt hlutafé var í eigu Guðmundar.
Gleði ehf.	Eggjahvíta ehf. (100%)	Hlutur 1,12–6,39% 2013–2016 og 2,22% 2017–2019.	Ársreikningur Eggjahvítu 2015; óbeint endanlegt eignarhald Guðmundar Gíslasonar.
Hregg ehf.	Gísli Guðmundsson	Næststærsta innlenda eigendafélagið; 7,26% 2017–2019.	Skv. ársreikningi félagsins
NMH/MNH Holding AS	Haspro AS, Rodo Invest AS, Dolmen Invest AS, Bergpro AS og Marbo AS	49,00% 2015–2016 og 45,18% árið 2017.	Eigendur tilgreindir í tilkynningu um viðskipti NTS/Midt-Norsk Havbruk 2017.
Midt-Norsk Havbruk AS	NTS ASA frá 2017	16,88% árið 2017 og 62,06% 2018–2019.	NTS keypti allt hlutafé Midt-Norsk Havbruk árið 2017; 45,18% hlutur MNH Holding færðist til Midt-Norsk í mars 2018.

Yfirráð Midt-Norsk Havbruk og NTS 2018–2019

NTS ASA samdi árið 2017 um kaup á öllu hlutafé Midt-Norsk Havbruk. Fyrri eigendur Midt-Norsk Havbruk fengu sem endurgjald nýtt hlutafé sem nam tveimur þriðju hlutum í NTS eftir viðskiptin. Midt-Norsk Havbruk varð þar með að fullu í eigu NTS ASA.

Í kaupgögnum voru seljendur Midt-Norsk Havbruk tilgreindir sem MNH Holding AS, Williksen Invest AS, Vikna Holding AS, Eilif Reinert Dolmen og Harald Gunnar Dolmen. Eigendur MNH Holding voru jafnframt tilgreindir sem Haspro AS, Rodo Invest AS, Dolmen Invest AS, Bergpro AS og Marbo AS. Roald Dolmen og Nils Martin Williksen komu fram sem fulltrúar eigendanna. Þessi upptalning sýnir að norska eignarhaldið var dreift á nokkur fjölskyldu- og fjárfestingarfélög, en fyrirliggjandi gögn staðfesta ekki nákvæma endanlega hlutdeild hvers einstaklings í MNH Holding á öllu tímabilinu.[48]

NTS samdi síðan við MNH Holding um kaup á 45,18% hlut þess í Fiskeldi Austfjarða. Midt-Norsk Havbruk átti þegar 16,88%, þannig að eignarhlutur félagsins varð 62,06% þegar viðskiptunum lauk í mars 2018. Breytingin milli ársreikninga 2017 og 2018 var því fyrst og fremst tilfærsla innan norska eignarhaldsins: 45,18% hlutur MNH Holding hvarf en hlutur Midt-Norsk Havbruk hækkaði úr 16,88% í 62,06%.[49] [50]

Niðurstaða

Eignarhaldið breyttist úr nær algerum yfirráðum Eggjahvítu og Guðmundar Gíslasonar í upphafi tímabilsins yfir í norskan meirihluta. Vendipunkturinn var innkoma NMH/MNH Holding árið 2015. Árið 2017 áttu NMH/MNH Holding og Midt-Norsk Havbruk samtals 62,06%, og árið 2018 var allur sá hlutur kominn beint undir Midt-Norsk Havbruk og þar með NTS ASA. Eggjahvíta var áfram stærsti innlendi hluthafinn með 17,63%, en Hregg var næststærst með 7,26%.

[48] https://fisk.no/oppdrett/6453-nts-kjoper-midt-norsk-havbruk
[49] https://www.salmonbusiness.com/nts-takes-control-in-icelandic-fish-farming-company/
[50] https://newsweb.oslobors.no/message/472760

Viðauki 6. Greinargerð um hluthafa Ice Fish Farm AS 2020–2025

Afmörkun og aðferð

Frá árinu 2020 verður að skoða eignarhald Fiskeldis Austfjarða hf. í gegnum norska móðurfélagið Ice Fish Farm AS. Ice Fish Farm átti 100% hlutafjár í Fiskeldi Austfjarða og var skráð á Euronext Growth í Osló 5. júní 2020.[51] Nafni norska móðurfélagsins var breytt í Kaldvík AS árið 2024. Íslenska rekstrarfélagið heitir nú Kaldvík hf., áður Fiskeldi Austfjarða hf.[52]

Tölurnar hér á eftir miðast við hluthafalista við lok hvers reikningsárs. Listarnir sýna 20 stærstu skráðu hluthafana en ekki fulla hluthafaskrá. Vörslureikningar, svo sem J.P. Morgan, State Street og Clearstream, geta varðveitt hluti fyrir hönd annarra fjárfesta og sýna því ekki endilega raunverulegan eiganda.

Yfirlit yfir stærstu hluthafa

Ár	Stærstu skráðu hluthafar 31. desember	Heildarfjöldi hluta	Meginbreyting
2020	Midt-Norsk Havbruk 55,59%; Eggjahvíta 13,19%; Hregg 5,61%	54.000.000	Ice Fish Farm varð skráð móðurfélag Fiskeldis Austfjarða.
2021	Måsøval Eiendom 55,59%; Eggjahvíta 13,19%; Hregg 5,61%	54.000.000	Måsøval Eiendom tók við meirihlutanum af Midt-Norsk Havbruk.
2022	Måsøval Eiendom 56,12%; Krossey 11,26%; Eggjahvíta 7,78%; Hregg 3,31%; Laxar eignarhaldsfélag 2,53%	91.525.424	Kaupin á Löxum fiskeldi greidd með 37.525.424 nýjum hlutum.
2023	Austur Holding 55,29%; Krossey 11,87%; Eggjahvíta 6,12%; Eskja Holding 2,88%; Hregg 2,48%	122.261.249	Austur Holding varð meirihlutaeigandi og hlutafé var aukið verulega.
2024	Austur Holding 55,29%; Krossey 11,87%; Eggjahvíta 6,18%; Eskja Holding 2,88%; J.P. Morgan 2,52%	122.261.249	Lítil breyting varð á beinu eignarhaldi stærstu eigenda.
2025	Austur Holding 56,75%; Krossey 11,33%; Eggjahvíta 4,49%; Heimstø 3,27%; Eskja Holding 2,71%; J.P. Morgan 1,94%	168.268.335	Útgefnum hlutum fjölgaði um 46.007.086 og Austur styrkti meirihlutann.

Tölur fyrir 2020–2021 koma úr hluthafayfirliti í Q4-skýrslu Ice Fish Farm 2021, þar sem árið 2020 er einnig sýnt til samanburðar.[53] Tölur fyrir 2022 koma úr ársreikningi 2022,[54] fyrir 2023 og 2024 úr ársreikningum viðkomandi ára,[55] [56] og tölur fyrir 2025 úr ársreikningi Kaldvíkur 2025.[57]

Breytingar á eignarhaldi

Í árslok 2020 átti Midt-Norsk Havbruk AS 30.020.121 hlut, eða 55,59%, í Ice Fish Farm. Midt-Norsk Havbruk var þá að fullu í eigu NTS ASA. Eggjahvíta ehf. var næststærsti eigandinn með 7.122.384 hluti, eða 13,19%, og Hregg ehf. átti 3.026.745 hluti, eða 5,61%.[58] [59]

Yfirráðin færðust til Måsøval Eiendom AS samkvæmt viðskiptum sem tilkynnt voru í nóvember 2020 og gengu endanlega í gegn árið 2021. Måsøval Eiendom tók við sömu 30.020.121 hlutum og Midt-

[51] https://wp-prod.kaldvik.is/wp-content/uploads/2024/05/2021-Q4.pdf
[52] https://view.news.eu.nasdaq.com/view?id=b6dd9142937c904cbf3e557075c2bae63&lang=en
[53] https://wp-prod.kaldvik.is/wp-content/uploads/2024/05/2021-Q4.pdf
[54] https://assets.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/646dcd6910c8367f06029ede_Ice Fish Farm Annual Report 2022.pdf
[55] https://wp-prod.kaldvik.is/wp-content/uploads/2024/05/2023-Annual-Report.pdf
[56] https://www.kaldvik.is/financial-reports
[57] https://ml-eu.globenewswire.com/Resource/Download/6b699e59-e3b8-4d9b-aa36-6cbbd4ee2ce8
[58] https://www.kyst.no/midt-norsk-havbruk-nts/midt-norsk-havbruk-selger-islandsk-virksomhet-i-bytte-mot-oppkjop-i-nrs/289177
[59] https://wp-prod.kaldvik.is/wp-content/uploads/2024/05/2021-Q4.pdf

Norsk Havbruk hafði áður átt. Hlutfallið var áfram 55,59%, enda breyttist heildarfjöldi hluta ekki á árinu. Um var að ræða raunveruleg eigendaskipti en ekki aðeins nafnabreytingu á eignarhaldsfélagi.[60] [61]

Hluthafar Kaldvíkur 2020–2025

Yfirlit byggt á opinberum árs- og fjórðungsuppgjörum. 2020–2021 var móðurfélagið skráð sem Ice Fish Farm AS; síðar Kaldvík AS / Kaldvík hf.

Ár	Heildarfjöldi hluta	20 stærstu – hlutir	20 stærstu – hlutfall	Aðrir – hlutir	Aðrir – hlutfall	Breyting heildar m.v. fyrra ár
2020	54,000,000	50,848,795	94.16%	3,151,205	5.84%	
2021	54,000,000	51,288,022	94.98%	2,711,978	5.02%	0.00%
2022	91,525,424	86,628,959	94.65%	4,896,465	5.35%	69.49%
2023	122,261,249	113,222,514	92.61%	9,038,735	7.39%	33.58%
2024	122,261,249	115,356,594	94.35%	6,904,655	5.65%	0.00%
2025	168,268,335	156,011,361	92.72%	12,256,974	7.28%	37.63%

Lykilatriði

- Meirihlutaeign þróaðist frá Midt-Norsk Havbruk AS (2020) yfir í Måsøval Eiendom AS (2021–2022) og Austur Holding AS (2023–2025).
- Auður reitur í þróunartöflum merkir að hluthafinn var ekki meðal 20 stærstu við lok viðkomandi árs; hann er því ekki staðfesting á núllstöðu.
- Stjörnumerkt nöfn og (NOM) vísa til vörslureikninga eða neðanmálsgreina í viðkomandi heimild.
- Samræmd nöfn eru aðeins notuð til að rekja sama eiganda eða reikning milli ára; árlegu listarnir varðveita birta skráningu.

Árið 2022 keypti Ice Fish Farm allt hlutafé Laxa fiskeldis og 33,3% hlut í Búlandstindi. Kaupverðið var greitt með 37.525.424 nýjum hlutum í Ice Fish Farm. Heildarfjöldi hluta jókst því úr 54.000.000 í 91.525.424. Seljendur Laxa fiskeldi fengu samanlagt 41,0% hlut í sameinuðu félagi.

Við þetta kom Krossey ehf. inn með 10.301.456 hluti eða 11,26% og Laxar eignarhaldsfélag ehf. með 2.319.071 hlut eða 2,53%.[62] [63]

Eggjahvíta átti áfram óbreytta 7.122.384 hluti árið 2022, en hlutfallið lækkaði úr 13,19% í 7,78%. Hregg átti sömuleiðis áfram 3.026.745 hluti, en hlutfallið lækkaði úr 5,61% í 3,31%. Þessar lækkanir voru því ekki sala, heldur þynning vegna útgáfu nýrra hluta.

Árið 2023 varð Austur Holding AS skráður meirihlutaeigandi með 67.595.359 hluti, eða 55,29%. Austur Holding var stofnað af Måsøval Eiendom sérstaklega til að halda utan um eignarhlutinn í Ice Fish Farm. Við stofnun átti Måsøval Eiendom 70,7% í Austur Holding en Ísfélag Vestmannaeyja hf. 29,3%.[64]

[60] https://www.kyst.no/midt-norsk-havbruk-nts/midt-norsk-havbruk-selger-islandsk-virksomhet-i-bytte-mot-oppkjop-i-nrs/289177
[61] https://www.fishfarmingexpert.com/ice-fish-farm-iceland-laxar-fiskeldi/merger-will-give-salmon-farmer-the-whole-of-icelands-east-coast/1277982
[62] https://assets.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/646dcd6910c8367f06029ede_Ice Fish Farm Annual Report 2022.pdf
[63] https://newsweb.oslobors.no/message/549250
[64] https://www.inderes.fi/en/releases/ice-fish-farm-as-resolution-to-launch-the-subsequent-offering

Eignarhlutföll 2020–2025

Hlutföll allra hluthafa sem birtust meðal 20 stærstu a.m.k. eitt ár. Auður reitur = ekki meðal 20 stærstu það ár.

Samræmdur hluthafi	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Athugasemd
Meirihlutaeigandi (Midt-Norsk / Måsøval / Austur)	55.59%	55.59%	56.12%	55.29%	55.29%	56.75%	Sama eignarhaldslína; skráð heiti breyttist
Eggjahvíta ehf.	13.19%	13.19%	7.78%	6.12%	6.18%	4.49%	
Krossey ehf.			11.26%	11.87%	11.87%	11.33%	
Hregg ehf.	5.61%	5.61%	3.31%	2.48%	2.48%	1.80%	
State Street Bank and Trust Comp*	2.96%	3.74%	2.07%	1.51%	1.21%	0.85%	Vörslureikningur / nominee
Heimstø AS						3.27%	
Eskja Holding ehf.				2.88%	2.88%	2.71%	
Laxar eignarhaldsfélag ehf.			2.53%	2.02%	1.95%	1.45%	
J.P. Morgan*	1.36%	1.97%	1.99%	1.66%	2.52%	1.94%	Vörslureikningur / nominee
VPF DNB Norge Selektiv	2.48%	2.23%	1.36%	1.02%	1.02%	0.73%	
Grjót eignarhaldsfélag ehf.	2.45%	2.45%	1.45%	1.08%	1.08%	0.79%	
Maximum Holding AS	1.79%	1.37%	0.69%	0.46%	0.46%		
Áning Ásbrú ehf.	1.65%	1.65%	0.98%	0.73%	0.69%	0.50%	
Clearstream Banking S.A.*	0.47%	0.68%	0.57%	0.46%	1.65%		Vörslureikningur / nominee
Stefnir hf.				1.40%	1.46%	1.06%	
Ósval ehf.						1.39%	
VPF DNB SMB	1.16%	1.05%	0.60%		0.44%		
Pareto verðbréfasjóður	0.88%	1.15%	0.66%	0.45%			
Gleði ehf.	1.00%	1.00%	0.59%				
Íslandsbanki hf.*				0.92%	0.91%	0.69%	Vörslureikningur / nominee
Lífeyrissjóður Vestmannaeyja						0.89%	
Skel fjárfestingafélag hf.				0.83%	0.83%	0.61%	
ABK Holding AS			0.65%	0.50%	0.50%	0.45%	
Fjøyro Holding AS			0.65%	0.49%	0.49%		
Gimli Holding AS			0.61%	0.45%	0.45%		
Portia AS	0.61%	0.61%	0.36%				
Stavanger Forvaltning AS						0.60%	
Nordea Bank Abp*	0.56%						Vörslureikningur / nominee
VPF DNB Norge Pensjon	0.56%	0.45%					
Cressida AS	0.50%	0.50%					
Centra Capital AS	0.49%	0.49%					
Haulk Investment AS			0.45%				
Fretheim Bruk AS	0.43%	0.43%					
MP Pensjon PK	0.42%	0.42%				0.43%	
Sole Active AS		0.39%					

Heildarfjöldi hluta jókst árið 2023 úr 91.525.424 í 122.261.249, eða um 33,6%.

Fjölgunin tengdist meðal annars lokuðu hlutafjárútboði sem lauk í mars 2023, síðara útboði til hluthafa og umbreytingu skulda tengdra aðila í hlutafé.[65] [66] Krossey jók hlut sinn í 14.507.982 hluti og Eggjahvíta í 7.486.076 hluti. Eskja Holding kom jafnframt inn á lista stærstu eigenda með 3.515.123 hluti.

Árið 2024 var heildarfjöldi hluta óbreyttur. Austur Holding og Krossey héldu óbreyttum hlutafjölda, en Eggjahvíta jók hlut sinn lítillega í 7.557.539 hluti. Nafni móðurfélagsins var breytt úr Ice Fish Farm AS í Kaldvík AS. Nafnabreytingin var skráð í norsku fyrirtækjaskránni 25. júní 2024.[67]

Árið 2025 fjölgaði útgefnum hlutum úr 122.261.249 í 168.268.335. Aukningin nam 46.007.086 hlutum eða 37,6%:

Hlutafjáraukningin tengdist annars vegar endurfjármögnun Kaldvíkur og hins vegar kaupum á Mossi ehf., Djúpskel ehf. og eftirstandandi hlut í Búlandstindi ehf. Hluti kaupverðsins var greiddur með nýjum hlutum í Kaldvík.[68] [69] [70]

[65] https://assets.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/646dcd6910c8367f06029ede_Ice Fish Farm Annual Report 2022.pdf
[66] https://www.inderes.fi/en/releases/ice-fish-farm-as-resolution-to-launch-the-subsequent-offering
[67] https://view.news.eu.nasdaq.com/view?id=b6dd9142937c904cbf3e557075c2bae63&lang=en
[68] https://ml-eu.globenewswire.com/Resource/Download/6b699e59-e3b8-4d9b-aa36-6cbbd4ee2ce8
[69] https://www.kaldvik.is/news/kaldvik-completes-isk-40-billion-refinancing
[70] https://www.inderes.dk/en/releases/kaldvik-as-contemplated-acquisition-of-key-assets-in-the-fish-farming-value-chain-on-the-east-coast-of-iceland

Austur Holding jók hlut sinn úr 67.595.359 í 95.500.386 hluti og eignarhlutfallið hækkaði úr 55,29% í 56,75%. Krossey bætti við sig 4.553.457 hlutum, en hlutfallið lækkaði lítillega í 11,33% vegna fjölgunar heildarhluta. Eggjahvíta hélt óbreyttum 7.557.539 hlutum og þynntist úr 6,18% í 4,49%.

Heimstø AS kom inn sem beinn hluthafi með 5.496.534 hluti eða 3,27% og Ósval ehf. með 2.332.916 hluti eða 1,39%. Ársreikningur Kaldvíkur staðfestir þessar stöður við árslok, en hann sundurliðar ekki öll kaup og sölu hlutabréfa á árinu hjá hverjum einstökum hluthafa.[71]

Hlutafjöldi 2020–2025

Fjöldi hluta allra hluthafa sem birtust meðal 20 stærstu a.m.k. eitt ár. Auður reitur = ekki meðal 20 stærstu það ár.

Samræmdur hluthafi	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Athugasemd
Meirihlutaeigandi (Midt-Norsk / Måsøval / Austur)	30,020,121	30,020,121	51,361,866	67,595,359	67,595,359	95,500,386	Sama eignarhaldslína; skráð heiti breyttist
Eggjahvíta ehf.	7,122,384	7,122,384	7,122,384	7,486,076	7,557,539	7,557,539	
Krossey ehf.			10,301,456	14,507,982	14,507,982	19,061,439	
Hregg ehf.	3,026,745	3,026,745	3,026,745	3,026,745	3,026,745	3,026,745	
State Street Bank and Trust Comp*	1,600,000	2,021,615	1,892,195	1,846,614	1,485,000	1,430,500	Vörslureikningur / nominee
Heimstø AS						5,496,534	
Eskja Holding ehf.				3,515,123	3,515,123	4,556,625	
Laxar eignarhaldsfélag ehf.			2,319,071	2,474,469	2,379,777	2,434,990	
J.P. Morgan*	735,396	1,064,768	1,817,869	2,024,659	3,085,934	3,267,744	Vörslureikningur / nominee
VPF DNB Norge Selektiv	1,340,607	1,204,382	1,247,043	1,247,043	1,247,043	1,228,722	
Grjót eignarhaldsfélag ehf.	1,323,204	1,323,204	1,323,204	1,323,204	1,323,204	1,323,204	
Maximum Holding AS	966,612	737,500	627,000	561,312	561,412		
Áning Ásbrú ehf.	892,593	892,593	892,593	892,560	842,593	842,593	
Clearstream Banking S.A.*	252,056	368,042	521,527	556,517	2,021,217		Vörslureikningur / nominee
Stefnir hf.				1,711,922	1,780,160	1,780,160	
Ósval ehf.						2,332,916	
VPF DNB SMB	626,914	569,373	547,083		539,427		
Pareto verðbréfasjóður	473,876	621,000	601,572	550,447			
Gleði ehf.	537,776	537,776	537,776				
Íslandsbanki hf.*				1,122,843	1,108,424	1,164,924	Vörslureikningur / nominee
Lífeyrissjóður Vestmannaeyja						1,500,000	
Skel fjárfestingafélag hf.				1,020,837	1,020,837	1,020,837	
ABK Holding AS			598,355	610,033	610,049	752,906	
Fjøyro Holding AS			593,757	593,757	593,757		
Gimli Holding AS			555,012	555,012	555,012		
Portia AS	330,000	330,000	330,000				
Stavanger Forvaltning AS						1,014,285	
Nordea Bank Abp*	300,000						Vörslureikningur / nominee
VPF DNB Norge Pensjon	303,725	241,733					
Cressida AS	270,000	270,000					
Centra Capital AS	265,000	265,000					
Haulk Investment AS			412,451				
Fretheim Bruk AS	232,616	232,616					
MP Pensjon PK	229,170	229,170				718,312	
Sole Active AS		210,000					

EIGENDUR STÆRSTU EIGNARHALDSFÉLAGANNA

Austur Holding AS: Við stofnun Austur Holding árið 2023 átti Måsøval Eiendom 70,7% og Ísfélag Vestmannaeyja 29,3%.[72] Heimstø AS tók síðar við Måsøval-hlið eignarhaldsins. Heimstø lýsir sér sem fjölskyldufélagi Måsøval-fjölskyldunnar.[73] Breyting á hlut Ísfélags úr 29,3% í 43,4% varð ekki fyrr en árið 2026. Því á skiptingin 70,7% á móti 29,3% við um lok árs 2025.[74] Miðað við 56,75% hlut Austur í árslok 2025 jafngilti óbeinn efnahagslegur hlutur Heimstø í gegnum Austur um 40,1% og hlutur Ísfélags um 16,6%. Heimstø átti auk þess 3,27% beint í Kaldvík. Heimstø hafði því bæði beina eign og óbeina eign í gegnum Austur Holding.

[71] https://ml-eu.globenewswire.com/Resource/Download/6b699e59-e3b8-4d9b-aa36-6cbbd4ee2ce8
[72] https://www.abgsc.com/abg-sundal-collier-acted-as-exclusive-financial-adviser-to-masoval-eiendom-as-in-connection-with-the-establishment-of-a-strategic-partnership-with-isfelag-vestmannaeyja-hf-for-its-majority-shareholdi/
[73] https://www.heimsto.no/about-us
[74] https://weareaquaculture.com/news/finance/%C3%ADsf%C3%A9lag-increases-stake-in-austur-boosting-exposure-to-kaldv%C3%ADk

Krossey ehf. var næststærsti hluthafinn frá 2022. Ársreikningur Ice Fish Farm tengir hlut Krossey beint við stjórnarmanninn Aðalstein Ingólfsson. [75] Hluturinn jókst úr 10,3 milljónum hluta árið 2022 í 19,1 milljón árið 2025. Krossey er í eigu Skinney-Þinganes hf.

Eggjahvíta ehf. er eignarhaldsfélag Guðmundar Gíslasonar, stofnanda og fyrrverandi forstjóra Fiskeldis Austfjarða. Ársreikningar félagsins tilgreina að Guðmundur fari með hlutina í gegnum Eggjahvítu. Þótt eignarhlutfall Eggjahvítu hafi lækkað úr 13,19% í 4,49% jókst hlutafjöldinn úr 7,12 milljónum í 7,56 milljónir. Lækkunin skýrist því nær öll af þynningu.

Hregg ehf. hélt 3.026.745 hlutum allt tímabilið. Hlutfallið lækkaði úr 5,61% í 1,80% án þess að hlutir væru seldir. Hregg hefur í opinberri umfjöllun verið tengt Gísla Guðmundssyni og eignarhaldi Guðmundar Gíslasonar og fjölskyldu hans.[76]

Eskja Holding ehf. átti 2,71% í árslok 2025. Félagið ber heiti og lögheimili sem tengjast útgerðarfyrirtækinu Eskju á Eskifirði, sem lýsir sér sem fjölskyldufyrirtæki.

NIÐURSTAÐA

Yfirráð yfir Fiskeldi Austfjarða færðust frá NTS/Midt-Norsk Havbruk til eignarhaldsumhverfis Måsøval-fjölskyldunnar árið 2021. Frá 2023 var meirihlutinn skráður í Austur Holding, sameiginlegt eignarhaldsfélag Måsøval/Heimstø og Ísfélags.

Kaupin á Löxum árið 2022 og hlutafjáraukningar 2023 og 2025 breyttu hluthafahópnum verulega. Heildarfjöldi hluta jókst úr 54 milljónum í 168,3 milljónir á tímabilinu. Því má ekki túlka lækkandi eignarhlutfall Eggjahvítu, Hreggs og annarra eldri hluthafa sjálfkrafa sem sölu. Í mörgum tilvikum var hlutafjöldinn óbreyttur eða jókst, en hlutfallið lækkaði vegna útgáfu nýrra hluta.

[75] https://assets.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/646dcd6910c8367f06029ede_Ice Fish Farm Annual Report 2022.pdf
[76] https://heimildin.is/grein/15424/their-sem-hafa-graett-islensku-laxeldi/

Viðauki 7. Efnahags- og rekstrarreikningur Fiskeldis Austfjarða 2012-2019

EFNAHAGS- OG REKSTRARREIKNINGUR

Tímabilið 2012–2019 einkenndist af hraðri uppbyggingu Fiskeldis Austfjarða. Rekstrartekjur jukust úr 12,5 m.kr. árið 2012 í 801,3 m.kr. árið 2014 og eignir úr 145 m.kr. í 2.636 m.kr. Félagið tapaði 11,4 m.kr. árið 2012 en skilaði hagnaði 2013 og 2014.

Sérstaklega þarf að leiðrétta rekstrartekjur ársins 2015. Þær voru ekki neikvæðar eins og fram kemur í töflunni. Tekjur af eldisstofni námu 2.878.278 USD og skiptust í 1.969.355 USD í sölutekjur og jákvæða breytingu á lífmassa að fjárhæð 908.923 USD.

Réttar rekstrartekjur ársins 2015 voru um 373,0 m.kr. miðað við árslokagengið 129,59 ISK/USD. Félagið tapaði engu að síður um 1,55 milljónum USD, eða 200,5 m.kr., þar sem kostnaður var hærri en tekjur.

Rekstrartekjur jukust í 10,6 milljónir USD árið 2016 og 15,1 milljón USD árið 2017, en bæði árin voru tapár. Viðsnúningur varð 2018 þegar tekjur námu 28,5 milljónum USD og lítilsháttar hagnaður varð af rekstrinum. Árið 2019 jukust tekjurnar í 31,3 milljónir USD og hagnaður nam um 596 þús. USD.

Fiskeldi Austfjarða hf. – rekstrar- og efnahagsyfirlit 2012–2019

Fjárhæðir í þúsundum íslenskra króna (ISK 000). USD-fjárhæðir 2015–2019 eru umreiknaðar með árslokagengi.

Lykilstærð	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Eining	*ISK 000*	*ISK 000*	*ISK 000*	*ISK 000*	*ISK 000*	*ISK 000*	*ISK 000*	*ISK 000*
Rekstrarreikningur								
Rekstrartekjur / (tap), skv. fyrri samantekt	12,452	94,713	801,326	(117,787)	1,191,347	1,576,068	3,319,419	3,789,007
Hagnaður / (tap) ársins	(11,370)	50,692	559,057	(200,454)	(326,637)	(477,054)	14,323	72,166
Efnahagsreikningur								
Eignir samtals	144,962	910,221	2,635,968	3,512,396	3,668,738	4,323,135	6,081,890	7,622,049
Eigið fé samtals	133,777	401,931	1,207,166	1,724,516	1,221,688	1,909,080	2,084,213	3,058,466
Skuldir samtals	11,184	508,289	1,428,802	1,787,881	2,447,050	2,414,055	3,997,677	4,563,582
Eiginfjárhlutfall	92.3%	44.2%	45.8%	49.1%	33.3%	44.2%	34.3%	40.1%

Ice Fish Farm – staðfest samstæðugildi fyrir lok 2018 og 2019

Ice Fish Farm AS samstæða, NOK þús.

Tímabil	Eining	Eigið fé	Eldisleyfi	Viðskiptavild	Aðrar óefnislegar eignir	Óefnislegar eignir samtals	Áþreifanlegt eigið fé*	Óefnislegar eignir / eigið fé	Eldisleyfi / eigið fé
Lok 2018 (1.1.2019)	NOK 000	718,432	608,954	-	12,360	621,314	97,118	86.5%	84.8%
31.12.2019	NOK 000	791,099	615,036	-	14,374	629,410	161,689	79.6%	77.7%

Heimild: Ice Fish Farm AS Annual Report 2020, samstæðuefnahagsreikningur og skýring 8.2 um fyrstu innleiðingu IFRS. Eldisleyfi voru færð til gangvirðis við IFRS-innleiðingu.

Eignir félagsins jukust úr 27,1 milljón USD árið 2015 í 62,9 milljónir USD árið 2019. Skuldir jukust á sama tíma úr 13,8 milljónum USD í 37,7 milljónir USD. Þróunin sýnir umfangsmikla fjárfestingu og

skuldsetningu meðan framleiðslugeta var byggð upp, áður en félagið náði jákvæðri afkomu á ný 2018–2019.[77]

HLUTFALL ÓEFNISLEGRA EIGNA

Tiltæk gögn geyma ekki fullnægjandi sundurliðun eldisleyfa, viðskiptavildar og annarra óefnislegra eigna í íslenskum ársreikningum Fiskeldis Austfjarða. Ársreikningur Ice Fish Farm 2020 sýnir aftur á móti að eldisleyfi voru færð til gangvirðis við innleiðingu IFRS árið 2019 og metin um 80% af eigið fé.[78]

Sjókvíaeldi Kaldvíkur í Reyðarfirði.

[77] https://www.skatturinn.is/fyrirtaekjaskra/leit/kennitala/5204120930
[78] https://assets.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/605299306a63e9de617dbb4f_ICE%20FISH%20FARM%20AS%20Annual%20report%202020%20with%20notes.pdf

Viðauki 8. Efnahags- og rekstrarreikningur Kaldvíkur 2020-2025

EFNAHAGS- OG REKSTRARREIKNINGUR

Frá árinu 2020 byggjast fjárhagstölurnar á samstæðureikningum Ice Fish Farm AS, síðar Kaldvíkur AS, samkvæmt IFRS. Tölur áranna 2020–2022 eru í norskum krónum en frá 2023 í evrum.

Rekstrartekjur jukust úr 283,5 milljónum NOK árið 2020 í 322,8 milljónir NOK árið 2021. Hagnaður dróst þó saman úr 37,8 milljónum NOK í 19,9 milljónir NOK. Árið 2022 tvöfölduðust tekjurnar og námu 669,5 milljónum NOK, en tap ársins varð 57,8 milljónir NOK. Afkoman fyrir matsbreytingar og einskiptisniðurfærslu var jákvæð, en neikvæð matsbreyting lífmassa og 116,3 milljóna NOK niðurfærsla lífmassa sneru niðurstöðunni í tap.

Árið 2023 námu tekjur 39,9 milljónum EUR og hagnaður 5,9 milljónum EUR. Tekjur jukust síðan í 107,7 milljónir EUR árið 2024, en tap varð 30,7 milljónir EUR. Árið 2025 jukust tekjurnar áfram í 114,4 milljónir EUR, en tapið jókst í 40,4 milljónir EUR. Samkvæmt ársreikningi 2025 stafaði slök afkoma meðal annars af háum kostnaði, vannýtingu framleiðslugetu, þörungatjóni, sáravandamálum og því að slátra þurfti fiski fyrr en áætlað var. Matsbreytingar lífmassa og framleiðsluskattur höfðu einnig veruleg neikvæð áhrif.

Efnahagsreikningurinn stækkaði verulega. Eignir jukust úr 1.467,7 milljónum NOK árið 2020 í 3.682,7 milljónir NOK árið 2022. Árin 2023–2025 jukust eignir úr 449,6 milljónum EUR í 512,0 milljónir EUR. Skuldir hækkuðu á sama tíma úr 150,2 milljónum EUR í 228,3 milljónir EUR, en eigið fé lækkaði úr 299,3 milljónum EUR í 283,7 milljónir EUR þrátt fyrir hlutafjáraukningu. Eiginfjárhlutfallið lækkaði úr 66,6% árið 2023 í 55,4% árið 2025. Heildarmyndin sýnir mikinn vöxt og tekjuaukningu, en jafnframt aukna skuldsetningu og verulegan rekstrar- og líffræðilegan áhættuþátt.[79]

Ice Fish Farm / Kaldvík AS – samstæðuyfirlit 2020–2025

Birtar samstæðutölur samkvæmt IFRS. Gjaldmiðill breytist úr NOK í EUR; sjá einingaröð og samanburðarfyrirvara.

Lykilstærð	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Eining	*NOK 000*	*NOK 000*	*NOK 000*	*EUR 000*	*EUR 000*	*EUR 000*
Rekstrarreikningur						
Tekjur samtals	283,463	322,764	669,538	39,917	107,681	114,413
Hagnaður / (tap) ársins	37,794	19,946	(57,782)	5,865	(30,665)	(40,448)
Efnahagsreikningur						
Eignir samtals	1,467,675	1,713,132	3,682,692	449,555	482,474	511,999
Eigið fé samtals	1,069,166	1,121,341	2,281,363	299,308	268,645	283,699
Skuldir samtals	398,508	591,791	1,401,329	150,247	213,829	228,301
Eiginfjárhlutfall	72.8%	65.5%	61.9%	66.6%	55.7%	55.4%

Ath.: 2020–2022 eru í NOK þús. 2023–2025 eru í EUR þús.; 2023 er endurbirt samanburðartala í ársreikningi 2024 eftir breytingu á framsetningargjaldmiðli. Fjárhæðir milli gjaldmiðlablokkanna eru ekki bornar saman án gengisumreiknings.

HLUTFALL ÓEFNISLEGRA EIGNA

Leyfi og aðrar óefnislegar eignir eru eignamegin í efnahagsreikningi, ekki sérstakir hlutar eigin fjár. Taflan ber því bókfært eigið fé saman við þessa eignaflokka og sýnir „áþreifanlegt eigið fé“ eftir frádrátt þeirra.

[79] https://www.kaldvik.is/is/fjarfestar

Mesta breytingin varð árið 2022 við kaup Ice Fish Farm á Laxar fiskeldi. Þá bættust við eldisleyfi að bókfærðu verðmæti um 1.019,7 milljóna NOK og viðskiptavild um 203,9 milljónir NOK. Óefnislegar eignir urðu í kjölfarið 87,8% af eigin fé samstæðunnar.[80]

Í árslok 2025 námu eldisleyfi og viðskiptavild samtals 198,1 milljón EUR, eða 69,8% af eigin fé. Áþreifanlegt eigið fé var því 85,6 milljónir EUR. Leyfin eru færð með ótakmarkaðan nýtingartíma í reikningunum, eru ekki afskrifuð reglulega en sæta árlegu virðisrýrnunarprófi. Sama gildir um viðskiptavild.[81]

Kaldvík – eigið fé og óefnislegar eignir 2020–2025

Bókfærð verðmæti í þúsundum viðkomandi framsetningargjaldmiðils

Skýring lita Birtar fjárhæðir Excel-formúlur **Uppfært** 2026-08-29

Ár	Eining	Eigið fé	Eldisleyfi	Viðskipta vild	Aðrar óefnislegar eign	Óefnislegar eignir samtals	Áþreifanlegt eigið fé*	Óefnislegar eignir / eigið fé	Eldisleyfi / eigið fé
2020	NOK 000	1,069,167	598,028	-	15,913	613,941	455,226	57.4%	55.9%
2021	NOK 000	1,121,341	618,129	-	21,653	639,782	481,559	57.1%	55.1%
2022	NOK 000	2,281,363	1,790,710	212,329	-	2,003,039	278,324	87.8%	78.5%
2023	EUR 000	299,308	174,411	20,608	-	195,019	104,289	65.2%	58.3%
2024	EUR 000	268,645	175,278	20,196	-	195,474	73,171	72.8%	65.2%
2025	EUR 000	283,699	175,696	22,434	-	198,130	85,569	69.8%	61.9%

** Áþreifanlegt eigið fé er greiningarstærð: bókfært eigið fé að frádregnum eldisleyfum, viðskiptavild og öðrum óefnislegum eignum. Þetta er ekki sérstakur IFRS-liður og ekki mat á slitavirði.*

Athugið: 2020–2022 eru í NOK þús. en 2023–2025 í EUR þús. Fjárhæðir yfir gjaldmiðlaskiptin eru því ekki beint samanburðarhæfar án gengisumreiknings.

Bókhaldsleg framsetning: eldisleyfi og aðrar óefnislegar eignir eru eignaliðir. Taflan ber bókfært verð þeirra saman við eigið fé; hún sýnir ekki sundurliðun eigin fjár samkvæmt eiginfjáryfirliti.

[80] https://assets.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/646dcd6910c8367f06029ede_Ice%20Fish%20Farm%20Annual%20Report%202022.pdf?utm_source=chatgpt.com
[81] https://ml-eu.globenewswire.com/Resource/Download/6b699e59-e3b8-4d9b-aa36-6cbbd4ee2ce8?utm_source=chatgpt.com

Viðauki 9. Leiðin inn á hlutabréfamarkað

Kaldvík / Ice Fish Farm í Osló og á Nasdaq First North Íslandi

Niðurstaða í stuttu máli. Skráningin í Osló árið 2020 var byggð á endurskipulagningu samstæðunnar og lokaðri hlutafjáraukningu; hún var því ekki almennt útboð til almennings. Skráningin á First North Íslandi árið 2024 var hins vegar hrein tvískráning sömu hluta, án útboðs eða fjölgunar hluta. Gengi styrktist fyrst, en líffræðileg áföll, kaup og samþætting Laxa fiskeldi, endurtekin fjármögnunarþörf og veruleg útþynning vógu síðar þungt.

1. Euronext Growth í Osló: ferlið lið fyrir lið

1. Nýtt móðurfélag. Ice Fish Farm AS var stofnað í Noregi 16. mars 2020. Þann 29. maí keypti það allt hlutafé í Fiskeldi Austfjarða hf. gegn afhendingu hluta; 45 milljónir hluta voru gefnar út til seljenda. Reksturinn hélt efnahagslega áfram í samstæðunni, en norska félagið varð skráð móðurfélag. [2]

2. Lokuð hlutafjáraukning. Fyrir skráningu voru gefnir út 9 milljónir nýrra hluta á 33,50 NOK á hlut. Félagið fékk þannig 301,5 m.NOK í nýtt eigið fé og heildarfjöldi hluta varð 54 milljónir. Samhliða seldu minni hluthafar eldri hluti fyrir um 89 m.NOK; það fé rann til seljenda, ekki félagsins. Heildarstærð viðskiptanna var því um 390,5 m.NOK. [1][2]

3. Tilgangur fjármögnunar. Fénu var ætlað að hraða vexti innan gildandi leyfa, efla seiðaframleiðslu, fjárfesta í búnaði og lífmassa og greiða upp breytanleg lán. Bókin var margyfirskrifuð og norskir og alþjóðlegir stofnanafjárfestar tóku þátt. [1][3]

4. Upptaka til viðskipta. Aðgangsskjal var birt 4. júní og hlutirnir teknir til viðskipta á Merkur Market í Osló 5. júní 2020 undir auðkenninu IFISH (síðar IFISH-ME). Opinbert skráningarverð var 33,50 NOK og ISIN-númerið NO0010884794. [1][2]

5. Markaðurinn fær nýtt nafn. Merkur Market var endurnefndur Euronext Growth Oslo 30. nóvember 2020 þegar reglur vaxtarmarkaða Euronext voru samræmdar. Þetta var ekki ný skráning eða nýtt útboð; hlutirnir héldu áfram að vera viðskiptahæfir á sama markaði. [4]

Mikilvæg aðgreining: 301,5 m.NOK voru nýtt fé til félagsins. Um 89 m.NOK voru eingöngu eigendaskipti á eldri hlutum.

2. Nasdaq First North á Íslandi: tvískráning

1. Áformin kynnt. Félagið hafði fyrst nefnt mögulega íslenska skráningu í nóvember 2023 og tilkynnti formlega 14. maí 2024 að stefnt væri að tvískráningu. Rökstuðningurinn var að allur reksturinn væri á Íslandi, áhugi íslenskra fjárfesta hefði aukist og verulegur hluti eigenda væri þegar íslenskur. [5]

2. Félagslýsing og ráðgjafar. Félagslýsing var birt 24. maí. Arion banki var umsjónaraðili og vottaður ráðgjafi (Certified Adviser); LOGOS og Thommessen veittu lögfræðiráðgjöf. Nasdaq Iceland samþykkti upptökuna samkvæmt reglum First North. [5][6]

3. Engin hlutafjáröflun. Tvískráningunni fylgdi hvorki útboð né breyting á útistandandi hlutafé. Hún færði því félaginu ekkert nýtt reiðufé og þynnti ekki út eigendur. Markmiðið var að bæta aðgengi íslenskra fjárfesta, sýnileika og mögulega seljanleika. [5][6]

4. Sami undirliggjandi hlutur. Á Íslandi eru viðskipti með svonefnda tengda hluti (Affiliated Shares). Hver slíkur hlutur stendur fyrir einn undirliggjandi hlut í norsku hlutaskránni, ber sömu réttindi og sama ISIN-númer. Nasdaq verðbréfamiðstöð og vörsluaðilar tengja kerfin og eigendur geta flutt stöðu milli markaða með aðstoð fjármálafyrirtækja. [6]

5. Fyrsti viðskiptadagur. Viðskipti hófust 29. maí 2024 á Nasdaq First North Growth Market Iceland undir auðkenninu KLDVK. Í Osló héldu viðskipti áfram samhliða. First North er vaxtarmarkaður fyrir lítil og meðalstór félög, ekki skipulegur aðalmarkaður; upplýsingakröfur eru því almennt vægari og áhætta fjárfesta að sama skapi meiri. [6][7]

6. Nafn og auðkenni samræmd. Við íslensku upptökuna var lögaðilinn enn Ice Fish Farm AS þótt Kaldvík væri notað sem heiti á Íslandi. Aðalfundur samþykkti nafnbreytingu 20. júní og hún var skráð í Noregi 25. júní 2024. Auðkenni í Osló breyttist þá úr IFISH í KLDVK; íslenska auðkennið var KLDVK frá upphafi viðskipta. [7][8]

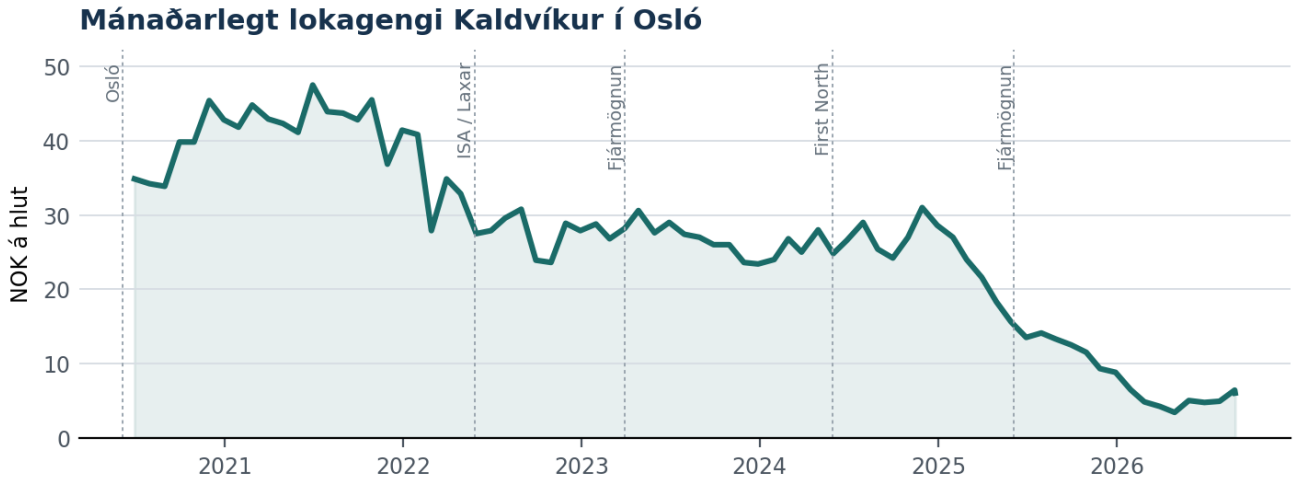
Hvað tvískráningin breytti — og breytti ekki

Osló	Ísland	Sameiginlegt
Viðskipti í NOK Euronext Growth Oslo	Viðskipti í ISK Nasdaq First North Iceland	Einn efnahagslegur hlutur Sama ISIN og sömu réttindi

Verð á mörkuðunum tveimur á að leita jafnvægis með gengisbreytingu NOK/ISK, viðskiptakostnaði, opnunartímum og seljanleika. Tölugildi í krónum eru því ekki beint samanburðarhæf.

3. Gengisþróun

Lokagengi í Osló var 36,76 NOK fyrsta daginn sem verðgögnin sýna, 8. júní 2020, eða 9,7% yfir útboðs-/skráningarverðinu 33,50 NOK. Eftir hámark nærri 48,7 NOK árið 2021 tók við langvinn lækkun. Við lok 1. september 2026 var gengið 6,00 NOK í Osló og 79,5 ISK á Íslandi. [9][19]

Mynd 1. Mánaðarlegt síðasta lokagengi í Osló, júní 2020 –1. september 2026. Heimild: Yahoo Finance/ICE Data Services; skráningarupplýsingar Euronext. [1][9]

Tímamark	Osló (NOK)	Breyting	Ísland (ISK)	Breyting
Skráningarviðmið	33,50	—	338*	—
Árslok 2020	42,83	+27,9%	—	—
Árslok 2021	41,44	−3,3%	—	—
Árslok 2022	27,89	−32,7%	—	—
Árslok 2023	23,40	−16,1%	—	—
Árslok 2024	28,60	+22,2%	362	+7,1%*
Árslok 2025	8,80	−69,2%	114	−68,5%
1. sept. 2026	6,00	−31,8%	79,5	−30,3%

*Breytingar eru miðaðar við fyrri árslok. *Fyrsta lokagengi á First North 29. maí 2024 var 338 ISK; breyting 2024 er frá þeim degi. Gengi er óleiðrétt lokagengi, án arðs og ekki leiðrétt fyrir fjölgun hluta. [9][19]*

Helstu skýringar, 2020–2024

2020–2021 — væntingar um vöxt. Margföld umframeftirspurn í lokuðu útboðinu, stofnanafjárfestar, aukin leyfi og uppbygging seiðastöðva studdu trú á vaxtaráætluninni. Viðræður við Laxa fiskeldi frá júní 2021 gátu aukið væntingar um stærðarhagkvæmni, en opinber gögn sanna ekki að einn atburður skýri hreyfingar þessara ára. [2][3][10]

2022 — rekstraráhætta verður sýnileg. Q1 skilaði 12,9 m.NOK rekstrartapi fyrir lífmassabreytingar eftir snemmslátrun á særðum fiski. Grunur um ISA-smit var tilkynntur 27. maí; gengi féll 11,2% þann dag og staðfest smit var talið draga úr slátrun 2022–2023. Kaupin á Laxar fiskeldi bættu síðan 37,5 milljónum hluta við 54 milljónir sem fyrir voru og juku bæði umfang og samþættingar-/líffræðilega áhættu. Árslækkunin varð 32,7%. [10][11]

2023–2024 — fjármögnun og tímabundinn bati. Í mars 2023 voru 18,1 milljón nýir hlutir seldir á 27,60 NOK fyrir um 44 m.EUR og 10,8 milljónum hluta bætt við vegna umbreytingar 26 m.EUR hluthafalána; heildarfjöldi varð 120,45 milljónir. Fjármagnið studdi lífmassa og fjárfestingar, en útþynning og fjárþörf þrýsta almennt á virði á hvern hlut. Árið 2024 hækkaði Osló-gengið 22,2%; Q1 sýndi meiri slátrun og betri afkomu og tvískráning jók aðgengi. Það er þó ekki hægt að einangra sérstök verðáhrif tvískráningarinnar. [6][12]

4. Frá fjármögnun til endurmats, 2025–2026

Við birtingu Q4 2024 í febrúar 2025 kom fram 23,1 m.EUR einskiptis niðurfærsla lífmassa og 18,1 m.EUR rekstrartap fyrir gangvirðisbreytingar og framleiðslugjald; félagið vísaði m.a. til mikillar dánartíðni í 2022- og 2023-kynslóðum, vetrarvanda og tafa á útsetningu seiða. Gengið féll 7,6% á birtingardegi. Q1 2025 var sterkur, en fjármögnunarstaðan reyndist samt ráðandi fyrir verðmyndun. [13]

Í júní 2025 var lokið fjögurra ára lánapakka upp á rúmlega 33 ma.ISK og hlutafjáraukningu upp á um 6,6 ma.ISK. 38,0 milljónir nýrra hluta voru seldar á 14 NOK — um helmingi undir árslokagengi 2024 — og hlutfjöldi jókst úr um 128,5 í 166,5 milljónir, tæplega 30%. Nýja eigið fé var skilyrði lánveitenda og átti m.a. að fara í lífmassa, endurgreiðslu brúar- og hluthafalána og almennan rekstur. Þótt endurfjármögnunin drægi úr lausafjáráhættu staðfesti hún mikla fjármagnsþörf og færði verðviðmið niður; Osló-gengið var 14 NOK við lokun 5. júní. [14][18]

Á síðari hluta 2025 bættust við slök gæði á sláturlaxi og kostnaður. Félagið greindi frá slökum gæðum sláturfisks vegna slakra seiða úr 2023-kynslóð, lægra söluverði á hvert kíló og tapi á Q2 og lækkaði slátrunarspá ársins í 18 þúsund tonn. Gengi féll samtals 69,2% árið 2025. Þetta samræmist því að

markaðurinn hafi verðlagt saman líffræðilega áhættu, lægri framlegð, skuldsetningu og útþynningu. [15]

Árið 2026 hélt þrýstingurinn áfram: Q1 sýndi 26,4 m.EUR rekstrartap og gengið náði lágmarki 3,20 NOK 19. maí. Euronext setti félagið tímabundið á „Penalty Bench“ 2.–22. júní vegna seinkunar ársreiknings; slík merking getur veiklað traust þótt hún breyti ekki réttindum hlutanna. Q2-tapið minnkaði í 3,3 m.EUR og gengið hafði náð 6,00 NOK 1. september. Þetta er bati frá maí lágmarki en enn 82,1% undir skráningarverðinu 2020; íslenska gengið var 76,5% undir fyrsta lokagengi þar. [9,16–17,19]

Mat

Ferlið sýnir tvö ólík markmið. Osló-skráningin 2020 var fjármögnunar- og vaxtarskref: nýtt móðurfélag, lokuð hlutafjáraukning og aðgangur að norrænum fjármagnsmarkaði. First North 2024 var aðgengis- og seljanleikaskref: sama hlutafé var gert viðskiptahæft í ISK nær rekstrinum og íslenskum fjárfestum. Tvískráningin leysti hins vegar ekki undirliggjandi rekstrar- eða fjármögnunaráhættu.

Heimildir

[1] Ice Fish Farm – IPO showcase — Euronext, 5. júní 2020.
[2] Interim report Q2 2020 — Ice Fish Farm, 2020.
[3] NOK 390 million private placement — ABG Sundal Collier, 28. maí 2020.
[4] Changes to issuer rules / Merkur renamed Euronext Growth — Euronext, nóvember 2020.
[5] Intention to dual-list shares — Oslo Børs/MFN, 14. maí 2024.
[6] Company Description — Ice Fish Farm, 24. maí 2024.
[7] Nasdaq Iceland welcomes Kaldvík — Nasdaq, 29. maí 2024.
[8] Name change to Kaldvik AS and new ticker KLDVK — Nasdaq/GlobeNewswire, 25. júní 2024.
[9] Historical data: KLDVK.OL — Yahoo Finance / ICE Data Services, sótt 2. sept. 2026.
[10] Interim report Q1 2022 — Ice Fish Farm, 25. maí 2022.
[11] Ice Fish Farm confirms presence of ISA at two sites — SeafoodSource, 3. júní 2022.
[12] EUR 44 million private placement completed — Ice Fish Farm/Inderes, 30. mars 2023.
[13] Q4 2024 results — Kaldvík, 26. febrúar 2025.
[14] Private placement successfully completed — Kaldvík/Inderes, 5. júní 2025.
[15] Kaldvík reduces 2025 harvest expectations — SalmonBusiness, 28. ágúst 2025.
[16] Q2 2026 Results and Half-Year Report — Kaldvík/GlobeNewswire, 27. ágúst 2026.
[17] Penalty Bench og afléttíng — Euronext Oslo Børs, 2.–22. júní 2026.
[18] Kaldvík completes ISK 40 billion refinancing — Kaldvík, 6. júní 2025.
[19] Historical data: KLDVK.IC

Viðauki 10. Efnahags- og rekstrarreikningur Laxa fiskeldis 2011-2022

Afmörkun og samanburðarhæfi

Greiningin nær yfir rekstrarárin 2011-2022. Árin 2011-2018 eru sett fram í íslenskum krónum en 2019-2022 í evrum, í samræmi við ársreikningana. Árið 2020 varð félagaleg endurskipulagning: eldra Laxar fiskeldi ehf. varð Laxar eignarhaldsfélag ehf. og reksturinn færðist til nýs félags, Laxa fiskeldis ehf., kt. 450220-1400. Fyrir rekstrarröðina 2020 eru því notaðar tölur nýja rekstrarfélagsins; endurreiknaðar EUR-samanburðartölur 2020 úr ársreikningi 2021 eru notaðar til að bera saman 2019-2022. [9]-[12]

Uppbygging 2011-2018

Á árunum 2011-2016 var félagið fyrst og fremst á uppbyggingarstigi. Engar rekstrartekjur voru færðar 2011-2016 og tap varð hvert ár, samtals 83,1 m.kr. Á móti kom veruleg eiginfjármögnun 2016: eignir jukust úr 7,1 m.kr. í 1.563,9 m.kr. og eigið fé úr neikvæðum 30,5 m.kr. í 1.479,8 m.kr. Eiginfjárhlutfallið varð 94,6%. Þetta markar breytingu frá litlu undirbúningsfélagi yfir í fjármagnsfreka eldisuppbyggingu. [1]-[6]

Fyrstu sölutekjur tímabilsins komu fram árið 2017, 2,1 m.kr., og hækkuðu í 495,6 m.kr. árið 2018. Rekstrarafkoma var þó neikvæð um 131,5 m.kr. árið 2017 og 133,8 m.kr. árið 2018; tap ársins var 152,8 m.kr. og 313,1 m.kr. Eignir tvöfölduðust nærri því, úr 3,43 ma.kr. í 6,26 ma.kr., einkum vegna rekstrarfjármuna og lífmassa. Skuldir jukust úr 0,90 ma.kr. í 2,90 ma.kr. og eiginfjárhlutfall lækkaði úr 73,6% í 53,7%. [7]-[8]

Laxar fiskeldi - efnahags- og rekstraryfirlit 2011-2022

Lykilatriði	Niðurstaða
Tímabil	2011-2022
Gjaldmiðlar	2011-2018 ISK; 2019-2022 EUR
Félagaskipti 2020	Nýtt rekstrarfélag tekur við starfsemi; 2020 EUR samanburður úr ársreikningi 2021
Kaup / samstæðufærsla	Ice Fish Farm lauk kaupum 30. maí 2022

Ár	Gjaldm.	Tekjur	Rekstrarafkoma	Afkoma árs	Eignir	Eigið fé	Eiginfjárhlutfall
2011	ISK	-	(901,467)	(1,252,843)	8,960,367	(690,025)	-7.7%
2012	ISK	-	(1,617,994)	(2,003,810)	7,083,005	4,220,265	59.6%
2013	ISK	-	(12,182,712)	(12,205,783)	6,228,462	6,228,462	100.0%
2014	ISK	-	(25,874,498)	(26,068,507)	14,785,653	3,345,724	22.6%
2015	ISK	-	(39,640,152)	(40,899,733)	7,103,873	(30,489,217)	-429.2%
2016	ISK	-	(33,049,165)	(650,884)	1,563,854,628	1,479,758,416	94.6%
2017	ISK	2,094,510	(131,524,511)	(152,837,265)	3,426,591,867	2,522,238,006	73.6%
2018	ISK	495,584,823	(133,765,525)	(313,117,046)	6,263,550,576	3,365,877,715	53.7%
2019	EUR	22,548,954	4,991,772	3,219,398	69,978,380	38,751,052	55.4%
2020	EUR	7,874,544	(3,532,570)	(1,365,756)	87,180,900	35,649,639	40.9%
2021	EUR	54,989,698	(13,228,180)	(12,248,671)	83,768,087	31,655,849	37.8%
2022	EUR	27,263,884	(34,212,030)	(29,483,194)	79,853,591	2,172,655	2.7%

Athugið: Vegna gjaldmiðlaskipta er ekki rétt að reikna órofna prósentubreytingu milli 2018 og 2019. Tölur 2011-2018 eru í heilum ISK; tölur 2019-2022 í heilum EUR.

Rekstur 2019-2022 og sameining

Árið 2019 urðu tekjur 22,55 m.EUR og hagnaður 3,22 m.EUR. Eignir voru 69,98 m.EUR, eigið fé 38,75 m.EUR og eiginfjárhlutfall 55,4%. Á fyrsta reikningsári nýja rekstrarfélagsins, 2020, námu endurreiknaðar tekjur 7,87 m.EUR og tap 1,37 m.EUR; samanburð við 2019 ber að túlka með varúð

vegna félagaskiptanna. Árið 2021 jukust tekjur í 54,99 m.EUR, en rekstrartap varð 13,23 m.EUR og tap ársins 12,25 m.EUR. [9], [11]-[12]

Árið 2022 lækkuðu tekjur í 27,26 m.EUR og tap ársins jókst í 29,48 m.EUR. Eigið fé féll úr 31,66 m.EUR í 2,17 m.EUR og eiginfjárhlutfall úr 37,8% í 2,7%, meðan skuldir jukust í 77,68 m.EUR. Þetta sýnir mjög veika eiginfjárstöðu sjálfs rekstrarfélagsins í árslok. Ice Fish Farm lauk kaupum á öllum hlutum í Löxum 30. maí 2022 og félagið var tekið inn í samstæðureikning frá þeim degi. [13]-[14]

HEIMILDIR

[1] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2011
[2] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2012
[3] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2013, rekstrar- og efnahagsreikningur.
[4] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2014, rekstrar- og efnahagsreikningur.
[5] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2015, rekstrar- og efnahagsreikningur.
[6] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2016.
[7] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2017
[8] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2018
[9] Laxar eignarhaldsfélag ehf., ársreikningur 2019, rekstrar- og efnahagsreikningur.
[10] Laxar eignarhaldsfélag ehf., ársreikningur 2020.
[11] Laxar Fiskeldi ehf., kt. 450220-1400, ársreikningur 2020
[12] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2021
[13] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2022
[14] Ice Fish Farm AS, Annual Report 2022

Sjókvíaeldi Kaldvíkur í Reyðarfirði.

Viðauki 11. Hluthafar og breytingar á eignarhaldi Laxa fiskeldis 2011–2022

Eignarhald Laxa fiskeldis þróaðist í þremur skýrum áföngum. Fyrst var félagið í dreifðri eigu íslensks stofnenda- og fjárfestahóps. Árið 2012 áttu Einar Örn Gunnarsson 42,9% og Gunnar Steinn Gunnarsson og Guðmundur Gunnarsson 21,4% hvor. Árin 2013–2015 jafnaðist eignarhlutur fjögurra lykilhluthafa – Guðmundar, Gunnars Steins, Helga Guðmundar Sigurðssonar og Einars Arnar – og var hver þeirra með um 17–20% í lok tímabilsins. Fjölgun hlutafjár þýddi að hlutföll breyttust, en ársreikningarnir greina almennt ekki hver keypti af hverjum eða við hvaða verði. [1–5]

Tafla 1. Árleg staða hluthafa. Hlutföll eru árslokastaða samkvæmt ársreikningum. „Aðrir“ er samlagður afgangur þegar hann er birtur.

Ár	Fjöldi	Stærstu hluthafar / staða	Hlutafé	Athugasemd um breytingu og bakland
2011	6	Ekki sundurliðað í ársreikningi	–	Félagið hét áður Síbería ehf.; heimildin birtir ekki hluthafalista. [1]
2012	7	Einar Örn 42,9%; Gunnar Steinn 21,4%; Guðmundur 21,4%	512.821	Einn hluthafi bættist við; viðskiptin ekki sundurliðuð. [2]
2013	Ekki tilgreint	Guðmundur 19,9%; Gunnar Steinn 19,9%; Einar Örn 19,4%; Helgi 19,0%; Oddný 9,4%; aðrir 12,4%	520.606	Hlutafé jókst; hlutföll stofnendahópsins urðu jafnari. [3]
2014	Ekki tilgreint	Guðmundur 19,0%; Gunnar Steinn 19,0%; Einar Örn 18,4%; Helgi 18,3%; Oddný 8,9%; aðrir 16,4%	21.653.478	Mikil nafnverðsaukning og nýtt fé; einstök viðskipti ótilgreind. [4]
2015	Ekki tilgreint	Guðmundur 17,7%; Gunnar Steinn 17,6%; Helgi 17,3%; Einar Örn 17,3%; Oddný 8,3%; Leiti 7,5%; aðrir minni	21.684.708	Leiti, ABK Holding og fleiri félög birtast í sundurliðun. [5]
2016	56	Måsøval Eiendom 53,5%; Guðmundur 5,3%; Gunnar Steinn 5,2%; Einar Örn 5,1%; Helgi 5,0%; aðrir 25,9%	71.513.071	Måsøval tekur yfir ráðandi hlut; hluthöfum fjölgar úr 22 í 56. [6]
2017	59	Måsøval 53,7%; Skinney-Þinganes 5,1%; Guðmundur 4,2%; Gunnar Steinn 4,1%; Einar Örn 4,0%; Helgi 3,9%; aðrir 25,0%	97.614.982	Skinney-Þinganes nýtt meðal stærstu; Måsøval eykur lítillega. [7]
2018	57	Måsøval 58,3%; Skinney-Þinganes 7,7%; Gunnar Steinn 3,1%; Guðmundur 3,0%; Helgi 2,8%; Einar Örn 2,8%; aðrir 22,3%	129.528.306	Måsøval og Skinney auka hlut; hluthöfum fækkar úr 59 í 57. [8]
2019	58	Måsøval 59,4%; Skinney-Þinganes 10,3%; Gunnar Steinn 2,8%; Guðmundur 2,7%; Helgi 2,0%; Fjöyro 1,9%; Artie 1,8%; aðrir 19,1%	Sjá heimild	Gamla félagið verður Laxar eignarhaldsfélag; hlutföll birt sem samanburður í 2020 ársreikningi. [9]
2020	61	Måsøval 59,0%; Skinney-Þinganes 10,4%; Gunnar Steinn 2,8%; Guðmundur 2,7%; Helgi 2,0%; Fjöyro 1,9%; Artie 1,8%; aðrir 19,4%	Sjá heimild	Eignarhaldsfélagið á 100% í nýju rekstrarfélagi; rekstur fluttur 1.9.2020. [9–10]
2021	1 í rekstrar-félagi	Laxar eignarhaldsfélag ehf. 100%	45.256.451	Taflan sýnir rekstrarfélagið kt. 450220-1400; endanlegir eigendur eru í eignarhaldsfélaginu. [10]
2022	1	Ice Fish Farm AS 100%	45.256.451	Ice Fish Farm keypti alla hluti í maí; seljendur fengu nýja hluti í kaupandanum. [11–12]

Straumhvörf urðu 2016 þegar norska félagið Måsøval Eiendom AS varð ráðandi eigandi með 53,5%. Samhliða fjölgaði hluthöfum úr 22 í 56 og eignarhlutir eldri lykilhluthafa lækkuðu niður í um 5% hver. Þetta bendir fyrst og fremst til stórrar hlutafjáraukningar og þynningar eldri hluta; heimildirnar sem hér eru notaðar nægja ekki til að staðfesta hvort Måsøval keypti jafnframt eldri hluti. Måsøval jók hlut sinn í 53,7% árið 2017 og 58,3% árið 2018. Skinney-Þinganes hf. kom þá fram sem næststærsti eigandinn, fyrst með 5,1% árið 2017 og 7,7% árið 2018. [6–8]

Árið 2019 var gamla rekstrarfélagið, kt. 621205-1370, endurnefnt Laxar eignarhaldsfélag ehf. Rekstur, eignir og skuldir voru síðan flutt 1. september 2020 í nýtt, 100% dótturfélag, Laxar fiskeldi ehf., kt. 450220-1400. Því þarf frá 2020 að greina á milli hluthafa eignarhaldsfélagsins og eins hluthafa rekstrarfélagsins. Í eignarhaldsfélaginu var Måsøval með 59,4% árið 2019 og 59,0% árið

2020; Skinney-Þinganes var með 10,3% og 10,4%. Nýja rekstrarfélagið var hins vegar alfarið í eigu Laxa eignarhaldsfélags til yfirtökunnar 2022. [9–10]

Ice Fish Farm AS keypti alla hluti í Laxar fiskeldi í maí 2022. Kaupverðið var greitt með 37.525.424 nýjum hlutum í Ice Fish Farm til seljenda Laxa-samstæðunnar. Kauphallartilkynningin nafngreinir Måsøval Eiendom, Skinney-Þinganes og Eggjahvítu sem meirihlutaeigendur beggja félaga og segir að eftir viðskiptin hafi þau átt 51.360.829, 8.852.247 og 7.122.384 hluti í Ice Fish Farm. [11–12]

Heimildir

[1] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2011.
[2] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2012.
[3] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2013.
[4] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2014.
[5] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2015.
[6] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2016.
[7] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2017.
[8] Laxar Fiskeldi ehf., ársreikningur 2018.
[9] Laxar eignarhaldsfélag ehf., ársreikningur 2020 (með samanburðartölum 2019).
[10] Laxar Fiskeldi ehf., kt. 450220-1400, ársreikningar 2020 og 2021.
[11] Laxar Fiskeldi ehf., kt. 450220-1400, ársreikningur 2022.
[12] Oslo Børs NewsWeb, “Potential acquisition by Ice Fish Farm of Laxar”, 13. desember 2021, https://newsweb.oslobors.no/message/549250.
[13] Måsøval AS, “Måsøval AS acquires 100% of the shares in Vartdal Invest AS’ operative business”, 17. nóvember 2021, https://www.masoval.no/en/artikler/masoval-as-acquires-100-of-the-shares-in-vartdal-invest-ass-operative-business/

Viðauki 12. Yfirlit yfir eldi og starfstöðvar Laxa fiskeldis 2011 - 2022

Laxar fiskeldi hófu undirbúning laxeldis á Austfjörðum á fyrstu árum félagsins, en eiginlegt framleiðslueldi hófst á landi árið 2016 og í sjókvíum í Reyðarfirði sumarið 2017. Fram að sameiningu við Ice Fish Farm/Fiskeldi Austfjarða árið 2022 var sjókvíaeldi Laxa eingöngu staðfest í Reyðarfirði. Eldi félagsins í Fáskrúðsfirði og Berufirði varð ekki að veruleika þótt félagið hefði þar áform og umsóknir.

1. Starfstöðvar félagsins

Starfstöð	Starfsemi	Tímabil	Helstu upplýsingar
Bakki í Ölfusi	Seiðaeldi	Frá feb. 2016	Keypt ásamt Fiskalóni. Stöðin var endurbætt og framleiðslugeta aukin.
Fiskalón í Ölfusi	Seiðaeldi	Frá feb. 2016	Eldisrými Bakka og Fiskalóns var aukið samtals um 1.400 m³. Byggt var um 630 m² eldishús yfir sjö ker.
Laxabraut í Þorlákshöfn	Stórseiði	Frá 2017	Fyrstu seiðin sett í stöðina í mars 2017. Eldisrými var 10.500 m³ árið 2017, 19.500 m³ árið 2018 og 27.000 m³ árið 2020.
Gripaldi, Reyðarfirði	Sjókvíaeldi	2017–2022	Fyrsta sjóeldisstöð félagsins. Um 550 þús. seiði sett út í júní 2017. Nýrnaveiki greindist sama ár og kynslóðinni var slátrað snemma 2018. Um 2,1 millj. seiði sett út 2020.
Sigmundarhús, Reyðarfirði	Sjókvíaeldi	2018–2022	Önnur sjóeldisstöðin. Tólf kvíar teknar í notkun 2018 og rúmlega 1,6 millj. seiði sett út.
Bjarg, Reyðarfirði	Sjókvíaeldi	2019–2022	Þriðja sjóeldisstöðin. Fjórtán kvíar teknar í notkun og rúmlega 2,1 millj. seiði sett út árið 2019.
Vattarnes, Reyðarfirði	Sjókvíaeldi	2021–2022	Hluti af nýrri 10.000 tonna heimild. Seiði sett út við Vattarnes og Sigmundarhús 2021. ISA-smit leiddi síðar til flýtislátrunar.
Búlandstindur, Djúpavogi	Slátrun og pökkun	Frá 2018	Laxar fiskeldi áttu þriðjungshlut og létu slátra og pakka afurðum þar.

Laxar höfðu jafnframt heimildir eða undirbúning vegna staðsetninganna Rifskers, Kolmúla og Hafraness innan aukinnar 10.000 tonna heimildar í Reyðarfirði. Ekki hefur fundist staðfesting í fyrirliggjandi gögnum á að Laxar hafi sett fisk út á þessar staðsetningar áður en félagið sameinaðist Ice Fish Farm. Þær eru því ekki taldar hér sem staðfestar virkar starfstöðvar Laxa.[9]

2. Útsett seiði og slátrun eftir árum

Taflan sýnir aðeins tölur sem unnt er að staðfesta fyrir Laxar fiskeldi sérstaklega. „Ekki birt“ merkir að ársreikningur eða önnur sannreynd heimild greinir ekki nákvæman fjölda eða sláturmagn félagsins fyrir árið. Tonnatölur 2019–2020 eru miðaðar við slægðan fisk (HOG).

Ár	Útsett seiði í sjó	Staðsetning	Slátrun / framleiðsla, tonn HOG	Athugasemd
2011	0	–	0	Undirbúningur; engar rekstrartekjur af fiskeldi.
2012	0	–	0	Umsóknir og undirbúningur.
2013	0	–	0	Áform í þremur fjörðum; eldi ekki hafið.
2014	0	–	0	Engin staðfest framleiðsla.
2015	0	–	0	Engin staðfest framleiðsla.
2016	0	–	0	Bakki og Fiskalón keypt; uppbygging hófst.

Ár	Útsett seiði í sjó	Staðsetning	Slátrun / framleiðsla, tonn HOG	Athugasemd
2017	um 550.000	Gripaldi	0	Fyrsta útsetning í lok júní; um 440 þús. fiskar í firðinum í árslok.[3]
2018	rúmlega 1.600.000	Sigmundarhús	Ekki birt	Slátrun hófst; slátrun vegna nýrnaveiki.[4][9]
2019	rúmlega 2.100.000	Bjarg	4.007	Fyrsta heila árið með verulegri markaðsframleiðslu.[5][10]
2020	rúmlega 2.100.000	Gripaldi	4.846	Meðalþyngd útsettra seiða um 400 g.[6][10]
2021	rúmlega 3.500.000	Vattarnes og Sigmundarhús	Ekki birt sérstaklega	Flýtislátrun vegna storms, vetrarsára, marglyttna og ISA.[7]
2022	Ekki birt sérstaklega	–	Ekki birt sérstaklega	Flýtislátrun vegna ISA; samstæðutala ekki nothæf fyrir Laxar eina.[8][11]

Mikilvægur fyrirvari: Ekki er unnt að staðfesta nákvæmt sláturmagn Laxa fyrir 2018, 2021 eða 2022 úr ársreikningum félagsins eða öðrum þeim gögnum sem hér liggja fyrir. Tölurnar 2017–2021 sýna seiði sem sett voru í sjó.

3. Þróun eldisins

Undirbúningur 2011–2015
Á fyrstu rekstrarárunum var starfsemi Laxa fyrst og fremst fólgin í fjármögnun, leyfisumsóknum og undirbúningi. Í kynningu félagsins frá september 2013 komu fram áform um allt að 10.000 tonna eldi í Reyðarfirði, 4.000 tonn í Fáskrúðsfirði og 5.000 tonn í Berufirði.[1] Þessar tölur voru áform og umsóknir en ekki raunveruleg framleiðsla.

Síðari gögn staðfesta að sjókvíaeldi Laxa fiskeldis hófst ekki í Fáskrúðsfirði eða Berufirði. Raunveruleg uppbygging félagsins beindist að Reyðarfirði, en Fiskeldi Austfjarða var með sjálfstæða starfsemi í hinum fjörðunum.

Uppbygging seiðaframleiðslu 2016–2017
Laxar fiskeldi keyptu Bakka og Fiskalón í Ölfusi í febrúar 2016. Stöðvarnar voru endurbættar, ný ker byggð og nýtt eldishús reist á Fiskalóni. Samhliða var stórseiðaeldisstöð byggð við Laxabraut í Þorlákshöfn.[2]

Fyrstu seiðin voru sett í stöðina við Laxabraut í mars 2017 og um 550 þúsund seiði voru síðan flutt í sjókvíar við Gripalda í Reyðarfirði í lok júní. Þar með hófst eiginlegur framleiðslurekstur félagsins í sjó.[3]

Nýrnaveiki í fyrstu kynslóðinni
Í ágúst 2017 greindist nýrnaveiki í fyrstu kynslóðinni við Gripalda. Uppruni smitsins fannst ekki. Seiðin höfðu komið úr stöðvum Laxa fiskeldi í Ölfusi og Þorlákshöfn, en smit greindist ekki í þeim stöðvum þrátt fyrir umfangsmikla leit. Til að verja næstu kynslóð var smitaða kynslóðin tekin til slátrunar snemma árs 2018. Samkvæmt Matvælastofnun greindist nýrnaveiki ekki aftur hjá félaginu eftir þá aðgerð.[9]

Þetta hafði veruleg áhrif á fyrsta framleiðsluferilinn. Þótt ársreikningurinn segi að slátrun hafi hafist 2018 gefur hann ekki upp tonnatölu.[4]

Hraður vöxtur 2018–2020
Árið 2018 var önnur sjóeldisstöðin, Sigmundarhús, tekin í notkun. Þar voru settar upp tólf kvíar, nýr fóðurprammi og þjónustubátur. Rúmlega 1,6 milljón seiði voru sett út. Í árslok voru um 1,9 milljónir fiska í sjó og 4,8 milljónir seiða í seiðaeldisstöðvum.[4]

Árið 2019 hófst eldi á Bjargi. Þar voru fjórtán kvíar teknar í notkun og rúmlega 2,1 milljón seiða sett út. Framleiðslan náði 4.007 tonnum HOG.[5][10] IPN-veira greindist í laxi í Reyðarfirði það ár. Raðgreining sýndi að um var að ræða arfgerð sem ekki olli sjúkdómi; hvorki klínísk einkenni né afföll voru rakin til smitsins.[9]

Árið 2020 voru rúmlega 2,1 milljón seiði sett út við Gripalda og framleiðslan nam 4.846 tonnum HOG.[6][10] Sama ár fékk félagið viðbótarheimild fyrir 10.000 tonnum í Reyðarfirði, til viðbótar við eldra 6.000 tonna leyfi. Heildarheimildir félagsins í firðinum urðu þannig 16.000 tonn.[6][9]

Stormur, afföll og ISA 2021–2022
Janúar 2021 markaði alvarleg þáttaskil. Öflugur vetrarstormur gekk yfir sjóeldisstöðvar Laxa fiskeldi í Reyðarfirði. Fóðurprammi sökk, búnaður skemmdist og mikið magn lífmassa tapaðist. Í kjölfarið urðu áfram mikil afföll vegna vetrarsára og annarra orsaka fram á vor. Um haustið særði mikill fjöldi marglyttna fisk í kvíunum.[7]

Í lok árs 2021 greindist ISA, eða smitandi blóðþurrð, í kví. Flýtislátrun hófst í desember og snemma árs 2022 hafði veiran greinst á öllum sjóeldisstöðvum félagsins. Afleiðingin var að heil kynslóð var tekin fyrr úr sjó en fyrirhugað hafði verið. Fiskurinn náði því ekki fullri sláturstærð, framleiðslukostnaður á hvert kíló jókst og sláturmagn áranna 2022 og 2023 varð minna en áætlanir höfðu gert ráð fyrir.[7]

ISA-smit var ekki tryggt samkvæmt tryggingaskilmálum félagsins. Áhrif stormsins voru aðeins bætt að hluta úr tryggingum. Samverkandi áhrif storms, vetrarsára, marglyttna, mikilla affalla og ISA veiktu því líffræðilega og fjárhagslega stöðu Laxa fiskeldi verulega fyrir sameininguna.[6][7]

ICE Fish Farm eignaðist allt hlutafé í Löxum fiskeldi í maí 2022. Eftir það varð starfsemin hluti af sameinaðri framleiðslu Fiskeldis Austfjarða/Ice Fish Farm, síðar Kaldvíkur.[8][11]

4. Niðurstaða

Laxar byggðu á skömmum tíma upp samþætta framleiðslukeðju með þremur seiðaeldisstöðvum á Suðurlandi, fjórum staðfestum sjóeldisstaðsetningum í Reyðarfirði og eignarhlut í slátur- og vinnslufyrirtækinu Búlandstindi. Framleiðslan jókst úr fyrstu útsetningu, um 550 þúsund seiðum árið 2017, í árlegar útsetningar yfir tvær milljónir 2018–2020 og rúmlega 3,5 milljónir árið 2021.

Reksturinn náði 4.007 tonna framleiðslu árið 2019 og 4.846 tonnum árið 2020. Framleiðsluferillinn varð þó óstöðugur vegna nýrnaveiki fyrstu kynslóðarinnar, IPN-greiningar, mikils storms, vetrarsára, marglyttna og loks ISA-smits á öllum sjóeldisstöðvum félagsins. Þessi áföll leiddu til verulegra affalla og flýtislátrunar og voru mikilvægur hluti af stöðu félagsins þegar það sameinaðist Ice Fish Farm árið 2022.

Heimildir
1. Laxar Fiskeldi – presentation 09.09.2013.

Sjókvíaeldi Kaldvíkur í Berufirði.

2. Ársreikningur Laxa fiskeldis ehf. 2016, skýrsla stjórnar.
3. Ársreikningur Laxa fiskeldis ehf. 2017, skýrsla stjórnar.
4. Ársreikningur Laxa fiskeldis ehf. 2018, skýrsla stjórnar.
5. Ársreikningur Laxa eignarhaldsfélags ehf. 2019, skýrsla stjórnar.
6. Ársreikningur Laxa fiskeldis ehf. 2020, skýrsla stjórnar, og skýring um atburði eftir reikningsskiladag.
7. Ársreikningur Laxa fiskeldis ehf. 2021, skýrsla stjórnar.
8. Ársreikningur Laxa fiskeldis ehf. 2022, skýrsla stjórnar.
9. Matvælastofnun: Greinargerð vegna 10.000 tonna rekstrarleyfis í Reyðarfirði, https://www.mast.is/static/files/leyfisveiting/greinargerd-laxar-eignarhaldsfelag-10000t.pdf
10. Oslo Børs/NewsWeb: Potential acquisition by Ice Fish Farm of Laxar, 13. desember 2021. https://newsweb.oslobors.no/message/549250
11. Ice Fish Farm AS, Annual Report 2022. https://assets.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/646dcd6910c8367f06029ede_Ice%20Fish%20Farm%20Annual%20Report%202022.pdf

Viðauki 13. Staða leyfa Fiskeldis Austfjarða 2017

Meginniðurstaða
Í árslok 2016 hafði Fiskeldi Austfjarða fullgild starfs- og rekstrarleyfi fyrir samtals 11.000 tonna ársframleiðslu í Berufirði og Fáskrúðsfirði. Þar af voru 6.000 tonn lax og 5.000 tonn regnbogasilungur. Félagið hafði einnig tvö 200 tonna starfsleyfi í Seyðisfirði. [1]–[3]

Á árinu 2017 fékk félagið ekki nýtt varanlegt framleiðsluleyfi til aukinnar framleiðslu. Helsta leyfisákvörðunin var tímabundin undanþága frá starfsleyfi í Fáskrúðsfirði. Jafnframt vann félagið áfram umfangsmikil mál vegna Beru- og Fáskrúðsfjarðar, Stöðvarfjarðar, Seyðisfjarðar og Mjóafjarðar/Norðfjarðarflóa. [4]–[9]

1. Leyfi í gildi í árslok 2016

Svæði	Tegund leyfis	Heimiluð framleiðsla	Staða í árslok 2016
Berufjörður	Starfs- og rekstrarleyfi IS-36088	6.000 t lax og 2.000 t regnbogasilungur á ári	Full rekstrarheimild; samtals 8.000 t
Fáskrúðsfjörður	Starfs- og rekstrarleyfi IS-36111	3.000 t regnbogasilungur á ári	Full rekstrarheimild; starfsleyfið átti að renna út 1. júlí 2017
Háubakkar, Seyðisfirði	Starfsleyfi, fært til félagsins 31. mars 2015	Allt að 200 t lax á ári	Starfsleyfi í gildi; rekstrarleyfi ekki staðfest í fyrirliggjandi gögnum
Sörlastaðavík, Seyðisfirði	Starfsleyfi, fært til félagsins 31. mars 2015	Allt að 200 t lax á ári	Sama staða og við Háubakka

Heimildir: [1]–[3].

Heimildir Matvælastofnunar staðfesta að eldri rekstrarheimildir félagsins hafi verið 8.000 tonn í Berufirði og 3.000 tonn í Fáskrúðsfirði. Þessi leyfi féllu síðar úr gildi þegar ný leyfi voru gefin út árið 2019. [1]

Starfsleyfin við Háubakka og í Sörlastaðavík í Seyðisfirði voru upphaflega gefin út 7. nóvember 2012 og færð til Fiskeldis Austfjarða 31. mars 2015. Hvort leyfi heimilaði allt að 200 tonna ársframleiðslu. [2], [3]

2. Leyfisákvörðun árið 2017 – tímabundin undanþága í Fáskrúðsfirði

Starfsleyfið fyrir 3.000 tonna regnbogasilungseldi í Fáskrúðsfirði átti að renna út 1. júlí 2017. Fiskeldi Austfjarða sótti 14. júní 2017 um tímabundna undanþágu á meðan unnið væri að nýju starfsleyfi og umhverfismati vegna fyrirhugaðrar aukningar úr 3.000 í 11.000 tonn. Umhverfis- og auðlindaráðuneytið veitti undanþáguna 26. júní 2017. [4]

Undanþágan var bundin eftirfarandi meginskilyrðum:

- Félagið skyldi áfram uppfylla skilyrði eldra starfsleyfis.
- Endanlegri vöktunaráætlun skyldi skilað áður en seiði yrðu sett út.
- Undanþágan gilti þar til nýtt starfsleyfi tæki gildi, þó lengst til 1. júlí 2018.
- Undanþágan heimilaði hvorki aukið framleiðslumagn né breytingu á tegund; heimildin stóð áfram í 3.000 tonnum af regnbogasilungi.

Niðurstaðan var því framlenging á gildandi stöðu til bráðabirgða en ekki nýtt 11.000 tonna leyfi. [4]

3. Beru- og Fáskrúðsfjörður – stærsta leyfismálið 2017

Leyfis- og matsferlið vegna aukinnar framleiðslu í Beru- og Fáskrúðsfirði var umfangsmesta mál félagsins árið 2017. Helstu skref voru:

- janúar 2017: sótt var um starfsleyfi til Umhverfisstofnunar fyrir allt að 24.000 tonna samanlagða framleiðslu.
- 19. september 2017: frummatsskýrsla vegna allt að 21.000 tonna laxeldis var lögð fram.
- október–17. nóvember 2017: frummatsskýrslan var til opinberrar kynningar.
- 19. október 2017: haldinn var kynningarfundur á Djúpavogi.
- 13. desember 2017: sótt var til Matvælastofnunar um rekstrarleyfi fyrir 9.800 tonnum í Berufirði og 11.000 tonnum í Fáskrúðsfirði, samtals 20.800 tonnum. [1], [5]

Í árslok 2017 var málið því komið langt í umhverfismati og leyfisumsóknum, en aukin framleiðsluheimild hafði ekki verið veitt. Álit Skipulagsstofnunar kom í júní 2018 og ný leyfi voru gefin út í mars 2019 fyrir samtals 20.800 tonn, en ekki 24.000 tonn. [1], [5]

4. Stöðvarfjörður

Upphafleg matsáætlun miðaði við allt að 10.000 tonna framleiðslu. Burðarþolsmat Hafrannsóknastofnunar frá 19. maí 2017 taldi að hámarkslífmassi í firðinum gæti verið 7.000 tonn. Fiskeldi Austfjarða sótti 22. maí 2017 um rekstrarleyfi fyrir 7.000 tonna laxeldi. [6], [7]

Í árslok 2017 hafði leyfið ekki verið gefið út og umhverfismati var ekki lokið. Rekstrarleyfi FE-1133 var síðar gefið út í mars 2022 og heimilaði 7.000 tonna hámarkslífmassa af ófrjóum laxi. [6]

5. Seyðisfjörður

Félagið lagði 7. september 2016 fram tillögu að matsáætlun vegna allt að 10.000 tonna laxeldis við Háubakka og í Sörlastaðavík. Skipulagsstofnun samþykkti matsáætlunina 17. febrúar 2017 með ítarlegum kröfum um rannsóknir og umfjöllun. [8]

Í árslok 2017 var verkefnið enn í undirbúningi umhverfismats og 10.000 tonna rekstrar- og starfsleyfi höfðu ekki verið gefin út. [2], [3], [8]

6. Mjóifjörður og Norðfjarðarflói

Í ferli var tillaga að matsáætlun vegna samtals 10.000 tonna laxeldis á þremur svæðum í Mjóafirði, Hellisfirði og Viðfirði. Verkefnið var á matsáætlunarstigi árið 2017. Ekki liggur fyrir staðfesting á því að frummatsskýrsla eða rekstrar- og starfsleyfi vegna verkefnisins hafi verið gefin út á árinu. [9]

Verkefnið var eitt þriggja 10.000 tonna þróunarverkefna félagsins á Austfjörðum ásamt Seyðisfirði og upphaflegri áætlun fyrir Stöðvarfjörð. [8], [9]

7. Samantekin staða 31. desember 2017

Mál/svæði	Magn	Staða 31. desember 2017
Berufjörður og Fáskrúðsfjörður – gildar rekstrarheimildir	11.000 t	Óbreytt staðfest rekstrarheimild
Fáskrúðsfjörður – tímabundin undanþága	3.000 t regnbogasilungur	Gilti þar til nýtt starfsleyfi tæki gildi, þó lengst til 1. júlí 2018
Beru- og Fáskrúðsfjörður – nýjar umsóknir	20.800 t	Umhverfismat langt komið og rekstrarleyfisumsóknir lagðar fram; leyfi ekki gefin út

Mál/svæði	Magn	Staða 31. desember 2017
Stöðvarfjörður	7.000 t	Rekstrarleyfisumsókn lögð fram 22. maí 2017; umhverfismati ólokið
Seyðisfjörður	10.000 t	Matsáætlun samþykkt með skilyrðum; frummatsskýrslu ólokið
Mjóifjörður/Norðfjarðarflói	10.000 t	Matsáætlunarstig; leyfi ekki gefin út
Háubakkar og Sörlastaðavík	200 + 200 t	Eldri starfsleyfi; ekki talin með staðfestum 11.000 t rekstrarheimildum

Heimildir: [1]–[9].

NIÐURSTAÐA

Í árslok 2017 voru því 11.000 tonn einu staðfestu fullgildu rekstrarheimildir Fiskeldis Austfjarða sem hér eru taldar. Stærri áform voru komin mislangt í mati á umhverfisáhrifum og leyfisveitingarferli, en höfðu ekki orðið að varanlegum framleiðsluheimildum á árinu 2017.

NÚMERUÐ HEIMILDASKRÁ

1. Matvælastofnun. „Greinargerð vegna útgáfu rekstrarleyfa FE-1138 og FE-1139.“ 21. mars 2019. Sótt af vef: Vefslóð.
2. Umhverfisstofnun. „Starfsleyfi fyrir fiskeldi við Háubakka í Seyðisfirði“ og handhafabreyting 31. mars 2015. Sótt af vef: Vefslóð.
3. Umhverfisstofnun. „Starfsleyfi fyrir fiskeldi í Sörlastaðavík í Seyðisfirði“ og handhafabreyting 31. mars 2015. Sótt af vef: Vefslóð.
4. Umhverfis- og auðlindaráðuneytið. „Tímabundin undanþága frá starfsleyfi í Fáskrúðsfirði.“ 26. júní 2017. Sótt af vef: Vefslóð.
5. Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála. Mál nr. 26/2019, Fiskeldi Austfjarða, Fáskrúðsfirði. Sótt af vef: Vefslóð.
6. Matvælastofnun. „Útgáfa rekstrarleyfis til Fiskeldis Austfjarða vegna fiskeldis í Stöðvarfirði.“ 21. mars 2022. Sótt af vef: Vefslóð.
7. Hafrannsóknastofnun. „Burðarþolsmat Stöðvarfjarðar.“ 19. maí 2017. Sótt af vef: Vefslóð.
8. Skipulagsstofnun. „Ákvörðun um matsáætlun vegna 10.000 tonna laxeldis í Seyðisfirði.“ 17. febrúar 2017. Sótt af vef: Vefslóð.
9. Umhverfisstofnun. „Mat á umhverfisáhrifum 2016“ – yfirlit yfir tillögur að matsáætlun. Sótt af vef: Vefslóð.

Viðauki 14. Forsendur þess að færa Fiskeldi Austfjarða á erlendan hlutabréfamarkað

Meginniðurstaða
Fiskeldi Austfjarða hf. var ekki sjálft skráð í kauphöllinni í Osló. Þess í stað var stofnað norskt móðurfélag, Ice Fish Farm AS, sem eignaðist hlutina í Fiskeldi Austfjarða og var síðan tekið til viðskipta á Merkur Market, nú Euronext Growth Oslo, 5. júní 2020. [1]

Þessi uppbygging gerði kleift að:
- halda íslenska rekstrarfélaginu, kennitölu þess, leyfum og samningum að mestu óbreyttum;
- setja norskt, markaðshæft verðbréf ofan við íslenska reksturinn;
- opna eignarhald fyrir norskum og alþjóðlegum fjárfestum; og
- afla nýs hlutafjár án þess að framselja eldisleyfin.

Um var að ræða breytingu á eignarhaldi og fjármögnun en ekki flutning eldisstarfseminnar eða leyfanna úr íslenskri lögsögu.

1. Það sem þurfti að haldast óbreytt
Til þess að halda rekstrar- og leyfissamfellu varð kjarninn í íslenska félaginu að standa óbreyttur þótt eignarhaldið færðist undir norskt móðurfélag.

Atriði	Hvað þurfti að varðveita?	Ástæða
Rekstrarleyfishafi	Fiskeldi Austfjarða hf. hélt áfram sem íslenskt rekstrarfélag.	Þannig varð ekki nauðsynlegt að framselja eldisleyfin til norska félagsins.
Kennitala og lagaleg staða	Íslenska félagið hélt sjálfstæðri lögpersónu.	Leyfi, skuldbindingar, samningar og eftirlit héldust hjá sama félagi.
Eldisleyfi og skilyrði þeirra	Tegund, framleiðslumagn, eldissvæði og eðli starfseminnar þurftu að haldast óbreytt.	Veruleg breyting hefði getað kallað á nýtt leyfisferli eða samþykki stjórnvalda.
Íslensk lögsaga	Eldisreksturinn var áfram háður íslenskum fiskeldis-, umhverfis- og dýravelferðarreglum.	Skráning móðurfélags erlendis breytti ekki eftirliti með rekstrinum.
Efnahagsleg samfella	Rekstur og eignir Fiskeldis Austfjarða voru færð inn í samstæðuna á áframhaldandi bókfærðu verði.	Endurskipulagningin var færð sem framhald Fiskeldis Austfjarða en ekki hefðbundin fyrirtækjasameining.
Veð Arion banka	Veð yfir 51% hlutafjár í Fiskeldi Austfjarða var endurreist eftir endurskipulagninguna.	Fjármögnun og tryggingar bankans máttu ekki veikjast.
Hlutfallslegt eignarhald við hlutaskiptin	Fyrri hluthafar Fiskeldis Austfjarða fengu samsvarandi eignarhlut í norska móðurfélaginu.	Endurskipulagningin sjálf átti ekki að breyta innbyrðis eignarhlutföllum þeirra.

Heimildir: [1], [2], [3] og [4].

Eldisleyfin voru grundvöllur verðmætisins
Við skráninguna höfðu Fiskeldi Austfjarða útgefin leyfi fyrir 20.800 tonna framleiðslu í Berufirði og Fáskrúðsfirði. Þá lágu fyrir umsóknir um samtals 17.000 tonna framleiðslu í Stöðvarfirði og Seyðisfirði. Í skráningarlýsingunni kom fram að umsóknirnar féllu undir eldra lagaumhverfi fiskeldis og væru því ekki háðar uppboði. [1]

Til að félagið væri fjárfestanlegt þurfti því að liggja fyrir að:
- útgefin eldisleyfi væru gild;
- mögulegt væri að endurnýja þau;
- fyrirliggjandi umsóknir héldu réttarstöðu sinni; og
- breyting á eignarhaldi stofnaði þessum réttindum ekki í hættu.

Skráningarlýsingin gerði ráð fyrir að leyfin gætu verið endurnýjuð eftir eigendaskiptin, svo framarlega sem ekki yrði veruleg breyting á eðli eða umfangi starfseminnar og almenn skilyrði rekstrarleyfa væru uppfyllt. [1]

Mikilvægur greinarmunur var á breytingu á eignarhaldi í leyfishafanum annars vegar og framsali rekstrarleyfisins sjálfs hins vegar. Samkvæmt 17. gr. laga nr. 71/2008 var óheimilt að framselja, leigja eða veðsetja rekstrarleyfi án skriflegs samþykkis Matvælastofnunar. Með því að láta Fiskeldi Austfjarða áfram vera leyfishafa þurfti ekki að flytja leyfin yfir til norska félagsins. [2]

2. Það sem þurfti að breyta

2.1 Stofna þurfti norskt móðurfélag
Ice Fish Farm AS var stofnað 16. mars 2020 sem norskt einkahlutafélag. Höfuðstöðvar og meginrekstur samstæðunnar voru þó áfram á Íslandi. Hinn 29. maí 2020 keypti félagið allt hlutafé Fiskeldis Austfjarða gegn útgáfu 45 milljóna nýrra hluta. Fyrri hluthafar Fiskeldis Austfjarða urðu þannig hluthafar í norska móðurfélaginu. [3]

2.2 Uppfylla þurfti lágmarksfjölda hluthafa
Íslenskt hlutafélag þarf að hafa að minnsta kosti tvo hluthafa samkvæmt 20. gr. laga nr. 2/1995. Því var einn hlutur í Fiskeldi Austfjarða hafður í eigu Landeldisstöðvarinnar Sleipnis ehf., dótturfélags í fullri eigu samstæðunnar. [1][4]

2.3 Breyta þurfti hlutafénu í markaðshæft norskt hlutafé
Í einkaframboðinu voru gefnir út 9.000.000 nýir hlutir á genginu 33,50 norskar krónur á hlut. Það skilaði 301,5 milljónum norskra króna í nýtt eigið fé. Eftir útboðið voru alls 54.000.000 hlutir í félaginu og skráð hlutafé 5,4 milljónir norskra króna. Samhliða fór fram sala eldri hluta fyrir um 89 milljónir norskra króna. [5]

2.4 Samþykktir móðurfélagsins þurftu að henta markaðsviðskiptum
Til að hlutirnir væru viðskipta- og skráningarhæfir þurftu samþykktir Ice Fish Farm AS meðal annars að kveða á um:
- einn flokk hluta;
- jöfn atkvæðisréttindi og eitt atkvæði á hlut;
- frjálst framsal hluta án samþykkis stjórnar;
- engan forkaupsrétt annarra hluthafa;
- skráningu hlutanna í norsku verðbréfamiðstöðinni VPS; og
- stjórn skipaða fjórum til átta mönnum.

Þessi ákvæði færðu eignarhaldið frá lokuðu einkafélagsfyrirkomulagi yfir í fyrirkomulag sem studdi opin viðskipti og dreift eignarhald. [1]

2.5 Breikka þurfti eigendahópinn
Einkaframboðið var nauðsynlegt bæði til að afla fjármagns og til að skapa nægilega dreifingu og seljanleika hlutanna. DNB Asset Management skráði sig fyrir 80 milljónum norskra króna, Swedbank Robur fyrir 40 milljónum og Midt-Norsk Havbruk skuldbatt sig til kaupa fyrir allt að 70 milljónir norskra króna. [5] Eftir viðskiptin var Midt-Norsk Havbruk stærsti hluthafinn með 55,6% hlut.

2.6 Endurskipuleggja þurfti veð og fá samþykki lánveitanda
Veð Arion banka yfir 51% hlutafjár í Fiskeldi Austfjarða þurfti að leysa tímabundið af hólmi og endurreisa yfir hlutunum eftir endurskipulagninguna. Samningar takmörkuðu jafnframt sölu, ráðstöfun, nýjar veðsetningar og breytingar á samþykktum sem gætu rýrt tryggingarstöðu bankans án samþykkis hans. [1]

2.7 Fjárhagsuppgjör og upplýsingagjöf þurftu að breytast
Fyrir skráninguna gerði Fiskeldi Austfjarða upp samkvæmt íslenskum reikningsskilareglum og í Bandaríkjadölum. Eftir endurskipulagninguna varð samstæðureikningsskilum hagað í norskum krónum og samkvæmt IFRS, ásamt reglubundinni markaðsupplýsingagjöf. Ársreikningur 2020 var fyrsti ársreikningur samstæðunnar samkvæmt IFRS. [3]

3. Ályktun
Ekki verður séð að íslenskum lögum hafi verið breytt sérstaklega til að gera skráninguna mögulega. Lykillinn var að aðgreina tvo þætti: annars vegar óbreyttan íslenskan rekstrar- og leyfiskjarna og hins vegar nýtt norskt eignarhalds-, fjármögnunar- og markaðslag.

Óbreytt þurfti einkum að vera:
- leyfishafinn og lagaleg staða hans;
- skilyrði eldisleyfanna og eðli starfseminnar;
- íslensk lögsaga og opinbert eftirlit; og
- tryggingarstaða lánveitanda.

Breyta þurfti einkum:
- móðurfélaginu og beinu eignarhaldi;
- samþykktum hins skráða félags;
- skráningu hlutanna í VPS og framseljanleika þeirra;
- hlutafé og dreifingu eignarhalds; og
- reikningsskilum og opinberri upplýsingagjöf.

Skráningin var þannig ekki bein „útflutningur“ Fiskeldis Austfjarða heldur norsk markaðsskráning eignarhaldsfélags utan um áframhaldandi íslenskan leyfisrekstur.

Heimildir
1. Ice Fish Farm AS, Admission Document, 5. júní 2020, einkum kaflar 6.2, 7.3.2, 8.8.6 og 10.3–10.8.
2. Lög nr. 71/2008 um fiskeldi, söguleg útgáfa 1. maí 2020, einkum 15.–17. gr.
3. Ice Fish Farm AS, Annual Report 2020.
4. Lög nr. 2/1995 um hlutafélög, söguleg útgáfa 1. maí 2020, einkum 20. og 107. gr.
5. ABG Sundal Collier, „NOK 390 million private placement in Ice Fish Farm AS“.
6. Euronext, IPO showcase: Ice Fish Farm.

Viðauki 15. Baráttan um Seyðisfjörð

1. Niðurstaða í stuttu máli

Áformin sem nú eru til meðferðar snúast um allt að 10.000 tonna laxeldi í opnum sjókvíum í Seyðisfirði, þar af mest 6.500 tonn af frjóum laxi og 3.500 tonn af ófrjóum. Fyrirhuguð eldissvæði eru við Sörlastaðavík, Selstaðavík og Skálanesbót. Umhverfismati lauk árið 2021 og strandsvæðisskipulag Austfjarða tók gildi árið 2023. Drög að rekstrar- og starfsleyfum voru auglýst 12. desember 2024. [3] [13]

Málið er þó enn ólokið *(leyfi var síðan veitt 11. september 2026 eftir þessi samantekt var gerð).* Samkvæmt síðustu staðfestu opinberu gögnum og árshlutaskýrslu Kaldvíkur frá 27. ágúst 2026 bíður félagið enn afgreiðslu 10.000 tonna rekstrarleyfis. Byggingarleyfismál fyrir mannvirki við Sörlastaðavík og Selstaðavík er einnig ólokið. Eldið er því ekki hafið og verkefnið hefur hvorki verið endanlega samþykkt né endanlega stöðvað. [18] [19] [20]

VÁ - Félag um vernd fjarðar hefur frá stofnun í janúar 2021 verið kjarninn í skipulagðri andstöðu. Félagið hefur beitt almenningsfundum, mótmælagjörningum, undirskriftasöfnun, umsögnum, stjórnsýslukærum og samstarfi við landeigendur og náttúruverndarsamtök. Baráttan hefur ekki leitt til endanlegrar synjunar leyfa, en hún hefur gert andstöðu heimamanna sýnilega og knúið fram ítarlegri stjórnsýslulega skoðun á meðal annars netlögum, siglingaöryggi, Farice-sæstrengnum, ofanflóðum og aðild landeigenda. [4] [16] [17]

2. Afmörkun og heimildanotkun

Í greinargerðinni er gerður skýr greinarmunur á fjórum stigum málsins: umhverfismati, strandsvæðisskipulagi, rekstrar- og starfsleyfum og byggingarleyfi. Jákvætt eða skilyrt álit á einu stigi jafngildir ekki heimild til að hefja rekstur. Einnig er greint á milli staðfestra niðurstaðna stjórnvalda og sjónarmiða VÁ, Kaldvíkur eða annarra hagsmunaaðila.

Tölur um 55% andstöðu árið 2020 og 13.022 undirskriftir árið 2025 eru birtar af VÁ og eru merktar sem slíkar. Upplýsingar fyrirtækisins um sýnileika kvía, fjölda starfa og tæknilega hentugleika svæða eru sömuleiðis kynning fyrirtækisins. Þar sem unnt er eru opinber stjórnsýslugögn látin ganga framar málflutningi hagsmunaaðila. [6] [14]

3. Ferill málsins

3.1 Fyrri eldistilraunir og undirbúningur

Smávægilegt eldi var stundað í Seyðisfirði á níunda og tíunda áratug síðustu aldar. Í matsáætlun framkvæmdaraðila er meðal annars lýst tjóni af völdum marglyttu í frumstæðum kvíum á árunum 1985-1990. Þetta eldi var ekki sama verkefni og núverandi 10.000 tonna áform. [1]

Fiskeldi Austfjarða, sem síðar varð hluti af Ice Fish Farm og starfar nú undir nafni Kaldvíkur, segir umsóknarferlið í Seyðisfirði hafa hafist árið 2014. Fyrsta lykilskjalið sem markar opinbera umhverfismatsferlið er þó tillaga að matsáætlun frá september 2016. [1] [6]

3.2 Matsáætlun 2016

Í matsáætluninni var stefnt að 10.000 tonna laxeldi. Þá voru tvær meginstaðsetningar nefndar, við Háubakka og Sörlastaðavík. Gert var ráð fyrir að fjörðurinn yrði eitt framleiðslusvæði, að seiði yrðu sett út þriðja hvert ár og svæðið hvílt eftir slátrun. Fyrirtækið áætlaði þá 25 bein heilsársstörf á

Seyðisfirði, en vinnslu að mestu á Djúpavogi. Í síðari kynningum hefur fyrirtækið talað um 15-18 heilsársstörf. [1] [6]

3.3 Burðarþolsmat 2018

Hafrannsóknastofnun mat burðarþol Seyðisfjarðar árið 2018 sem 10.000 tonn. Burðarþolsmatið lýsir því lífræna álagi sem fjörðurinn er talinn geta tekið við án óásættanlegra áhrifa samkvæmt forsendum matsins. [2]

3.4 Frummatsskýrsla 2020 og stofnun VÁ 2021

Frummatsskýrsla var lögð fram síðla árs 2020. Þá var fjallað um fjórar hugsanlegar staðsetningar: Háubakka, Sörlastaðavík, Selstaðavík og Skálanesbót, en aðeins hluti svæðanna yrði í notkun hverju sinni. Andstaðan varð þegar sýnileg. VÁ - Félag um vernd fjarðar hefur síðar sagt að undirskriftir gegn áformunum árið 2020 hafi samsvarað um 55% Seyðfirðinga. [14]

VÁ - Félag um vernd fjarðar var stofnað í janúar 2021. Upphaflegt tilefni var meðal annars óánægja með kynningu fyrirtækisins, sem stofnendur töldu of einhliða og haldna á óhentugum tíma. Félagið óskaði eftir opnum borgarafundi þar sem ólík sjónarmið fengju að takast á. [5]

Samkvæmt samþykktum VÁ er tilgangur félagsins að halda Seyðisfirði lausum við fiskeldi í opnum sjókvíum. Félagið leggur áherslu á rétt íbúa til áhrifa, vernd villtra laxastofna og umhverfis, ásýnd og ferðaþjónustu og að einkafyrirtæki geti ekki lagt undir sig stór svæði fjarðarins án raunverulegs samráðs. [4]

3.5 Niðurstaða umhverfismats 2021

Endanleg matsskýrsla var lögð fram 8. desember 2021 og álit Skipulagsstofnunar lá fyrir 31. desember sama ár. Skipulagsstofnun taldi meðal annars að uppsöfnun lífræns úrgangs gæti haft talsvert neikvæð áhrif á sjávarbotn á afmörkuðu svæði undir og nærri kvíum, en áhrifin minnkuðu með fjarlægð. Þá gætu breytt ásýnd og ímynd haft talsvert neikvæð áhrif á ferðaþjónustu. Jafnframt var talið að 6.500 tonna eldi á frjóum laxi rúmaðist innan áhættumats erfðablöndunar, með þeim forsendum og vöktun sem gert var ráð fyrir. [3] [17]

VÁ lýsti álitinu sem falleinkunn fyrir verkefnið. Lagalega var álitið þó hvorki synjun né samþykki, heldur faglegt álit sem leyfisveitendur verða að taka mið af við síðari ákvarðanir.

3.6 Strandsvæðisskipulag Austfjarða 2022-2023

Áhættumat erfðablöndunar var endurútgefið árið 2022. Niðurstaðan sem síðar fór inn í leyfisdrögin var að hámarki 6.500 tonn af frjóum laxi og 3.500 tonn af ófrjóum. [3] [13]

Strandsvæðisskipulag Austfjarða var staðfest af ráðherra 2. mars 2023 og tók gildi 7. mars. Þar voru tilgreindir reitir í Seyðisfirði fyrir fiskeldi. Að lokum stóðu þrjú eldissvæði eftir: Sörlastaðavík, Selstaðavík og Skálanesbót. Háubakkar féllu út, meðal annars vegna athugasemda um sjónræn áhrif frá þéttbýlinu. [6] [12]

VÁ gagnrýndi strandsvæðisskipulagið og taldi samráð ófullnægjandi, valkostagreiningu ábótavant og að ekki væri tekið nægilegt tillit til siglinga, náttúru, ferðaþjónustu, netlaga og Farice-sæstrengsins. [11] [15]

3.7 Skoðanakönnun, sveitarstjórn og mótmæli 2023

Gallup gerði könnun fyrir Múlaþing í byrjun árs 2023. Samkvæmt birtri niðurstöðu voru 74% andvíg sjókvíaeldi í Seyðisfirði. Heimastjórn Seyðisfjarðar tók niðurstöðuna formlega til umfjöllunar og fékk bæði fulltrúa fyrirtækisins og VÁ á fund. [7] [8]

Tillaga um að sveitarfélagið lýsti sig andvígt eldinu féll í sveitarstjórn í mars 2023 með jöfnum atkvæðum, 4-4. Af þeirri niðurstöðu verður ekki dregin sú ályktun að sveitarstjórnin hafi samþykkt eldið; hún sýnir aðeins að ekki náðist meirihluti fyrir formlegri andstöðu. [8]

Þann 13. júlí 2023 fjölmenntu Seyðfirðingar á samstöðufund og mynduðu orðið „NEI“. Mótmælin beindust að áformunum sjálfum en einnig að því sem þátttakendur töldu skort á áhrifum heimamanna á ráðstöfun fjarðarins. [9]

3.8 Dómsmálið um strandsvæðisskipulagið

Í nóvember 2023 höfðuðu Landvernd og sex hagsmunaaðilar frá Seyðisfirði mál gegn ríkinu og kröfðust ógildingar strandsvæðisskipulagsins. Málsástæður sneru meðal annars að skipulagsvaldi, valkostagreiningu, umhverfismati, vitamálum og fjarskiptalögum. [11]

Málinu var vísað frá héraðsdómi og Landsréttur staðfesti frávísunina 10. júní 2024. Þar með fékkst ekki efnisdómur sem ógilti skipulagið. [12]

3.9 Mótmæli og leyfisdrög 2024

Um 200 manns sóttu samstöðufund VÁ í Herðubreið 12. október 2024. Þar var meðal annars sýndur mótmælagjörningur þar sem kajakræðarar mynduðu táknræna línu yfir fjörðinn með neyðarblysum. [10]

Í nóvember 2024 mældist andstaða einnig á landsvísu. Samkvæmt Gallup-könnun sem Vísir greindi frá voru 61,1% landsmanna neikvæð gagnvart áformunum. Þetta var önnur könnun en sveitarfélagskönnunin frá 2023 og tölurnar eru því ekki beint samanburðarhæfar. [21]

Þann 12. desember 2024 auglýstu Matvælastofnun og Umhverfisstofnun drög að rekstrar- og starfsleyfum. Umfangið var 10.000 tonn, skipt í 6.500 tonn af frjóum og 3.500 tonn af ófrjóum laxi. Frestur til athugasemda var til 20. janúar 2025. [3] [13]

3.10 Athugasemdir, undirskriftir og stjórnsýslukærur 2025

Alls bárust 186 athugasemdir við rekstrarleyfisdrögin. Matvælastofnun lýsti fjöldanum sem fordæmalausum. Stofnunin sagði tafir meðal annars stafa af umfangi athugasemdanna, álitaefnum um strandsvæðisskipulag, ofanflóðahættu og netlög, auk þess sem uppfærða gæðahandbók og staðfestingu á eiginfjárstöðu umsækjanda vantaði. [16]

VÁ skilaði ítarlegum athugasemdum um villta laxastofna, laxalús, siglingar, Farice-sæstrenginn, ljósgeira Brimnesvita, ofanflóð og önnur staðbundin álitaefni. Þetta voru sjónarmið félagsins sem stjórnvöld þurftu að rannsaka; þau jafngilda ekki öll staðfestum niðurstöðum stjórnvalda. [15]

Undirskriftasöfnun gegn leyfisveitingunni náði 13.022 nöfnum 10. apríl 2025 samkvæmt upplýsingum VÁ. [14]

VÁ og eigendur nokkurra sjávarjarða kærðu síðar dráttinn á afgreiðslu rekstrarleyfis. Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála komst 9. desember 2025 að þeirri niðurstöðu að lögbundinn fjögurra vikna frestur væri löngu liðinn, en tafirnar skýrðust af málefnalegri rannsókn á

óleystum atriðum. Kröfu landeigenda var hafnað. Kæru VÁ var vísað frá þar sem félagið átti ekki aðild að þessu tiltekna málshraðamáli.[16]

3.11 Hæfisannmarki við staðfestingu skipulagsins

Umboðsmaður Alþingis komst 11. apríl 2025 að þeirri niðurstöðu að aðkoma starfsmanns ráðuneytis, sem áður hafði komið að undirbúningi strandsvæðisskipulagsins hjá Skipulagsstofnun, hefði ekki samræmst óskráðri hæfisreglu stjórnsýsluréttar. Umboðsmaður staðhæfði þó ekki að ómálefnaleg sjónarmið hefðu í reynd ráðið niðurstöðunni eða að skipulagið væri sjálfkrafa ógilt.[12]

Ráðuneytið endurmat málið og taldi 9. júlí 2025 að annmarkinn væri ekki svo verulegur að fella bæri strandsvæðisskipulagið úr gildi. Skipulagið stendur því enn.[12]

3.12 Byggingarleyfisferlið 2026

Kaldvík hefur sótt um byggingarleyfi fyrir sjókvíamannvirkjum við Sörlastaðavík og Selstaðavík. Í umsögn Múlaþings frá 16. mars 2026 var talið að leysa þyrfti úr samræmi við strandsvæðisskipulag, réttindum landeigenda og netlögum, siglingaöryggi og ljósgeira Brimnesvita, helgunarsvæði Farice-1 og hættu á slysasleppingum vegna ofanflóða. Sveitarfélagið gerði þó ekki frekari skipulagslega athugasemd við leyfið að því gefnu að atriðin yrðu leyst.[17]

VÁ og landeigendur kröfðust aðildar að byggingarleyfismálinu. HMS synjaði. Úrskurðarnefndin felldi synjunina úr gildi gagnvart landeigendum 21. maí 2026 og krafðist heildstæðara mats á hagsmunum þeirra. Kæru VÁ var vísað frá, þar sem almenn kæruheimild umhverfisverndarsamtaka veitir þeim ekki sjálfkrafa aðild á fyrsta stjórnsýslustigi.[18]

HMS synjaði landeigendunum aftur 9. júlí 2026. Þeir kærðu 17. júlí. Þann 4. ágúst hafnaði úrskurðarnefnd beiðni um frestun réttaráhrifa. Sérstaka ákvörðun um byggingarleyfi þyrfti enn og hana mætti kæra sérstaklega. Efnisleg úrlausn um aðild landeigendanna var því enn ólokin samkvæmt síðasta birta úrskurði.[19]

4. MÓTSTAÐAN OG MÓTMÆLIN

4.1 Umfang og birtingarmyndir

Mótstaðan hefur verið bæði staðbundin og landsbundin. Hún hefur birst í undirskriftasöfnunum, opnum fundum, samstöðufundum, mótmælagjörningum, blaðagreinum, myndböndum, umsögnum til stjórnvalda og stjórnsýslu- og dómsmálum. Gallup-könnun sveitarfélagsins frá 2023, þar sem 74% lýstu andstöðu, er sterkasta birt opinbera mælingin á staðbundinni afstöðu.[7] [8]

Mótmælin árið 2023, þar sem orðið „NEI“ var myndað, og fjölmennur fundur í Herðubreið árið 2024 höfðu fyrst og fremst táknrænt og pólitískt vægi og sýndu að andstaðan var skipulögð og viðvarandi.[9] [10]

4.2 Hlutverk VÁ

VÁ hefur verið skipulagslegur kjarni andstöðunnar frá 2021. Aðferðir félagsins má greina í fimm meginþætti:

- **Almenn virkjun:** borgarafundir, samstöðufundir, mótmælagjörningar, undirskriftasöfnun og upplýsingagjöf.
- **Faglegar umsagnir:** athugasemdir í umhverfismati, strandsvæðisskipulagi og leyfisferlum, meðal annars með aðstoð lögfræðinga og sérfræðinga.
- **Pólitískur þrýstingur:** samskipti við sveitarstjórn, ráðherra og þingmenn og krafa um að staðbundin afstaða fái raunverulegt vægi.

- **Stjórnsýslu- og dómsleiðir:** kvartanir til umboðsmanns, kærur til úrskurðarnefndar og samstarf við landeigendur og Landvernd.
- **Samstarf:** við náttúruverndarsamtök, veiðiréttarhafa og landeigendur og tenging málsins við stærri umræðu um opið sjókvíaeldi.

4.3 Hvað hefur VÁ náð fram?

Ekki er unnt að staðfesta að VÁ eitt hafi valdið töfum eða tiltekinni breytingu á leyfisgögnum. Opinber gögn sýna hins vegar að athugasemdir og álitaefni sem andstæðingar hafa haldið á lofti eru nú hluti af stjórnsýslulegri rannsókn málsins. Þar má nefna netlög, Farice, siglingaöryggi og ofanflóðahættu. [16] [17]

VÁ hefur einnig gert andstöðu heimamanna mælanlega og sýnilega og haldið málinu í opinberri umræðu. Samtökin og samstarfsaðilar þeirra hafa náð einstökum stjórnsýslulegum árangri, einkum þegar synjun HMS um aðild landeigenda var felld úr gildi. VÁ sjálft hefur þó ítrekað rekist á takmarkanir vegna þess að félagið hefur ekki alltaf sjálfstæða aðild á fyrsta stjórnsýslustigi. [18]

5. Helstu ágreiningsefnin

Sjónarmið andstæðinga og VÁ	Sjónarmið Kaldvíkur og forsendur leyfisdraganna
Hætta á sleppingum, erfðablöndun, laxalús og mengun sjávarbotns.	Umfangið er innan 10.000 tonna burðarþols og frjór lax takmarkaður við 6.500 tonn samkvæmt áhættumati.
Fjörðurinn er þröngur og mikilvægur fyrir siglingar, ferju, ferðamennsku og ásýnd bæjarins.	Staðsetningum var breytt, Háubakkar teknir út og fyrirtækið telur að kvíarnar verði ekki sýnilegar frá bænum.
Árekstrar við netlög, Brimnesvita, Farice og ofanflóðahættu séu óleystir.	Fyrirtækið telur tæknilega unnt að afmarka eða færa búnað og uppfylla skilyrði stjórnvalda.
Könnuð 74-75% staðbundin andstaða eigi að fá úrslitavægi.	Leyfisákvarðanir ráðast samkvæmt gildandi kerfi af lögum og faglegu mati ríkisstofnana, ekki staðbundinni könnun einni.
Ferðaþjónusta og staðarímynd geti beðið varanlegan skaða.	Fyrirtækið boðar 15-18 bein störf, þjónustukaup og fjölbreyttara atvinnulíf.
Opið sjókvíaeldi sé röng og úrelt nýting sameiginlegs fjarðar.	Með vöktun, hvíld svæða og leyfisskilyrðum megi halda áhrifum staðbundnum og afturkræfum.

Heimildir og sjónarmið að baki samanburðinum: [3], [4], [6], [15], [16] og [17].

6. Staða málsins 4. september 2026

- Umhverfismatinu er lokið, en engin leyfi *(leyfi fékkst 11. september)*.
- Strandsvæðisskipulag Austfjarða er enn í gildi.
- Drög að rekstrarleyfum Matvælastofnunar og starfsleyfi vegna mengunarvarna voru auglýst í desember 2024.
- Kaldvík sagði í árshlutaskýrslu 27. ágúst 2026 að rekstrarleyfið í Seyðisfirði væri enn óafgreitt.
- Byggingarleyfisumsóknir fyrir Sörlastaðavík og Selstaðavík eru í stjórnsýsluferli.
- Kæra landeigenda um aðild að byggingarleyfismálinu var óútkljáð samkvæmt síðasta birta úrskurði 4. ágúst 2026.
- Synjun um aðild er ekki heimild til framkvæmda. Samþykki byggingaráforma og sérstakt byggingarleyfi þarf áður en framkvæmdir geta hafist.

Heildarniðurstaðan er því sú að VÁ og mótmælendur hafa ekki fengið áformin felld endanlega, en Kaldvík hefur heldur ekki fengið þau leyfi sem þarf til að hefja fyrirhugað eldi. Baráttan hefur færst frá almennri umræðu og umhverfismati yfir í nákvæman stjórnsýslu- og eignarréttarlegan ágreining um staðsetningar, netlög, siglingaöryggi, Farice, ofanflóð og aðild landeigenda. Næstu afgerandi skref verða endanlegar ákvarðanir Matvælastofnunar, Umhverfis- og orkustofnunar og HMS. Verði leyfi veitt má búast við að andstæðingar láti reyna á kæruleiðir.[19] [20]

7. Heimildaskrá

1. Fiskeldi Austfjarða hf. Tillaga að matsáætlun vegna 10.000 tonna framleiðslu á laxi í Seyðisfirði, 6. september 2016. https://assets.ctfassets.net/8k0h54kbe6bj/5vOKxcoFm2uTvJorwvHliD/675fe4a7c1e7cdcfb4bb0593133d2180/201601059-Tillaga_a__mats__tlun_vegna_10.000_tonna_framlei_slu__laxi__Sey_isfir_i.pdf (sótt 4. september 2026).
2. Alþingi. Svar sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra um burðarþolsmat fjarða og hafsvæða, þskj. 1731, 150. löggjafarþing. https://www.althingi.is/altext/150/s/1731.html (sótt 4. september 2026).
3. Umhverfis- og orkustofnun. Tillaga að starfsleyfi Kaldvíkur hf. í Seyðisfirði, 12. desember 2024. https://uos.is/opinber-birting/tillaga-ad-starfsleyfi-kaldvikur-hf.-i-seydisfirdi (sótt 4. september 2026).
4. VÁ - Félag um vernd fjarðar. Um VÁ; tilgangur, samþykktir og stjórn. https://www.va-felag.is/um-va (sótt 4. september 2026).
5. Austurfrétt. „Stofna baráttufélag gegn fiskeldi á Seyðisfirði“, 20. janúar 2021. https://austurfrett.is/frettir/stofna-barattufelag-gegn-fiskeldi-a-seydhisfirdhi (sótt 4. september 2026).
6. Fiskeldi Austfjarða/Ice Fish Farm. Kynningarvefur um fyrirhugað fiskeldi í Seyðisfirði. https://fiskeldiseydisfirdi.is/ (sótt 4. september 2026).
7. Múlaþing. Fundargerð 32. fundar heimastjórnar Seyðisfjarðar, 8. mars 2023. https://www.mulathing.is/is/stjornsysla/sveitarstjorn-rad-og-stjornir/fundargerdir/heimastjorn-seydisfjardar/424 (sótt 4. september 2026).
8. Heimildin. „Hitafundur um laxeldi í Seyðisfirði: Ég ætla að berjast gegn þessu“, 16. mars 2023. https://heimildin.is/grein/17128/hitafundur-um-laxeldi-i-seydisfirdi-eg-aetla-ad-berjast-gegn-thessu/ (sótt 4. september 2026).
9. RÚV. „Samstöðufundur gegn sjókvíaeldi í Seyðisfirði“, 13. júlí 2023. https://www.ruv.is/frettir/innlent/2023-07-13-samstodufundur-gegn-sjokviaeldi-i-seydisfirdi-387945 (sótt 4. september 2026).
10. Austurfrétt. „Um 200 manns sótti samstöðufund gegn fiskeldi á Seyðisfirði“, 14. október 2024. https://austurfrett.is/frettir/um-200-manns-sotti-samstoedhufund-gegn-fiskeldi-a-seydhisfirdhi (sótt 4. september 2026).
11. Landvernd. „Málssókn gegn íslenska ríkinu: Krafa um að strandsvæðisskipulag Austfjarða verði fellt úr gildi“, 10. nóvember 2023. https://landvernd.is/strandsvaedaskipulag-austfjarda-verdi-fellt-ur-gildi/ (sótt 4. september 2026).
12. Umboðsmaður Alþingis. Álit í máli vegna staðfestingar strandsvæðisskipulags Austfjarða, 11. apríl 2025, ásamt viðbrögðum ráðuneytis. https://www.umbodsmadur.is/alit-og-bref/mal/nr/10656/skoda/mal/ (sótt 4. september 2026).
13. Matvælastofnun. Tillaga að rekstrarleyfi Kaldvíkur hf. til fiskeldis í Seyðisfirði, Múlaþingi, 12. desember 2024. https://www.mast.is/is/um-mast/frettir/frettir/tillaga-ad-rekstrarleyfi-kaldvikur-hf-til-fiskeldis-i-seydisfirdi-mulathingi (sótt 4. september 2026).
14. VÁ - Félag um vernd fjarðar. „Undirskriftalisti - Verndum Seyðisfjörð“, uppfært 10. apríl 2025. https://www.va-felag.is/athugasemdir/v8003kz0byo1mutltor8tbt6lwjnmm (sótt 4. september 2026).
15. VÁ - Félag um vernd fjarðar. „Almenn athugasemd við tillögu MAST“, janúar 2025. https://www.va-felag.is/athugasemdir/athugasemd-vi-tillgu-mast (sótt 4. september 2026).
16. Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála. Úrskurður 146/2025, Kaldvík, 9. desember 2025. https://uua.is/urleits/146-2025-kaldvik/ (sótt 4. september 2026).
17. Múlaþing. Umsögn um byggingarleyfi fyrir sjókvíar í Seyðisfirði, samþykkt 16. mars 2026. https://minarsidur.mulathing.is/MeetingSearch/displaydocument.aspx?cc=Document&filename=Byggingarleyfi+fyrir+sj%C3%B3kv%C3%ADar+%C3%AD+Sey%C3%B0isfir%C3%B0i+-

Seyðisfjörður þar sem Kaldvík fyrirhugar að vera með sjókvíaeldi.

+Ums%C3%B6gn+M%C3%BAla%C3%BEings.pdf&itemid=FGGIUdawt0mv9bGDfQ3G9Q&meetingid=MdoblxNgUOEWPdsMtzuw1 (sótt 4. september 2026).
18. Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála. UUA2603016, sjókvíaeldi í Seyðisfirði, 21. maí 2026. https://uua.is/urleits/uua2603016-sjokviaeldi-i-seydisfirdi/ (sótt 4. september 2026).
19. Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála. UUA2607013, sjókvíaeldi í Seyðisfirði; bráðabirgðaúrskurður 4. ágúst 2026. https://uua.is/urleits/uua2607013-sjokviaeldi-i-seydisfirdi/ (sótt 4. september 2026).
20. Kaldvík AS. Interim Report Q2 2026, samþykkt 26. ágúst og birt 27. ágúst 2026. https://zzhpwbgkckqsrhkwthik.storage.supabase.co/storage/v1/object/public/kaldvik-media/media/kaldvik-q2-2026-final.pdf (sótt 4. september 2026).
21. Vísir. „Telja Seyðisfjörð þola tíu þúsund tonn af eldislaxi“, desember 2024. https://www.visir.is/g/20242663552d (sótt 4. september 2026).

Viðauki 16. Skinney-Þinganes og Krossey í Kaldvík

Samantekt

Skinney-Þinganes hf. og Krossey ehf. eru ekki tveir óháðir hluthafar í Kaldvík AS. Krossey er 100% dótturfélag Skinneyjar-Þinganess og er hið skráða eignarhaldsfélag. Í nýjustu opinberu hluthafaupplýsingunum, miðað við 30. júní 2026, á Krossey 19.061.439 hluti í Kaldvík, eða 11,33%. [1][8]

Aðalsteinn Ingólfsson, sem tengist Skinney-Þinganesi og Krossey, sat í stjórn Kaldvíkur frá september 2022 til 7. janúar 2025. Hann sagði sig úr stjórn vegna deilna um kaup Kaldvíkur á félögum tengdum norska meirihlutaeigandanum Heimstø. Minnihlutahópur hluthafa krafðist síðar sérstakrar rannsóknar á viðskiptunum. Héraðsdómur Þrændalaga hafnaði rannsóknarbeiðninni haustið 2025 og niðurstaðan var ekki kærð. [9][10][15][16]

1. Eignarhlutur Skinneyjar-Þinganess og Krosseyjar

Krossey ehf. er skráð sem 100% dótturfélag Skinneyjar-Þinganess. Eign Skinneyjar-Þinganess í Kaldvík er því óbein í gegnum Krossey. Þetta eignarhald kemur meðal annars fram í upplýsingum úr ársreikningi Skinneyjar-Þinganess. [1]

Tími	Skráður hluthafi	Fjöldi hluta	Hlutfall	Helsta breyting
2017	Skinney-Þinganes / Laxar fiskeldi	Ekki staðfestur fjöldi	Rúmlega 5% í Löxum	Skinney-Þinganes hóf fjárfestingu í Löxum fiskeldi.
31.12.2022	Krossey	10.301.456	11,26%	Hluturinn kom inn í Kaldvík við samruna Laxa fiskeldisog Ice Fish Farm.
31.12.2024	Krossey	14.507.982	11,87%	Aukning eftir hlutafjárútboð og umbreytingu hluthafaláns.
Júní 2025	Krossey	19.061.439	Um 11,45%	Krossey bætti við 4.553.457 hlutum á 14 NOK á hlut.
31.12.2025	Krossey	19.061.439	11,33%	Hlutfallið lækkaði vegna fjölgunar heildarhluta.
30.06.2026	Krossey	19.061.439	11,33%	Óbreytt frá árslokum 2025.

Heimildir að töflu: [2]–[8]. Hlutfall í júní 2025 er reiknað sem 19.061.439 / 166.522.251 = 11,45%.

Skinney-Þinganes keypti upphaflega rúmlega 5% í Löxum fiskeldi árið 2017 og jók síðar við sig. Við samruna Laxa fiskeldis og þáverandi Ice Fish Farm árið 2022 fengu hluthafar Laxa fiskeldis nýja hluti í sameinuðu félagi. Um næstu áramót átti Krossey 10.301.456 hluti, eða 11,26%. [2][3]

Árið 2023 fékk Krossey 3.519.825 nýja hluti: 1.845.942 hluti gegn um 50,95 milljóna NOK greiðslu og 1.673.883 hluti, að verðmæti um 46,20 milljónir NOK, við umbreytingu hluthafaláns. Gengið var 27,60 NOK á hlut. [4]

Í hlutafjáraukningu 2025 bætti Krossey við sig 4.553.457 hlutum á 14 NOK á hlut, samtals 63.748.398 NOK samkvæmt útboðsverðinu. Við árslok 2025 og 30. júní 2026 var eignin 19.061.439 hlutir af 168.268.335 útgefnum hlutum Kaldvíkur, eða 11,33%. [6][7][8]

2. Stjórnarseta

Aðalsteinn Ingólfsson var stjórnarformaður Laxa fiskeldis fyrir samrunann. Hann tók sæti í stjórn Ice Fish Farm/Kaldvíkur í september 2022 og sat þar til 7. janúar 2025. [3][9]

Stjórnarsetan var ekki formlega skilgreind í opinberum gögnum sem sérstakt stjórnarsæti Skinneyjar-Þinganess eða Krosseyjar. Aðalsteinn var kjörinn persónulega á hluthafafundi, þótt tengsl hans við hinn stóra minnihlutaeignarhlut væru skýr.

Þegar Aðalsteinn sagði af sér 7. janúar 2025 tilkynnti Kaldvík aðeins að stjórnarsetu hans lyki þegar í stað. Aðalsteinn birti sjálfur ítarlegri skýringu og tengdi afsögnina kaupum Kaldvíkur á félögum tengdum Heimstø. [9][10][11]

Á aukahluthafafundi 28. janúar 2025 var Renate Larsen kjörin í stjórn gegn Ingveldi Ástu Björnsdóttur, sem hópur minnihlutahluthafa hafði tilnefnt. Opinber fundargögn nafngreina ekki alla hluthafana að baki tilnefningu Ingveldar. Því er ekki hægt að staðfesta af fundargerðinni einni að Krossey hafi formlega staðið að tilnefningunni. Eftir brotthvarf Aðalsteins hefur Skinney-Þinganes/Krossey ekki haft opinberlega auðkenndan fulltrúa í stjórninni. [12]

3. Átökin um tengd viðskipti

Deilan snerist um kaup Kaldvíkur á þremur eignum úr umhverfi norska meirihlutaeigandans Heimstø:

- 100% hlut í Djúpskel ehf., sem framleiðir fiskikassa, fyrir 100 milljónir NOK;
- síðasta 33,3% hlutinn í Búlandstindi ehf., vinnslufélagi Kaldvíkur, fyrir 50 milljónir NOK;
- 100% hlut í Mossi ehf. fyrir 40 milljónir NOK.

Heildarkaupverðið var 190 milljónir NOK. Djúpskel og hluturinn í Búlandstindi voru keypt af Ósval ehf., en Mossi var keypt af Heimstø. [13][14]

Greiðsla fyrir Djúpskel og Búlandstind, samtals 150 milljónir NOK, fór fram með skuldabréfi sem breyta mátti í hluti í Kaldvík á genginu 27,60 NOK. Kaupverð Mossa var fjármagnað með vaxtalausu seljandaláni. Kaupunum lauk 25. mars 2025. [13]

4. Málsrök Aðalsteins

- **Kaupverðið væri of hátt.** Hann taldi Kaldvík greiða óeðlilega mikið fyrir kassaverksmiðju og fiskvinnslu.
- **Gengi Kaldvíkur væri of lágt í viðskiptunum.** Umbreytingargengið 27,60 NOK væri að hans mati undir raunvirði Kaldvíkur. Hann vísaði til verðmata greiningaraðila á bilinu 35–41 NOK og taldi að seljendur fengju þar með of stóran hlut í Kaldvík fyrir eignirnar.
- **Hagsmunaárekstrar væru verulegir.** Aðalsteinn sagði að tveir af þeim þremur stjórnarmönnum sem samþykktu viðskiptin væru forstjóri og fjármálastjóri Heimstø. Sjálfur hefði hann greitt atkvæði gegn kaupunum og einn stjórnarmaður setið hjá.
- **Málsmeðferðin hefði verið óeðlileg.** Hann taldi að athugasemdir sínar hefðu verið hunsaðar og að meirihlutaeigandinn væri í reynd að afgreiða viðskipti við sjálfan sig á kostnað annarra hluthafa.
- **Rannsaka þyrfti óhæði stjórnar og verðmat.** Hann sendi endurskoðendum félagsins erindi og taldi tilefni til sérstakrar skoðunar á tengdum viðskiptum, hæfi stjórnarmanna og skyldu þeirra til að gæta hagsmuna allra hluthafa.

Aðalsteinn gagnrýndi jafnframt að stjórnarformaður Kaldvíkur hefði ekki viljað birta ástæður afsagnar hans í upphaflegri kauphallartilkynningu. [10][11]

5. Mótrök Kaldvíkur

Stjórn Kaldvíkur hafnaði gagnrýninni. Helstu rök félagsins voru þessi: [14]

- Með kaupunum fengi Kaldvík fulla stjórn á vinnslu og framleiðslu umbúða.
- Eigin framleiðsla á fiskikössum ætti að lækka umbúðakostnað um áætlaðar 1,5 NOK á hvert slátrað kíló.
- Bygging nýrrar verksmiðju eða áframhaldandi kaup af þriðja aðila væru óhagkvæmari valkostir.
- Deloitte hefði unnið áreiðanleikakönnun og verðmatið hefði meðal annars byggst á endurstofnverði, sjóðstreymi og samanburðarmargföldurum.
- Að mati stjórnar væri heildarkaupverðið, 190 milljónir NOK, sanngjarnt.

6. Rannsóknarbeiðnin og niðurstaða málsins

Hinn 4. júní 2025 kröfðust hluthafar með um 30% hlutafjár aukahluthafafundar og lögðu til sérstaka rannsókn. Hún átti meðal annars að ná til annarra valkosta en kaupanna, verðmats eignanna og Kaldvíkur, hæfis og óhæðis stjórnarmanna, lögfræðilegrar ráðgjafar og markaðstilkynninga um viðskiptin. [15][16]

Á hluthafafundinum 4. júlí 2025 voru 32.793.108 atkvæði greidd með rannsókn, eða 23,68% greiddra atkvæða á fundinum. Á móti voru 105.702.329 atkvæði, eða 76,32%, og 283.189 atkvæði sátu hjá. Tillagan féll. Stuðningurinn var þó yfir 10% lagamörkum og því gat minnihlutinn óskað eftir því við dómstól að sérstök rannsókn yrði fyrirskipuð. [15]

Minnihlutahópurinn lagði slíka beiðni fyrir Héraðsdóm Þrændalaga 4. ágúst 2025 samkvæmt 5-25. gr. norskra hlutafélagalaga. [16]

Héraðsdómurinn hafnaði rannsóknarbeiðninni í október 2025. Samkvæmt skýringum Kaldvíkur taldi dómurinn viðskiptin þegar nægilega upplýst og skjalfest. Frestur til að kæra niðurstöðuna rann út 20. nóvember 2025 án þess að kæra bærist. Málinu var því lokið. [7]

> **Lagalegur fyrirvari:** Niðurstaðan var synjun á beiðni um sérstaka félagaréttarlega rannsókn, ekki efnisdómur um skaðabætur eða ógildingu viðskiptanna. Ekki liggur fyrir opinber niðurstaða um að stjórnarmenn hafi brotið lög. Synjunin jafngildir heldur ekki sjálfstæðri dómsniðurstöðu um að kaupverðið hafi verið rétt. Sjálfur dómsúrskurðurinn fannst ekki í aðgengilegum opinberum gögnum; lýsing á forsendum hans byggist því á opinberri frásögn Kaldvíkur í ársreikningi félagsins. [7]

7. Niðurstaða

Skinney-Þinganes fer með óbeinan 11,33% eignarhlut í Kaldvík í gegnum Krossey. Aðalsteinn Ingólfsson tengdi þennan minnihlutaeignarhlut við stjórn Kaldvíkur frá 2022 þar til hann sagði af sér í janúar 2025. Deilan var í kjarna sínum ágreiningur um tengd viðskipti, verðmat Kaldvíkur og hinna keyptu félaga, hæfi stjórnarmanna og jafnræði hluthafa.

Viðskiptin gengu eftir þrátt fyrir mótmæli Aðalsteins. Tillaga um rannsókn féll á hluthafafundi, en fékk nægan minnihlutastuðning til að bera málið undir dómstól. Dómstóll hafnaði beiðninni og niðurstaðan var ekki kærð. Þar með lauk hinu formlega rannsóknarmáli án þess að sérstök rannsókn væri fyrirskipuð og án efnisdóms um bótaábyrgð, ógildingu eða réttmæti kaupverðsins.

Heimildaskrá

1. Alþingi – fylgiskjal með upplýsingum úr ársreikningum sjávarútvegsfyrirtækja. Upplýsingar um 100% eign Skinneyjar-Þinganess í Krossey.
2. Heimildin: Að minnsta kosti fjögur útgerðartengd félög hafa fjárfest í laxeldi. Birt 12. mars 2023. Fjallað um upphaf fjárfestingar Skinneyjar-Þinganess í Löxum fiskeldi.

Höfn í Hornafirði þar sem Skinney – Þinganes er með sínar höfuðstöðvar.

3. Ice Fish Farm AS – Annual Report 2022. Hluthafalisti, samruni við Laxa og stjórnarseta Aðalsteins.
4. Ice Fish Farm AS – Issuance of new shares, 30. mars 2023. Útgáfa hluta til Krosseyjar og umbreyting hluthafaláns.
5. Kaldvik AS – Q2 2024 Report. Hluthafalisti og staða Krosseyjar 2024.
6. Kaldvik AS – fundargögn vegna hlutafjáraukningar 2025. Úthlutun nýrra hluta, meðal annars til Krosseyjar.
7. Kaldvik AS – Annual Report 2025. Hluthafalisti, hlutafé, dómsniðurstaða og lok kærufrests.
8. Kaldvik AS – Half-year Report 2026. Hluthafalisti og skráð hlutafé 30. júní 2026.
9. Kaldvik AS – Resignation of board member, 7. janúar 2025. Opinber tilkynning um afsögn Aðalsteins og stjórnarsetu hans frá september 2022.
10. iLaks: Styremedlem trekker seg fra Kaldvik i protest mot «unormal handel». Yfirlýsing og málsrök Aðalsteins vegna kaupanna.
11. Austurfrétt: Segir sig úr stjórn Kaldvíkur og telur umbúðaverksmiðju og vinnslu of dýru verði keyptar. Íslensk umfjöllun um afsögnina og gagnrýni Aðalsteins.
12. Kaldvik AS – fundargerð aukahluthafafundar 28. janúar 2025. Stjórnarkjör eftir afsögn Aðalsteins.
13. Kaldvik AS – completes the acquisition of key assets, 25. mars 2025. Kaupverð, greiðslufyrirkomulag og lok viðskiptanna.
14. Viðskiptablaðið: Stjórn Kaldvíkur segir yfirtökuna lækka umbúðakostnað töluvert. Mótrök Kaldvíkur, verðmat og áætlaður rekstrarávinningur.
15. Kaldvik AS – fundargerð aukahluthafafundar 4. júlí 2025. Efni rannsóknartillögunnar og atkvæðagreiðsla.
16. Kaldvik AS – Prospectus, 29. ágúst 2025. Upplýsingar um kröfu minnihlutans og beiðni til Héraðsdóms Þrændalaga.

Viðauki 17. Efnahags- og rekstrarreikningur Kaldvíkur 2026

Meginniðurstaða
Fyrri helmingur ársins 2026 var fjárhagslega mun lakari en sama tímabil 2025. Tekjur lækkuðu um 15,1% þrátt fyrir 8,7% meiri slátrun, og rekstrarafkoma fyrir gangvirðisbreytingu lífmassa og framleiðslugjald snerist úr 5,5 milljóna evra hagnaði í 29,6 milljóna evra tap. Meginorsökin var ótímabær slátrun og léleg gæði 2024-kynslóðarinnar í Q1. Q2 sýndi hins vegar greinilegan rekstrarbata milli ára og innan ársins: rekstrartap fyrir gangvirðisbreytingar minnkaði í 3,3 milljónir evra úr 26,4 milljónum evra í Q1. [1][2][3]

Efnahagsstaðan veiktist engu að síður. Eigið fé lækkaði um 42,2 milljónir evra frá áramótum, handbært fé fór niður í 3,3 milljónir evra og nettó vaxtaberandi skuldir jukust í 196,4 milljónir evra. Óefnislegar eignir breyttust lítið að fjárhæð en urðu 82,1% af eigin fé í lok júní, samanborið við 69,8% í árslok 2025. Félagið fékk undanþágur frá lánaskilmálum og 20 milljóna evra víkjandi lán frá stærsta hluthafa. KPMG vakti í ársreikningi 2025 athygli á verulegri óvissu um rekstrarhæfi vegna ólokinnar fjármögnunarþarfar; álit endurskoðanda var þó ekki með fyrirvara. [3][4]

1. Rekstrarreikningur og framleiðsla

Q1 2026

Tekjur námu 36,5 milljónum evra, 24,6% minna en í Q1 2025. Slátrað magn var nánast óbreytt, 6.441 tonn á móti 6.383 tonnum, en rekstrarafkoma fyrir gangvirðisbreytingu lífmassa og framleiðslugjald var neikvæð um 26,4 milljónir evra, samanborið við 9,8 milljóna evra hagnað árið áður. Tap tímabilsins var 33,6 milljónir evra. Félagið lauk slátrun 2024-kynslóðarinnar sex mánuðum fyrr en áætlað var vegna vetrarsára. Heildarslátrun kynslóðarinnar varð um 10.700 tonn, um 5.500 tonnum undir áætlun, meðalþyngd var lág og aðeins um 30-37% fóru í hæsta gæðaflokk. Félagið taldi þetta meginskýringu fjárhagsvandans 2026. [1][2]

Q2 2026

Í Q2 jukust tekjur í 11,3 milljónir evra úr 7,9 milljónum evra árið áður og slátrun í 1.840 tonn úr 1.235 tonnum. Rekstrartap fyrir gangvirðisbreytingu og framleiðslugjald minnkaði í 3,3 milljónir evra úr 4,3 milljónum evra. Meðalsöluverð var 5,92 evrur á kg, lítillega lægra en 5,98 evrur á kg árið áður, en hlutfall fisks í hæsta gæðaflokki hækkaði í 68,2% úr 40%. Tap Q2 eftir fjármagnsliði var 8,5 milljónir evra. Þróunin bendir til þess að 2025-kynslóðin hafi skilað betri líffræðilegri frammistöðu en 2024-kynslóðin, þótt reksturinn hafi enn verið taprekstur. [3]

Lykilstærð	Q1 2026	Q1 2025	Q2 2026	Q2 2025
Tekjur EUR m	36,5	48,4	11,3	7,9
Slátrun tonn	6.441	6.383	1.840	1.235
Rekstrar EBIT fyrir gangvirði og gjald EUR m	-26,4	9,8	-3,3	-4,3
Rekstrar EBIT á kg EUR	-4,10	1,53	-1,77	-3,44
EBIT EUR m	-29,6	-2,4	-4,0	-11,9
Tap tímabils EUR m	-33,6	-6,4	-8,5	-16,4

Hálfsársuppgjör 2026 samanborið við 2025
Á fyrri árshelmingi 2026 voru tekjur 47,8 milljónir evra, 8,5 milljónum evra lægri en á sama tímabili 2025. Slátrun jókst um 663 tonn, en reiknaðar tekjur á hvert slátrað kg lækkuðu úr um 7,39 evrum í 5,77 evrur, eða um 21,9%. Rekstrar EBIT versnaði um 35,2 milljónir evra og tap tímabilsins jókst um 19,3 milljónir evra. Gangvirðisbreyting lífmassa var mun minni neikvæð stærð 2026 en 2025, en það dugði ekki til að vega upp undirliggjandi rekstrartap. [3]

Lykilstærð EUR m nema annað sé tekið fram	H1 2026	H1 2025	Breyting
Tekjur	47,8	56,3	-15,1%
Slátrun tonn	8.281	7.618	+8,7%
Reiknaðar tekjur á kg EUR	5,77	7,39	-21,9%
Rekstrar EBIT fyrir gangvirði og gjald	-29,6	5,5	-35,2 m
EBIT	-33,6	-14,3	-19,4 m
Tap tímabils	-42,2	-22,8	-19,3 m
Fjármögnunarkostnaður	-8,3	-8,5	+0,2 m
Handbært fé frá rekstri	-1,9	-7,5	+5,6 m
Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum	1,6	8,3	-80,9%

Handbært fé frá rekstri var jákvætt um 6,6 milljónir evra í Q1 þrátt fyrir mikið bókhaldslegt tap, aðallega vegna 29,6 milljóna evra breytingar á birgðum, viðskiptakröfum og skammtímaskuldum. Í Q2 var handbært fé til rekstrar hins vegar neikvætt um 8,2 milljónir evra og hálfsársniðurstaðan neikvæð um 1,9 milljónir evra. [2][3]

2. Efnahagsreikningur

Heildareignir lækkuðu úr 512,0 milljónum evra í árslok 2025 í 468,4 milljónir í lok Q1 og jukust síðan í 475,5 milljónir í lok Q2. Sveiflan skýrist að stórum hluta af lífmassa: bókfært virði líffræðilegra eigna féll úr 129,2 milljónum evra um áramót í 93,4 milljónir eftir umfangsmikla slátrun Q1, en jókst í 110,9 milljónir í Q2 vegna vaxtar fisks í sjó. [2][3]

Eigið fé lækkaði úr 283,7 milljónum evra í árslok 2025 í 250,1 milljón í lok Q1 og 241,5 milljónir í lok Q2. Eiginfjárhlutfall fór úr 55,4% í 53,4% og síðan 50,8%. Hálfsárstapið skýrir nánast alla 42,2 milljóna evra lækkun eigin fjár. Skuldir jukust úr 228,3 milljónum evra um áramót í 234,0 milljónir í lok júní, einkum vegna víkjandi hluthafaláns. Handbært fé lækkaði úr 12,7 milljónum evra í 3,3 milljónir, eða um 73,7%. [3][4]

Efnahagsliður EUR m	31.12.2025	31.3.2026	30.6.2026	Breyting frá áramótum
Heildareignir	512,0	468,4	475,5	-7,1%
Líffræðilegar eignir	129,2	93,4	110,9	-14,1%
Handbært fé	12,7	10,1	3,3	-73,7%
Eigið fé	283,7	250,1	241,5	-14,9%

Efnahagsliður EUR m	31.12.2025	31.3.2026	30.6.2026	Breyting frá áramótum
Eiginfjárhlutfall	55,4%	53,4%	50,8%	-4,6 pr.st.
Heildarskuldir	228,3	218,3	234,0	+2,5%
Nettó vaxtaberandi skuldir	184,5	183,0	196,4	+6,4%

3. Óefnislegar eignir sem hlutfall af eigin fé

Óefnislegar eignir eru hér skilgreindar sem eldisleyfi að viðbættum öðrum óefnislegum eignum. Fjárhæð þeirra stóð nær óbreytt í um 198,2 milljónum evra á fyrri árshelmingi. Hlutfallið hækkaði því ekki vegna nýrrar verulegrar eignfærslu heldur vegna taps og lækkunar eigin fjár. [2][3][4]

Dagsetning	Leyfi EUR m	Aðrar óefnislegar EUR m	Samtals EUR m	Eigið fé EUR m	Hlutfall
30.6.2025	175,310	24,052	199,362	300,374	66,4%
31.12.2025	175,696	22,434	198,130	283,699	69,8%
31.3.2026	175,737	22,434	198,171	250,097	79,2%
30.6.2026	175,765	22,434	198,199	241,548	82,1%

Útreikningur 30. júní 2026: (175,765 + 22,434) / 241,548 = 82,05%. Hlutfallið hækkaði um 12,2 prósentustig frá árslokum 2025 og um 15,7 prósentustig frá 30. júní 2025. Ef aðeins leyfin eru borin saman við eigið fé var hlutfallið 72,8% í lok júní 2026, á móti 61,9% um áramót.

Þetta er mikilvægt áhættumerki í efnahagsreikningi: stærstur hluti eigin fjár er bundinn í eignum sem eru háðar leyfum, regluverki og langtímaframleiðslugetu og mynda ekki skammtímalausafé. Hlutfallið segir þó ekki eitt og sér að eignirnar séu ofmetnar; til þess þyrfti sérstakt virðisrýrnunarpróf og upplýsingar um framtíðarsjóðstreymi.

4. Lánalínur, fjármögnun og lausafé

Langtímafjármögnun samstæðunnar var hækkuð úr allt að 156,2 milljónum evra í 230,2 milljónir evra í júní 2025. Samkvæmt skráningarlýsingu skiptist ramminn í 113,2 milljóna evra langtímalán, 7 milljóna evra lán vegna kassaverksmiðju, allt að 90 milljóna evra veltulánalínu og allt að 20 milljóna evra leigufjármögnun. Lánveitendur eru DNB, Nordea, Arion banki og Landsbankinn. Meginsamningar gjaldfalla í apríl 2028. [4][8]

Í janúar 2026 tilkynnti félagið áhættu á broti lánaskilmála og hóf viðræður við lánveitendur. Í lok Q1 lá niðurstaða fyrir: EBITDA-skilyrði var fellt niður fyrir 2026, lágmarkslausafé lækkað úr 10 í 5 milljónir evra og reiknigrunnur veltulánalínunnar rýmkaður, en heildarhámark hennar var áfram 90 milljónir evra. Stærsti hluthafinn lagði jafnframt til 20 milljóna evra víkjandi lán, greitt í tveimur 10 milljóna evra hlutum í lok Q1 og byrjun Q2. [4][6]

Lánaskilmálar í hálfsársuppgjöri krefjast eiginfjárhlutfalls yfir 45% og að lágmarkslausafé, að meðtöldum ónýttum lánalínum, sé að minnsta kosti 5 milljónir evra. Félagið sagði engin skilyrði brotin í lok Q2. Handbært fé eitt og sér var þó aðeins 3,3 milljónir evra; samræmið byggist því á tiltæku en ónýttu lánsfé. Hvorki hálfsársuppgjörið né Q2-kynningin birtir nákvæma fjárhæð ónýttrar

heimildar 30. júní og því er ekki hægt að staðfesta raunverulegt svigrúm umfram 5 milljóna evra lágmarkið. [3]
KPMG benti í áritun ársreiknings 2025 á verulega óvissu um áframhaldandi rekstrarhæfi vegna þess að aukin fjármögnunarþörf 2026 var ekki komin í bindandi farveg við undirritun. Stjórn ætlaði að ljúka endurskoðaðri langtímafjármögnun fyrir árslok 2026. Hálfsársuppgjörið staðfestir að félagið var innan skilmála í lok júní, en birtir ekki nýjan bindandi langtímasamning. Því hafði sú fjármögnunaróvissa sem KPMG lýsti ekki verið leyst með opinberlega birtum samningi þegar hálfsársuppgjörið kom út. [3][4]

5. Tilkynningar hlutabréfamarkaða og félagsins 2026

Dagsetning	Tilkynning	Fjárhagslegt vægi
23. jan.	Uppfærsla á fjárhagsstöðu	Áhætta á broti lánaskilmála; viðræður hafnar við lánveitendur.
31. mars	Undanþága frá lánaskilmálum samþykkt	EBITDA-skilyrði fellt niður 2026, lausafjárkrafa lækkuð og 20 m EUR víkjandi hluthafalán tryggt.
27. apr.-12. júní	Fjárhagsdagatal endurtekið uppfært	Ársreikningi 2025 seinkaði vegna frekari endurskoðunar- og yfirferðarvinnu.
31. maí	Q1 2026 uppfærsla	26,4 m EUR undirliggjandi rekstrartap; 17.000 tonna ársáætlun óbreytt.
2. júní	Euronext setti bréfin á Penalty Bench	Ástæða var að ársreikningur hafði ekki verið birtur innan frests samkvæmt reglum Euronext Growth Oslo.
19. júní	Ársreikningur 2025 birtur	KPMG staðfesti reikninginn án fyrirvara en benti á verulega óvissu um rekstrarhæfi.
22. júní	Euronext aflétti Penalty Bench	Reglubrot vegna seinkunar var ekki lengur fyrir hendi eftir birtingu ársreiknings.
22. júní	Nasdaq First North Iceland veitti athugunarstöðu	Vísað var til verulegrar óvissu um áframhaldandi rekstrarhæfi í ársreikningi.
27. ágúst	Q2 og hálfsársuppgjör birt	Rekstrarbati í Q2, en eigið fé og lausafé áfram undir þrýstingi.
6. sept.	Marglyttuatburður í Reyðarfirði	Viðbótarafföll hjá 2025-kynslóð; varúðarslátrun hafin.
11. sept.	10.000 tonna leyfi í Seyðisfirði	Leyfisheimildir jukust úr 43.800 í 53.800 tonn; áhrif á 2026-áætlun engin og uppbygging háð frekari leyfum og fjárhagslegri forgangsröðun.

6. Önnur atriði sem skipta máli

- Félagið hélt 17.000 tonna slátrunaráætlun fyrir 2026 óbreyttri eftir bæði Q1 og Q2 og gaf 3.500 tonna leiðsögn fyrir Q3. [1][3]
- 2025-kynslóðin var með 15,7% uppsöfnuð afföll í lok Q2, samanborið við 35,6% hjá 2024-kynslóðinni á sambærilegu stigi. Betri líffræði styður mögulegan afkomubata, en marglyttuatburðurinn í september sýnir áframhaldandi framleiðsluáhættu. [3][9]
- Fjárfestingar voru dregnar verulega saman. Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum var 1,6 milljónir evra á H1 2026 á móti 8,3 milljónum árið áður; heildaráætlun ársins var um 5 milljónir evra. Þetta ver lausafé en getur einnig takmarkað hraða vaxtar og uppbyggingar. [3]

- Fjármagnskostnaður var 8,3 milljónir evra á H1, nær óbreyttur frá fyrra ári þrátt fyrir meiri nettóskuldir í lok tímabilsins. Nær allar bankaskuldir bera breytilega vexti samkvæmt ársreikningi og afkoman er því næm fyrir vaxtastigi. [3][4]
- Engin ný hlutabréf voru gefin út á fyrri árshelmingi 2026. Hlutafé stóð í 168.268.335 hlutum og Austur Holding átti 60,02% í lok júní. [3]
- Seyðisfjarðarleyfin styrkja langtímaframleiðslugetu og sveigjanleika, en eru ekki sjálfkrafa lausafé eða skammtímatekjur. [10]

HEILDARMAT

Fjárhagsstaða Kaldvíkur í lok júní 2026 var tvíþætt. Reksturinn sýndi skýran bata í Q2 og líffræðileg frammistaða 2025-kynslóðarinnar var mun betri en hjá 2024-kynslóðinni. Hins vegar hafði tap Q1 gengið verulega á eigið fé, handbært fé var lítið og nettó vaxtaberandi skuldir höfðu hækkað. Félagið var samkvæmt eigin uppgjöri innan endurskoðaðra lánaskilmála, en það byggðist meðal annars á undanþágu, rýmri nýtingu veltulánalínu og víkjandi láni frá stærsta hluthafa.

Mestu atriðin sem þarf að fylgjast með í Q3 og Q4 eru raunveruleg afkoma 2025-kynslóðarinnar, áhrif marglyttuatburðarins, þróun handbærs fjár, ónýtt svigrúm lánalína, eiginfjárhlutfall gagnvart 45% skilyrðinu og hvort bindandi langtímafjármögnun næst fyrir árslok. Leyfin í Seyðisfirði bæta vaxtarmöguleika, en geta jafnframt kallað á nýtt fjármagn ef uppbygging hefst.

HEIMILDIR

1. Kaldvík AS, Q1 2026 Quarterly Update, 31. maí 2026
2. Kaldvík AS, Q1 2026 Quarterly Presentation
3. Kaldvík AS, Half Year Report Q2 2026, 27. ágúst 2026
4. Kaldvík AS, Annual Report 2025, birt 19. júní 2026
5. Euronext, yfirlit kauphallartilkynninga Kaldvíkur 2026
6. Kaldvík AS, Approval of loan covenant waiver, 31. mars 2026
7. Nasdaq First North Iceland, Kaldvík receives observation status, 22. júní 2026
8. Kaldvík AS, Prospectus 29. ágúst 2025, kafli um fjármögnun
9. Kaldvík AS, Jellyfish event in Reyðarfjörður, 6. september 2026
10. Kaldvík AS, Granted licences for 10,000 tonnes MAB in Seyðisfjörður, 11. september 2026

Viðauki 18. Óefnislegar eignir fiskeldisfélaga 2019–2025

Samanburður á Kaldvík, Arnarlaxi og Arctic Fish | bókfærð verðmæti í milljónum evra

Meginniðurstaða. Kaldvík sker sig skýrt úr: í árslok 2025 námu bókfærðar óefnislegar eignir 198,1 m. evra, eða 69,8% af eigin fé. Samsvarandi hlutfall var 29,1% hjá Arnarlaxi og 7,6% hjá Arctic Fish. Munurinn hjá Kaldvík liggur fyrst og fremst í bókfærðu verði eldisleyfa. [1]

Helstu niðurstöður

Kaldvík. Óefnislegar eignir félagsins jukust úr 63,8 m. evra árið 2019 í 198,1 m. evra árið 2025. Hlutfall þeirra af eigin fé sveiflaðist þó verulega: úr 79,6% árið 2019 niður í 57,1% árið 2021, upp í 87,8% árið 2022 og síðan niður í 69,8% árið 2025. Stóra breytingin árið 2022 tengist einkum hækkun bókfærðs leyfisverðs og viðskiptavild sem myndaðist við fyrirtækjakaup. [1]

Arnarlax. Óefnislegar eignir jukust úr 19,3 m. evra árið 2019 í 36,4 m. evra árið 2025. Viðskiptavild er langstærsti liðurinn. Hlutfall óefnislegra eigna af eigin fé var 29,3% árið 2019, lægst 17,9% árið 2020 og aftur 29,1% árið 2025. Hækkunin 2025 skýrist af lækkun eigin fjár á meðan bókfært verð óefnislegra eigna stóð nær óbreytt. [1]

Arctic Fish. Óefnislegar eignir jukust úr 2,9 m. evra árið 2019 í 7,5 m. evra árið 2025, en eigið fé jókst hlutfallslega meira. Því lækkaði hlutfall óefnislegra eigna af eigin fé úr 9,9% í 7,6%. Bókfærð leyfi voru 6,7 m. evra í árslok 2025, en viðskiptavild og aðrar óefnislegar eignir samtals 0,8 m. evra. [1]

Staða í árslok 2025

Félag	Leyfi (m. €)	Viðskiptavild + aðrar (m. €)	Eigið fé (m. €)	Leyfi / eigið fé	Óefnislegar samtals / eigið fé
Kaldvík	175,7	22,4	283,7	61,9%	69,8%
Arnarlax	1,7	34,7	125,0	1,3%	29,1%
Arctic Fish	6,7	0,8	98,3	6,8%	7,6%

Tafla 1. Bókfærð verðmæti samkvæmt samstæðureikningum. Heimild: [1].

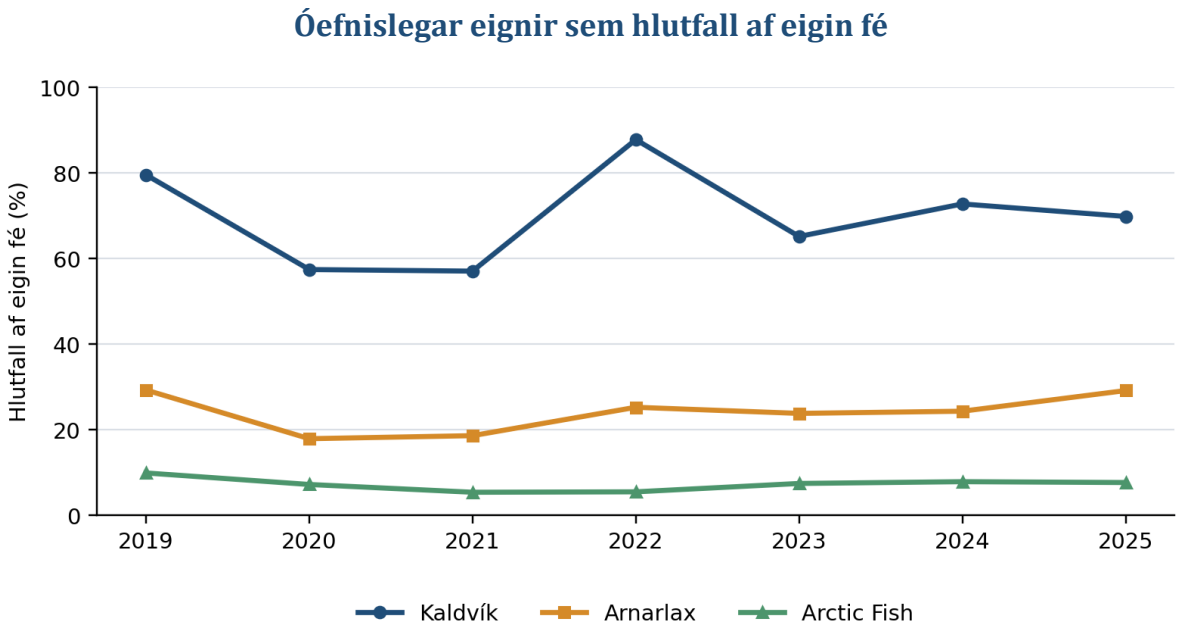
Þróun yfir tímabilið

Myndin sýnir að hlutfall óefnislegra eigna af eigin fé er allt tímabilið mun hærra hjá Kaldvík en samanburðarfélögunum. Hæsta gildið er 87,8% hjá Kaldvík árið 2022. Arnarlax er á bilinu 17,9–29,3%, en Arctic Fish á bilinu 5,3–9,9%. [1]

Túlkun og fyrirvarar

Samanburðurinn sýnir bókfærð verðmæti, ekki markaðsvirði. Hátt hlutfall segir því að stór hluti bókfærðs eigin fjár á sér mótvægi í óefnislegum eignum, en segir ekki eitt og sér hvert raunverulegt söluvirði leyfa eða fyrirtækja er. Mismunandi flokkun í reikningsskilum skiptir einnig máli: hjá Kaldvík eru leyfi ráðandi, hjá Arnarlaxi viðskiptavild og hjá Arctic Fish er vægi beggja liða lágt miðað við eigið fé. [1]

Gjaldeyrissamræming. Tölur Kaldvíkur fyrir 2019–2022 og Arctic Fish fyrir 2019–2020 voru færðar úr NOK í evrur með árslokagengi Evrópska seðlabankans. Þetta auðveldar samanburð á stærðum, en gengisbreytingar geta haft áhrif á þróun mældrar í evrum. Hlutföll af eigin fé eru hins vegar reiknuð innan sama gjaldmiðils og verða því ekki fyrir beinum gengisáhrifum. [1], [12]

Mynd 1. Óefnislegar eignir samtals sem hlutfall af bókfærðu eigin fé, 2019–2025. Heimild: [1].

Ár	Kaldvík	Arnarlax	Arctic Fish
2019	79,6%	29,3%	9,9%
2020	57,4%	17,9%	7,2%
2021	57,1%	18,6%	5,3%
2022	87,8%	25,2%	5,4%
2023	65,2%	23,8%	7,4%
2024	72,8%	24,3%	7,8%
2025	69,8%	29,1%	7,6%

Tafla 2. Óefnislegar eignir samtals sem hlutfall af eigin fé. Heimild: [1].

NIÐURSTAÐA

Meginmunurinn á félögunum er ekki aðeins stærð óefnislegra eigna heldur samsetning þeirra. Kaldvík hefur langhæsta bókfærða leyfisverðið og mest vægi óefnislegra eigna í eigin fé. Arnarlax hefur verulegt vægi viðskiptavildar en lítið bókfært leyfisverð. Arctic Fish sýnir lægsta hlutfallið og sterkasta aukningu eigin fjár miðað við aukningu óefnislegra eigna. Við mat á fjárhagslegum styrk eða áhættu þarf því að horfa bæði á hlutfallið, uppruna bókfærðu verðmætanna og forsendur virðisrýrnunarprófa í ársreikningum félaganna. [1]

HEIMILDIR

[1] Óefnislegar eignir fiskeldisfélaga 2019–2025. Meðfylgjandi Excel-vinnubók; blöðin „Gögn“, „Yfirlit“, „Heimildir“ og „Athuganir“.

[2] Kaldvík / Ice Fish Farm – Annual report 2020 (tölur 2019–2020).

Sjókvíaeldi Kaldvíkur í Reyðarfirði.

[3] Kaldvík / Ice Fish Farm – Annual report 2022 (tölur 2021–2022).

[4] Kaldvík AS – Annual report 2025 (tölur 2023–2025).

[5] Icelandic Salmon AS – Annual report 2021 (tölur 2019–2021).

[6] Icelandic Salmon AS – Annual report 2022.

[7] Icelandic Salmon AS – H1 2024 interim report (samanburðartölur 31.12.2023).

[8] Icelandic Salmon AS – Annual report 2025 (tölur 2024–2025).

[9] Arctic Fish Holding AS – Annual report 2021 (tölur 2019–2020).

[10] Arctic Fish Holding AS – Annual report 2023 (tölur 2021–2023).

[11] Arctic Fish Holding AS – Annual report 2025 (tölur 2024–2025).

[12] European Central Bank – EUR/NOK reference rates (árslokagengi 2019–2022).

Athugasemd um heimildir: Heimildir [2]–[12] eru þær undirliggjandi heimildir sem tilgreindar eru í Excel-vinnubókinni [1]. Samantektin byggir á úrvinnslu vinnubókarinnar; undirliggjandi ársreikningar voru ekki endurútreiknaðir sjálfstætt við gerð þessa skjals.

Viðauki 19. Eigið fé Kaldvíkur, eldisleyfi og viðskiptavild

NIÐURSTAÐAN Í STUTTU MÁLI

- Í árslok 2025 var eigið fé 283,699 millj. evra, bókfært virði eldisleyfa 175,696 millj. evra og viðskiptavild 22,434 millj. evra. Leyfi og viðskiptavild námu því samtals 198,130 millj. evra, eða 69,8% af eigin fé. [3]
- Þetta merkir ekki að leyfin séu bókstaflega hluti af eigin fé. Þau eru eignamegin í efnahagsreikningi; hlutfallið mælir hversu stórt bókfært eigið fé er miðað við þessar óefnislegu eignir.
- Fyrsta staðfesta háa gangvirðisfærsla leyfa í samstæðureikningum er við IFRS-opnun 1. janúar 2019: 608,954 millj. NOK. Matsgrunnurinn var kaupverðsúthlutun þegar Midt-Norsk Havbruk keypti Fiskeldi Austfjarða í mars 2018. [1]
- Viðskiptavild var engin 2019–2021 en kom fyrst fram árið 2022, 212,329 millj. NOK, í kjölfar kaupanna á Laxar fiskeldi og Búlandstindi. [2]
- Í hálfsársuppgjöri 30. júní 2026 voru leyfi og viðskiptavild nánast óbreytt frá áramótum, en eigið fé hafði lækkað í 241,548 millj. evra vegna 42,151 millj. evra taps. Hlutfallið hækkaði því í 82,1%. [4]

1. HVAÐ ER VERIÐ AÐ MÆLA?

Greiningin notar eftirfarandi næmnivísi: (bókfært virði eldisleyfa + bókfærð viðskiptavild) / bókfært eigið fé. Vísirinn segir hversu stórar þessar tvær óefnislegu eignir eru í samanburði við eiginfjárgrunninn. Hann er ekki mælikvarði á lagalega bundið eigið fé, lausafé eða söluvirði leyfanna.

Til einföldunar er einnig sýnt „eigið fé eftir frádrátt“, þ.e. eigið fé mínus leyfi og viðskiptavild. Það er vélrænt álagspróf fyrir skattaáhrif og án annarra breytinga; ekki afskriftaspá. Í árslok 2025 var þessi fjárhæð 85,569 millj. evra. [3]

Kaldvík metur leyfi sem eignir með óákveðinn nýtingartíma. Þótt leyfin hafi formlegan gildistíma telur félagið endurnýjun líklega og færir því ekki reglubundnar afskriftir samkvæmt almennu reikningsskilaaðferðinni; þess í stað fara þau í árlegt virðisrýrnunarpróf. Viðskiptavild er sömuleiðis ekki afskrifuð kerfisbundið heldur prófuð fyrir virðisrýrnun. [3] [9] [10]

2. HVENÆR KOMU LEYFIN FYRST INN?

Kaupin 2018 og IFRS-opnunin 2019

Midt-Norsk Havbruk keypti í Fiskeldi Austfjarða í mars 2018. Í kaupverðsúthlutun voru leyfin metin á gangvirði. Þegar samstæðan tók IFRS fyrst upp voru opnunartölur miðaðar við 1. janúar 2019 og félagið valdi að nota þetta gangvirði sem svonefnt deemed cost. Í IFRS-afstemmingunni fór leyfisliðurinn úr engri sýndri fjárhæð í 608,954 millj. NOK eftir IFRS-leiðréttingu. Samhliða hækkaði eigið fé úr 96,282 millj. NOK í 718,432 millj. NOK, en sú hækkun endurspeglar heildaráhrif IFRS-leiðréttinga, ekki leyfisvirðið eitt og sér. [1]

Réttasta dagsetningin fyrir fyrstu staðfestu háu gangvirðisfærsluna í samstæðureikningum er því 1. janúar 2019, með mars 2018 sem matsdagsetningu kaupverðsúthlutunarinnar. [8]

Fyrri reikningar Fiskeldis Austfjarða
Skýring ársreiknings 2020 segir að IFRS-leiðréttingin hafi verið mismunur á bókfærðu virði hjá Fiskeldi Austfjarða og gangvirði 1. janúar 2019. Það bendir til þess að eitthvað leyfisvirði hafi verið bókfært í undirliggjandi félagi fyrir IFRS-opnunina. Ekki er þó unnt að staðfesta nákvæmt upphafsár með tiltækum gögnum. [1] [6] Því er varhugavert að fullyrða að leyfin hafi „fyrst komið inn í eigin fé“ árið 2019.

3. Þróun eigin fjár, leyfa og viðskiptavildar

Tafla 1. Bókfærðar fjárhæðir í samstæðureikningum

Tímabil	Gjaldm.	Eigið fé	Leyfi	Viðskiptavild
1.1.2019	NOK m.	718,432	608,954	0,000
31.12.2019	NOK m.	791,099	615,036	0,000
31.12.2020	NOK m.	1.069,167	598,028	0,000
31.12.2021	NOK m.	1.121,341	618,129	0,000
31.12.2022	NOK m.	2.281,363	1.790,710	212,329
31.12.2023	EUR m.	299,308	174,411	20,608
31.12.2024	EUR m.	268,645	175,278	20,196
31.12.2025	EUR m.	283,699	175,696	22,434
30.6.2026*	EUR m.	241,548	175,765	22,434

*Heimildir: [1]–[4]. Fjárhæðir eru í milljónum gjaldmiðils. *Óendurskoðuð millitímastaða. Gjaldmiðilsskipti gera beinan samanburð 2022/2023 ómarktækan án umreiknings.*

Tafla 2. Óefnislegu eignirnar sem hlutfall af eigin fé

Tímabil	Leyfi / eigið fé	Viðsk.vild / eigið fé	Samtals	Eftir frádrátt
1.1.2019	84,8%	0,0%	84,8%	15,2%
31.12.2019	77,7%	0,0%	77,7%	22,3%
31.12.2020	55,9%	0,0%	55,9%	44,1%
31.12.2021	55,1%	0,0%	55,1%	44,9%
31.12.2022	78,5%	9,3%	87,8%	12,2%
31.12.2023	58,3%	6,9%	65,2%	34,8%
31.12.2024	65,2%	7,5%	72,8%	27,2%
31.12.2025	61,9%	7,9%	69,8%	30,2%
30.6.2026*	72,8%	9,3%	82,1%	17,9%

Útreikningur höfundar úr bókfærðum fjárhæðum. „Eftir frádrátt“ er (eigið fé − leyfi − viðskiptavild) / eigið fé.

Eldri eiginfjárþróun Fiskeldis Austfjarða
Vinnuskjal verkefnisins sýnir eigið fé móðurfélagsins í millj. kr.: 133,8 (2012), 401,9 (2013), 1.207,2 (2014), 1.724,5 (2015), 1.221,7 (2016), 1.909,1 (2017), 2.084,2 (2018) og 3.058,5 (2019). Reikningsskilaeining og grunnur eru önnur en í IFRS-samstæðunni og 2015–2019 voru umreiknuð úr USD með árslokagengi. Ekki voru næg frumgögn til að sundurgreina leyfi og viðskiptavild í þessum eldri móðurfélagsreikningum. [6] [7]

4. Hvað skýrir breytingarnar milli ára?

2019: gengisáhrif og hraðari vöxtur eigin fjár
Leyfin hækkuðu úr 608,954 í 615,036 millj. NOK. Tafla óefnislegra eigna rekur alla hækkunina, 6,082 millj. NOK, til gengisumreiknings. Eigið fé jókst hins vegar úr 718,432 í 791,099 millj. NOK, m.a. vegna hagnaðar, gengismunar og hækkunar hlutafjár/yfirverðs. Þar sem nefnarinn óx hraðar lækkaði leyfishlutfallið úr 84,8% í 77,7%. [1]

2020: eiginfjárstyrking en leyfin lækka í NOK
Bókfært leyfisvirði lækkaði um 17,008 millj. NOK vegna gengisumreiknings, í 598,028 millj. NOK. Eigið fé jókst í 1.069,167 millj. NOK í tengslum við endurskipulagningu samstæðunnar, skráningu og fjármagnsöflun, auk 37,794 millj. NOK ársniðurstöðu. Hlutfall leyfa af eigin fé féll því í 55,9%. [1]

2021: hófleg breyting, aðallega gjaldmiðill og afkoma
Leyfin hækkuðu um 20,101 millj. NOK vegna gengisumreiknings, í 618,129 millj. NOK. Eigið fé jókst um 52,174 millj. NOK; ársreikningurinn sýnir 19,948 millj. NOK hagnað og 32,227 millj. NOK jákvæðan gengismun. Leyfishlutfallið hélst því nær óbreytt, 55,1%. [2]

2022: stærsta stökkið — kaup og viðskiptavild
Kaupin á Laxar fiskeldi og Búlandstindi bættu 1.019,689 millj. NOK við leyfi og 203,938 millj. NOK við viðskiptavild; gengisáhrif og endurflokkun skýrðu frekari hreyfingar. Í árslok voru leyfin 1.790,710 millj. NOK og viðskiptavild 212,329 millj. NOK. Þetta er fyrsta viðskiptavildin sem sést í samstæðutímaröðinni. [2]

Eigið fé tvöfaldaðist nærri því í 2.281,363 millj. NOK. Þar vó þyngst 1.050,712 millj. NOK hlutafjáraukning sem notuð var til að gera upp kaupverðið; gengismunur var jákvæður en ársniðurstaðan neikvæð. Óefnislegu eignirnar jukust þó hlutfallslega meira og samanlagt hlutfall fór í 87,8%. [2]

2023: nýr framsetningargjaldmiðill og aukið eigið fé
Frá 2023 eru reikningarnir settir fram í evrum. Bókfært eigið fé var 299,308 millj. evra, leyfi 174,411 millj. evra og viðskiptavild 20,608 millj. evra. Aukið eigið fé tengdist einkum hlutafjáraukningum og umbreytingu hluthafalána, auk jákvæðrar ársniðurstöðu. Samtals hlutfallið lækkaði í 65,2%. [3]

2024: tap lækkar eigið fé; viðskiptavild endurflokkuð
Eigið fé lækkaði um 30,663 millj. evra, í 268,645 millj. evra, nánast í takt við 30,665 millj. evra tap ársins. Leyfin hækkuðu um 0,867 millj. Evra. Viðskiptavild lækkaði úr 20,608 í 20,196 millj. Evra. Hlutfallið hækkaði í 72,8% fyrst og fremst vegna lægra eigin fjár. [3]

2025: ný viðskiptavild en eigið fé hækkar meira
Leyfin hækkuðu nettó um 0,418 millj. Evra. Viðskiptavild hækkaði um 2,238 millj. evra vegna fyrirtækjasamruna ársins, í tengslum við kaupin á Djúpskel/Mossa og eftirstöðvum í Búlandstindi. [3]

Þrátt fyrir 40,448 millj. evra tap hækkaði eigið fé um 15,054 millj. evra, í 283,699 millj. evra. Á móti tapinu komu einkum 61,193 millj. evra hækkun hlutafjár/yfirverðs, að frádregnum viðskiptakostnaði og áhrifum kaupa á minnihluta. Þar sem eigið fé jókst meira en leyfi og viðskiptavild lækkaði hlutfallið í 69,8%. [3]

Fyrri helmingur 2026: hlutfall hækkar án hækkunar óefnislegra eigna
Í lok júní 2026 voru leyfin 175,765 millj. evra og viðskiptavild 22,434 millj. evra, samtals aðeins 0,069 millj. evra yfir árslokum 2025. Eigið fé lækkaði hins vegar um 42,151 millj. evra, í 241,548 millj. evra, í samræmi við tap tímabilsins. Því fór hlutfallið í 82,1%. [4]

5. Hvaða rök styðja bókfært virði — og hvar er áhættan?

Kaupverðsúthlutun og endurnýjanleiki
Upphaflega háa leyfisvirðið byggðist á gangvirðismati í kaupverðsúthlutun 2018 og var síðan fest sem deemed cost við IFRS-opnun. Síðari stór hækkun 2022 kom sömuleiðis að mestu frá fyrirtækjakaupum. Þetta er því sögulegt bókfært virði sem mótast af viðskiptum og reikningsskilaaðferð — ekki sjálfkrafa núverandi markaðsverð leyfanna. [1] [2] [8]

Félagið rökstyður óákveðinn nýtingartíma leyfa með því að þau séu endurnýjanleg og ekki sjáanleg takmörk á þeim tíma sem þau geti skapað sjóðstreymi. Leyfi og viðskiptavild eru þá prófuð árlega fyrir virðisrýrnun samkvæmt IAS 36. [3] [9] [10]

Virðisrýrnunarpróf 2025
Kaldvík færði enga virðisrýrnun 2025. Virðisrýrnunarprófið fyrir sjókvíaeldið sýndi 65,059 millj. evra umframvirði (headroom), samanborið við 592,579 millj. evra 2024. [3]

Samkvæmt næmnigreiningu myndi svigrúmið hverfa við um 4,8% lægra laxaverð og 4,7% lægra sláturmagn. Þetta sýnir að tiltölulega litlar óhagstæðar breytingar geta orðið afgerandi. [3]

6. Heildarmat
Eigið fé Kaldvíkur byggist að verulegu leyti á því að bókfært virði eldisleyfa og viðskiptavildar standist virðisrýrnunarpróf. Í árslok 2025 jafngiltu þessar eignir 69,8% af eigin fé og í óendurskoðuðu hálfsársuppgjöri 2026 82,1%. Leyfin eru stærsti liðurinn; viðskiptavildin vegur mun minna, 7,9% af eigin fé 2025 og 9,3% í júní 2026. [3] [4]

Helsta sögulega skýringin er tvíþætt: annars vegar gangvirðisfærsla leyfa við kaupin á Fiskeldi Austfjarða og IFRS-opnunina 2019, hins vegar ný leyfi og viðskiptavild við fyrirtækjakaupin 2022. Breytingar 2023–2025 voru hlutfallslega litlar í óefnislegu eignunum sjálfum; sveiflur hlutfallsins réðust þá fremur af afkomu, hlutafjáraukningum og öðrum breytingum á eigin fé.

Niðurstaðan er að breyting á virði leyfa og viðskiptavildar getur haft mikil áhrif eiginfjárgrunnurinn. Sú áhætta jókst á fyrri helmingi 2026 þegar eigið fé lækkaði en bókfært virði óefnislegu eignanna stóð nánast í stað. [3] [4]

Heimildaskrá
1. Ice Fish Farm AS. Annual Report 2020, einkum bls. 12–13, 27 og 51–53. https://assets.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/605299306a63e9de617dbb4f_ICE%20FISH%20FARM%20AS%20Annual%20report%202020%20with%20notes.pdf
2. Ice Fish Farm AS. Annual Report 2022, einkum bls. 16–19, 33 og 61–65. https://assets.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/646dcd6910c8367f06029ede_Ice%20Fish%20Farm%20Annual%20Report%202022.pdf
3. Kaldvík AS. Annual Report 2025, einkum bls. 18–21, 34–40 og 65–67. https://ml-eu.globenewswire.com/Resource/Download/6b699e59-e3b8-4d9b-aa36-6cbbd4ee2ce8

Sjókvíaeldi Kaldvíkur í Reyðarfirði.

4. Kaldvík AS. Q2 2026 Results and Half-Year Report, einkum bls. 14–16. Óendurskoðað millitímauppgjör. https://zzhpwbgkckqsrhkwthik.storage.supabase.co/storage/v1/object/public/kaldvik-media/media/kaldvik-q2-2026-final.pdf
5. Kaldvík AS. Financial reports — yfirlit yfir fjárhagsskýrslur félagsins. https://www.kaldvik.is/financial-reports
6. Ríkisskattstjóri, Fyrirtækjaskrá. Fiskeldi Austfjarða hf., kt. 520412-0930; ársreikningstilvísanir 2012–2019. https://www.skatturinn.is/fyrirtaekjaskra/leit/kennitala/5204120930
7. Vinnuskjal verkefnisins: Efnahags- og rekstraryfirlit Fiskeldis Austfjarða/Kaldvíkur 2012–2025 og undirvinnublöð um eigið fé og óefnislegar eignir. Útreikningar byggðir á birtum ársreikningum.
8. IFRS Foundation. IFRS 3 Business Combinations. https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-3-business-combinations/
9. IFRS Foundation. IAS 36 Impairment of Assets. https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-36-impairment-of-assets/
10. IFRS Foundation. IAS 38 Intangible Assets. https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets/

Viðauki 20. Ávinningur Kaldvíkur af innleiðingu laxahluta

Samanburður á gildandi fiskeldislögum og frumvörpum um lagareldi frá 2024 og 2026. Miðað við upplýsingar sem yfirfarnar voru 18. september 2026.

Kaldvík gæti fengið aukið fjárhagslegt og rekstrarlegt notagildi úr eldisheimildum sínum með innleiðingu laxahluta: skýrari skráningu réttinda, meiri möguleika á tilfærslu nýtingar milli fjarða og aðgreindari heimildir til sölu, leigu og veðsetningar. Ávinningurinn væri þó háður skilyrðum um nýtingu, leyfi og umhverfismörk. [1]

Hér er miðað við frumvarpið sem lagt var fram 16. mars 2026, þingskjal 898, og samanburð við frumvarpið frá 2024, þingskjal 1376. Frumvarpið frá 2026 varð ekki að lögum á síðasta þingvetri. Umfjöllunin lýsir því mögulegum áhrifum þess að samþykkja þessi ákvæði. [1–3]

Skýrari réttindi myndu auðvelda ráðstöfun heimildanna. Laxahlutur er hlutdeild rekstrarleyfishafa í heildarlaxamagni. Laxamagn er hins vegar heimilaður lífmassi frjós lax. Hluturinn og magnið yrðu skráð sérstaklega hjá Matvælastofnun, aðgreind frá rekstrarleyfinu. Upphaflegur laxahlutur byggðist á heimildum til eldis frjós lax samkvæmt fyrirliggjandi leyfum. [1, 3., 31. og 39. gr. og bráðabirgðaákvæði III]

Fjárhagsleg túlkun þessa fyrir Kaldvík er eftirfarandi:

Atriði	Mögulegur ávinningur fyrir Kaldvík
Skýrari afmörkun réttinda	Auðveldara að greina hvaða heimildir félagið hefur og leggja þær til grundvallar samningum og verðmati.
Sveigjanleg nýting	Beina heimildum að svæðum sem henta framleiðsluáætlun hverju sinni, meðal annars þegar önnur svæði eru í hvíld.
Sala laxahlutar	Losa fjármagn úr hluta heimildanna án þess að selja félagið eða allan tengdan rekstur.
Leiga laxahlutar	Fá tímabundnar tekjur af heimildum sem félagið getur ekki nýtt sjálft.
Veðsetning laxahlutar	Nota sérstaklega afmörkuð réttindi við fjármögnun og endurfjármögnun.

Þetta eru mögulegir efnahagslegir kostir, ekki staðfest verðmætaaukning. Sambærileg áhrif framsals, leigu og flutnings eru rædd í greinargerð frumvarpsins og umsögn Sjávarútvegsþjónustunnar. [2, bls. 67; 4, kaflar 3–4]

Veðsetning er þegar heimil samkvæmt gildandi fiskeldislögum. Í 17. gr. laga nr. 71/2008 er framsal, leiga og veðsetning rekstrarleyfis háð skriflegu samþykki Matvælastofnunar. Því væri rangt að lýsa frumvarpinu þannig að það opnaði fyrst fyrir veðsetningu eldisheimilda. [5]

Samanburður á veðsetningu samkvæmt 17. gr. fiskeldislaga, 120. gr. frumvarpsins 2024 og 109. gr. frumvarpsins 2026. [1, 2, 5]

Atriði	Gildandi fiskeldislög	Frumvarpið 2024	Frumvarpið 2026
Hvað má veðsetja?	Rekstrarleyfi.	Rekstrarleyfi og laxahlut.	Rekstrarleyfi og laxahlut.
Samþykki Matvælastofnunar	Nauðsynlegt.	Átti ekki að þurfa fyrir veðsetningu.	Áfram nauðsynlegt, einnig fyrir laxahlut.
Þinglýsing	Skriflegu samþykki skal þinglýst.	Sérákvæðið tekið út.	Sérákvæðið tekið út; almennar reglur um réttarvernd gilda.

Atriði	Gildandi fiskeldislög	Frumvarpið 2024	Frumvarpið 2026
Þegar gengið er að veði	Ekki sérstakur aðlögunarfrestur í 17. gr.	Þriggja mánaða frestur, með mögulegri framlengingu um allt að 12 mánuði.	Sami frestur til að uppfylla kröfur til rekstrarleyfishafa.

Fyrir Kaldvík felst mögulegur viðbótarávinningur einkum í sérstakri veðsetningu laxahlutar og skýrari framkvæmd við fullnustu veðs. Það gæti bætt fjármögnunarmöguleika. [1, 109. gr. og greinargerð, bls. 124–125]

Flutningur milli fjarða gæti skilað bæði betri nýtingu og meira heimiluðu laxamagni. Í greinargerð frumvarpsins 2024 voru birt eftirfarandi skiptihlutföll, byggð á áhættumati erfðablöndunar frá 2020. Um er að ræða flutning heimilda; magn er mælt í lífmassa. [2, bls. 66]

Flutningur	Stuðull	Fyrir hver 1.000 tonn
Berufjörður → Fáskrúðsfjörður, Reyðarfjörður, Norðfjarðarbotn eða Seyðisfjörður	2	2.000 tonn
Berufjörður → Stöðvarfjörður	0,8	800 tonn
Stöðvarfjörður → Fáskrúðsfjörður, Reyðarfjörður, Norðfjarðarbotn eða Seyðisfjörður	2,5	2.500 tonn
Milli Fáskrúðsfjarðar, Reyðarfjarðar, Norðfjarðarbotns og Seyðisfjarðar	1	1.000 tonn

Stuðlarnir voru birtir í greinargerðinni, ekki sem fastar tölur í lagatextanum. [2, bls. 66]

Kaldvík hefur heimild fyrir 7.500 tonnum af frjóum laxi í Berufirði, auk 2.300 tonna af ófrjóum laxi. [6] Ef öll 7.500 tonnin af frjóum laxi yrðu flutt á svæði með stuðulinn 2 væri reikningurinn:

Reikniliður	Niðurstaða
Heimild á móttökusvæðum	7.500 × 2 = 15.000 tonn
Heimild sem færist úr Berufirði	−7.500 tonn

Aukningin yrði aðeins nýtanleg ef nægt rými væri innan burðarþols og annarra heimilda móttökusvæðanna. Hún fæli ekki í sér að halda sömu 7.500 tonna heimild samtímis í Berufirði. [1, 31. og 39.–40. gr.; 2, bls. 66–67; 7]

Í frumvarpinu 2026 er flutningur háður samþykki Matvælastofnunar og ráðgjöf Hafrannsóknastofnunar. Stuðlarnir frá 2024 eru því ekki tryggðir. Leiga takmarkast við tvær kynslóðir í senn. Úthlutun og skráning laxahlutar myndar hvorki eignarrétt né óafturkallanlegt forræði, og vannýting getur leitt til innköllunar. Ekki er staðfest að Kaldvík fengi 7.500 tonna viðbót við samþykkt frumvarpsins; það er skilyrt niðurstaða miðað við stuðulinn frá 2024. [1, 39.–41. gr.]

Heimildir

[1] Alþingi. Frumvarp til laga um lagareldi. 157. löggjafarþing 2025–2026, þingskjal 898, 529. mál. Lagt fram 16. mars 2026. Einkum 3., 31., 39.–41. og 109. gr., bráðabirgðaákvæði III og skýringar við 109. gr. á bls. 124–125.
https://www.althingi.is/altext/pdf/157/s/0898.pdf

[2] Alþingi. Frumvarp til laga um lagareldi. 154. löggjafarþing 2023–2024, þingskjal 1376, 930. mál. Einkum 39. og 120. gr. og greinargerð á bls. 66–67 um skiptihlutföll og nýtingu eldisheimilda.
https://www.althingi.is/altext/pdf/154/s/1376.pdf

Sjókvíeldi Kaldvíkur í Fáskrúðsfirði.

[3] RÚV. Lagareldi ekki á dagskrá. Frétt 12. september 2026 um stöðu lagareldisfrumvarpsins eftir lok þingvetrar.
https://www.ruv.is/frettir/innlent/2026-09-12-lagareldi-ekki-a-dagskra-486879

[4] Sjávarútvegsþjónustan ehf. Frumvarp um lagareldi 16.03.2026 – Umsögn um VII. kafla um laxahluti. Apríl 2026. Einkum kaflar 3–4 og bls. 29–30. Umsögn varðveitt hjá Alþingi, erindi 157-2236. Túlkanir umsagnaraðila eru aðgreindar frá ákvæðum frumvarpsins.
https://www.althingi.is/altext/erindi/157/157-2236.pdf

[5] Alþingi. Lög um fiskeldi nr. 71/2008, gildandi texti í lagasafni. Einkum 17. gr. um framsal, leigu og veðsetningu rekstrarleyfis.
https://www.althingi.is/lagas/nuna/2008071.html#G17

[6] Matvælastofnun. Rekstrarleyfi FE-1138 fyrir sjókvíaeldi í Berufirði. Útgefið á Fiskeldi Austfjarða hf., birt undir Kaldvík hf. á mælaborði MAST. Prentað 19. ágúst 2021. Hámarkslífmassi 9.800 tonn, þar af 7.500 tonn af frjóum laxi og 2.300 tonn af ófrjóum laxi.
https://www.mast.is/static/files/leyfisveiting/fiskeldi-austfjarda/fiskeldi-austfjarda.-fe-1138.pdf

[7] Matvælastofnun. Rekstrarleyfi FE-1133 fyrir sjókvíaeldi í Stöðvarfirði. Útgefið á Fiskeldi Austfjarða hf., birt undir Kaldvík hf. á mælaborði MAST. Prentað 21. mars 2022. Hámarkslífmassi 7.000 tonn af ófrjóum laxi.
https://www.mast.is/static/files/leyfisveiting/fiskeldi-austfjarda/Stodvarfjordur/fe-1133-fa-stodvarfirdi.pdf

Viðauki 21. Verðmætaaukning Kaldvíkur við viðbótarúthlutanir

Uppfærð leyfisstaða

Félagið hefur nú fengið rekstrar- og starfsleyfi fyrir samtals 10.000 tonna hámarkslífmassa í Seyðisfirði, þar af 6.500 tonn fyrir frjóan lax og 3.500 tonn fyrir ófrjóan lax. Heildarheimildir félagsins hafa því aukist úr 43.800 tonnum í 53.800 tonn. Seyðisfjörður telst þess vegna hluti af núverandi leyfisgrunni. [1–3]

Samkeppnisstaða við aukið burðarþol

Frumvarpið getur styrkt stöðu Kaldvíkur við frekari úthlutun. Samkvæmt 33. gr. frumvarpsins geta núverandi rekstrarleyfishafar sótt um viðbótarheimildir þegar ónýttur lífmassi er til staðar samkvæmt burðarþolsmati eða burðarþol er síðar aukið. Við mat á umsóknum skal sérstaklega líta til fyrri rekstrarsögu og eldissögu umsækjenda. [1, 4]

Kaldvík er eina sjókvíaeldisfyrirtækið með eldissvæði í Fáskrúðsfirði og Reyðarfirði og yrði því, miðað við núverandi skipulag, eina félagið sem hefði raunhæfa stöðu til að sækja um 4.000 tonna viðbót í hvorum firði. Samkeppni um þessi 8.000 tonn yrði þannig mjög takmörkuð eða engin. Umsögn Sjávarútvegsþjónustunnar bendir á að þegar aðeins einn rekstraraðili kemur til greina í útboði hafi hann veruleg áhrif á það verð sem greitt er fyrir auknar heimildir. [1]

Staða í Mjóafirði og Norðfjarðarflóa

Staðan er ólík gagnvart Mjóafirði og Norðfjarðarflóa. Úthlutun nýrra smitvarnarsvæða samkvæmt 25. gr. frumvarpsins á að fara fram með opinberu útboði. Kaldvík hefur þar enga lögbundna tryggingu fyrir úthlutun. Félagið hefur þó sterka stöðu vegna umfangsmikillar starfsemi sinnar á Austfjörðum, nálægra innviða og möguleika á að tengja ný svæði við fyrirliggjandi framleiðslukerfi. [1, 4]

Við mat tilboða má meðal annars líta til nýtingar núverandi leyfa, fyrri rekstrar og fyrirhugaðs rekstrar, auk umhverfis- og dýravelferðarsjónarmiða. Samkvæmt frumvarpinu má víkja frá hæsta fjárboði ef aðrir þættir mæla með öðru tilboði. Reynsla og innviðir Kaldvíkur geta því styrkt stöðu félagsins. Rekstrarsagan getur hins vegar dregið úr samkeppnisstöðu þess ef afföll, fiskvelferð eða ónóg nýting núverandi leyfa fá mikið vægi. [1, 4]

Mögulegt umfang og reiknað verðmæti

Eftirfarandi sviðsmynd miðast við 10.000 tonna hámarkslífmassa í Mjóafirði, 10.000 tonn í Norðfjarðarflóa og verðmatsforsenduna 560 þús. kr. fyrir hvert tonn hámarkslífmassa. Forsendan 560 þús. kr. á tonn byggist á því að deila 24,5 milljarða króna mati á leyfisgrunni félagsins með 43.800 tonna fyrri leyfisgrunni. Hún er viðmið í þessari greiningu en ekki staðfest markaðsverð nýrra heimilda.

Mögulegar viðbótarheimildir	Lífmassi	Reiknað viðmiðunarvirði
Fáskrúðsfjörður	4.000 tonn	2,24 ma.kr.
Reyðarfjörður	4.000 tonn	2,24 ma.kr.
Mjóifjörður samkvæmt sviðsmynd	10.000 tonn	5,60 ma.kr.
Norðfjarðarflói samkvæmt sviðsmynd	10.000 tonn	5,60 ma.kr.
Samtals möguleg viðbót	**28.000 tonn**	**15,68 ma.kr.**

Ef öll sviðsmyndin gengi eftir gætu heimildir Kaldvíkur aukist úr 53.800 tonnum í 81.800 tonn, eða um 52%. Á sama reiknigrunni myndi áætlað verðmæti leyfisgrunnsins aukast úr 30,13 milljörðum króna í 45,81 milljarð króna. Möguleg framtíðarverðmætaaukning næmi þá 15,68 milljörðum króna.

Óvissa og skilyrði

Útreikningurinn er sviðsmynd en ekki staðfest verðmat. Burðarþolsmati fyrir Mjóafjörð og Norðfjarðarflóa er ekki lokið og 10.000 tonn í hvorum firði eru því reikniforsenda, ekki staðfestar úthlutunarheimildir. Mjóifjörður er skilgreindur sem fiskeldissvæði í strandsvæðisskipulagi Austfjarða en Norðfjarðarflói ekki, sem getur kallað á breytingu skipulags áður en eldi verður heimilað. [1]

Kaldvík þarf einnig að greiða fyrir heimildirnar, fjármagna kvíar, seiði og rekstrarfé og uppfylla öll umhverfis-, skipulags- og leyfisskilyrði. Verðmætaaukning leyfa jafngildir því hvorki sjálfkrafa bókfærðum hagnaði né lausafé. Raunverulegur ávinningur ræðst af kaupverði heimildanna, fjármögnun, nýtingu þeirra og arðsemi framtíðarframleiðslu.

Niðurstaða

Kaldvík stendur sérstaklega vel að vígi gagnvart 8.000 tonna ónýttum hámarkslífmassa í Fáskrúðsfirði og Reyðarfirði, þar sem félagið er núverandi og í reynd eini mögulegi rekstraraðilinn. Staðan gagnvart Mjóafirði og Norðfjarðarflóa er einnig sterk vegna nálægðar, innviða og svæðisbundinnar reynslu, en þar þarf félagið að vinna opinbert útboð. Óvissa er enn um burðarþol, skipulag og úthlutunarskilmála. Frumvarpið gæti því skapað Kaldvík verulegt vaxtar- og verðmætaaukningartækifæri, en ávinningurinn er háður því að félagið fái heimildirnar og geti nýtt þær með arðbærum rekstri.

Heimildir

1. Sjávarútvegsþjónustan ehf. (2026). Frumvarp um lagareldi 16.03.2026. Umsögn um V. kafla, Úthlutun smitvarnasvæða og rekstrarleyfi. https://sjavarutvegur.is/wp-content/uploads/2026/04/Uthlutun-smitvarnasvaeda-og-rekstrarleyfi-V.-kafli.pdf

2. Kaldvík AS (11. september 2026). Granted licences for 10,000 tonnes MAB in Seyðisfjörður. Tilkynning birt á Euronext. https://live.euronext.com/

3. Baird Maritime (11. september 2026). Kaldvik secures aquaculture licences for 10,000 tonnes in Iceland. https://www.bairdmaritime.com/fishing/aquaculture/kaldvik-secures-aquaculture-licences-for-10000-tonnes-in-iceland

4. Alþingi (2026). Frumvarp til laga um lagareldi, þingskjal 898, 529. mál, 157. löggjafarþing. https://www.althingi.is/altext/157/s/0898.html

5. Matvælastofnun (12. desember 2024). Tillaga að rekstrarleyfi Kaldvíkur hf. til fiskeldis í Seyðisfirði, Múlaþingi. https://www.mast.is/is/um-mast/frettir/frettir/tillaga-ad-rekstrarleyfi-kaldvikur-hf-til-fiskeldis-i-seydisfirdi-mulathingi

Viðauki 22. Lagaákvæði 2019 sem styrktu stöðu Fiskeldis Austfjarða og Laxa fiskeldis

MEGINNIÐURSTAÐA

Áhrifamestu ákvæðin voru bráðabirgðaákvæði II og III sem bættust við lög nr. 71/2008 með lögum nr. 101/2019. Þau tryggðu hvorki Fiskeldi Austfjarða né Löxum fiskeldi sjálfkrafa rekstrarleyfi. Þau vörðu hins vegar þá stöðu sem félögin höfðu þegar aflað sér í umhverfismati og leyfisferli og drógu verulega úr hættu á að sú staða glataðist við upptöku nýs úthlutunarkerfis. [1]

Bráðabirgðaákvæði II gerði langt komnum umsóknum á burðarþolsmetnum svæðum kleift að halda áfram eftir eldri lögum. Þar með þurftu slík mál ekki að fara í hið nýja opinbera úthlutunarferli, eldri afgreiðsluröð gat haldið gildi sínu og nýju umsóknarkröfurnar giltu ekki með sama hætti um meðferð þeirra. Bráðabirgðaákvæði III skapaði síðan öryggisnet ef leyfi, sem veitt hafði verið eftir eldri löggjöf, yrði fellt úr gildi vegna annmarka á leyfisveitingu. [1][2]

1. BREYTINGIN Á LEYFISVEITINGARKERFINU

Með lögum nr. 101/2019 var tekin upp ný 4. gr. a í lögum um fiskeldi. Samkvæmt henni skyldi Hafrannsóknastofnun skipta fjörðum eða hafsvæðum í eldissvæði og ráðherra síðan úthluta þeim eftir opinbera auglýsingu. Við mat á tilboðum skyldi meðal annars horfa til fjárhæðar tilboðs, reynslu, fjárhagslegs styrks, fyrri rekstrar og fyrirhugaðra umhverfisráðstafana. [1]

Fyrir breytinguna höfðu umsækjendur sjálfir skilgreint verkefni sín og unnið þau áfram í umhverfismati og leyfisferli. Eldri 1. mgr. 9. gr. mælti jafnframt fyrir um að umsóknir um sama sjókvíaeldissvæði skyldu afgreiddar í þeirri röð sem þær bárust Matvælastofnun, enda fullnægðu þær skilyrðum laganna. Frumvarpið gerði ráð fyrir að þessi regla félli brott til framtíðar vegna nýja úthlutunarkerfisins. [2]

Án sérstakra bráðabirgðareglna hefðu langt komnar umsóknir getað misst stöðu sína, svæðin farið í opinbera úthlutun og umsækjendur þurft að keppa að nýju um þau. Bráðabirgðaákvæðin voru sett til að skilja á milli eldri verkefna og framtíðarumsókna.

2. BRÁÐABIRGÐAÁKVÆÐI II – ELDRI UMSÓKNIR UNDANÞEGNAR NÝJU ÚTHLUTUNARKERFI

Endanlegt bráðabirgðaákvæði II tók til umsókna um rekstrarleyfi fyrir sjókvíaeldi á hafsvæðum sem höfðu verið metin til burðarþols og þar sem annað tveggja átti við við gildistöku laganna:

- Málsmeðferð samkvæmt lögum um mat á umhverfisáhrifum var lokið; eða
- frummatsskýrslu hafði verið skilað til Skipulagsstofnunar samkvæmt 9. gr. þágildandi laga um mat á umhverfisáhrifum.

Um meðferð og afgreiðslu þessara umsókna skyldi fara eftir eldri ákvæðum laga um fiskeldi. [1]

2.1 Hvað fól verndin í sér?

Ákvæðið varðveitti ekki aðeins það að umsókn væri til meðferðar. Það varðveitti einnig meginaðferð eldra kerfisins við afgreiðslu málsins. Fyrir þau félög sem féllu undir ákvæðið fól þetta einkum í sér:

- að fyrirliggjandi umsókn og unnið umhverfismat héldu gildi sínu;
- að viðkomandi verkefni fór ekki sjálfkrafa í nýja opinbera úthlutun samkvæmt 4. gr. a;
- að eldri regla um afgreiðslu umsókna á sama svæði eftir móttökuröð gat áfram átt við;
- að umsækjandinn þurfti ekki að hefja undirbúning verkefnis og umsóknar frá grunni;

- að ný 30% eiginfjárkrafa í 9. gr. laga nr. 101/2019 varð ekki sjálfstætt skilyrði fyrir því að gömlu umsókninni yrði haldið áfram eftir eldra kerfi.

Síðasta atriðið merkir ekki að félögin hafi verið undanþegin öllum kröfum um fjárhagslega burði. Eldri lög höfðu einnig að geyma hæfis- og umsóknarskilyrði. Munurinn var sá að hin nýja, tölusetta 30% krafa varð ekki grundvöllur þess að eldri mál yrðu felld niður og sett inn í nýja kerfið. [1][2]

2.2 Rök atvinnuveganefndar

Í nefndaráliti meiri hluta atvinnuveganefndar kom fram að meðferð nokkurra umsókna væri komin á lokastig og að niðurfelling þeirra myndi ónýta mikla vinnu við gögn, umhverfismat og annan undirbúning sem hefði kostað umsækjendur mikla vinnu og fjármuni. Nefndin taldi rétt að gæta jafnræðis þeirra aðila sem sannanlega hefðu lagt út í slíkan kostnað og vinnu. [3]

Við lokaafgreiðslu málsins var verndin afmörkuð nánar. Nefndarmenn úr ríkisstjórnarflokkunum lögðu til að krafist yrði að umhverfismatsferli væri lokið eða að frummatsskýrsla hefði verið lögð fram fyrir gildistöku. Þetta viðmið varð að lögum. [4]

3. Varðveisla forgangs eftir móttökuröð

Í upphaflegu frumvarpi var beinlínis gert ráð fyrir að umsóknir á burðarþolsmetnum svæðum héldu gildi sínu og yrðu teknar til meðferðar í þeirri röð sem þær bárust Matvælastofnun. Í lokaútgáfunni var orðalagið breytt þannig að eldri ákvæði laganna giltu um meðferð og afgreiðslu þeirra umsókna sem uppfylltu tímamörk bráðabirgðaákvæðis II. Þar með hélt eldri móttökuröð gildi sínu fyrir þessi mál. [1][2]

Þetta gat verið sérstaklega verðmætt á svæðum þar sem fleiri en eitt félag hafði lýst áformum eða hafið undirbúning. Staða fyrri umsækjanda varð þá ekki að engu þegar nýja úthlutunarkerfið tók gildi.

4. Áhrif á Laxa fiskeldi í Reyðarfirði

Laxar fiskeldi hafði fyrir breytinguna leyfi til 6.000 tonna laxeldis í Reyðarfirði. Í opinberu svari ráðherra til Alþingis kemur fram að 15. mars 2019 var umsókn um breytingu rekstrarleyfis í Reyðarfirði vegna samtals 16.000 tonna eldis til meðferðar, en gildandi heimild var 6.000 tonn. [5]

Ferill 10.000 tonna framleiðsluaukningarinnar var kominn langt fyrir gildistöku laga nr. 101/2019:

- frummatsskýrsla var lögð fram 29. desember 2017;
- endanleg matsskýrsla var lögð fram 29. október 2018;
- álit Skipulagsstofnunar lá fyrir 4. janúar 2019; og
- Reyðarfjörður hafði verið metinn til burðarþols.

Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála staðfesti síðar í málum nr. 107 og 111/2020 að meðferð og afgreiðsla rekstrarleyfisins hefði farið eftir bráðabirgðaákvæði II. Matvælastofnun vísaði sérstaklega til þess að málið hefði verið afgreitt samkvæmt 4. gr. a og 9. gr. laganna eins og þau hljóðuðu áður en lög nr. 101/2019 tóku gildi. [8]

Bráðabirgðaákvæði II hafði því raunveruleg áhrif fyrir Laxa fiskeldi: umsókn félagsins um 10.000 tonna aukningu hélt stöðu sinni, fór ekki í nýtt útboð og var áfram afgreidd eftir eldra leyfisveitingarkerfi. Þetta jafngilti þó ekki tryggingu fyrir leyfi; stjórnvöld urðu áfram að meta hvort öll efnisleg skilyrði væru uppfyllt.

5. Áhrif á Fiskeldi Austfjarða

Fiskeldi Austfjarða hafði lokið umfangsmiklu umhverfismati vegna eldis í Berufirði og Fáskrúðsfirði áður en lög nr. 101/2019 tóku gildi. Frummatsskýrslu var skilað 19. september 2017, matsskýrslu 19. mars 2018 og álit Skipulagsstofnunar lá fyrir 14. júní 2018. [6][7]

Matvælastofnun gaf síðan út rekstrarleyfi 21. mars 2019 fyrir:

- 9.800 tonna ársframleiðslu í Berufirði, þar af að hámarki 6.000 tonn af frjóum laxi; og
- 11.000 tonna ársframleiðslu í Fáskrúðsfirði, þar af að hámarki 6.000 tonn af frjóum laxi.

Þessi leyfi voru því komin út áður en lög nr. 101/2019 tóku gildi. Bráðabirgðaákvæði II var ekki lagalegur grundvöllur útgáfu þeirra. Staða félagsins sýnir hins vegar hvers vegna Alþingi taldi þörf á að verja langt komin mál: félagið hafði þegar varið verulegum tíma og fjármunum í umhverfismat, rannsóknir og leyfisundirbúning. [3][6][7]

Rekstrarleyfin voru kærð. Úrskurðarnefndin hafnaði síðar kröfum um ógildingu þeirra og staðfesti þannig leyfin í reynd. [6][7]

6. Bráðabirgðaákvæði III – öryggisnet vegna ógildingar eldri leyfa

Bráðabirgðaákvæði III mælti fyrir um að ef rekstrarleyfi, sem veitt hefði verið samkvæmt eldri löggjöf, yrði fellt úr gildi vegna annmarka á leyfisveitingu skyldu eldri lög gilda um afgreiðslu nýrrar umsóknar vegna sama leyfis. Sama skyldi gilda um leyfi sem yrðu gefin út eftir gildistöku laganna en á grundvelli eldri laga. [1]

Ákvæðið fól í sér mikilvægt öryggisnet:

- rekstraraðili missti ekki sjálfkrafa alla fyrri umsóknarstöðu vegna form- eða málsmeðferðarannmarka;
- svæðið fór ekki sjálfkrafa í nýja úthlutun samkvæmt 4. gr. a;
- hægt var að leiðrétta annmarka og afgreiða nýja umsókn eftir eldra kerfinu.

Ákvæðið var sérstaklega þýðingarmikið fyrir Fiskeldi Austfjarða meðan rekstrarleyfin í Berufirði og Fáskrúðsfirði sættu kæru. Leyfin voru að lokum ekki ógilt og því kom öryggisnetið ekki til beinnar framkvæmdar í þeim málum. Það dró engu að síður úr lagalegri áhættu félagsins. [6][7]

7. Sextán ára leyfistími og möguleiki á endurúthlutun

Með lögunum var ákveðið að rekstrarleyfi skyldu gefin út til 16 ára. Matvælastofnun skyldi jafnframt endurskoða leyfin reglulega. Við lok gildistíma var heimilt, að framkominni umsókn, að úthluta eldissvæðinu aftur til hlutaðeigandi rekstraraðila, enda endurmeti Matvælastofnun hvort umsækjandi uppfyllti áfram kröfur til rekstursins. [1]

Þetta skapaði ekki óafturkallanlegan eignarrétt eða skilyrðislausan rétt til endurnýjunar. Ákvæðin styrktu þó fyrirsjáanleika starfandi félaga: fjárfestingar gátu miðast við langan leyfistíma og ekki var lögbundið að bjóða svæðið öðrum við hvert lok leyfis. Fyrir Fiskeldi Austfjarða og Laxa fiskeldi var þetta til þess fallið að styrkja langtímastöðu leyfa og fjármögnunar.

8. Önnur ákvæði sem gátu styrkt stöðu starfandi félaga

8.1 Reynsla og fjárhagslegur styrkur sem úthlutunarviðmið

Í nýju úthlutunarkerfi 4. gr. a skyldi meðal annars horfa til reynslu af fiskeldisstarfsemi, fjárhagslegs styrks, fyrri rekstrar og fyrirhugaðra umhverfisráðstafana. Þetta tryggði félögunum enga niðurstöðu, en gat styrkt stöðu þeirra gagnvart óreyndum aðilum þar sem bæði félög höfðu rekstur, fjárfestingar og þekkingu á Austfjörðum. [1]

8.2 Mótvægisaðgerðir í áhættumati erfðablöndunar

Með nýrri 6. gr. a var áhættumat erfðablöndunar lögfest. Við matið skyldi taka tillit til mótvægisaðgerða, svo sem ljósastýringar, stærðar seiða og netpoka, og Hafrannsóknastofnun skyldi leita eftir tillögum eldisfyrirtækja að slíkum ráðstöfunum. Þetta gat styrkt rök félaganna fyrir framleiðsluheimildum ef þau sýndu fram á að rekstraraðferðir drægju úr áhættu. Ákvæðið var þó ekki einhliða ívilnandi, því áhættumatið gat einnig leitt til lækkunar heimilda. [1]

9. Samantekið mat

Ákvæði	Raunveruleg þýðing	Mat á áhrifum
Bráðabirgðaákvæði II	Varðveitti langt komnar umsóknir og hélt þeim utan nýs úthlutunarkerfis.	Mjög mikil
Eldri móttökuröð	Eldri umsóknarstaða og röð afgreiðslu gat áfram gilt.	Mikil
Bráðabirgðaákvæði III	Tryggði endurafgreiðslu eftir eldri lögum ef eldra leyfi yrði ógilt vegna annmarka.	Mikil sem öryggisnet
16 ára leyfistími	Jók fyrirsjáanleika fjárfestinga og rekstrar.	Miðlungs til mikil
Endurúthlutun til sama aðila	Gerði áframhaldandi nýtingu mögulega án sjálfvirks útboðs við lok leyfis.	Mikil, en skilyrt
Reynsla og fjárhagsstyrkur	Gátu veitt starfandi félögum forskot í framtíðarúthlutun.	Möguleg, ekki tryggð
Mótvægisaðgerðir	Gátu stutt rök fyrir framleiðsluheimildum innan áhættumats.	Skilyrt

Heimild: Samantekt á grundvelli heimilda [1]–[9].

Niðurstaða

Lög nr. 101/2019 veittu Fiskeldi Austfjarða og Löxum fiskeldi ekki nafngreind sérréttindi og tryggðu þeim ekki sjálfkrafa rekstrarleyfi. Bráðabirgðaákvæðin vörðu hins vegar raunverulega og verðmæta stöðu þeirra sem eldri umsækjenda og leyfishafa. Þau héldu langt komnum verkefnum utan nýs útboðskerfis, varðveittu afgreiðslu eftir eldra regluverki og drógu úr hættu á að fjárfesting, forgangur og leyfisstaða glötuðust vegna kerfisbreytingarinnar.

Áhrifin voru skýrust fyrir 10.000 tonna framleiðsluaukningu Laxa fiskeldis í Reyðarfirði, þar sem stjórnvöld og úrskurðarnefnd vísuðu beinlínis til bráðabirgðaákvæðis II við afgreiðslu málsins. Fyrir Fiskeldi Austfjarða hafði bráðabirgðaákvæði III sérstaka þýðingu sem öryggisnet meðan rekstrarleyfin í Berufirði og Fáskrúðsfirði voru kærð, þótt leyfin væru að lokum staðfest. [6]–[8]

Heimildaskrá

1. Lög nr. 101/2019, 1. júlí 2019, um breytingu á ýmsum lagaákvæðum sem tengjast fiskeldi (áhættumat, úthlutun eldissvæða o.fl.). Alþingi. Skoða heimild
2. Frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lagaákvæðum sem tengjast fiskeldi, þskj. 1060, 647. mál, 149. löggjafarþing 2018–2019. Alþingi. Skoða heimild

3. Nefndarálit meiri hluta atvinnuveganefndar, þskj. 1573, 647. mál, 149. löggjafarþing. Alþingi. Skoða heimild
4. Nefndarálit með breytingartillögu, þskj. 1918, 647. mál, 149. löggjafarþing. Alþingi. Skoða heimild
5. Svar sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra við fyrirspurn um rekstrarleyfi í fiskeldi, þskj. 1896, 149. löggjafarþing. Alþingi. Skoða heimild
6. Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála. Mál nr. 30/2019, Fiskeldi Austfjarða – rekstrarleyfi í Berufirði. Skoða heimild
7. Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála. Mál nr. 29/2019, Fiskeldi Austfjarða – rekstrarleyfi í Fáskrúðsfirði. Skoða heimild
8. Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála. Mál nr. 107 og 111/2020, sjókvíaeldi í Reyðarfirði. Skoða heimild
9. Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála. Mál nr. 119/2020, starfsleyfi vegna sjókvíaeldis í Reyðarfirði. Skoða heimild

Sjókvíaeldi Kaldvíkur í Reyðarfirði.

Viðauki 23. Nafnaþróun Fiskeldis Austfjarða og Kaldvíkur

Mikilvægt er að aðgreina tvö félög: íslenska rekstrarfélagið og norska eignarhaldsfélagið. Ekki er um samfellda nafnabreytingu eins félags að ræða.

Tímaröð nafnanna

Tímabil	Íslenska rekstrarfélagið	Norska móðurfélagið	Skýring
30. mars 2012	Fiskeldi Austfjarða ehf.	—	Íslenska félagið var stofnað og hóf eldi á Austfjörðum. Opinber gögn frá 2012–2014 nota heitið *Fiskeldi Austfjarða ehf.* Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála
2015	Fiskeldi Austfjarða hf.	—	Félagaforminu var breytt úr einkahlutafélagi í hlutafélag. Í nóvember 2015 er félagið þegar nefnt *Fiskeldi Austfjarða hf.* Samhliða var enska heitið Ice Fish Farm notað sem viðskipta- og markaðsheiti. Vísir, 13. nóvember 2015
16.–24. mars 2020	Fiskeldi Austfjarða hf.	Nýtt norskt félag stofnað	Norska félagið var stofnað 16. mars 2020. Norska fyrirtækjaskráin sýnir að fyrsta skráða heiti þess var ATHOMSTART INVEST 464 AS frá 24. mars. Því er ekki alveg nákvæmt að segja að félagið hafi verið stofnað undir heitinu Ice Fish Farm AS.
19. maí 2020	Fiskeldi Austfjarða hf.	Ice Fish Farm AS	Norska skúffufélaginu var gefið nafnið Ice Fish Farm AS. Brønnøysund Register Centre
29. maí 2020	Fiskeldi Austfjarða hf., nú dótturfélag	Ice Fish Farm AS, móðurfélag	Ice Fish Farm AS eignaðist allt hlutafé í Fiskeldi Austfjarða með hlutaskiptum. Íslenska félagið hélt nafni sínu og kennitölu, en norska félagið varð skráð móðurfélag samstæðunnar. Skráningarlýsing Ice Fish Farm 2020
Júní 2020	Fiskeldi Austfjarða hf.	Ice Fish Farm AS	Það var norska móðurfélagið — ekki íslenska rekstrarfélagið — sem var skráð á Merkur Market, síðar Euronext Growth Oslo.
2022–2023	Fiskeldi Austfjarða hf. og starfsemi Laxa samþætt	Ice Fish Farm AS	Ice Fish Farm keypti Laxar fiskeldi árið 2022. Félagið lýsir Kaldvík síðar sem afurð sameiningar Fiskeldis Austfjarða og Laxa. Leyfi Laxa voru færð til Fiskeldis Austfjarða árið 2023, en Kaldvíkurheitið var ekki enn lögheiti móðurfélagsins. Kaldvík – arfleifð, Umhverfisstofnun
2024	Kaldvík hf.	Ice Fish Farm AS	Íslenska rekstrarfélagið tók nafnið Kaldvík hf. en hélt kennitölunni 520412-0930.
20.–25. júní 2024	Kaldvík hf.	KALDVIK AS	Aðalfundur samþykkti breytingu úr Ice Fish Farm AS í Kaldvik AS 20. júní. Nafnið var skráð í Noregi 25. júní og auðkennið breytt úr IFISH í KLDVK. Lögheitið í norsku skránni er *KALDVIK AS*. Nasdaq-tilkynning, 25. júní 2024
Núverandi skipan	Kaldvík hf.	KALDVIK AS	Norska félagið er skráð móður- og eignarhaldsfélag og á allt hlutafé íslenska rekstrarfélagsins. Lýsing Kaldvíkur 2025

Í stuttu máli:
Íslenska félagið: Fiskeldi Austfjarða ehf. → Fiskeldi Austfjarða hf. → Kaldvík hf.

Norska móðurfélagið: ATHOMSTART INVEST 464 AS → Ice Fish Farm AS → KALDVIK AS

Markaðsheitið: Ice Fish Farm → Kaldvík

Viðauki 24. Þátttaka stjórnarformannsins í stefnumótun í fiskeldi

Skipan og hlutverk
Guðmundur Gíslason, þá stjórnarformaður Fiskeldis Austfjarða, sat í starfshópi sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra um stefnumótun í fiskeldi sem annar tveggja fulltrúa Landssambands fiskeldisstöðva. Hinn var Kjartan Ólafsson, stjórnarformaður Arnarlax. Guðmundur kom því að vinnunni sem fulltrúi atvinnugreinarinnar með bein tengsl við fyrirtæki sem niðurstöðurnar vörðuðu. [2]

Samkvæmt greinargerð fiskeldisfrumvarpsins var hópurinn skipaður 30. nóvember 2016. Tillögunum var skilað 21. ágúst 2017 og þær birtar 23. ágúst. Markmiðið samkvæmt skipunarbréfinu var að móta góð starfsskilyrði fiskeldis í sátt við umhverfið. Frumvarpið frá 2019 byggði að verulegu leyti á vinnu hópsins. Hér er því um að ræða aðkomu að mótun almennra leikreglna greinarinnar. [1]

Hvaða framlag má rekja til Guðmundar?
Fundargerðirnar stefnumótunarhópsins sýna að framlag Guðmundar var víðtækar. Hann fjallaði meðal annars um stærðarhagkvæmni, eiginfjármögnun, burðarþol, eftirlit og ímynd greinarinnar. Mikilvægasta atriðið er að honum, Kjartani Ólafssyni og Óðni Sigþórssyni var 17. maí 2017 sérstaklega falið að vinna áfram tillögur um úthlutunarreglur og leyfisferli. Guðmundur er skráður viðstaddur 23 af 24 tölusettum fundum [8–9].

Hagsmunatengsl og áhrif
Ríkisendurskoðun taldi árið 2023 að aðkoma fulltrúa sjókvíaeldisfyrirtækja að undirbúningi lagabreytinganna 2019 hefði verið meiri en 2008 og 2014. Stofnunin benti á mikla fjárhagslega hagsmuni hópmanna og að auka hefði mátt þátt óháðra sérfræðinga og vísindamanna til mótvægis. [4]

FRAMLAG GUÐMUNDAR SAMKVÆMT FUNDARGERÐUM

Fjármögnun og rekstrarskilyrði
Á fundi 27. janúar kynntu Guðmundur og Kjartan laxeldi með glærum. Guðmundur ræddi sérstaklega stærðarhagkvæmni og niðurgreiðslu fastafjármuna. Hann benti einnig á að fyrirtækin þyrftu að sinna nær öllu sjálf, þótt þjónustufyrirtæki væru að koma fram. Umræða um erfiðleika við að afla fjármagns áður en leyfi fengjust er hins vegar sérstaklega eignuð Kjartani. [8]

Á fundi 10. febrúar er Kjartan skráður fyrir framhaldi kynningarinnar. Guðmundur lagði þar til upplýsingar um vottun fyrir Whole Foods, fóðurframleiðslu, fiskimjöl og olíur í fóðri, vaxtarhraða í köldum sjó og fullnýtingu seiðastöðva. Hann ræddi einnig norska fiskeldislöggjöf og benti á rannsóknarumhverfið í Bergen og AquaNor í Þrándheimi. Framlagið laut þannig bæði að rekstri og þekkingaröflun. [8]

Á sama fundi 10. febrúar sögðu Guðmundur og Kjartan markaðinn ekki tilbúinn fyrir kynlausan lax. Í framhaldinu var almennt rætt um þróunarstig og afföll. Guðmundur lýsti því fyrirvara gagnvart markaðshæfni, en stóð síðar að sameiginlegri bókun um möguleika ófrjós lax til að mæta skerðingu. [8- 9]

Þann 3. mars sagði Viktor S. Pálsson frá Matvælastofnun að 30% eiginfjármögnunarreglan væri erfið í framkvæmd og þyrfti breytinga við. Guðmundur spurði hvers vegna ákvæðið væri til staðar og hvort tímabært væri að fella það út. Þetta er skýr, persónulega skráð afstaða til að létta fjármögnunarskilyrði. [8]

Áhættumat, burðarþol og sérfræðingar
Guðmundur og Kjartan spurðu 13. janúar hvort áhættumat hefði legið að baki lokun hluta strandlengjunnar fyrir sjókvíaeldi árið 2004 og hvort gera mætti slíkt mat. Þann 27. janúar greindi Guðmundur frá samtali við Geir Helge Jonsen hjá Rådgivende Biologi, um slík verkefni. Þann 3. febrúar spurði hann hvort áhættumatið ætti ekki að ná til alls landsins. Þetta sýnir aðkomu að umræðu um umfang og undirbúning matsins, en ekki að hann hafi samið líkanið eða valið endanlega sérfræðinga. [8]

Á fundi 17. mars spurði Guðmundur hvort burðarþol yrði í framtíðinni metið eftir eldisstað fremur en heilum firði, hvenær hægt yrði að sannreyna það og um mannafla Hafrannsóknastofnunar og vöktun. Hann nefndi jafnframt samnýtingu mælinga. [8]

ÚTHLUTUNARREGLUR, SAMKOMULAG OG EFTIRLIT

Sérstakt verkefni við úthlutunarreglur
Á 12. fundi, 17. maí, kynnti Baldur P. Erlingsson formaður skjal um úthlutunaraðferð og útboð. Rætt var um skilgreiningu svæða, úthlutun og skil milli eldra og nýs leyfisferlis. Niðurstaðan er skýr: „Ákveðið að KÓ, GG og ÓS vinni þessar tillögur áfram.“ Þetta staðfestir verkefni Guðmundar við mótun tillagna, umfram almenna setu og umræðuþátttöku. [8]

Tveimur dögum síðar var rætt um tillögu að svæðaskiptingu og úthlutun sem fundargerðin eignar Óðni Sigþórssyni. Þar var meðal annars gert ráð fyrir útboði þegar fleiri en einn sæktu um og forgangi umsækjanda sem hefði hafið framkvæmdir, með heimild til að ganga inn í hæsta boð. [8]

Bókun um áhættumat og lok vinnunnar
Á 19. fundi, 25. júlí, voru allir mættir og segir fundargerðin að fundarmenn hafi ritað nöfn sín á bókun. Þar var lagt til að áhættumat réði magni frjórra laxa og framleiðslumagn rekstrarleyfa breyttist hlutfallslega við endurskoðun þess. Heildarframleiðsluheimild skyldi ekki skerðast ef ófrjór lax kæmi í stað fyrirhugaðrar skerðingar. Guðmundur tók því samkvæmt fundargerð þátt í sameiginlegri bókun sem fól bæði í sér skorður og svigrúm fyrir leyfishafa. [9]

Þann 11. ágúst óskuðu fulltrúar Landssambands fiskeldisstöðva eftir fresti til að ná sátt innan sinna raða. Þann 18. ágúst olli bókun sambandsins, sem hafði borist frá Kjartani, ágreiningi við formann og Óðin. Fundi var frestað; eftir endurkomu skrifuðu stjórnarmenn sambandsins undir yfirlýsingu og nefndarmenn undir skilabréf skýrslunnar. Guðmundur er skráður mættur. [9]

Eftirlit, heilbrigði og ímynd
Guðmundur spurði 24. mars hvort grundvöllur væri fyrir útboði eftirlits; formaður benti á takmarkanir þess þegar matskennd atriði væru annars vegar. Guðmundur spurði einnig um þörf Skipulagsstofnunar fyrir fé, þekkingu og starfsfólk. Þann 17. mars ræddi hann samspil útgerðar og fiskeldis hjá Fiskeldi Austfjarða og lagði áherslu á ímynd, réttar upplýsingar og kynningu skýrslunnar. Mat: Þetta gat nýst félaginu í stjórnsýslu og samskiptum við samfélagið, án þess að það sanni breytingu á eftirlitskostnaði eða viðhorfum. [8]

HVERNIG GAT VINNAN NÝST FISKELDI AUSTFJARÐA?

Eftirfarandi er mat á tengslum tillagnanna og hagsmuna félagsins. Greint er á milli mögulegs ávinnings, staðfestrar þróunar og þess sem ekki verður rakið til vinnu Guðmundar.

Aðkoma að stefnumótun og fjármögnun
Mat: Verkefnið sem Guðmundi var falið 17. maí gaf honum beina aðkomu að útfærslu tillagna um úthlutun og leyfisferli. Slík útfærsla gat skipt Fiskeldi Austfjarða máli vegna stöðu fyrirliggjandi verkefna og aðgangs að svæðum. Fundargerðin staðfestir verkefnaúthlutunina, en sýnir ekki sjálfstætt hvaða texta hann skilaði eða hvað úr honum varð. [8]

Aðlögunarreglur og staða eldri verkefna
Lög nr. 101/2019 létu eldri reglur gilda um afgreiðslu umsókna á burðarþolsmetnum svæðum þegar umhverfismati var lokið eða frummatsskýrslu hafði verið skilað fyrir gildistöku. Þau vörðu einnig áframhaldandi afgreiðslu tiltekinna verkefna ef leyfi féllu úr gildi vegna annmarka. Mat: Slíkar reglur gátu varðveitt forskot fyrirtækja sem höfðu þegar lagt fé í undirbúning, þar á meðal Fiskeldis Austfjarða, að uppfylltum skilyrðum. Lokatexti laganna er hins vegar niðurstaða lagasetningarferlisins og verður ekki eignaður Guðmundi einum. [6]

Ófrjór lax og svigrúm til uppbyggingar
Matvælastofnun veitti Fiskeldi Austfjarða 21. mars 2019 leyfi fyrir 9.800 tonnum í Berufirði og 11.000 tonnum í Fáskrúðsfirði. Þar af voru 6.000 tonn af frjóum laxi í hvorum firði; ófrjór hluti var 3.800 og 5.000 tonn, samtals 8.800 tonn. Áhættumatið takmarkaði þannig frjóan lax, þótt stærri heildarheimildir væru veittar. [5, bls. 1 og 5]

Lögin frá 2019 gáfu fimm ár til að hefja eldi á ófrjóum laxi og sjö ár til að nýta að minnsta kosti helming heimildarinnar, ella kæmi til niðurfellingar eða lækkunar. Mat: Þetta svigrúm gat haft þýðingu fyrir fyrirtæki með ófrjóar heimildir, með því að fresta kröfu um nýtingu. Leyfi eru þó ekki það sama og arðbær framleiðsla. Marsleyfin voru jafnframt gefin út fyrir samþykkt laganna 20. júní 2019 og voru því ekki veitt á grundvelli þeirra. [5–6]

Gjaldtaka
Hópurinn lagði til auðlindagjald allt að 15 kr. á framleitt kíló lax og sex ára biðtíma frá fyrstu slátrun, auk tímabundinnar undanþágu fyrir ófrjóan lax og afsláttar fyrir regnbogasilung. Mat: Aðlögunartími og afslættir gátu létt fjármögnun uppbyggingar. Hér er lýst tillögum hópsins, ekki endanlegri gjaldtöku eða reiknuðum sparnaði félagsins. [2]

NIÐURSTAÐA

Frumfundargerðirnar sýna virka og víðtæka þátttöku Guðmundar. Hann hafði bæði hlutverk við upplýsingamiðlun og afmarkað verkefni við áframhaldandi vinnu að úthlutunarreglum. Hann vakti máls á afnámi eiginfjármögnunarkröfu, ræddi burðarþol og eftirlit og stóð með öðrum að bókun um áhættumat og skilum skýrslunnar. Þetta gat nýst Fiskeldi Austfjarða við mótun rekstrar- og leyfisskilyrða. Gögnin sýna þó sameiginlega vinnu og mótvægi annarra nefndarmanna; þau heimila ekki að eigna honum allar tillögur eða síðar tilkominn fjárhagslegan ávinning. [8–9]

HEIMILDIR

1. Alþingi (2019). Frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lagaákvæðum sem tengjast fiskeldi. 149. löggjafarþing, þingskjal 1060, 647. mál. Sjá einkum greinargerð, kafla 1, 3.4 og skýringar við 23. gr. Opna heimild
2. Kjarninn (23. ágúst 2017). Lagt til að eldisfyrirtæki greiði auðlindagjald. Samtímafrétt um skipan hópsins, tillögur og kynningu ráðuneytisins. Opna heimild
3. Valdimar Ingi Gunnarsson (2022). Stefnumótun í fiskeldi: Umræðan, tillögur og staðan. Sjá bls. 26 og viðauka 2, bls. 84, einkum útdrátt úr fundargerðum 27. janúar og 10. febrúar 2017. Opna heimild

Sjókvíaeldi Kaldvíkur í Fáskrúðsfirði.

4. Ríkisendurskoðun (2023). Sjókvíaeldi: Lagaframkvæmd, stjórnsýsla og eftirlit. Sjá bls. 44–45, um samráð við undirbúning laga nr. 101/2019. Opna heimild
5. Matvælastofnun (21. mars 2019). Fiskeldi Austfjarða 20.800 tonna laxeldi í Beru- og Fáskrúðsfirði: Greinargerð útgáfu rekstrarleyfa FE-1138 og FE-1139. Sjá bls. 1–2 og 5. Opna heimild
6. Alþingi (2019). Lög nr. 101/2019 um breytingu á ýmsum lagaákvæðum sem tengjast fiskeldi. Sjá 24. gr., bráðabirgðaákvæði II–IV. Samþykkt á Alþingi 20. júní 2019. Hér er miðað við lagatextann frá 2019. Opna heimild
7. Arntzen de Besche (5. júní 2020). Arntzen de Besche has assisted Ice Fish Farm AS in connection with private placement, secondary sale and admission to trading on Merkur Market. Frásögn lögfræðiráðgjafa viðskiptanna. Opna heimild
8. Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti (2016–2017). Fundargerðir starfshóps um stefnumótun í fiskeldi, mál ANR16100124, fundir 1–14, 8. desember 2016–2. júní 2017, ásamt fylgiskjölum. Aðsent skjal: Binder1.pdf, 69 PDF-síður. Sérstaklega bls. 15, 17–18, 22, 25–26, 29–38, 40–44, 55, 58 og 62–65.
9. Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti (2017). Fundargerðir sama starfshóps, mál ANR16100124, fundir 15–24, 8. júní–18. ágúst 2017. Aðsent skjal: Binder2.pdf, 24 PDF-síður. Sérstaklega bls. 3, 5, 9–10, 12, 18, 20 og 22–23.

Viðauki 25. Frá hámarksframleiðslu í hámarkslífmassa

SAMANTEKT

Meginniðurstaða
Miðað við að breyting sama tonnafjölda úr framleiðsluheimild í hámarkslífmassa geti aukið mögulega ársframleiðslu um 30% og að hvert viðbótartonn af leyfis-/afkastagetu sé metið á 560 þús. kr., er áætlaður ávinningur Fiskeldis Austfjarða og Laxa fiskeldis 4.502,4 m.kr. á leyfisgrunni sem var í gildi 29. maí 2020. Á núverandi 43.800 tonna leyfisgrunni Kaldvíkur 30. júní 2026 er samsvarandi sviðsmynd 7.358,4 m.kr.

Endurskoðuð ráðgjöf Hafrannsóknastofnunar 11. maí 2020 breytti viðmiði áhættumatsins úr ársframleiðslu í hámarkslífmassa. Stofnunin sagði nýjar upplýsingar benda til þess að ársframleiðsla væri nær 80% af hámarkslífmassa, ekki jöfn honum eins og áður hafði verið miðað við. Því jafngiltu 71.000 tonn ársframleiðslu 88.750 tonna hámarkslífmassa; 106.500 tonna niðurstaða endurmatsins væri þá 20% aukning frá umreiknuðum grunni. Samhliða voru nokkrir stuðlar líkansins lækkaðir á grundvelli vöktunar og norskra gagna. [1]

Gagnrýnin beinist einkum að því að 0,8-hlutfallið hafi verið sett í ranga átt. Samkvæmt þeirri gagnrýni getur árleg uppskera við hagkvæman rekstur verið meiri en hámarkslífmassi á hverjum tíma; því hafi sama tonnatala í leyfi orðið verðmætari þegar hún var skilgreind sem birgðastærð í stað ársflæðis. Áhrifunum er lýst sem um 30% aukningu mögulegrar ársframleiðslu. [3–4]

Rétt er að halda tvennu aðskildu. Annars vegar er einingabreytingin sjálf. Hins vegar jókst svæðisbundinn hámarkslífmassi vegna annarra breytinga í áhættulíkaninu. Heildarhækkun Austfjarða úr 21.000 tonna framleiðslu árið 2017 í 42.000 tonna hámarkslífmassa árið 2020 verður því ekki öll rakin vélrænt til einingabreytingarinnar einnar. [1, 3]

1. AFMÖRKUN OG AÐFERÐ

Greinargerðin svarar tveimur spurningum: (i) hvaða rök lágu að baki breytingu Hafrannsóknastofnunar árið 2020 og hvaða gagnrýni var sett fram; og (ii) hvert áætlað fjárhagslegt gildi breytingarinnar var fyrir Fiskeldi Austfjarða og Laxa fiskeldi árið 2020 og fyrir sameinaðan leyfisgrunn Kaldvíkur árið 2026. Fjárhagskaflarnir byggja á Excel-skjölunum „Fjárhagslegur ávinningur – hámarkslífmassi 2020“ og „Kaldvík 2026 – ávinningur af hámarkslífmassa“. [5, 12]

- Grunnforsenda greinanna: möguleg ársframleiðsla = leyfisgrunnur × 1,30.
- Virðisforsenda: 560 þús. kr. fyrir hvert viðbótartonn af mögulegri framleiðslu-/leyfisgetu. Hér er miðað við verðmat Kaldvíkur á leyfum á árinu 2025.
- Viðmiðun 2020: aðeins leyfi í gildi 29. maí 2020; FE-1180 frá 24. júní 2021 er aðeins sýnt í víðari sviðsmynd.
- Viðmiðun 2026: 43.800 tonn samkvæmt hálfsársuppgjöri Kaldvíkur; óútgefið 10.000 tonna leyfi í Seyðisfirði er aðeins í víðari sviðsmynd. [11]

Reikniformúla: áætluð virðisaukning = leyfisgrunnur × áætluð framleiðsluaukning × virði á viðbótartonn. Dæmi: 26.800 × 30% × 560 þús. kr. = 4.502,4 m.kr.

2. Hvað breyttist árið 2020?

Fyrsta áhættumat erfðablöndunar frá 2017 setti fram svæðisbundin mörk í tonnum ársframleiðslu. Endurskoðað mat 2020 setti mörkin fram sem hámarkslífmassa, þ.e. mesta samtímis lífmassa fisks í sjó. Niðurstaðan hækkaði úr 71.000 tonna framleiðslu í 106.500 tonna hámarkslífmassa á landsvísu. Á Vestfjörðum fór talan úr 50.000 í 64.500 tonn og á Austfjörðum úr 21.000 í 42.000 tonn. [1, 13]

Svæði	Fyrra mat 2017 ársframleiðsla	Mat 2020 hámarkslífmassi	Breyting talna
Vestfirðir	50.000 t	64.500 t	+14.500 t
Austfirðir	21.000 t	42.000 t	+21.000 t
Samtals	**71.000 t**	**106.500 t**	**+35.500 t**

Reglugerð nr. 540/2020 um fiskeldi tók gildi 29. maí 2020. Í stjórnsýsluframkvæmd var í kjölfarið unnið að því að samræma rekstrarleyfi að nýja lífmassaviðmiðinu. Gögn Fiskeldis Austfjarða sýna t.d. að félagið óskaði 9. júní 2020 eftir að leyfi í Fáskrúðsfirði yrði breytt þannig að miðað yrði við lífmassa í stað framleiðslu. [2, 7]

3. Rök Hafrannsóknastofnunar

- Samræming við raunverulegan rekstur. Stofnunin sagði fyrra 1:1-hlutfall ársframleiðslu og hámarkslífmassa ekki standast nýjar upplýsingar. Nýtt hlutfall væri nálægt 0,8:1. [1]
- Umreiknaður samanburðargrunnur. Með 0,8-hlutfallinu jafngiltu 71.000 tonn ársframleiðslu 88.750 tonna hámarkslífmassa. Stofnunin taldi því raunaukningu 106.500 tonna niðurstöðunnar vera 20%, ekki 50%. [1]
- Ný vöktunargögn um strok. Endurkomuhlutfall snemmbúinna stroka var lækkað úr 1,85% í 1,30%. Fyrir síðbúin strok voru dreifingarstuðlar endurstilltir og endurkomuhlutfall lækkað úr 3,3% í 1,1%. Strokstuðull var hins vegar óbreyttur, 0,8 strokufiskar á framleitt tonn. [1]
- Varúð innan endurmatsins. Þótt íslenska gagnasafnið væri lítið sagði stofnunin lægra 1,1% endurkomuhlutfall síðbúinna stroka valið með hliðsjón af fyrirliggjandi íslenskum og norskum gögnum og varúðarreglu. Þröskuldur ásættanlegs innstreymis, 4%, var óbreyttur. [1]
- Mótvægisaðgerðir og vöktun. Ráðgjöfin lagði áherslu á lágmarksstærð seiða, stærri seiði, rekjanleika, erfðasýnatöku, Árvaka og rannsóknir á ófrjóum fiski. [1]

4. Gagnrýni á breytinguna

Álitsefni	Rök Hafrannsóknastofnunar	Kjarni gagnrýninnar
Framleiðsla og lífmassi	Ársframleiðsla ≈ 80% af hámarkslífmassa.	Hlutfallið sé í ranga átt; í reglulegum kynslóðarekstri geti ársuppskera verið meiri en hámarks samtímis lífmassi.
Áhrif á leyfi	71.000 t framleiðsla jafngildi 88.750 t lífmassa.	Sama tonnatala í leyfi varð verðmætari við breytt viðmið og gæti borið um 30% meiri ársframleiðslu.

Álitsefni	Rök Hafrannsóknastofnunar	Kjarni gagnrýninnar
Gagnagrunnur	Ný vöktun og norsk gögn studdu lægri endurkomu og skemmri dreifingu.	Íslensku gögnin voru fá og óvissan mikil; því hafi varúðarregla átt að vega þyngra.
Rekjanleiki aukningar	Heildarmat sameinaði nýja einingu, uppfærða stuðla og mótvægisaðgerðir.	Óskýrt sé hversu stór hluti aukningar stafi af hverri forsendu og hversu mikið sé hrein einingabreyting.
Efnahagsleg áhrif	Áhættumatið metur líffræðilega áhættu, ekki verðmæti fyrirtækja.	Breytingin hafi skapað verulegt leyfisvirði án þess að fjárhagsáhrifin væru sýnd eða verðlögð sérstaklega.

Stærðfræðilegur ágreiningur er miðlægur. Ef ársframleiðsla er 80% af hámarkslífmassa er 43.800 tonna leyfisgrunnur tengdur 35.040 tonna árframleiðslu. Ef sama leyfisgrunnur getur aftur á móti skilað 30% meiri árframleiðslu er talan 56.940 tonn.

5. Áætlaður ávinningur árið 2020

Aðalútreikningurinn miðar við leyfi sem voru í gildi við reglugerðarbreytinguna 29. maí 2020. Leyfisgrunnur Fiskeldis Austfjarða er 20.800 tonn í Berufirði og Fáskrúðsfirði. Leyfisgrunnur Laxa fiskeldis er 6.000 tonna árframleiðsluleyfi FE-1044 í Reyðarfirði. FE-1180, 10.000 tonna hámarkslífmassi, tók fyrst gildi 24. júní 2021 og er því ekki í aðalniðurstöðu. [5–9]

Félag	Leyfisgrunnur	Viðbótargeta við 30%	Áætlað virði
Fiskeldi Austfjarða	20.800 t	6.240 t/ár	3.494,4 m.kr.
Laxar fiskeldi	6.000 t	1.800 t/ár	1.008,0 m.kr.
Samtals	26.800 t	8.040 t/ár	4.502,4 m.kr.

6. Staðan hjá Kaldvík árið 2026

Kaldvík greindi í hálfsársuppgjöri 2026 frá samtals 43.800 tonna leyfisgrunni og óafgreiddri umsókn um 10.000 tonna leyfi í Seyðisfirði, þar af 6.500 tonn fyrir frjóan lax. Leyfisgrunnurinn skiptist í 9.800 tonn í Berufirði, 11.000 í Fáskrúðsfirði, 16.000 í Reyðarfirði og 7.000 í Stöðvarfirði. [6–10, 12]

Fjörður	Leyfisgrunnur 2026	Viðbótargeta við 30%	Áætlað virði
Berufjörður	9.800 t	2.940 t/ár	1.646,4 m.kr.
Fáskrúðsfjörður	11.000 t	3.300 t/ár	1.848,0 m.kr.
Reyðarfjörður	16.000 t	4.800 t/ár	2.688,0 m.kr.
Stöðvarfjörður	7.000 t	2.100 t/ár	1.176,0 m.kr.

Fjörður	Leyfisgrunnur 2026	Viðbótargeta við 30%	Áætlað virði
Samtals	**43.800 t**	**13.140 t/ár**	**7.358,4 m.kr.**

Víðari sviðsmynd með 10.000 tonna Seyðisfjarðarumsókn gefur 53.800 tonna grunn, 16.140 tonna viðbótargetu og 9.038,4 m.kr. áætlað virði. Þar sem rekstrarleyfið var óútgefið 30. júní 2026 er sú sviðsmynd ekki talin með í aðalniðurstöðu. [11–12]

7. Niðurstaða

Breytingin 2020 hafði bæði tæknilega og fjárhagslega þýðingu. Tæknilega færði hún stjórntækið frá ársflæði yfir í hámarks samtímis birgðastærð og uppfærði um leið líffræðilega stuðla áhættulíkansins. Fjárhagslega gat sama nafntala í leyfi stutt meiri ársframleiðslu samkvæmt 30% aðferð greinanna og þar með aukið verðmæti leyfisgrunnsins.

Á þeim forsendum er ávinningur Fiskeldis Austfjarða metinn 3.494,4 m.kr. og Laxa fiskeldis 1.008,0 m.kr. árið 2020, samtals 4.502,4 m.kr. Fyrir Kaldvík árið 2026 er samsvarandi mat 7.358,4 m.kr. á útgefnum 43.800 tonna leyfisgrunni. Með óútgefnu Seyðisfjarðarleyfi væri víðari sviðsmynd 9.038,4 m.kr.

Heimildir

[1] Hafrannsóknastofnun. Áhætta erfðablöndunar – ráðgjöf 2020, 11. maí 2020. https://www.hafogvatn.is/static/extras/images/endurskodud_radgjof_ahaettumat20201206808.pdf

[2] Reglugerð nr. 540/2020 um fiskeldi. https://www.reglugerd.is/reglugerdir/eftir-raduneytum/atvinnuvega--og-nyskopunarraduneyti/nr/0540-2020

[3] Valdimar Ingi Gunnarsson. Stefnumótun í fiskeldi: Umræðan, tillögur og staðan, einkum bls. 28–31, 39 og 95–97. https://sjavarutvegur.is/wp-content/uploads/2022/11/Fylgiskjal-1.-Stefnumotun-i-fiskeldi.pdf

[4] Valdimar Ingi Gunnarsson. Áhættumat erfðablöndunar í umhverfismati áætlana, 8. desember 2021. https://sjavarutvegur.is/wp-content/uploads/2021/12/Ahaettumat-erfdablondunar-i-umhverfismati-aaetlanna-08.12.2021.pdf

[5] Útreikningsskjal: Fjárhagslegur ávinningur af breytingu í hámarkslífmassa 2020, 9. september 2026.

[6] Matvælastofnun. Rekstrarleyfi FE-1138, Berufjörður. https://www.mast.is/static/files/leyfisveiting/fiskeldi-austfjarda/fiskeldi-austfjarda.-fe-1138.pdf

[7] Matvælastofnun. Rekstrarleyfi/breyting FE-1139, Fáskrúðsfjörður. https://www.mast.is/static/files/leyfisveiting/fiskeldi-austfjarda/fe-1138-fa-faskrudsfirdi-breyting.pdf

[8] Matvælastofnun. Rekstrarleyfi FE-1044, Reyðarfjörður, 6.000 tonn. https://www.mast.is/static/files/leyfisveiting/laxar-fiskeldi/fe-1044-laxar-fiskeldi-reydarfirdi-lax-6.000t.pdf

[9] Matvælastofnun. Rekstrarleyfi FE-1180, Reyðarfjörður, 10.000 tonn. https://www.mast.is/static/files/leyfisveiting/laxar-fiskeldi/fe-1180-laxar-fiskeldi-reydarfirdi.pdf

[10] Matvælastofnun. Rekstrarleyfi FE-1133, Stöðvarfjörður. https://www.mast.is/static/files/leyfisveiting/fiskeldi-austfjarda/Stodvarfjordur/fe-1133-fa-stodvarfirdi.pdf

[11] Kaldvík AS. Q2 2026 Interim Report, einkum bls. 8 og 14. https://zzhpwbgkckqsrhkwthik.storage.supabase.co/storage/v1/object/public/kaldvik-media/media/kaldvik-q2-2026-final.pdf

[12] Útreikningsskjal: Kaldvík 2026 – ávinningur af hámarkslífmassa, 9. september 2026.

[13] Hafrannsóknastofnun. Áhættumat vegna mögulegrar erfðablöndunar milli eldislaxa og náttúrulegra laxastofna á Íslandi, HV 2017-027. https://www.hafogvatn.is/static/research/files/hv2017-027.pdf

Viðauki 26. Staða Fiskeldis Austfjarða við skráningu 2020

NIÐURSTAÐA Í STUTTU MÁLI

Fiskeldi Austfjarða hf. fór ekki sjálft beint á markað í Osló. Norska eignarhaldsfélagið Ice Fish Farm AS var stofnað 16. mars 2020, tók við öllu hlutafé íslenska rekstrarfélagsins 29. maí gegn útgáfu 45 milljóna hluta og var síðan tekið til viðskipta á Merkur Market 5. júní 2020. Rekstur, leyfi og umsóknir voru áfram í Fiskeldi Austfjarða. Skráningin var einkaframboð og upptaka til viðskipta, ekki almennt hlutafjárútboð. [1][4]

Við skráninguna hafði félagið útgefin leyfi fyrir 20.800 tonnum í Berufirði og Fáskrúðsfirði og umsóknir í ferli fyrir 16.800 tonnum í Stöðvarfirði og Seyðisfirði. Umsóknirnar voru ekki leyfi og verðmæti þeirra var háð niðurstöðu mats- og leyfisferlis. [1]

Endurskoðað uppgjör 2019 sýndi vaxandi en skuldsettan rekstur: eignir 62,94 millj. USD, eigið fé 25,26 millj. USD og skuldir 37,68 millj. USD. Handbært fé var aðeins 0,129 millj. USD á móti 14,83 millj. USD yfirdrætti. Rekstrarsjóðstreymi var þó jákvætt og endurskoðandi gaf óbreytt álit. Einkaframboðið bætti síðan við 301,5 millj. NOK af nýju eigin fé, en um 89 millj. NOK af sölu eldri hluta runnu til seljenda, ekki félagsins. [1][3]

Óefnislegar eignir verður að sýna á tveimur reikningsskilagrunnum. Í uppgjörinu sem birt var með skráningarskjalinu námu þær 1,637 millj. USD. Í síðar birtri IFRS-samanburðarstöðu fyrir sömu árslok námu þær 629,410 millj. NOK, þar af eldisleyfi 615,036 millj. NOK. IFRS-færslan byggðist að stórum hluta á gangvirðismati leyfa við kaup Midt-Norsk Havbruk árið 2018 og var ekki sama bókfærða tala og lá í íslenska uppgjörinu. [1][2]

Árið 2019 er ekki staðfest nein sala eldri hluta milli eigenda; ársreikningurinn sýnir sömu eignarhlutföll í upphafi og lok árs og 9. apríl fór fram hlutafjáraukning. Við einkaframboðið í maí 2020 staðfesta opinber gögn aðeins að „minnihlutahluthafar“ seldu fyrir um 89 millj. NOK. Nöfn seljenda eru ekki birt. Samanburður eignarhluta bendir þó skýrt til sölu hjá sjö tilgreindum minnihlutaeigendum. [1][3]

1. AFMÖRKUN OG FÉLAGASKIPAN

Skráningarskjalið skilgreinir Ice Fish Farm AS sem norska móðurfélagið og Fiskeldi Austfjarða hf. sem íslenska rekstrarfélagið. Allir hlutir Fiskeldis Austfjarða voru lagðir inn í norska félagið 29. maí 2020 gegn 45.000.000 hlutum í Ice Fish Farm. Einn hlutur í íslenska félaginu var síðan hafður hjá Landeldisstöðinni Sleipni ehf. vegna íslenskrar kröfu um að hlutafélag hefði að minnsta kosti tvo hluthafa. [1]

Þessi aðgreining skiptir máli: markaðsverð og hlutafjárviðskipti vörðuðu Ice Fish Farm AS, en framleiðsluheimildir og umsóknir voru áfram hjá Fiskeldi Austfjarða. Því er rangt að túlka skráninguna sem framsal eldisleyfanna sjálfra.

2. Leyfi og umsóknir í ferli

Fjörður	Staða í júní 2020	Magn	Helstu atriði
Berufjörður	Útgefið leyfi	9.800 t	Gildistími til 21. mars 2029 samkvæmt skráningarskjali.
Fáskrúðsfjörður	Útgefið leyfi	11.000 t	Gildistími til 21. mars 2029 samkvæmt skráningarskjali.
Stöðvarfjörður	Umsókn; lokaafgreiðsla ólokin	6.800 t	Áhættumat og lífmassamælingar sagðar loknar; drög að frummatsskýrslu og leyfisumsóknir lagðar fram.
Seyðisfjörður	Umsókn; lokaafgreiðsla ólokin	10.000 t	Lífmassamælingar gerðar; áhættumat beið samþykktar; drög að frummatsskýrslu og leyfisumsóknir lagðar fram.
Samtals	Leyfi + umsóknir	37.600 t	20.800 t útgefin leyfi og 16.800 t væntanleg viðbót ef ferli lyki með leyfisveitingu.

Heimild: skráningarskjal Ice Fish Farm, kafli 7.3.2. [1]

Útgefin 20.800 tonna heimild skiptist samkvæmt skráningarskjalinu í 12.000 tonn af frjóum laxi og 8.800 tonn af ófrjóum laxi. Umsóknirnar 16.800 tonn skiptust í 6.500 tonn af frjóum og 10.300 tonn af ófrjóum laxi. Félagið sagði umsóknirnar falla undir eldra lagaumhverfi og því ekki vera háðar uppboði. [1]

Áhættan var engu að síður raunveruleg. Leyfisumsókn veitir ekki sjálfkrafa framleiðsluheimild og lokaafgreiðsla var háð meðal annars niðurstöðu umhverfismats og stjórnvaldsákvörðunum. Skráningarskjalið setti þessi 16.800 tonn fram sem „additional expected“ magn en tók jafnframt fram að endanlegt samþykki væri ólokið. [1]

3. Fjárhagsleg staða fyrir skráningu

Endurskoðaður samstæðureikningur Fiskeldis Austfjarða fyrir 2019, undirritaður af KPMG 16. maí 2020 og birtur sem viðauki við skráningarskjalið, er nærtækasta fjárhagsmyndin sem fjárfestar höfðu fyrir skráninguna. [1]

Lykilstærð 2019	USD millj.	ISK millj.*	Athugasemd
Sala	33,316	4.034,6	Fyrir gangvirðisbreytingu lífmassa.
Rekstrartekjur	31,288	3.789,0	Eftir -2,028 millj. USD gangvirðisbreytingu.
EBITDA	3,725	451,0	11,9% af rekstrartekjum.
Rekstrarhagnaður	1,636	198,1	Eftir afskriftir.
Hagnaður ársins	0,596	72,2	Þar af 0,816 millj. USD til eigenda móðurfélags.
Eignir samtals	62,940	7.622,0	Stærsti veltufjárliður var lífmassi/birgðir.
Eigið fé	25,256	3.058,5	Eiginfjárhlutfall 40,1%.
Skuldir	37,684	4.563,6	Skuldir/eigið fé 1,49.
Handbært fé	0,129	15,6	Lágt miðað við umfang rekstrar.
Bankayfirdráttur	14,832	1.795,1	23,6% af heildareignum.

* Umreiknað með 121,10 ISK/USD, árslokagengi sem notað hefur verið í fjárhagsvinnuskjali verkefnisins. USD-tölur eru frumtölur úr endurskoðuðum reikningi. Hlutföll og ISK-tölur eru útreikningar. [1]

4. Bókfært virði óefnislegra eigna

Reikningsskilagrunnur	Dagsetning	Leyfi	Aðrar óefnislegar eignir	Samtals
Íslenskur ársreikningur (IS-GAAP)	31.12.2019	0,991 m. USD	0,646 m. USD viðskiptavild	1,637 m. USD
Síðar birt IFRS-samanburðarstaða	31.12.2019	615,036 m. NOK	14,374 m. NOK viðskiptavild	629,410 m. NOK

Heimildir: endurskoðaður ársreikningur 2019 í skráningarskjali [1] og IFRS-ársreikningur Ice Fish Farm 2020 [2].

Í reikningnum sem lá fyrir við skráninguna voru óefnislegar eignir 1.637.088 USD: viðskiptavild 646.370 USD og leyfi 990.718 USD.[1]

Í fyrsta IFRS-ársreikningi samstæðunnar, sem var birtur árið 2021, var sama árslokastaða endurgerð. Þá voru eldisleyfi færð á 615,036 millj. NOK og aðrar óefnislegar eignir á 14,374 millj. NOK, samtals 629,410 millj. NOK. Leyfin voru metin með ótakmarkaðan nýtingartíma og ekki afskrifuð, en prófuð

árlega fyrir virðisrýrnun. Gangvirðið var rakið til kaupverðsúthlutunar þegar Midt-Norsk Havbruk keypti Fiskeldi Austfjarða í mars 2018. [2]

IFRS-eigið fé 31. desember 2019 var 791,099 millj. NOK. Leyfin ein voru því 77,7% af eigin fé og allar óefnislegar eignir 79,6%. Þessi háa hlutfallstala sýnir vægi leyfanna í bókfærðu eigin fé, en er hvorki sjálfstætt söluverð leyfanna né mæling á lausafé. [2]

5. Eigendur 2019 og sala hluta

5.1 Hverjir áttu Fiskeldi Austfjarða árið 2019?

Hluthafi	Eignarhlutur 2019
Midt-Norsk Havbruk AS	62,06%
Eggjahvíta ehf.	17,63%
Hregg ehf.	7,26%
Grjót ehf.	3,73%
Áning Ásbrú ehf.	2,88%
Maximum Holding AS	2,70%
Gleði ehf.	2,22%
Freitheim Bruk AS	0,85%
Haspro AS	0,41%
RoDo Invest AS	0,16%
Dolmen Invest AS	0,11%

Heimild: endurskoðaður ársreikningur Fiskeldis Austfjarða 2019. Hlutföll samtals verða 100,01% vegna námundunar í heimildinni. [1]

Ársreikningurinn segir eignarhlutföllin þau sömu í upphafi og lok árs 2019. Hinn 9. apríl 2019 var hlutafé aukið um 18.899.295 kr. að nafnverði og varð 70.129.908 kr.; áskriftarverð var 44,1899 kr. á hlut. Þetta var útgáfa nýrra hluta, ekki staðfest sala eldri hluta. [1]

5.2 Hverjir seldu í einkaframboðinu í maí 2020?

Skráningarskjalið og tilkynning ráðgjafa segja aðeins að núverandi minnihlutahluthafar hafi selt eldri hluti fyrir um 89 millj. NOK. Við 33,50 NOK á hlut samsvarar það um 2,657 milljónum hluta. Hvorki skráningarskjalið né tilkynning ABG Sundal Collier birtir nöfn seljenda eða nákvæma skiptingu þeirra. [1][3]

Eftirfarandi samanburður sýnir hins vegar hvaða eignarhlutir lækkuðu. Fyrri hlutafjöldi er reiknaður með því að margfalda námunduð eignarhlutföll 2019 með 45 milljónum hluta sem fyrri eigendur fengu við hlutaskiptin. Tölurnar eru því áætlaðar og geta ekki komið í stað viðskiptaskrár.

Hluthafi	Reiknaðir hlutir fyrir framboð	Hlutir 1.6.2020	Reiknuð lækkun
Eggjahvíta ehf.	7.933.500	7.122.384	811.116
Hregg ehf.	3.267.000	3.026.745	240.255
Grjót ehf.	1.678.500	1.323.204	355.296
Áning Ásbrú ehf.	1.296.000	912.593	383.407
Maximum Holding AS	1.215.000	973.329	241.671
Gleði ehf.	999.000	537.776	461.224
Freitheim Bruk AS	382.500	232.616	149.884
Samtals			2.642.853

Heimildir og útreikningur: eignarhlutföll 2019 og 45 milljóna hlutaskipti [1]; hlutafjöldi 1. júní 2020 [1]. Reiknuð lækkun er 13.863 hlutum minni en áætlaður heildarfjöldi seldra hluta, sem skýrist mögulega af námundun og/eða viðskiptum minni eigenda. Ekki er hægt að staðfesta skiptinguna nánar úr birtum gögnum.

Midt-Norsk Havbruk var ekki meðal seljenda samkvæmt þessari breytingargreiningu: hlutur þess hækkaði úr reiknuðum 27,927 milljónum í 30,020 milljónir hluta, í samræmi við að félagið hefði skuldbundið sig til kaupa í nýju hlutafjárútgáfunni. [1]

6. Heildarmat

- Leyfisgrunnurinn var sterkur: 20.800 tonn voru útgefin og gilt framleiðsluverðmæti, en 16.800 tonn voru aðeins umsóknir og báru stjórnsýslu- og matsáhættu.
- Reksturinn var orðinn EBITDA-jákvæður og með jákvætt rekstrarsjóðstreymi, en uppbyggingin var fjárfrek, handbært fé lítið og bankayfirdráttur stór.
- Markaðsfjármögnunin leysti brýna eiginfjár- og vaxtarþörf: 301,5 millj. NOK fóru til félagsins. Sala eldri hluta, um 89 millj. NOK, var aftur á móti bein verðmætainnlausn fyrir seljendur.
- Bókfært virði leyfa varð stór hluti eigin fjár eftir IFRS-innleiðingu.
- Við einkaframboðið 2020 benda eignarhlutabreytingar til að Eggjahvíta, Hregg, Grjót, Áning Ásbrú, Maximum Holding, Gleði og Freitheim Bruk hafi selt, en opinberu frumheimildirnar birta ekki formlegan seljendalista.

Heimildir

[1] Ice Fish Farm AS. Admission Document, dags. 2. júní 2020; birt 4. júní 2020. Einkum kaflar 6, 7.3.2, 8 og 10 og endurskoðaður ársreikningur Fiskeldis Austfjarða 2019 í viðauka. Vefslóð

[2] Ice Fish Farm AS. Annual Report 2020. Einkum bls. 11–12, 26–31 og 50–54 um IFRS-innleiðingu, leyfi og samanburðarstöðu 2019. Vefslóð

[3] ABG Sundal Collier. „NOK 390 million private placement in Ice Fish Farm AS“, 28. maí 2020. Vefslóð

[4] Euronext. „Ice Fish Farm AS Private placement on Euronext Growth“; skráningardagur 5. júní 2020, verð 33,50 NOK og aflað hlutafé 301,5 millj. NOK. Vefslóð

[5] Ice Fish Farm AS. Interim Report Q2 2020; staðfestir endurskipulagningu, einkaframboð og stöðu eftir skráningu. Vefslóð

Viðauki 27. Staðan Fiskeldis Austfjarða eftir innlimun Laxa fiskeldis

Lykiltala	Staða
Hámarkslífmassi í gildum sjókvíaheimildum	43.800 tonn
Firðir með heimild	Berufjörður, Fáskrúðsfjörður, Reyðarfjörður og Stöðvarfjörður
Sjókvíaumsókn sem félagið tilgreinir óafgreidda	Seyðisfjörður: 10.000 tonn, þrjú eldissvæði
Seiða- og áframeldisstöðvar	Fimm stöðvar; 7–8 milljón seiða/post-smolta afkastageta
Slátrun og vinnsla	Búlandstindur á Djúpavogi; 30.000 tonn á ári á einni vakt

Athugun: Skýrslan greinir á milli leyfðs hámarkslífmassa, staðsetninga sem eru í rekstri og svæða sem aðeins eru í umsókn eða opinberum undirbúningi. Hámarkslífmassi er ekki það sama og árleg framleiðsla.

1. Niðurstaða í stuttu máli

Með kaupum Ice Fish Farm/Kaldvíkur á Löxum fiskeldi og formlegri innlimun Laxa fiskeldis og Rifóss í Fiskeldi Austfjarða árið 2023 varð til ein samþætt austfirsk eldisheild. Rekstrarleyfi Laxa voru flutt til Fiskeldis Austfjarða 5. október 2023. Samstæðan sameinar sjókvíaheimildir, fimm seiða- og áframeldisstöðvar og fulla eign á slátur- og vinnslufyrirtækinu Búlandstindi á Djúpavogi.[1][2]

Gildur hámarkslífmassi sjókvíaeldis er samtals 43.800 tonn í fjórum fjörðum: 9.800 tonn í Berufirði, 11.000 tonn í Fáskrúðsfirði, 16.000 tonn í Reyðarfirði og 7.000 tonn í Stöðvarfirði. Félagið tilgreinir jafnframt óafgreidda umsókn um 10.000 tonna hámarkslífmassa á þremur svæðum í Seyðisfirði. Sú umsókn er ekki hluti 43.800 tonna gildra heimilda.[1]

Á árinu 2025 var sjókvíaeldi í rekstri í Berufirði, Fáskrúðsfirði og Reyðarfirði. Stöðvarfjörður er leyfður fyrir 7.000 tonna eldi á ófrjóum laxi, en ársreikningur 2025 staðfestir ekki útsetningu eða virkt eldi þar það ár.[1][5] Þetta skiptir máli: leyfið styrkir svæðisstöðu félagsins þótt nýtingin sé ekki staðfest.

Kaldvík lýsir sér sem eina sjókvíaeldisrekstraraðilanum á Austfjörðum og segir sig hafa fulla stjórn á núverandi framleiðslusvæði sínu í sjó.[1]

2. Samruninn og eignarhaldið

Dagsetning	Atburður og áhrif
30. maí 2022	Kaup Ice Fish Farm á öllu hlutafé Laxa fiskeldis gengu í gegn. Með fylgdu sjókvíaheimildir í Reyðarfirði, seiðastöðvar Laxa og 33,3% hlutur í Búlandstindi.
2023	Laxar fiskeldi og Rifós voru sameinuð Fiskeldi Austfjarða. Rekstrarleyfi voru færð til Fiskeldis Austfjarða 5. október 2023.
Lok 1. ársfj. 2025	Samstæðan keypti eftirliggjandi minnihluta í Búlandstindi og á frá þeim tíma 100%.
2025	Sameinuð keðja: fimm seiðastöðvar, sjókvíaeldi í þremur fjörðum í rekstri, fjórir firðir með heimild og slátrun/vinnsla á Djúpavogi.

3. Seiðaeldi og áframeldi á landi

Ársskýrsla 2025 segir samstæðuna eiga og reka fimm seiða- og áframeldisstöðvar með samanlagða afkastagetu um 7–8 milljónir post-smolta á ári. Árið 2025 voru 8,2 milljónir seiða fluttar í sjó; 7,7 milljónir komu frá eigin stöðvum og 0,5 milljónir frá utanaðkomandi birgi.[1]

Staður	Sveitar-/landsvæði	Hlutverk og staða
Bakki I	Ölfus	Seiðaeldi. Hluti eldri stöðvakerfis Laxa fiskeldi; rekið með Fiskalóni.
Fiskalón	Ölfus	Seiðaeldi. Stöðin og Bakki voru keypt árið 2016 og síðar stækkuð.
Laxabraut	Þorlákshöfn	Áframeldi/post-smolt. Fyrstu fiskar settir inn 2017; stór hluti aukinnar framleiðslugetu Laxa var byggður þar upp.
Röndin	Kópasker	Áframeldi/post-smolt. Ný vatnsmeðhöndlun var tekin í notkun á fyrsta ársfjórðungi 2025.
Innra Lón	Kelduhverfi	Rifós-stöðin. Seiðaeldi og áframeldishluti varð rekstrarhæfur á fyrsta ársfjórðungi 2025.

Afkastamikið seiðaeldi dregur úr þörf fyrir kaup á seiðum og gerir samstæðunni kleift að stýra stærð og tímasetningu útsetningar. Þetta er bæði rekstrarlegt forskot í núverandi fjörðum og styrkleiki í mögulegum útboðum nýrra svæða, en útilokar ekki að stjórnvöld meti fjárhagsstöðu, fyrri árangur gagnrýnið.[1][7]

4. Sjókvíaeldi eftir fjörðum

Fjörður	Hámarkslífmassi	Staða 2025/2026
Berufjörður	9.800 t	Gilt leyfi; eldi í rekstri 2025
Fáskrúðsfjörður	11.000 t	Gilt leyfi; eldi í rekstri 2025
Reyðarfjörður	16.000 t	Gild leyfi; eldi í rekstri 2025
Stöðvarfjörður	7.000 t	Gilt til 17. mars 2038; ófrjór lax. Virkt eldi ekki staðfest í ársskýrslu 2025.
Samtals	**43.800 t**	**Gildur leyfður hámarkslífmassi**

5. Umsóknir og óafgreidd mál

Svæði	Umfang	Staða	Mikilvæg afmörkun
Seyðisfjörður	10.000 t; þrjú svæði	Óafgreidda	Ekki talið með 43.800 t. Eldri starfsleyfissíður fyrir Háubakka og Sörlastaðavík staðfesta ekki einar og sér endanlega legu allra þriggja svæða nýju umsóknarinnar.
Mjóifjörður	Ný svæði ekki endanlega ákveðin	Ráðherra fól Hafrannsóknastofnun í nóvember 2025 að vinna burðarþolsmat og tillögur að eldissvæðum. Engin endanleg úthlutun hefur fundist.	Eldri áhugi og matsáform Fiskeldis Austfjarða skapa ekki sjálfkrafa forgang.
Norðfjarðarflói	Ekkert staðfest núgildandi magn	Í strandsvæðaskipulagi Austfjarða er ekki gert ráð fyrir sjókvíaeldi í Norðfjarðarflóa	Eldri áform Hellisfjörð og Viðfjörð voru undirbúningur, en skapa ekki sjálfkrafa forgang.

6. Slátrun og vinnsla

Búlandstindur á Djúpavogi er miðlæg slátur- og vinnsluaðstaða samstæðunnar. Fiskeldi Austfjarða og Laxar fiskeldi áttu hvort sinn 33,3% hlut fyrir innlimunina, þannig að sameinuð samstæða réð 66,7%. Eftir kaup á eftirstandandi minnihluta í lok fyrsta ársfjórðungs 2025 varð eignarhluturinn 100%.[1][2]

Uppgefin vinnslugeta er 30.000 tonn á ári á einni vakt. Árið 2025 náði stöðin dagsmeti um 245 tonn. Samstæðan keypti einnig kassaverksmiðju við sláturhúsið. Þannig nær samþættingin frá seiðum og sjókvíaeldi til slátrunar, pökkunar og afhendingar.[1]

Takmörkunin er augljós: 43.800 tonna hámarkslífmassi er ekki árlegt sláturmagn, en vöxtur í átt að fullri nýtingu núverandi heimilda og möguleg 10.000 tonna viðbót í Seyðisfirði getur kallað á fleiri vaktir, aukna afkastagetu eða aðra sláturleið. Ársskýrslan segir aðeins að 30.000 tonn séu unnin á einni vakt [1]

7. Heildarniðurstaða og lykilfyrirvarar

- Sameiningin hefur fært Fiskeldi Austfjarða sterka lóðrétta samþættingu: eigin seiði, 43.800 tonna sjókvíaheimildir, eldi í þremur fjörðum og 100% eign á Búlandstindi.
- Staða félagsins í Berufirði, Fáskrúðsfirði og Reyðarfirði er sterkust þar sem eldi er bæði leyft og í rekstri. Stöðvarfjörður styrkir leyfastöðuna en virkur rekstur 2025 er ekki staðfestur.
- Seyðisfjörður er eina 10.000 tonna sjókvíaumsóknin sem félagið tilgreinir sjálft sem óafgreidda í ársskýrslu 2025.
- Aðrir rekstraraðilar eru ekki útilokaðir með lögum frá núverandi fjörðum, en þurfa nýtt hæft svæði og laust burðarþol ásamt fullri leyfisleið. Núverandi þéttleiki og samhæfing lífvarna eru verulegar aðgangshindranir.

Heimildir

[1] Kaldvík hf., Annual Report 2025, einkum bls. 7 og 10–11. https://ml-eu.globenewswire.com/Resource/Download/6b699e59-e3b8-4d9b-aa36-6cbbd4ee2ce8

[2] Ice Fish Farm AS, tilkynning um lok kaupa á Laxum fiskeldi, 30. maí 2022. https://www.inderes.dk/releases/ice-fish-farm-as-completion-of-acquisition-of-laxar

[3] Samkeppniseftirlitið, ákvörðun nr. 27/2021 um kaup Ice Fish Farm á Laxum fiskeldi. https://www.samkeppni.is/media/akvardanir-2021/27-2021.pdf

[4] Umhverfis- og orkustofnun, Fiskeldi Austfjarða í Reyðarfirði (áður Laxar fiskeldi), innri Reyðarfjörður; leyfi gilt til 31. janúar 2028. https://ust.is/atvinnulif/mengandi-starfsemi/starfsleyfi/eldi-sjavar-og-ferskvatnslifvera/fiskeldi-austfjarda-reydarfirdi-adur-laxar-fiskeldi/

[5] Umhverfis- og orkustofnun, Fiskeldi Austfjarða í Stöðvarfirði; 7.000 tonna hámarkslífmassi, ófrjór lax, leyfi til 17. mars 2038. https://ust.is/atvinnulif/mengandi-starfsemi/starfsleyfi/eldi-sjavar-og-ferskvatnslifvera/fiskeldi-austfjarda-stodvarfirdi/

[6] Umhverfisstofnun, frétt um starfsleyfistillögu í ytri Reyðarfirði, 13. maí 2022. https://ust.is/umhverfisstofnun/frettir/stok-frett/2022/05/13/Starfsleyfistillaga-fyrir-Laxa-fiskeldi-i-Reydarfirdi/

[7] Lög nr. 71/2008 um fiskeldi, einkum 4. gr. a og 7. gr. https://www.althingi.is/lagas/nuna/2008071.html

Viðauki 28. Ferill starfsleyfa og rekstrarleyfa sjókvíaeldis Fiskeldis Austfjarða og Kaldvíkur 2020 til 2025

Niðurstaða

Í árslok 2025 hafði Fiskeldi Austfjarða leyfi til 43.800 tonna sjókvíaeldis í fjórum fjörðum: Berufirði, Fáskrúðsfirði, Stöðvarfirði og Reyðarfirði. Þar af voru 34.500 tonn heimiluð fyrir frjóan lax og 9.300 tonn bundin við ófrjóan lax. Umsókn Kaldvíkur um 10.000 tonn í Seyðisfirði var enn óafgreidd og telst því ekki útgefið starfs- eða rekstrarleyfi. [1] [2]

Helstu leyfisatburðir tímabilsins voru breytingar eftir áhættumat erfðablöndunar árið 2020, útgáfa nýrra leyfa í Stöðvarfirði árið 2022, úrlausn og eftirfylgni kærumáls um starfsleyfi í Reyðarfirði árin 2020 til 2022 og handhafabreyting Reyðarfjarðarleyfa árið 2023. Í Seyðisfirði lauk umhverfismati ekki með leyfisútgáfu á tímabilinu, þótt tillögur að rekstrarleyfi væru kynntar í desember 2024. [3] [7] [8] [9] [10]

Afmörkun

- Yfirlitið nær eingöngu til sjókvíaeldis. Landeldi, seiðaeldi, slátrun og vinnsla eru ekki tekin með.
- Starfsleyfi er mengunarvarnaleyfi sem Umhverfisstofnun, nú Umhverfis- og orkustofnun, gefur út. Rekstrarleyfi sjókvíaeldis er gefið út af Matvælastofnun (MAST).
- Umhverfismat og álit Skipulagsstofnunar eru undanfari leyfisákvarðana en fela ekki sjálf í sér heimild til reksturs. Sama á við um auglýsta tillögu að leyfi.
- Kaldvík er heiti samstæðunnar. Formlegur leyfishafi í íslenskum leyfisgögnum er einkum Fiskeldi Austfjarða hf. og fyrir 5. október 2023 einnig Laxar fiskeldi ehf.
- Kærur frá 2019 eru aðeins raktar sem forsaga að stöðunni í upphafi árs 2020. Þær féllu utan tímabilsins sjálfs. [11] [12] [13] [14]

1. Leyfisferlið

Skref	Áfangi	Hlutverk í málunum 2020 til 2025
1	Umhverfismat	Framkvæmdaraðili leggur fram matsáætlun, frummatsskýrslu og matsskýrslu. Skipulagsstofnun gefur álit og getur lagt til skilyrði.
2	Kynning og umsagnir	Tillögur að starfs- og rekstrarleyfi eru kynntar. Almenningur, sveitarfélag og sérfræðistofnanir geta gert athugasemdir.
3	Leyfisákvarðanir	Umhverfisstofnun setur mengunarvarna- og vöktunarskilyrði í starfsleyfi. MAST ákveður rekstrarleyfi, tegund, lífmassa og eldissvæði.
4	Kærur	Ákvarðanir geta verið kærðar til úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála. Kæra frestar almennt ekki réttaráhrifum nema sérstaklega sé ákveðið.
5	Breytingar og framsal	Áhættumat, breytt umfang eða nýr handhafi getur kallað á breytingu leyfis.

2 Tímaröð 2020 til 2025

Dag-setning	Fjörður	Atburður	Réttarleg þýðing	Heim.
2020	Berufjörður og Fáskrúðsfjörður	Áhættumat erfðablöndunar heimilaði meiri lífmassa af frjóum laxi innan óbreyttrar heildargetu. MAST og Umhverfisstofnun hófu að færa niðurstöðuna í leyfi.	Breytingar undirbúnar	[3]
06.10.2020	Utanverður Reyðarfjörður	Umhverfisstofnun birti breytingu á starfsleyfi vegna aukins umfangs. Leyfisákvörðunin varð síðar hluti af kærumáli nr. 119/2020.	Starfsleyfisbreyting og kæra	[8]
2021	Berufjörður	Leyfum breytt þannig að 7.500 tonn máttu vera frjór lax og 2.300 tonn ófrjór lax. Heildin hélst 9.800 tonn.	Efnisbreyting án aukinnar heildargetu	[3], [4]
06.05.2021	Fáskrúðsfjörður	Breytt starfsleyfi birt. Öll 11.000 tonnin urðu heimil fyrir frjóan lax; áður voru 6.000 tonn af heildinni heimiluð frjó.	Efnisbreyting án aukinnar heildargetu	[3], [5]
31.12.2021	Seyðisfjörður	Skipulagsstofnun skilaði áliti um 10.000 tonna sjókvíaeldi eftir matsferli sem hófst með umsókn 2018 og matsskýrslu 2020.	Umhverfismati lokið en ekkert leyfi	[3], [9]
21.03.2022	Stöðvarfjörður	Starfsleyfi og rekstrarleyfi FE-1133 gefin út fyrir 7.000 tonna hámarkslífmassa af ófrjóum laxi.	Ný leyfi	[3], [6]
24.05.2022 og 24.06.2022	Utanverður Reyðarfjörður	Veitt var tímabundin undanþága frá starfsleyfi og síðar birt breyting á starfsleyfinu.	Undanþága og leyfisbreyting	[8]
26.05.2023 og 05.10.2023	Reyðarfjörður	Önnur tímabundin undanþága var veitt. Síðar voru starfsleyfin skráð á Fiskeldi Austfjarða; rekstrarleyfi FE-1180 og FE-1195 voru einnig færð til félagsins.	Undanþága og handhafabreyting	[3], [7], [8]
12.12.2024 til 20.01.2025	Seyðisfjörður	MAST kynnti tillögur að FE-1135a fyrir 6.500 tonn af frjóum laxi og FE-1135b fyrir 3.500 tonn af ófrjóum laxi. Athugasemdafrestur rann út 20. janúar 2025.	Tillögur en ekki útgefin leyfi	[9]
31.12.2025	Seyðisfjörður	Kaldvík skráði umsóknina enn í vinnslu. Heildarútgefin sjókvíaeldisgeta samstæðunnar var áfram 43.800 tonn.	Óafgreidd umsókn	[1]

3. Berufjörður og Fáskrúðsfjörður

Sameiginlegt umhverfismat og kærur sem forsaga
Fiskeldi Austfjarða lagði fram sameiginlegt umhverfismat fyrir allt að 20.800 tonna eldi í Berufirði og Fáskrúðsfirði. Matsskýrslan var lögð fram 19. mars 2018 og Skipulagsstofnun gaf álit 14. júní 2018. Helstu álitaefni voru ástand sjávar og botndýralíf, sjúkdómar og laxalús, erfðablöndun og samlegðaráhrif. Skipulagsstofnun lagði til skilyrði um vöktun, viðmiðunarmörk og mótvægisaðgerðir. Viðbótargreining á valkostum var lögð fram haustið 2018. [11] [12] [13] [14]

Starfsleyfin voru gefin út 19. mars 2019 og rekstrarleyfin 21. mars 2019. Bæði starfsleyfin og bæði rekstrarleyfin voru kærð. Kröfum um frestun réttaráhrifa var hafnað og með úrskurðum 19. desember 2019 var kröfum um ógildingu hafnað. Úrskurðarnefndin fjallaði meðal annars um valkosti, sameiginlegt mat tveggja fjarða, áhrif á villta laxfiska, rekstraráætlun og þátttöku almennings. Þetta var staðan sem leyfin byggðu á við upphaf árs 2020. [11] [12] [13] [14]

Breytingar eftir áhættumat 2020
Áhættumat erfðablöndunar frá 2020 hækkaði heimilan lífmassa frjós lax innan gildandi heildarheimilda. Í Berufirði fór heimild fyrir frjóan lax úr 6.000 í 7.500 tonn en 2.300 tonn héldust bundin við ófrjóan lax. Í Fáskrúðsfirði fór heimild fyrir frjóan lax úr 6.000 tonnum í öll 11.000 tonnin. MAST breytti rekstrarleyfum og Umhverfisstofnun samsvarandi starfsleyfum; heildargeta fjörðanna jókst ekki. [3] [4] [5]

Breytta starfsleyfið fyrir Fáskrúðsfjörð var birt 6. maí 2021. Opinber yfirlitsgögn sem könnuð voru staðfesta breytingarnar en sýna ekki nýja kæruniðurstöðu vegna þeirra á árunum 2020 til 2025. [3] [5]

4. Stöðvarfjörður
Málið átti sér langan aðdraganda. Umsókn um 7.000 tonna eldi var skráð 2. ágúst 2018 og frummatsskýrsla var lögð fram 18. júlí 2019, daginn áður en lög nr. 101/2019 tóku gildi. Lagaskilin urðu umdeild vegna þess að eldri reglur gátu gilt um mál þar sem frummatsskýrsla hafði borist fyrir gildistöku laganna. Ríkisendurskoðun gagnrýndi drátt á birtingu laganna og taldi hann til þess fallinn að draga úr trausti. Ráðuneytisathugun 2020 leiddi ekki til niðurstöðu; málið fór til lögreglu og héraðssaksóknari lokaði rannsókn í september 2022 þar sem ekki var talið unnt að sýna fram á ásetning um að misnota stöðu í því skyni að afla öðrum ávinnings eða valda tjóni. [3]

Eftir umhverfismat og leyfismeðferð gáfu Umhverfisstofnun og MAST út starfsleyfi og rekstrarleyfi FE-1133 hinn 21. mars 2022. Heimildin er 7.000 tonna hámarkslífmassi og eingöngu ófrjór lax. Starfsleyfið gildir til 17. mars 2038. [3] [6]

Ekki fannst birtur úrskurður um kæru á Stöðvarfjarðarleyfunum í þeim opinberu úrskurða- og leyfisgögnum sem könnuð voru.

5. Reyðarfjörður
Í Reyðarfirði voru tvær leyfisheimildir: FE-1180 fyrir 10.000 tonn í utanverðum firðinum og FE-1195 fyrir 6.000 tonn innar í firðinum. Þær voru upphaflega á nafni Laxa fiskeldi og námu samtals 16.000 tonnum. [3] [7] [8]

Umhverfisstofnun birti 6. október 2020 breytingu á starfsleyfi í utanverðum Reyðarfirði vegna aukins umfangs. Í kjölfarið kom til úrskurðar nr. 119/2020 hjá úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála. Opinber leyfissíða stofnunarinnar skráir niðurstöðuna þannig að eldra starfsleyfi Laxa eignarhaldsfélags hélt gildi sínu með breyttu heiti rekstraraðila, en annað starfsleyfi Laxa fiskeldis var ógilt að hluta. [8]

Árið 2022 var veitt tímabundin undanþága 24. maí og breyting á starfsleyfinu birt 24. júní eftir kynningu tillögu. Önnur tímabundin undanþága var veitt 26. maí 2023. Þessar ákvarðanir vörðu framkvæmd starfsleyfisins en eru ekki sjálfstæð ný rekstrarleyfi. [8]

Hinn 5. október 2023 var handhafa starfsleyfanna breytt í Fiskeldi Austfjarða og rekstrarleyfin FE-1180 og FE-1195 færð til félagsins eftir samþættingu Laxa fiskeldi. Framsalið breytti leyfishafa en jók ekki 16.000 tonna heildarheimild í Reyðarfirði og kallaði ekki, samkvæmt birtum gögnum, á nýtt umhverfismat. [3] [7] [8]

6 Seyðisfjörður

Umsókn um 10.000 tonna eldi var lögð fram 28. ágúst 2018 og frummatsskýrsla 18. júlí 2019. Matsskýrsla var unnin 2020 og Skipulagsstofnun gaf álit 31. desember 2021. Vegna bráðabirgðaákvæðis laga nr. 111/2021 var framkvæmdin afgreidd samkvæmt eldri lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum. [3] [9]

Við sveitarfélagslega umfjöllun 2021 og 2022 komu fram andmæli og áhyggjur um erfðablöndun, sjúkdóma og laxalús, siglingar, Farice-sæstreng, landslag og samfélagsleg áhrif. Sveitarstjórn hvatti leyfisveitendur til að taka tillit til skilyrða í áliti Skipulagsstofnunar og til samráðs við íbúa. Tillaga um að bíða eftir strandsvæðisskipulagi var felld með fjórum atkvæðum gegn þremur. [10]

MAST kynnti 12. desember 2024 tvær tillögur að rekstrarleyfum: FE-1135a fyrir 6.500 tonn af frjóum laxi og FE-1135b fyrir 3.500 tonn af ófrjóum laxi. Heildin fylgdi 10.000 tonna burðarþoli fjarðarins en áhættumat takmarkaði frjóan lax við 6.500 tonn. Athugasemdafrestur var til 20. janúar 2025. [9]

Tillögurnar urðu ekki að endanlegum rekstrarleyfum á tímabilinu. Í ársskýrslu Kaldvíkur fyrir 2025 var Seyðisfjarðarumsóknin enn skráð sem óafgreidd. Því er hvorki 10.000 tonna umsóknin né tillögurnar taldar með í 43.800 tonna útgefinni leyfisgetu í árslok 2025. [1] [9]

7. Staða eftir fjörðum í árslok 2025

Fjörður	Rekstrarleyfi	Samtals t	Frjór lax t	Ófrjór lax t	Heim.
Berufjörður	FE-1138	9.800	7.500	2.300	[3], [4]
Fáskrúðsfjörður	FE-1139	11.000	11.000	0	[3], [5]
Stöðvarfjörður	FE-1133	7.000	0	7.000	[3], [6]
Reyðarfjörður	FE-1180 og FE-1195	16.000	16.000	0	[3], [7], [8]
Seyðisfjörður	Tillögur FE-1135a og FE-1135b	0	0	0	[1], [9]
Samtals útgefið		**43.800**	**34.500**	**9.300**	**[1], [2]**

Staða og gildistími starfsleyfa

Fjörður	Staða í árslok 2025	Gildistími starfsleyfis	Heim.
Berufjörður	Útgefin og breytt 2021	Til 19.03.2035	[3], [4]
Fáskrúðsfjörður	Útgefin og breytt 2021	Til 19.03.2035	[3], [5]
Stöðvarfjörður	Ný leyfi 21.03.2022	Til 17.03.2038	[3], [6]

Fjörður	Staða í árslok 2025	Gildistími starfsleyfis	Heim.
Reyðarfjörður	Færð til Fiskeldis Austfjarða 05.10.2023	Til 17.03.2036 og 31.01.2028	[3], [7], [8]
Seyðisfjörður	10.000 t umsókn óafgreidd	Ekkert endanlegt leyfi	[1], [9]

HEIMILDIR

[1] Kaldvík AS, Annual Report 2025, um 43.800 tonna leyfisgetu og óafgreidda umsókn í Seyðisfirði. https://ml-eu.globenewswire.com/Resource/Download/6b699e59-e3b8-4d9b-aa36-6cbbd4ee2ce8

[2] Ice Fish Farm AS, Annual Report 2022, yfirlit um leyfisgetu eftir fjörðum og skiptingu frjós og ófrjós lax. https://assets.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/646dcd6910c8367f06029ede_Ice%20Fish%20Farm%20Annual%20Report%202022.pdf

[3] Ríkisendurskoðun, Stjórnsýsla fiskeldis 2023, um rekstrarleyfi, áhættumat, lagaskil og ferli Stöðvarfjarðar og Seyðisfjarðar. https://rikisendurskodun.is/reskjol/files/Skyrslur/2023-stjornsysla-fiskeldis.pdf

[4] Umhverfis- og orkustofnun, Fiskeldi Austfjarða í Berufirði, starfsleyfi og gildistími. https://vatn.is/atvinnulif/mengandi-starfsemi/starfsleyfi/eldi-sjavar-og-ferskvatnslifvera/fiskeldi-austfjarda.-berufirdi/

[5] Umhverfis- og orkustofnun, Fiskeldi Austfjarða í Fáskrúðsfirði, breytt starfsleyfi 2021 og gildistími. https://vatn.is/atvinnulif/mengandi-starfsemi/starfsleyfi/eldi-sjavar-og-ferskvatnslifvera/fiskeldi-austfjarda-faskrudsfirdi/

[6] Umhverfis- og orkustofnun, Fiskeldi Austfjarða í Stöðvarfirði, starfsleyfi 21. mars 2022 og gildistími. https://vatn.is/atvinnulif/mengandi-starfsemi/starfsleyfi/eldi-sjavar-og-ferskvatnslifvera/fiskeldi-austfjarda-stodvarfirdi/

[7] Umhverfis- og orkustofnun, Fiskeldi Austfjarða í Reyðarfirði, áður Laxar fiskeldi, 6.000 tonna starfsleyfi og handhafabreyting 2023. https://vatn.is/atvinnulif/mengandi-starfsemi/starfsleyfi/eldi-sjavar-og-ferskvatnslifvera/fiskeldi-austfjarda-reydarfirdi-adur-laxar-fiskeldi/

[8] Umhverfis- og orkustofnun, Fiskeldi Austfjarða í utanverðum Reyðarfirði, áður Laxar fiskeldi, 10.000 tonna starfsleyfi, úrskurður nr. 119/2020, breytingar og undanþágur. https://vatn.is/atvinnulif/mengandi-starfsemi/starfsleyfi/eldi-sjavar-og-ferskvatnslifvera/fiskeldi-austfjarda-utanverdum-reydarfirdi-adur-laxar-fiskeldi/

[9] MAST, Tillaga að rekstrarleyfi Kaldvíkur hf. til fiskeldis í Seyðisfirði, 12. desember 2024. https://www.mast.is/is/um-mast/frettir/frettir/tillaga-ad-rekstrarleyfi-kaldvikur-hf-til-fiskeldis-i-seydisfirdi-mulathingi

[10] Múlaþing, mál nr. 202101050, umsagnir og sveitarstjórnarumfjöllun um fiskeldi í Seyðisfirði 2021 til 2022. https://www.mulathing.is/is/stjornsysla/sveitarstjorn-rad-og-stjornir/fundargerdir/malsnumer/202101050

[11] Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála, mál nr. 26/2019, starfsleyfi í Fáskrúðsfirði, úrskurður 19. desember 2019. https://uua.is/urleits/26-2019-fiskeldi-austfjarda-faskrudsfirdi/

[12] Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála, mál nr. 28/2019, starfsleyfi í Berufirði, úrskurður 19. desember 2019. https://uua.is/urleits/28-2019-fiskeldi-austfjarda-berufirdi/

[13] Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála, mál nr. 29/2019, rekstrarleyfi í Fáskrúðsfirði, úrskurður 19. desember 2019. https://uua.is/urleits/29-2019-fiskeldi-austfjarda-faskrudsfirdi/

[14] Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála, mál nr. 30/2019, rekstrarleyfi í Berufirði, úrskurður 19. desember 2019. https://uua.is/urleits/30-2019-fiskeldi-austfjarda-berufirdi/

Viðauki 29. Framleiðslukostnaður Kaldvíkur og Mowi 2021 til 2025

Niðurstaða

Kaldvík var með hærri kostnað en Mowi öll fimm árin. Reiknað fimm ára meðaltal Kaldvíkur var 6,94 EUR/kg samanborið við 5,29 EUR/kg hjá Mowi. Munurinn var því 1,65 EUR/kg, eða 31,2% miðað við kostnað Mowi. Minnsti munurinn var árið 2024, 0,80 EUR/kg, en sá mesti árið 2023, 2,70 EUR/kg.

Kostnaður Kaldvíkur lækkaði verulega árið 2024 þegar slátrað magn jókst úr 4.395 tonnum í 14.965 tonn. Árið 2025 jókst kostnaðurinn aftur í 7,29 EUR/kg. Félagið tengir veikara rekstrarár við hátt kostnaðarstig, ófullnægjandi nýtingu afkastagetu, þörungatjón í 2023 kynslóð og snemmslátrun 2024 kynslóðar vegna sára. [3]

Aðferð og samanburðarhæfni

Kaldvík. Félagið birtir ekki samræmda árlega röð sem nefnist framleiðslukostnaður á kg. Kostnaðarviðmiðið er því reiknað úr endurskoðuðum samstæðureikningum sem heildartekjur að frádregnum leiðréttum rekstrarhagnaði fyrir gangvirðisbreytingu lífmassa og framleiðslugjald, deilt með slátruðu magni. Einskiptis niðurfærslur lífmassa eru undanskildar 2022 og 2024 í samræmi við leiðrétt Operational EBIT félagsins. [1]–[3]

Kostnaður á kg = (heildartekjur – leiðrétt Operational EBIT) / slátrað magn

Mowi. Notað er birt viðmið Mowi, realised blended full cost in box, fyrir eldisstarfsemi í öllum framleiðslulöndum. Mowi lýsir því sem fullum kostnaði á kg af slægðum fiski sem hefur verið tekinn úr birgðum og pakkaður. [4]–[6]

Fyrirvari. Viðmiðin eru nálæg en ekki fullkomlega eins. Kaldvíkartalan nær yfir eina samstæðu. Mowi-talan er magnvegið meðaltal margra landa. Mismunandi landasamsetning, líffræði, stærðarhagkvæmni, bókhaldsflokkun og samþætting virðiskeðjunnar geta því haft áhrif.

Framleiðslukostnaður 2021 til 2025

Ár	Kaldvík EUR/kg	Mowi EUR/kg	Munur EUR/kg	Kaldvík umfram Mowi
2021	5,41	4,47	0,94	21,0%
2022	7,10	5,09	2,01	39,5%
2023	8,32	5,62	2,70	48,0%
2024	6,60	5,80	0,80	13,9%
2025	7,29	5,49	1,80	32,9%
Meðaltal	6,94	5,29	1,65	31,2%

Breytingar milli ára

2021 og 2022. Kostnaður Kaldvíkur hækkaði úr 5,41 í 7,10 EUR/kg en Mowi úr 4,47 í 5,09 EUR/kg. Mowi greindi frá 13,7% hækkun fulls eldiskostnaðar á kg árið 2022 og tengdi hana meðal annars hærra fóðurverði og almennum verðbólguþrýstingi. [5] Kaldvíkurreikningurinn fyrir 2022 er leiðréttur fyrir 116,3 m.NOK einskiptis niðurfærslu lífmassa. [1]

2023. Kaldvík slátraði aðeins 4.395 tonnum og reiknaður kostnaður fór í 8,32 EUR/kg. Félagið hafði á sama tíma byggt upp stærri samþætta starfsemi eftir kaup á Laxar fiskeldi. Lágt sláturmagn dreifði föstum kostnaði á fáa kg. Mowi var í 5,62 EUR/kg. [2][6]

2024. Slátrað magn Kaldvíkur meira en þrefaldaðist og leiðrétt kostnaðarviðmið lækkaði í 6,60 EUR/kg. Talan undanskilur 23,1 m.EUR niðurfærslu lífmassa sem félagið flokkaði sem einskiptislið. Mowi hækkaði í 5,80 EUR/kg. Kostnaðarbilið minnkaði í 0,80 EUR/kg. [3][6]

2025. Kaldvík slátraði metmagni, 17.105 tonnum, en kostnaður jókst í 7,29 EUR/kg. Aðeins 51% fisks var í superior flokki. Þörungar, sár og snemmslátrun smærri fisks drógu úr lífmassa og nýtingu. Mowi lækkaði hins vegar kostnað í 5,49 EUR/kg, 5% undir 2024, meðal annars vegna lægra fóðurverðs og kostnaðaraðgerða. [3][7]

ÁLYKTUN

Samanburðurinn bendir til að Kaldvík hafi ekki náð kostnaðarstöðu Mowi á tímabilinu. Stærðaraukning árið 2024 minnkaði bilið greinilega, sem styður þá túlkun að nýting afkastagetu skipti miklu fyrir Kaldvík. Hækkunin 2025 sýnir þó að magn eitt og sér tryggir ekki lágan einingarkostnað þegar líffræðileg frammistaða og gæði fisks versna. Til að loka bilinu þarf Kaldvík bæði stöðugra sláturmagn og betri líffræðilega nýtingu.

HEIMILDIR

[1] Ice Fish Farm AS. Annual Report 2022. 2023. Bein slóð. Sjá rekstrarreikning, slátrað magn og skilgreiningu Operational EBIT fyrir 2021–2022.
[2] Ice Fish Farm AS. Annual Report 2023. 2024. Bein slóð. Sjá heildartekjur, Operational EBIT og slátrað magn 2023.
[3] Kaldvik AS. Annual Report 2025. 2026. Bein slóð. Sjá 2024–2025 tölur, leiðréttingu vegna niðurfærslu lífmassa og skýringar á rekstri 2025.
[4] Mowi ASA. Integrated Annual Report 2021. 2022. Bein slóð. Skilgreining á realised blended full cost in box.
[5] Mowi ASA. Integrated Annual Report 2022. 2023. Bein slóð. Kostnaðarbreyting 2022 og skýringar.
[6] Mowi ASA. Q4 2024 Presentation. 2025. Bein slóð. Þróun blended Farming cost 2021–2024.
[7] Mowi ASA. Annual Report 2025. 2026. Bein slóð. Farming cost 5,49 EUR/kg árið 2025 og skýringar á lækkun.
[8] Norges Bank. Exchange rates. 2026. Bein slóð. Ársmeðalgengi EUR/NOK: 10,1648 árið 2021, 10,1040 árið 2022 og 11,4206 árið 2023.

Viðauki 30. Fjárfestingar Skinneyjar Þinganess og Krosseyjar í Fiskeldi Austfjarða og Kaldvík

Samantekt

Skinney-Þinganes fjárfesti fyrst í Löxum fiskeldi árið 2017 og átti þá rúmlega 5% hlut. Krossey ehf., sem er dótturfélag Skinneyjar-Þinganess, varð skráður hluthafi í Ice Fish Farm AS við kaup og samruna Laxa árið 2022. Opinber gögn gera kleift að rekja 19.061.439 hluti til Krosseyjar við lok árs 2025. Verðmæti þessara hluta á skráðum útgáfuverðum nam samtals um 552,76 milljónum NOK. Sú fjárhæð er ekki öll reiðufjárframlag: árið 2022 voru hlutir í Löxum fiskeldi lagðir fram gegn hlutum í Ice Fish Farm og árið 2023 var hluti nýrra hluta fenginn með umbreytingu hluthafaláns. [1]–[5]

Yfirlit eftir árum

Ár og viðskipti	Nýir hlutir	Gengi NOK á hlut	Reiknað verðmæti NOK	Greiðsluform og staðfesting
2022 Laxar lagðir inn við samruna	10.301.456	36,20	372.912.705	Framlag í formi hluta í Löxum, ekki reiðufé. Útgáfugengi samkvæmt hlutafjársögu. [2][3]
2023 Lokað hlutafjárútboð	1.845.942	27,60	50.947.999	Reiðufjáráskrift Krosseyjar. [4][5]
2023 Umbreyting hluthafaláns	1.673.883	27,60	46.199.171	Skuld við Krossey umbreytt í hlutafé; ekki ný reiðufjárgreiðsla 2023. [4][5]
2023 Síðara útboð og afstemming	686.701	27,60	18.952.948	Fjöldi fæst með afstemmingu opnunarstöðu, staðfestra úthlutana og lokastöðu. Sjá fyrirvara. [3][6][7]
2024 Engin fjölgun	0	—	0	Hlutafjöldi Krosseyjar var óbreyttur 14.507.982. [7]
2025 Lokað hlutafjárútboð	4.553.457	14,00	63.748.398	Reiðufjáráskrift samkvæmt breytingu á hlutafjölda og útboðsgengi. [3][7]
Samtals 2022 til 2025	**19.061.439**	**—**	**552.761.220**	**Samtala**

Skýringar á tölunum

Viðskiptagengi og reikningsskilagengi 2022. Hlutafjársaga Kaldvíkur sýnir áskriftarverð 36,2 NOK á hlut við útgáfu 37.525.424 hluta vegna kaupanna á Löxum fiskeldi. Það gefur 372.912.705 NOK fyrir 10.301.456 hluti Krosseyjar. Í IFRS-kaupverðsúthlutun ársreikningsins var útgáfan hins vegar færð á 28 NOK á hlut, eða 288.440.768 NOK fyrir hlut Krosseyjar. Mismunurinn stafar af ólíkum mælikvörðum í lagalegri hlutafjárskráningu og reikningsskilalegu gangvirðismati. [2][3]

Afstemming ársins 2023. Krossey átti 10.301.456 hluti í árslok 2022 og 14.507.982 hluti eftir hlutafjáraukningar 2023. Opinber innherjatilkynning staðfestir 1.845.942 hluti í lokuðu útboði og 1.673.883 hluti vegna umbreytingar láns. Eftirstöðvarnar eru því 686.701 hlutur, reiknað sem 14.507.982 − 10.301.456 − 1.845.942 − 1.673.883. Síðara útboðið var á 27,60 NOK á hlut. Ekki hægt að staðfesta í aðgengilegri frumtilkynningu að allur þessi afstemmingarliður hafi verið úthlutaður beint til Krosseyjar; möguleg kaup eða önnur tilfærsla innan ársins eru því ekki útilokuð. [4][6][7]

Sundurliðun samtölunnar. Af 552.761.220 NOK eru um 372.912.705 NOK verðmæti hluta sem komu inn við samrunann 2022 og 46.199.171 NOK umbreyting hluthafaláns 2023. Reiknað reiðufjárframlag í hlutafjárútboðum 2023 og 2025 er um 133.649.345 NOK, að því gefnu að 686.701 hluta afstemmingarliðurinn 2023 hafi allur verið áskrift Krosseyjar í síðara útboðinu.

Sjókvíaeldi Kaldvíkur í Reyðarfirði.

NIÐURSTAÐA

Staðfestur hlutafjöldi Krosseyjar jókst í þremur meginskrefum: 10.301.456 hlutir komu inn með samrunanum 2022, staðan hækkaði í 14.507.982 hluti árið 2023 og í 19.061.439 hluti árið 2025. Engin fjölgun varð árið 2024. Heildarverðmæti við útgáfu, 552,76 milljónir NOK, er því best túlkað sem samanlagt viðskiptaverðmæti eignarhlutarins, ekki sem sú reiðufjárhæð sem Skinney-Þinganes eða Krossey greiddi inn í Kaldvík á tímabilinu.

HEIMILDASKRÁ

[1] Heimildin. Þrjú stór útgerðarfélög hafa fjárfest fyrir milljarða í laxeldi. 12. mars 2023. https://heimildin.is/grein/17085/ad-minnsta-kosti-fjogur-utgerdartengd-felog-hafa-fjarfest-i-laxeldi/

[2] Ice Fish Farm AS. Annual Report 2022. Kaupin á Löxum, útgáfa 37.525.424 hluta, kaupverðsúthlutun og hluthafalisti. https://assets.website-files.com/5ef0d4f070e13ebc659f3bd7/646dcd6910c8367f06029ede_Ice%20Fish%20Farm%20Annual%20Report%202022.pdf

[3] Kaldvík AS. Prospectus 29 August 2025. Tafla um þróun hlutafjár og áskriftarverð 2020 til 2025. https://content.dnb.no/docs/8570723/kaldvik-as-prospectus-as-of-29-08-2025.pdf

[4] Ice Fish Farm AS. Primary insider notification 30 March 2023. Úthlutun til Krosseyjar og umbreyting hluthafaláns. https://live.euronext.com/en/products/equities/company-news/2023-03-30-ice-fish-farm-primary-insider-notification-0

[5] Ice Fish Farm AS. EUR 44 million private placement successfully completed. 30. mars 2023. https://www.inderes.dk/en/releases/ice-fish-farm-as-eur-44-million-private-placement-successfully-completed

[6] Ice Fish Farm AS. Resolution to launch the subsequent offering. 26. maí 2023. https://www.inderes.fi/en/releases/ice-fish-farm-as-resolution-to-launch-the-subsequent-offering

[7] Kaldvík AS. Interim Report Q2 2024. Hluthafalisti með 14.507.982 hlutum Krosseyjar. https://www.kaldvik.is/financial-reports

Viðauki 31. Staða Kaldvíkur í samkeppni á alþjóðlegum mörkuðum

Meginniðurstaðan er að Kaldvík var í veikri kostnaðarsamkeppnisstöðu á alþjóðlegum laxamarkaði á tímabilinu 2021–2025. Félagið selur á markaði þar sem verðmyndun ræðst að mestu utan Íslands, en reiknað kostnaðarviðmið þess var hærra en sambærilegt viðmið Mowi öll fimm árin. Kaldvík hefur á móti umfangsmikinn leyfisgrunn og vaxtarmöguleika. Þeir verða þó ekki að varanlegu samkeppnisforskoti nema félaginu takist að bæta líffræðilegan árangur, auka stöðugleika framleiðslunnar og dreifa föstum kostnaði á meira söluhæft magn. [1]–[4]

Yfirlit yfir samkeppnisstöðuna

Samkeppnisþáttur	Mat
Framleiðslukostnaður	Veik staða
Líffræðilegur stöðugleiki	Veik til miðlungs staða
Stærð og hagkvæmni	Veik gagnvart stærstu keppinautum
Markaðsaðgangur	Miðlungs staða
Leyfisgrunnur og vaxtarmöguleikar	Sterk staða að skilyrðum uppfylltum
Fjárhagslegt viðnámsþol	Veik staða
Heildarmat	Veik staða en möguleikar á bata

Kostnaðarmunurinn er meginvandinn

Í samanburði verkefnisins var fimm ára meðalframleiðslukostnaður Kaldvíkur 6,94 EUR/kg, en 5,29 EUR/kg hjá Mowi. Munurinn var 1,65 EUR/kg eða 31,2% miðað við kostnað Mowi. Kaldvík var yfir viðmiði Mowi hvert ár tímabilsins. Minnsti munurinn var 0,80 EUR/kg árið 2024 og sá mesti 2,70 EUR/kg árið 2023. [1][4]–[8]

Ár	Kaldvík EUR/kg	Mowi EUR/kg	Munur EUR/kg	Kaldvík umfram Mowi
2021	5,41	4,47	0,94	21,0%
2022	7,10	5,09	2,01	39,5%
2023	8,32	5,62	2,70	48,0%
2024	6,60	5,80	0,80	13,9%
2025	7,29	5,49	1,80	32,9%
Meðaltal	6,94	5,29	1,65	31,2%

Útreikningur: (6,94 − 5,29) / 5,29 = 31,2%. Þetta þýðir að Kaldvík þarf að ná hærra söluverði, meiri framleiðni eða sætta sig við lægri framlegð en kostnaðarlægri keppinautur. Ekki hefur verið staðfest í þeim gögnum sem skoðuð voru að Kaldvík fái varanlegt verðálag sem jafni þennan mun. Norskt FOB-

verð sýnir jafnframt að laxaverð sveiflast verulega milli ára og fyrirtækið getur því ekki byggt samkeppnishæfni sína á stöðugri verðhækkun. [9]

Fyrirvari um samanburðarhæfni
Kaldvík birtir ekki samræmda árlega röð sem nefnist framleiðslukostnaður á kg. Viðmiðið var því reiknað úr samstæðureikningum sem heildartekjur að frádregnum leiðréttum rekstrarhagnaði fyrir gangvirðisbreytingu lífmassa og framleiðslugjald, deilt með slátruðu magni. Mowi-talan er birt magnvegið alþjóðlegt meðaltal fyrir realised blended full cost in box. Viðmiðin eru nálæg en ekki fullkomlega eins vegna mismunandi landasamsetningar, stærðar, líffræði, samþættingar og bókhaldsflokkunar. [1][4]–[8]

Helstu ástæður veikari stöðu

- Kaldvík er mun minna fyrirtæki en Mowi og nýtur því síður stærðarhagkvæmni við fóðurkaup, vinnslu, sölu, flutninga, stjórnun og fjármögnun. [4]–[8]
- Lágt sláturmagn árið 2023 dreifði föstum kostnaði á fáa kílóa. Þegar slátrað magn jókst úr 4.395 tonnum árið 2023 í 14.965 tonn árið 2024 lækkaði reiknaður kostnaður úr 8,32 í 6,60 EUR/kg. [1]–[3]
- Magn eitt og sér tryggir ekki lágan kostnað. Þrátt fyrir 17.105 tonna metslátrun árið 2025 hækkaði kostnaðurinn í 7,29 EUR/kg. Aðeins 51% fisks var í superior flokki og þörungar, sár og snemmslátrun smærri fisks drógu úr lífmassa og nýtingu. [3]
- Sjávarhiti á Austfjörðum er lægri en á mörgum öðrum eldissvæðum. [10]
- Starfsemin er landfræðilega samþjappaðri en starfsemi Mowi. Staðbundin líffræðileg eða rekstrarleg áföll geta því haft hlutfallslega meiri áhrif á framleiðslu og afkomu Kaldvíkur. [3][8]

Fjárhagslegt viðnámsþol

Árið 2025 námu tekjur Kaldvíkur 114,4 milljónum EUR en tap ársins 40,4 milljónum EUR. Skuldir hækkuðu úr 150,2 milljónum EUR árið 2023 í 228,3 milljónir EUR árið 2025 og eiginfjárhlutfall lækkaði úr 66,6% í 55,4%. Eldisleyfi og viðskiptavild námu samtals 198,1 milljón EUR eða 69,8% af eigin fé í árslok 2025. Hátt hlutfall óefnislegra eigna gerir bókfært eigið fé viðkvæmara fyrir virðisrýrnun ef rekstrarforsendur versna. [3]

Styrkleikar og möguleikar á bata

Helsti styrkur Kaldvíkur er leyfisgrunnurinn og sú framleiðslugeta sem þegar hefur verið byggð upp. Stærðaraukningin árið 2024 minnkaði kostnaðarbilið gagnvart Mowi verulega og styður þá niðurstöðu að betri nýting innviða geti lækkað einingarkostnað. Leyfisgrunnurinn er þó aðeins mögulegt samkeppnisforskot. Verðmætið verður að raunverulegum fjárhagslegum ávinningi þegar það skilar stöðugu magni af söluhæfum fiski með ásættanlegum líffræðilegum árangri. [1]–[3]

Til að færa kostnaðinn nær alþjóðlegum viðmiðum þarf félagið einkum að lækka afföll, bæta gæði fisks, draga úr snemmslátrun, halda stöðugu sláturmagni og nýta framleiðsluinnviði betur. Bætt líffræði og meiri nýting þurfa að nást samtímis; annars getur aukið magn aukið tekjur án þess að styrkja framlegð nægilega. [3]

Heildarniðurstaða

Kaldvík var ekki kostnaðarleiðandi á tímabilinu 2021–2025 og hafði takmarkað svigrúm gagnvart lækkandi laxaverði eða nýjum líffræðilegum áföllum. Samkeppnisstaðan verður því metin veik. Félagið er þó ekki án vaxtarmöguleika: leyfisgrunnur, innviðir og aukið framleiðslumagn geta styrkt stöðuna ef líffræðileg frammistaða batnar og kostnaður á kg lækkar. Langtímasamkeppnishæfni

ræðst ekki fyrst og fremst af verðþróun á laxi heldur af því hvort Kaldvík tekst að breyta framleiðsluheimildum í stöðugt, söluhæft magn á kostnaði sem nálgast alþjóðleg viðmið.

HEIMILDIR

[1] Ice Fish Farm AS. Annual Report 2022. Rekstrarreikningur, slátrað magn, leiðrétt Operational EBIT og niðurfærsla lífmassa. Vefslóð
[2] Ice Fish Farm AS. Annual Report 2023. Tekjur, Operational EBIT og slátrað magn árið 2023. Aðgengilegt á fjárfestasíðu Kaldvíkur. Vefslóð
[3] Kaldvik AS. Annual Report 2025. Rekstur 2024–2025, slátrað magn, líffræðileg áföll, efnahagsreikningur og óefnislegar eignir. Vefslóð
[4] Mowi ASA. Integrated Annual Report 2021. Skilgreining og þróun heildarkostnaðar á kg. Vefslóð
[5] Mowi ASA. Integrated Annual Report 2022. Kostnaðarþróun og áhrif fóðurverðs og verðbólgu. Vefslóð
[6] Mowi ASA. Integrated Annual Report 2023. Kostnaðar- og framleiðsluupplýsingar. Vefslóð
[7] Mowi ASA. Integrated Annual Report 2024. Magnveginn kostnaður eldisstarfseminnar. Vefslóð
[8] Mowi ASA. Annual Report 2025. Framleiðslukostnaður 2025 og alþjóðleg starfsemi samstæðunnar. Vefslóð
[9] Statistics Norway. Tafla 03024. Vikulegt útflutningsmagn og verð fersks eða kælds eldislax. Vefslóð
[10] Hafrannsóknastofnun. Laxeldi í sjókvíum og hækkandi sjávarhiti. Hafrannsóknir nr. 161. Daggráður og sjávarhiti á íslenskum eldissvæðum 2005–2010. Vefslóð

Viðauki 32. Niðurfærslur lífmassa Kaldvíkur 2022 og 2024

Meginniðurstaða. Þegar einskiptis niðurfærslur lífmassa eru undanskildar verður leiðrétt Operational EBIT betra og afleiddur framleiðslukostnaður lægri. Niðurfærslurnar námu 116,3 m.NOK árið 2022 og um 268,6 m.NOK árið 2024. Sé kostnaðurinn borinn saman við slátrað magn sem félagið notar í útreikningi sínum á Operational EBIT á hvert kg, jafngildir þetta 13,03 NOK/kg árið 2022 og 17,95 NOK/kg árið 2024.[1][2]

Hvað felst í niðurfærslu lífmassa

Lífmassi í sjókvíum er færður sem líffræðileg eign. Þegar fiskur drepst, þarf að farga honum, honum er slátrað ótímabært eða vænt söluvirði stendur ekki lengur undir bókfærðu verði er verðmæti lífmassans fært niður. Kostnaður sem þegar hefur verið lagður í fiskinn, svo sem vegna seiða, fóðurs, vinnu og eldisbúnaðar, færist þá til gjalda. Niðurfærslan er ekki öll nýtt útstreymi reiðufjár á niðurfærsluárinu, en hún sýnir að áður útlagður kostnaður mun ekki skila fyrirhuguðum tekjum.

Kaldvík skilgreinir Operational EBIT sem rekstrarhagnað áður en tekið er tillit til gangvirðisbreytinga lífmassa. Operational EBIT er valkvæður árangursmælikvarði en kemur ekki í stað IFRS-rekstrarreiknings.[1][2]

Áhrif á rekstrarniðurstöðu og kostnað á hvert kg

Ár	Niðurfærsla	Slátrað magn	Áhrif á kg	Leiðrétt EBIT	Óleiðrétt EBIT
2022	116,3 m.NOK	8,925 millj. kg	13,03 NOK/kg	+31,7 m.NOK	-84,6 m.NOK
2024	268,6 m.NOK	14,965 millj. kg	17,95 NOK/kg	+103,0 m.NOK	-165,7 m.NOK

Útreikningur 2022: 116,324 m.NOK / 8,925 millj. kg = 13,03 NOK/kg.

Útreikningur 2024: 268,618 m.NOK / 14,965 millj. kg = 17,95 NOK/kg.

Árið 2022 var leiðrétt Operational EBIT um 3,5 NOK/kg. Þegar niðurfærslan er tekin með verður óleiðrétt niðurstaða um -9,5 NOK/kg. Árið 2024 var leiðrétt Operational EBIT um 6,9 NOK/kg en óleiðrétt niðurstaða um -11,1 NOK/kg. Reksturinn skilaði því tapi á hvert slátrað kg bæði árin þegar niðurfærslurnar eru meðtaldar.[1][2]

Áhrif á áður reiknaðan framleiðslukostnað

Ef miðað er við áður reiknaðar leiðréttar kostnaðartölur Kaldvíkur hækkar heildarkostnaðarbyrðin eins og sýnt er í töflunni. Þetta er reiknuð framsetning, ekki sérstakur kostnaðarmælikvarði sem Kaldvík birtir.

Ár	Leiðréttur kostnaður	Niðurfærsla á kg	Kostnaður með niðurfærslu	Hækkun
2022	71,73 NOK/kg	13,03 NOK/kg	84,76 NOK/kg	18,2%
2024	76,75 NOK/kg	17,95 NOK/kg	94,70 NOK/kg	23,4%

Niðurfærslurnar lækka þannig sýndan framleiðslukostnað um 13,03 NOK/kg árið 2022 og 17,95 NOK/kg árið 2024. Leiðrétti kostnaðurinn sýnir mat stjórnenda á undirliggjandi rekstri. Kostnaður með niðurfærslum sýnir betur heildarfjárhagslega byrði líffræðilegra áfalla á viðkomandi ári.

Varúð þarf þó við túlkunina. Niðurfærður lífmassi var ekki allur ætlaður til slátrunar á sama ári. Dreifing niðurfærslunnar á slátrað magn ársins sýnir umfang tapsins en er ekki hefðbundinn einingarkostnaður eingöngu þess fisks sem var seldur. Í skýrslu félagsins fyrir 2022 kemur jafnframt fram 11.300 tonna heildarslátrun, en APM-taflan notar 8.925 tonn við útreikning Operational EBIT á hvert kg. Ástæða mismunarins er ekki skýrð með fullnægjandi hætti í töflunni; hér er 8.925 tonna nefnarinn notaður til að halda samræmi við birtan APM-útreikning félagsins.[1]

Ástæður niðurfærslnanna

Árið 2022. Niðurfærslan tengdist einkum ISA-smiti. Í gögnum Kaldvíkur kemur fram að smit hafi greinst á Sigmundarhúsi, Vattarnesi, Hamraborg og Svarthamri. Sýktum fiski var slátrað eða fargað og atvikin drógu úr slátrun 2022 og 2023.[1][3]

Árið 2024. Félagið tilgreindi misheppnaða síðbúna seiðaútsetningu, 1,2 milljónum færri útsett seiði en áætlað var, lægra sjávarhitastig en venjulega, aukin afföll og gæðafellingu. Einnig urðu afföll við flutning í brunnbátum, meðal annars vegna yfirmettunar, og óvenjumikil afföll þegar um tíu daga tafir urðu á slátrun síðla árs. Félagið taldi að atvikin hefðu einnig áhrif á sláturmagn næstu ára.[3]

Mat á kostnaði og samkeppnishæfni

Réttast er að sýna bæði leiðréttan framleiðslukostnað og heildarkostnaðarbyrði með niðurfærslum. Fyrri talan auðveldar samanburð á venjubundnum rekstri milli ára. Seinni talan sýnir kostnað sem hluthafar og efnahagur félagsins báru vegna líffræðilegrar áhættu. Þar sem verulegar niðurfærslur komu fyrir bæði 2022 og 2024 er varhugavert að undanskilja þær alfarið við mat á langtímaframleiðslukostnaði Kaldvíkur.

Við samanburð við Mowi eða önnur fiskeldisfélög þarf einnig að nota sambærilega skilgreiningu. Ef Kaldvík er sýnd án atvikabundinna affalla en samanburðarfélag með slíkum kostnaði verður samanburðurinn skekktur Kaldvík í hag.

Gengisforsendur

Fjárhæðir sem upphaflega voru birtar í evrum fyrir 2024 eru hér umreiknaðar í NOK miðað við ársmeðalgengið 11,6290 NOK fyrir hverja evru. Áður reiknaður kostnaður fyrir 2022 er umreiknaður miðað við 10,1026 NOK fyrir hverja evru..[4]

Heimildir

[1] Ice Fish Farm AS. Interim Report Q4 2022, einkum rekstrarreikningur og Alternative Performance Measures. https://documents.millistream.com/59245e3e-0131-4223-9341-0fbdcc15c85b

[2] Kaldvík AS. Annual Report 2025, samanburðartölur fyrir 2024 og afstemming Operational EBIT. https://ml-eu.globenewswire.com/Resource/Download/6b699e59-e3b8-4d9b-aa36-6cbbd4ee2ce8

[3] Kaldvík AS. Prospectus, 29. ágúst 2025, einkum um líffræðileg atvik 2022 og 2024. https://content.dnb.no/docs/8570723/kaldvik-as-prospectus-as-of-29-08-2025.pdf

[4] Irish Revenue. Annual average exchange rates, tafla fyrir 2021-2025; gögn frá Central Bank of Ireland. https://www.revenue.ie/en/tax-professionals/tdm/income-tax-capital-gains-tax-corporation-tax/part-04/04-06-12.pdf

Viðauki 33. Góðar eldisaðstæður á Austfjörðum í fjárfestingarkynningum

Ummæli forsvarsmanna Fiskeldis Austfjarða, Ice Fish Farm og síðar Kaldvíkur um góð eldisskilyrði á Austfjörðum hafa verið hluti af fjárfestingarsögu félagsins. Náttúruskilyrðin hafa verið tengd við væntingar um aukna framleiðslu, lægri líffræðilegan kostnað og betri nýtingu eldileyfa. Rekstrarreynslan sýnir þó að sömu aðstæður fela einnig í sér verulega áhættu.

Ummæli stjórnenda og fjárfestingarrök
Þegar Guðmundur Gíslason, þáverandi stjórnarformaður Fiskeldis Austfjarða, sagði árið 2020 að laxinn dafnaði vel í Fáskrúðsfirði og að þar virtust vera „mjög góðar aðstæður til að ala lax“, studdi sú lýsing þá sýn að félagið gæti aukið framleiðslu og nýtt rýmri eldileyfi á Austfjörðum. [1]

Þessi málflutningur birtist með skipulegri hætti í fjárfestakynningum Ice Fish Farm árið 2020. Þar voru Austfirðir sagðir hafa hagstæð náttúruskilyrði, meðal annars stöðugan og hóflegan sjávarhita, litla hættu á laxalús og sjúkdómum, takmarkaða villta laxastofna og möguleika á löngum hvíldartíma eldissvæða. Þessir eiginleikar voru tengdir við mikla lífmassaaukningu, minni afföll, lágan meðhöndlunarkostnað og minni hættu á erfðablöndun. Í sömu kynningu kom fram að fiskurinn væri heilbrigður, æti vel og að hvorki hefði þurft lúsameðhöndlun né notkun efna. Góð líffræðileg staða var þannig notuð til að styðja væntingar um áframhaldandi góða rekstrarafkomu og vöxt. [2]

Kjartan Lindbøl, þáverandi framleiðslustjóri Ice Fish Farm, setti fram sambærileg sjónarmið árið 2023. Hann benti á góð vatnsgæði, litla sníkjudýraáhættu og hagstæðan hausthita. Hann tók þó jafnframt fram að kaldir vetur, óveður, flóknir straumar, súrefnislækkun og marglyttur gætu gert reksturinn krefjandi. [3]

Í fyrirtækja- og fjárfestakynningu Kaldvíkur í maí 2025 var þessari fjárfestingarsögu haldið áfram. Félagið lýsti Austfjörðum sem kjörnu rekstrarumhverfi með hreinum og köldum sjó, góðum vatnsgæðum, sterkum straumum og löngum hvíldartíma eldissvæða. Þetta var sett fram samhliða áætlunum um að auka árlega slátrun fyrst í um 30.000 tonn og síðar í allt að 45.000 tonn með betri nýtingu eldileyfa og stærri seiðum. [4]

Tenging náttúruskilyrða við fjárhagslegan ávinning

Náttúruskilyrði samkvæmt félaginu	Fjárfestingarrök
Kaldur og hreinn sjór	Hágæðaafurð og mögulegt verðálag
Lítil laxalús	Lægri meðhöndlunar- og heilbrigðiskostnaður
Stöðugur sjávarhiti	Jafnari vöxtur og góð lífmassaaukning
Sterkir straumar og vatnsskipti	Betra súrefnisástand og möguleiki á meiri framleiðslu
Fáir villtir laxastofnar	Minni erfðablöndunaráhætta og möguleikar á fleiri leyfum
Langur hvíldartími eldissvæða	Minni sjúkdómahætta og betra smitöryggi

Í fjárfestakynningunum voru góð náttúruskilyrði þannig sett fram sem grundvöllur fyrir hraðan vöxt, mikla leyfisnýtingu, lægri framleiðslukostnað og bætta arðsemi.

Mat á fjárfestingarsögunni

Rekstrarreynslan hefur ekki að öllu leyti staðfest þessa mynd. Kaldvík hefur orðið fyrir alvarlegum áföllum vegna ISA-veiki, vetrarsára, lágs sjávarhita, þörungablóma og marglyttna. Fjárfestakynningarnar lögðu því meiri áherslu á mögulegan ávinning náttúruskilyrðanna en þá rekstraráhættu sem síðar raungerðist. Fullyrðingar um „góðar“ eða „kjörnar“ aðstæður verða að lesast sem málflutningur félagsins til fjárfesta, en ekki sem staðfesting á lítilli heildaráhættu við sjókvíaeldi á Austfjörðum.

Heimildir

[1] Morgunblaðið, „Laxinn dafnar vel í Fáskrúðsfirði“, 16. júlí 2020.

[2] Ice Fish Farm, fjárfestakynning og hálfsársuppgjör, 1. september 2020.

[3] Fish Farming Expert, „How technology is taking Ice Fish Farm forward“, 3. nóvember 2023.

[4] Kaldvík, fyrirtækja- og fjárfestakynning, 28. maí 2025.

Viðauki 34. Austur Holding AS - Eignarhald, hlutverk og áhrif félagsins í Kaldvík

Samantekt

Austur Holding AS er norskt eignarhaldsfélag sem var stofnað 14. nóvember 2022 og skráð 25. nóvember sama ár. Félagið var sett upp af Måsøval Eiendom AS, sem heitir nú Heimstø AS, til þess að halda utan um ráðandi hlut þess í Ice Fish Farm AS, nú Kaldvík AS, og tengd hluthafalán. Þótt skráður tilgangur Austur sé almennari fjárfestingarstarfsemi hefur raunverulegt meginhlutverk félagsins verið eignarhald og fjármögnun Kaldvíkur. [1–3]

Í mars 2023 kom Ísfélag Vestmannaeyja hf. inn í Austur með 29,3% hlut, en Måsøval Eiendom hélt 70,7%. Eftir sameiningu Ísfélags Vestmannaeyja og Ramma í júní 2023 bar íslenski hluthafinn nafnið Ísfélag hf. Í tengslum við hlutafjáraukningu Kaldvíkur árið 2025 lagði Ísfélag Austur til 341 milljón NOK í formi eiginfjár og breytanlegra hluthafalána. Við uppgjör þeirrar fjármögnunar í ágúst 2026 jókst hlutur Ísfélags í Austur í 43,4%, en hlutur Heimstø varð 56,6%. [4–6]

Austur fór með 60,021% hlut í Kaldvík í ágúst 2026 og hafði því skýrt vald yfir venjulegum ákvörðunum hluthafafunda, þar á meðal stjórnarkjöri. Félagið getur þó ekki eitt samþykkt ákvarðanir sem krefjast tveggja þriðju hluta atkvæða, svo sem tilteknar breytingar á hlutafé, samþykktum eða samruna. Ráðandi eignarhald hefur annars vegar tryggt Kaldvík fjárhagslegan bakhjarl og þátttöku í hlutafjáraukningum, en hins vegar aukið samþjöppun valds og mikilvægi vandaðrar meðferðar tengdra aðila. [6–10]

1. Stofnun, skráning og hlutverk

Austur Holding AS, kennitala norska fyrirtækjaskrárinnar 930 310 387, er skráð í Sistranda í sveitarfélaginu Frøya í Noregi. Samkvæmt opinberri skráningu var félagið stofnað 14. nóvember 2022 og skráð í fyrirtækjaskrá 25. nóvember 2022. Skráður tilgangur þess er viðskipti og fjárfestingar í fasteignum, verðbréfum og öðrum eignum, þar á meðal þátttaka í öðrum félögum með sambærilega starfsemi. [1,2]

Hagnýtt hlutverk Austur var skilgreint mun þrengra þegar samstarf Måsøval Eiendom og Ísfélags Vestmannaeyja var kynnt 8. mars 2023. Þá kom fram að Austur hefði verið stofnað sérstaklega til að halda utan um hlutabréf Måsøval Eiendom í Ice Fish Farm. Við lok viðskiptanna skyldi Austur eignast öll 51.361.866 hlutabréf Måsøval Eiendom í Ice Fish Farm og taka við hluthafalánum þess til félagsins. Jafnframt var samið um að Austur tæki þátt hlutfallslega í fyrirhugaðri hlutafjáraukningu til að halda um 56% eignarhlut. [3]

Austur er því ekki rekstrarfélag sjókvíaeldis á Íslandi. Það er eignarhalds- og fjármögnunarleið milli tveggja bakhjarla, Heimstø og Ísfélags, annars vegar og skráða félagsins Kaldvíkur hins vegar. Með þessu er sameinuð fjárfesting aðilanna í Kaldvík haldin í einu félagi og atkvæðisréttur ráðandi hlutar nýttur með samræmdum hætti.

Stjórn og stjórnskipulag

Lars Måsøval er skráður stjórnarformaður Austur. Í opinberri fyrirtækjaskrá eru jafnframt Martin Lein Staveli, Einar Sigurðsson og Stefán Baldvin Friðriksson skráðir stjórnarmenn. Samsetningin endurspeglar samstarf norska og íslenska eigandans: Lars Måsøval og Martin Lein Staveli tengjast Heimstø/Måsøval-hópnum, en Einar Sigurðsson og Stefán Baldvin Friðriksson Ísfélagi. [1]

2. Hluthafar Austur Holding eftir árum

Tafla 1 sýnir beina hluthafa Austur. Prósentur 2023–2025 byggjast á tilkynningu um viðskiptin, útboðslýsingu Kaldvíkur og norsku hluthafaskránni. Nákvæmur hlutafjöldi eftir uppgjörið í ágúst 2026 hafði ekki verið birtur í þeim frumheimildum sem voru tiltækar við vinnslu þessa yfirlits; því eru þar eingöngu birt staðfest eignarhlutföll. [3,5,6,8]

Ár	Beinir hluthafar	Eignarhlutfall	Hlutir í Austur	Helsta breyting
2022	Måsøval Eiendom AS	100% samkvæmt stofnunarferli*	Ekki birt	Austur stofnað sem félag Måsøval Eiendom. Flutningur Kaldvíkurhluta lauk síðar, í mars 2023.
2023	Måsøval Eiendom AS / Ísfélag Vestmannaeyja hf.	70,7% / 29,3%	43.489.412 / 18.023.344	Ísfélag kom inn með kaupum á eldri hlutum og áskrift að nýjum hlutum í Austur.
2024	Heimstø AS / Ísfélag hf.	70,7% / 29,3%	43.489.412 / 18.023.344	Måsøval Eiendom tók nafnið Heimstø 10. maí 2024; eignarhlutföll óbreytt.
2025	Heimstø AS / Ísfélag hf.	70,7% / 29,3%	43.489.412 / 18.023.344	Ísfélag fjármagnaði Austur með 341 m. NOK vegna hlutafjáraukningar Kaldvíkur.
2026	Heimstø AS / Ísfélag hf.	56,6% / 43,4%	Ekki birt	Breytanleg fjármögnun Ísfélags var gerð upp og hlutur þess jókst um 14,1 prósentustig.

** Måsøval Eiendom stofnaði Austur og var eini eigandinn sem kemur fram fyrir inngöngu Ísfélags í mars 2023. Sérstök opinber árslokaskrá fyrir stutta tímabilið 14. nóvember–31. desember 2022 fannst ekki í opnum gögnum.*

Íslensk félög í Austur Holding

Aðeins eitt íslenskt félag hefur verið staðfest sem beinn hluthafi í Austur: Ísfélag Vestmannaeyja hf., síðar Ísfélag hf. Ísfélag Vestmannaeyja og Rammi hf. sameinuðust 30. júní 2023 og nafn sameinaðs félags varð Ísfélag hf. Rammi varð því ekki sérstakur beinn hluthafi í Austur; eignarhluturinn fylgdi sameinaða Ísfélaginu. [4,11]

Ísfélag keypti 29,3% í Austur í mars 2023. Viðskiptin miðuðu undirliggjandi hlutabréf Ice Fish Farm við 43 NOK á hlut. Ísfélag lýsti fjárfestingunni sem leið til að auka fjölbreytni tekna og taka þátt í þróun laxeldis á Íslandi. Árið 2023 jafngilti eignarhlutur Ísfélags í Austur um 16,4% óbeinum hlut í Ice Fish Farm samkvæmt árs- og sjálfbærniskýrslu Ísfélags. [3,4]

Í júní 2025 lagði Ísfélag fram 341 milljón NOK til Austur vegna þátttöku þess í 532 milljóna NOK hlutafjáraukningu Kaldvíkur. Fjármögnunin var blanda eiginfjárframlags og breytanlegra hluthafalána. Við uppgjör í ágúst 2026 jókst hlutur Ísfélags úr 29,3% í 43,4%. Miðað við 60,021% hlut Austur í Kaldvík jafngildir þetta um 26,05% óbeinum efnahagslegum hagsmunum Ísfélags í Kaldvík. Þetta er reiknað hlutfall, 43,4% × 60,021%, en ekki beinn skráður eignarhlutur eða sjálfstæður atkvæðisréttur Ísfélags í Kaldvík. [6]

3. Eignarhlutur Austur í Kaldvík

Tafla 2 sýnir þróun beins eignarhlutar Austur í Kaldvík. Breytingarnar 2025 og 2026 skýra hvers vegna hlutfallið fór úr 55,29% í 60,021% á rúmum tveimur árum. [6–9]

Dagsetning	Hlutir í Kaldvík	Eignarhlutfall	Skýring
Mars 2023	51.361.866 við upphaf viðskiptanna	Um 56% fyrir/við fyrirhugaða hækkun	Hlutir Måsøval Eiendom fluttir til Austur; Austur tók jafnframt við hluthafalánum.

Dagsetning	Hlutir í Kaldvík	Eignarhlutfall	Skýring
31.12.2023	67.595.359	55,29%	Austur hafði tekið þátt í hlutafjáraukningum Kaldvíkur.
31.12.2024	67.595.359	55,29%	Óbreyttur hlutafjöldi og áfram ráðandi hlutur.
Júní 2025	95.500.386	57,35% strax eftir einkaframboð	27.045.027 nýir hlutir keyptir og 860.000 hlutir keyptir sérstaklega; samtals 27.905.027 viðbótarhlutir.
31.12.2025	95.500.386	56,75%	Hlutfall lækkaði lítillega vegna síðari útgáfu hluta til annarra aðila; hlutafjöldi Austur óbreyttur.
20.04.2026	100.996.920	60,021%	Heimstø flutti 5.496.534 endurgjaldshluti til Austur innan samstæðu; endanlegt eignarhald breyttist ekki við flutninginn.

Reiknuð óbein staða eigenda Austur

Á grundvelli staðfestra hlutfalla má áætla hlutfall eigenda Austur í Kaldvík. Útreikningurinn sýnir ekki beina skráða hluti heldur hlutdeild hvors eiganda í eign Austur:

Tímabil	Hlutur Austur	Hlutur Heimstø í Austur	Óbeint Heimstø	Hlutur Ísfélags í Austur	Óbeint Ísfélag
2024	55,29%	70,7%	39,09%	29,3%	16,20%
2025 árslok	56,75%	70,7%	40,12%	29,3%	16,63%
2026 eftir uppgjör	60,021%	56,6%	33,97%	43,4%	26,05%

Dæmi 2026: 60,021% × 43,4% = 26,05% fyrir Ísfélag og 60,021% × 56,6% = 33,97% fyrir Heimstø. Samanlagt jafngildir þetta 60,02%, þ.e. beinum hlut Austur í Kaldvík. Vegna þess að Austur er skráður eigandi hlutanna fer atkvæðisrétturinn í Kaldvík formlega í gegnum Austur.

4. Áhrif Austur Holding á Kaldvík

Ráðandi atkvæðavægi og stjórnarkjör

Með 55–60% hlut hefur Austur haft eitt og sér nægilegt atkvæðavægi til að ráða venjulegum meirihlutaákvörðunum á hluthafafundum, að því gefnu að hlutirnir séu nýttir við atkvæðagreiðslu. Áhrifin komu skýrt fram í janúar 2025. Austur, sem þá átti um 55,3%, lagði til Renate Larsen í stjórn Kaldvíkur og tilkynnti að félagið myndi styðja hana. Minni hluthafar lögðu fram Ingveldi Ástu Björnsdóttur sem mótframbjóðanda. Renate Larsen var kjörin á aukahluthafafundi 28. janúar 2025. [10,12]

Austur ræður þó ekki eitt sér ákvörðunum sem samkvæmt norskum félagarétti eða samþykktum krefjast tveggja þriðju hluta atkvæða og hlutafjár sem er mætt á fund, svo sem samruna, skiptingu og ákveðnum heimildum til hlutafjárbreytinga. Með 60,021% getur Austur almennt komið í veg fyrir slíka ákvörðun ef það greiðir atkvæði gegn henni, en þarf stuðning annarra hluthafa til að samþykkja hana. [8]

Fjármögnun og viðhald ráðandi hlutar

Austur hefur verið virkur fjárhagslegur bakhjarl Kaldvíkur. Félagið tók þátt hlutfallslega í hlutafjáraukningum 2023 og keypti 27.045.027 nýja hluti fyrir 378,6 milljónir NOK í einkaframboðinu 2025. Auk þess keypti Austur 860.000 hluti á 14 NOK á hlut. Þátttakan studdi um

532 milljóna NOK eiginfjáraukningu Kaldvíkur sem var forsenda stærri endurfjármögnunar félagsins. [7,9]

Fjárhagsleg geta eigenda Austur skiptir því verulegu máli fyrir Kaldvík. Árið 2025 fjármagnaði Ísfélag stóran hluta af þátttöku Austur, en síðar var sú fjármögnun gerð upp með hækkun eignarhlutar Ísfélags í Austur. Breytingin dreifði efnahagslegum hagsmunum innan Austur jafnar en áður milli norska og íslenska eigandans án þess að rjúfa meirihlutastjórn Austur yfir Kaldvík. [5,6]

Ávinningur og stjórnarhættuáhætta

Ráðandi eigandi getur veitt skýrari stefnumörkun, auðveldað fjármögnun og stutt langtímafjárfestingar. Fyrir Kaldvík hefur það birst í endurtekinni þátttöku Austur í eiginfjáröflun og samþættingu norskrar fiskeldisþekkingar og íslenskrar sjávarútvegsþekkingar. [3,5,7]

Sama samþjöppun skapar jafnframt stjórnarháttaráhættu. Í útboðslýsingu Kaldvíkur 2025 er sérstaklega varað við því að meirihlutaeign Austur geti tafið eða komið í veg fyrir breytingu á yfirráðum sem gæti verið hagstæð öðrum hluthöfum og að hagsmunir ráðandi eigenda fari ekki alltaf saman við hagsmuni Kaldvíkur eða minni hluthafa. [8]

Þessi áhætta er mest þegar Kaldvík á viðskipti við tengda aðila. Árið 2025 keypti Kaldvík eignir sem tengdust Heimstø og öðrum tengdum aðilum. Hluthafar með meira en 10% hlut kröfðust rannsóknar á viðskiptunum. Héraðsdómur í Þrændalögum hafnaði beiðninni í október 2025 og málinu lauk án áfrýjunar. Atvikið sýnir mikilvægi óháðs mats, gagnsæis og skýrrar meðferðar hagsmunaárekstra þegar ráðandi eigandi og félagið eiga viðskipti sín á milli. [7]

5. Niðurstaða

Austur Holding er lykilfélag í eignarhaldi Kaldvíkur. Það var stofnað sem sérhæft eignarhaldsfélag Måsøval-hópsins en þróaðist árið 2023 í sameiginlegan vettvang Heimstø og Ísfélags. Íslenska aðkoman hefur aukist verulega: hlutur Ísfélags í Austur fór úr 29,3% í 43,4% og reiknaðir óbeinir hagsmunir þess í Kaldvík úr um 16% í um 26%. Austur hefur á sama tíma aukið beinan hlut sinn í Kaldvík úr 55,29% í 60,021%.

Áhrif Austur eru bæði fjárhagsleg og stjórnsýsluleg. Félagið hefur lagt fram fé, tryggt þátttöku ráðandi eiganda í hlutafjáraukningum og ráðið niðurstöðu venjulegra hluthafaákvarðana, þar á meðal stjórnarkjörs. Á móti þarf að gæta sérstaklega að réttindum minni hluthafa og viðskiptum tengdra aðila. Heimstø heldur meirihluta í Austur með 56,6%, en hlutur Ísfélags er orðinn það stór að áframhaldandi stefna Austur gagnvart Kaldvík byggist í reynd á nánu samstarfi norska og íslenska eigandans.

Heimildir

[1] Brønnøysundregistrene. AUSTUR HOLDING AS, fyrirtækjaupplýsingar og stjórnarhlutverk. Skoðað 16. september 2026.

[2] Proff.no / Brønnøysundregistrene. Austur Holding AS, stofndagur, skráning, tilgangur og lykiltölur.

[3] Ice Fish Farm AS / Oslo Børs. Majority shareholder Måsøval Eiendom forms strategic partnership with Ísfélag Vestmannaeyja hf., 8. mars 2023.

[4] Ísfélag hf. Árs- og sjálfbærniskýrsla 2023, um kaup á 29% hlut í Austur Holding og óbeinan hlut í Ice Fish Farm.

[5] Ísfélag hf. Þátttaka í fjármögnun Austur Holding vegna hlutafjáraukningar Kaldvíkur, 19. júní 2025.

[6] Ísfélag hf. Breyting á eignarhlut í Austur Holding AS, 12. ágúst 2026.

[7] Kaldvík AS. Annual Report 2025, birt 19. júní 2026, einkum hluthafatafla og umfjöllun um tengd viðskipti.

[8] Kaldvík AS. Prospectus, 29. ágúst 2025, einkum kaflar um eignarhald, stjórn og meirihlutaáhættu.

[9] Kaldvík AS. Mandatory notifications of trade and share lending update, 5. júní 2025; og kaup Austur á 860.000 hlutum, 10. júní 2025.

[10] Kaldvík AS. Upplýsingar um frambjóðendur til stjórnar; tillaga Austur Holding, 23. janúar 2025.

[11] Ísfélag hf. Saga félagsins og sameining Ísfélags Vestmannaeyja og Ramma í júní 2023.

[12] Kaldvík AS. Fundargerð aukahluthafafundar 28. janúar 2025, stjórnarkjör.

[13] Brønnøysundregistrene. Heimstø AS, fyrra heiti Måsøval Eiendom AS til 10. maí 2024.

[14] DN Investor / Skatteetatens aksjonærregister. Austur Holding AS, 61.512.756 hlutir og skipting milli Heimstø og Ísfélags.